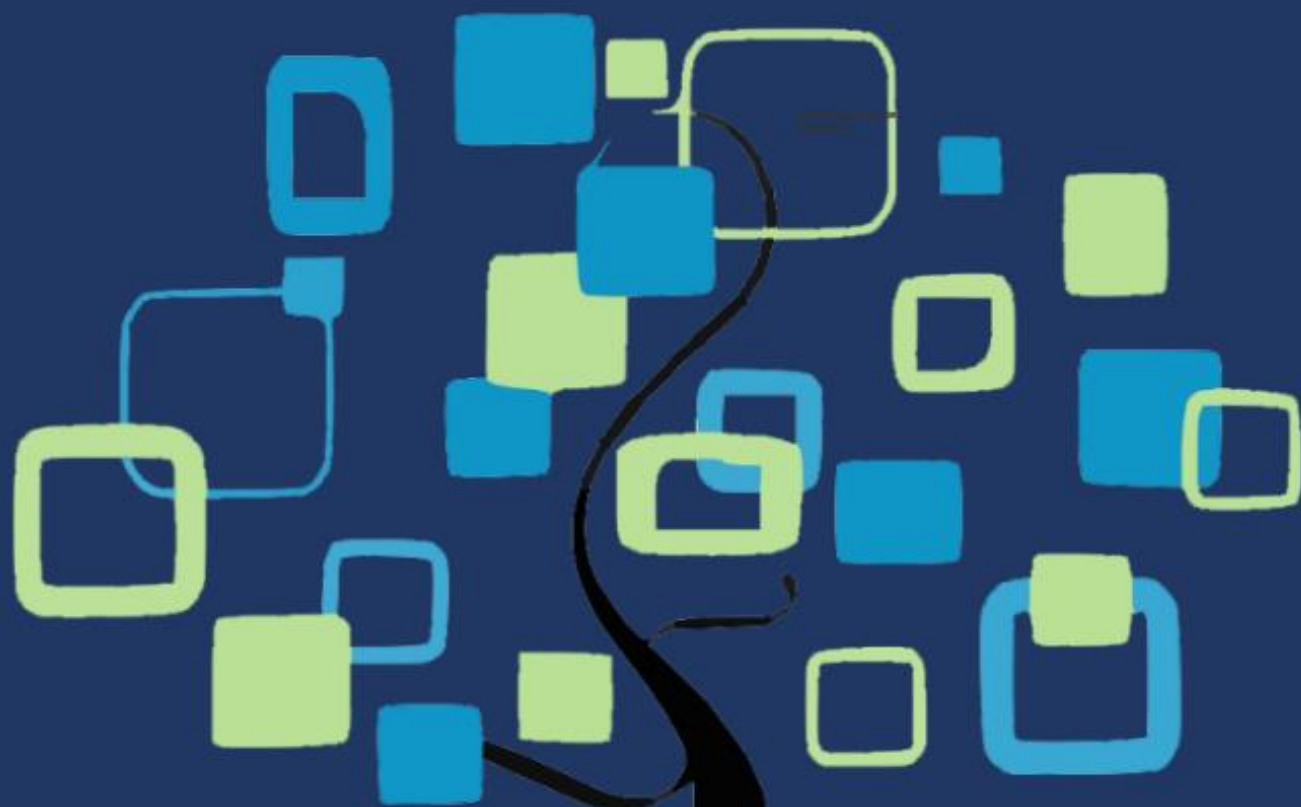

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A ASOCIAȚIEI
PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA

**PSIHOLOGIA ROMÂNEASCĂ
ÎN CONTEXT EUROPEAN:
TRADIȚII ȘI PERSPECTIVE**

Universitatea de Stat din
Moldova, Chișinău

6-8 iunie 2025

Volum
REZUMATE

DEPARTAMENTUL PENTRU
RELAȚIA CU REPUBLICA MOLDOVA

Colegiul

Psihologilor®
din România

CZU 159.9(082)=135.1=111

P 97

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova

”PSIHOLOGIA ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN: TRADIȚII ȘI PERSPECTIVE”, conferință națională (16; 2025; Chișinău). Conferința Națională a Asociației Psihologilor din România ”Psihologia românească în context european: tradiții și perspective”, [ediția a 16-a], Chișinău, 6-8 iunie 2025: Volum rezumate/ comitetul științific: Daniel David (România), Igor Șarov (Moldova) [et al.]. – Chișinău: [S. n.], 2025 (CEP USM). – 117 p.: fot. color.

Cerințe de sistem: PDF Reader.

Antetit.: Guvernul României, Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova [et al.]. – Texte: lb. rom., engl.

ISBN 978-9975-62-875-4 (PDF).

159.9(082)=135.1=111

P 97

** Responsabilitatea asupra conținutului rezumatelor revine în exclusivitate autorilor.*

ISBN 978-9975-62-875-4

Mesaj de salut din partea Rectorului Universității de Stat din Moldova

Stimați colegi, distinși invitați, dragi prieteni!

Cu profundă bucurie și onoare vă adresez cele mai calde urări de bun venit la această ediție a Conferinței Naționale a Psihologilor Români, organizată în acest an la Chișinău, în cadrul Universității de Stat din Moldova. Este un moment deosebit pentru noi, întrucât avem privilegiul de a găzdui acest eveniment de înaltă importanță academică și profesională, care reunește specialiști de marcă din domeniul psihologiei de pe ambele maluri ale Prutului.

Prezența dumneavoastră aici este un prilej de mare bucurie și o confirmare a legăturilor puternice ce ne unesc, nu doar prin știința psihologiei, ci și prin rădăcinile noastre comune de limbă, cultură și valori. În această comunitate academică, suntem uniți printr-o puternică moștenire latină, o tradiție de colaborare și schimb de cunoștințe, care ne motivează să dezvoltăm proiecte comune de viitor.

Această conferință este o platformă perfectă pentru a explora noi perspective de colaborare între specialiștii din România și Republica Moldova, iar Universitatea de Stat din Moldova își exprimă dorința fermă de a participa activ la inițiativele care pot consolida și extinde colaborările noastre. Avem un interes comun în promovarea excelenței academice și profesionale, iar crearea de proiecte comune ne va permite să împărtășim experiențe, să schimbăm idei și să dezvoltăm soluții inovatoare pentru provocările psihologiei contemporane.

Suntem deschiși și motivați să participăm la diverse inițiative, fie că este vorba despre proiecte de cercetare, parteneriate educaționale sau activități de formare continuă. Cred cu tărie că împreună putem contribui la dezvoltarea unei bresle puternice, bine pregătite și capabile să răspundă nevoilor complexe ale societății moderne.

În acest spirit de unitate și colaborare, vă urez tuturor succes în lucrările conferinței și vă asigur că Universitatea de Stat din Moldova rămâne un partener de încredere în promovarea valorilor și obiectivelor comune ale comunității psihologilor. Fie ca această întâlnire să fie un pas înainte în consolidarea relațiilor noastre și un început pentru noi proiecte de succes.

Vă mulțumesc și vă doresc o conferință cât mai fructuoasă!

Cu respect, prof. univ. dr., **Igor Șarov**,
Rectorul Universității de Stat din Moldova

Dragi colegi, vă invităm la Chișinău!
Un mesaj din partea Prof. univ. dr. psih. Daniel David,
Președintele Asociației Psihologilor din România

Dragi colegi,

Asociația Psihologilor din România (APR, <https://romanianpsychology.ro/>) este cea mai complexă și veche organizație a psihologilor din România, formată cu scopul de a reprezenta psihologia ca știință și de a asigura conexiunea bidirecțională cu practica psihologică, pentru a se dezvolta împreună în paradigma psihologiei validate științific.

APR a fost înființată în 1964 – continuând tradiția psihologică precomunistă începută cu organizațiile din 1931/1934 –, asigurând supraviețuirea psihologiei supusă distorsiunii, limitărilor și interdicțiilor în perioada comunistă, iar apoi stimulând dezvoltarea acesteia după Revoluția Anticomunistă din 1989. APR este membră în International Union of Psychological Science din 1966.

Prima conferință APR a fost organizată în 1966 (<https://romanianpsychology.ro/istorie/>). A XVI-a ediție a conferinței APR va avea loc la Chișinău, în perioada 6-8 iunie 2025, într-un parteneriat cu universitatea reprezentativă a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova. Tema conferinței este „Psihologia românească în context european. Tradiții și Perspective”.

Faptul că această ediție are loc la Chișinău este un efort de reconectare a psihologie din România și din Republica Moldova și de coordonare în familia europeană și internațională a psihologiei. Le mulțumesc psihologilor și colegilor din Republica Moldova pentru deschidere și pentru parteneriatul în acest demers în premieră, rațional și emoțional în același timp!

M-aș bucura să fim împreună într-un număr cât mai mare, care să arate forța și motivația noastră comună!

Președintele Asociației Psihologilor din România,
Prof. univ. dr. psih. **Daniel David**,
Membru corespondent al Academiei Române

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

1. Daniel DAVID, dr. prof. univ., Președinte, Asociația Psihologilor din România, Ministrul Educației și Cercetării, România
2. Igor ȘAROV, dr. prof. univ., Rector, Universitatea de Stat din Moldova
3. Ion DAFINOIU, dr. prof. univ., Universitatea Al.I. Cuza, Iași
4. Carolina PLATON, dr. hab. prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova
5. Aurora SZENTÁGOTAI-TĂTAR, dr. prof. univ., Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
6. Ion NEGURĂ, dr. conf. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău
7. Alin GAVRELIUC, dr. prof. univ., Universitatea de Vest din Timișoara
8. Vladimir GUȚU, dr. hab. prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova
9. Ticu CONSTANTIN, dr. prof. univ., Universitatea Al.I. Cuza, Iași
10. Adrian ROSAN, dr. prof. univ., Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
11. Mihail ȘLEAHTIȚCHI, dr. hab. prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova
12. Florin Alin SAVA, dr. prof. univ., Universitatea de Vest din Timișoara
13. Delia VÎRGĂ, dr. prof. univ., Universitatea de Vest din Timișoara
14. Jana CHIHAI, dr. hab. conf. univ., Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău
15. Dragoș ILIESCU, dr. prof. univ., Universitatea din București
16. Florinda GOLU, dr. prof. univ., Universitatea din București
17. Igor RACU, dr. hab. prof. univ., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău
18. Mihaela RUS, dr. prof. univ., Universitatea Ovidius din Constanța
19. Cătălin NEDELCEA, dr. prof. univ., Universitatea din București
20. Natalia COJOCARU, dr. hab. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
21. Mariela PAVALACHE ILIE, dr. prof. univ., Universitatea Transilvania din Brașov
22. Zinaida BOLEA, dr. hab. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
23. Ana-Maria CAZAN, dr. prof. univ., Universitatea Transilvania din Brașov
24. Oxana PALADI, dr. hab. prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova
25. Andrei ION, dr. prof. univ., Universitatea din București
26. Valentina PRIȚCAN, dr. conf. univ., Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
27. Silvia BRICEAG, dr. conf. univ., Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
28. Svetlana RUSNAC, dr. conf. univ., Universitatea Liberă Internațională din Moldova
29. Andrei RUSU, dr. conf. univ., Universitatea de Vest din Timișoara
30. Silviu MATU, dr. lector univ., Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
31. Anca DOBREAN, dr. lector univ., Universitatea Babeș-Bolyai
32. Diana VASILE, dr. lector univ., Universitatea din București
33. Andreea BUTUCESCU, dr. lector univ., Universitatea din București

COMITETUL DE ORGANIZARE

1. Angela POTÂNG, dr. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
2. Dragoș ILIESCU, dr. prof. univ., Universitatea din București
3. Ana TARNOVSCHI, dr. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
4. Natalia COJOCARU, dr. hab. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
5. Florinda GOLU, dr. prof. univ., Universitatea din București
6. Zinaida BOLEA, dr. hab. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
7. Maia ȘEVCIUC, dr. prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova
8. Laura PĂTRUȚ, Colegiul Psihologilor din România, Timișoara
9. Oxana PALADI, dr. hab. prof. univ., Universitatea de Stat din Moldova
10. Viorica MOCANU, dr. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
11. Andreea BUTUCESCU, dr. lector univ., Universitatea din București
12. Galina PRAVIȚCHI, dr. lector univ., Universitatea de Stat din Moldova
13. Raisa CERLAT, dr. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
14. Ioana DAVID, dr. lector univ., Universitatea din București
15. Natalia TOMA, dr. conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova
16. Carolina ȚURCANU, dr. conf. cercetător, Universitatea de Stat din Moldova
17. Zsofia NEMETI-FEHER, Asociația Psihologilor din România, Cluj-Napoca
18. Viorica ȘAITAN, dr. lector univ., Universitatea de Stat din Moldova
19. Cristina DOLINSCHI, dr. lector univ., Universitatea de Stat din Moldova
20. Dorina VASILACHE, drd. asistent univ., Universitatea de Stat din Moldova
21. Andreea CROBEANU, dr. asistent univ., Universitatea din București
22. Gabriela STUPARU, drd. asistent univ., Universitatea din București
23. Alina Ionela CĂLIN, drd. asistent univ., Universitatea din București
24. Aurica DOINA, magistru, lector univ., Universitatea de Stat din Moldova
25. Antonela DARII, masterandă, Universitatea de Stat din Moldova
26. Lucia ȚURCAN, masterandă, Universitatea de Stat din Moldova

KEYNOTE SPEAKERS

1. **Mihai SLEAHTIȚCHI** (Republica Moldova)
*„Conglomerate fără un fir comun” versus „construcții omogene și unitare”. O incursiune necesară în biografia conceptului de reprezentări sociale.....*20
2. **Zinaida BOLEA** (Republica Moldova)
*„Fenomenul-război”: perspective psihanalitice.....*20
3. **Delia VÎRGĂ** (România)
*Starea de bine în organizații – de la știință la practică: Ce intervenții sunt eficiente în organizații?.....*21
4. **Giulio COSTANTINI** (Italy)
*Psychometric Network Analysis and its Relevance for Personality Psychology.....*21
5. **Ioana Alina CRISTEA** (Italy)
*Fabricated data, ghostwritten papers, zombie trials, predatory journals: is science under existential threat?.....*22
6. **Natalia COJOCARU** (Republica Moldova)
*Despre procesul de construcție a unei reprezentări sociale polemice. Studiu de caz: pandemia COVID-19.....*22

COMUNICĂRI PREZENTATE ÎN SECȚIUNI

1. **Daria ARDELEAN, Luca TISU, Delia VÎRGĂ** (România)
*Influența psihologiei pozitive în formarea antreprenorială: testarea unei micro-intervenții bazate pe mentalitatea de creștere și utilizarea de puncte forte într-un studiu pilot cvasi-experimental.....*23
2. **Răzvan-Lucian ANDRONIC** (România)
*De la „Fun” la PTSD: implicații psihologice pentru operatorii militari de drone.....*23
3. **Florina Magdalena ANICHITOAE, Ionut Stelian FLOREAN, Anca DOBREAN** (România)
*Asocieri longitudinale între cognițiile iraționale și victimizarea prin cyberbullying la adolescenți.....*24
4. **Luisa-Diana ANTONIAC, Adina Karner-HUȚULEAC** (România)
*Rolul satisfacției în relație și al dificultăților în reglarea emoțională asupra relației dintre alexitimie și dependența de iubire: un model de mediere moderată.....*24
5. **Adi-Marian APOSTU, Dragoș ILIESCU** (România)
*Developing NLP models to detect and differentiate burnout from other psychological conditions.....*24
6. **Olga AXENTII** (Republica Moldova)
*Profilul de personalitate al conducătorului auto predispus la comportamente riscante la volan.....*25
7. **Ana-Diana BALCAN** (România)
*Angajamentul în muncă și percepția eficacității – resurse interne necesare în managementul stresului operațional.....*25
8. **Ovidiu-Iulian BOBEI, Ioana PODINA** (România)
*Este fenomenul Proust realitate sau ficțiune? O meta-analiză a stimulării olfactive în recuperarea memoriei autobiografice.....*26
9. **Tudor-Alexandru BOBEI, Ioana PODINA** (România)
*Clasificarea și evaluarea efectelor secundare în psihoterapie: de la evenimente adverse la malpraxis.....*26

10. Maria BOGHIAN-NISTOR, Ticu CONSTANTIN, Andreea-Gabriela FILIMON, Maria Catrinel DUMITRAȘCU, Andreea COCÂRLĂ (România) <i>Intenții legate de alegerea traseului educațional-profesional viitor și asocierea lor cu profilul vocațional individual obținut cu ajutorul chestionarului ARC-ASII.....</i>	<i>27</i>
11. Maria BOGHIAN-NISTOR, Octavian ONICI (România) <i>Creativitatea, autenticitatea și atitudinea față de inteligența artificială.....</i>	<i>27</i>
12. Georgiana BOGOS, Cornelia MĂIREAN, Ana TIPERCIUC, Daniela MUNTELE, Andrei-Marian MARIȘ (România) <i>Relația dintre simptomele tulburării de personalitate borderline și mindfulness: o metanaliză.....</i>	<i>27</i>
13. Aurelia BULGAC (România) <i>Cum e să fii motivat? Cum e să-i motivezi pe alții?.....</i>	<i>28</i>
14. Octav-Sorin CANDEL, Alexandra COBZEANU, Simona Alexandra ZANCU, Violeta ENEA (România) <i>Supresia emoțională și drunkorexia. Rolul mediator al simptomelor specifice tulburărilor alimentare.....</i>	<i>28</i>
15. Cătălina CEBAN-MUZÎCANTU (Republica Moldova) <i>Manifestări ale comportamentului incivil în context digital.....</i>	<i>29</i>
16. Constantin-Iulian CHIȚĂ, Simon Paul LIVERSEDGE, Philipp RUHNAU (Marea Britanie) <i>Expresiile neutre îmbunătățesc recunoașterea facială într-un mod mai eficient decât expresiile emoționale.....</i>	<i>29</i>
17. Alina-Maria CLOPOTEL-ALDEA, Elena-Teodora GEORGESCU, Cătălin NEDELCEA (România) <i>Diferențe intergen în impactul hărțuirii sexuale asupra sănătății mintale.....</i>	<i>29</i>
18. Alexandra-Ioana CONSTANTINESCU, Iuliana-Patricia DRAGOMIR (România) <i>Judecata morală și plagiatul asistat de IA: rolul moderator al stresului academic și al identității morale.....</i>	<i>30</i>
19. Mălina-Ionela CORLĂȚIANU, Cornelia MĂIREAN, Daniela Muntele HENDREȘ (România) <i>Relația dintre experiențele traumatice timpurii și simptomele de internalizare și externalizare: rolul mediator al abilităților sociale.....</i>	<i>30</i>
20. Iulia CRISAN (România) <i>Noi direcții în evaluarea validității performanței la populații românești: eficiența indicatorilor derivați din teste cognitive standard într-un lot eterogen din România.....</i>	<i>31</i>
21. Petru CURSEU, Jan van RIJSWIJK (Romania) <i>Stories of neurodiversity: the satisfaction of fundamental psychological needs and well-being.....</i>	<i>32</i>
22. Iris Ionelia DIȚĂ (România) <i>Consilierea școlară și vocațională a elevilor cu cerințe educative speciale.....</i>	<i>32</i>
23. Aurica DOINA (Republica Moldova) <i>Particularități ale psihologiei organizaționale în context judiciar.....</i>	<i>33</i>
24. Cristina DOLINSCHI (Republica Moldova) <i>Manifestări ale sindromului impostorului și dezirabilității sociale la studenți.....</i>	<i>34</i>
25. Anda-Gabriela FELEA, Răzvan-Marius PREDATU, Liviu-Andrei FODOR (România) <i>Testarea eficienței unei intervenții de reglare emoțională asupra distresului, ruminației, credințelor iraționale și intimității emoționale în cazul persoanelor aflate într-o relație romantică.....</i>	<i>34</i>
26. Andreea-Gabriela FILIMON, Ticu CONSTANTIN, Diana-Elena IOSEP, Andrei-Marian CICEU, Nina CARP (România) <i>Factori psihologici asociați definirii, urmăririi și reușitei în atingerea obiectivelor personale pe termen lung.....</i>	<i>35</i>

27. Andreea-Gabriela FILIMON, Ticu CONSTANTIN <i>Efectul factorilor climatului organizațional asupra simptomelor psihosomatice și burnout-ului angajaților.....</i>	35
28. Beatrix Andreea Kristina FRIEDL (România) <i>Tăcere în vremuri nesigure.....</i>	36
29. Alin GAVRELIUC (România) <i>Amenințarea identitară, distresul economic și reacția culturală adversă ca factori potențatori ai populismului.....</i>	36
30. Mihaela GRIGORAȘ (România) <i>Proprietăți psihometrice ale versiunii în limba română a Inventarului de personalitate al DSM-5 (PID-5).....</i>	36
31. Ramona HENTER, Beatrix Andreea Kristina FRIEDL (România) <i>Mindfulness, metacogniție și reziliență la studenții din primul an de studii.....</i>	37
32. Andrei, HOLMAN, Andra-Beatrice TUDORIE (România) <i>Narcisismul subclinic și empatia: factori psihologici în procesul de poziționare morală.....</i>	37
33. Andreea HOROIȚĂ (POP-HOROIȚĂ), Adrian OPRE (România) <i>Implicit and explicit false memories, conditioned by lapse of time.....</i>	38
34. Andreea HUȚUL, Ionut Stelian FLOREAN, Anca DOBREAN (România) <i>Sunt jucătorii de azi similari cu cei de mâine? Comportamente problematice în jocurile de noroc, jocurile video și achiziția riscantă a loot box-urilor.....</i>	38
35. Tudor-Daniel HUȚUL, Adina KARNER-HUȚULEAC (România) <i>Dezvoltarea modelului teoretic „Pornography problems due to moral incongruence (PPMI)”.....</i>	39
36. Tudor-Daniel HUȚUL, Andreea HUȚUL, Andrei Corneliu HOLMAN (România) <i>Reprezentarea socială a utilizatorilor de pornografie aflați într-o relație romantică: rolul sexului, satisfacției relației și satisfacției sexuale.....</i>	39
37. Tudor-Daniel HUȚUL, Adina KARNER-HUȚULEAC, Andrei-Marian MARIȘ, Iulia-Mariana FILOTE, Florentina-Brigita CHIRICHEȘ, Mădălina Ioana Florentina MAVRICHI (România) <i>Rolul metacognițiilor pozitive și negative despre sex în relația dintre suferința psihologică și consumul problematic de pornografie: un model de mediere.....</i>	39
38. Corina ILIN, Alexandra STANCU, Alin SEMENESCU, Patricia ALBULESCU, Nastasia SĂLĂGEAN (România) <i>Calitatea vieții în cartierul FABRIC – Timișoara, România: studiu de psihologie ambientală.....</i>	40
39. Maria Stefania IONEL, Andrei ION, Dragos ILIESCU, Laura VISU-PETRA (România) <i>Climbing Anxiety Scale (CAS-20): preliminary development and validation.....</i>	41
40. Irina Valeria IONIȚĂ (România) <i>Teoria jocurilor aplicată în dinamici patologice de cuplu.....</i>	41
41. Irina Valeria IONIȚĂ (România) <i>Întoarcerea la locul de muncă după perioada postnatală.....</i>	42
42. Diana-Elena IOSEP, Ticu CONSTANTIN (România) <i>Trăsăturile întunecate ale personalității și starea de bine: rolul mediator al credințelor primare.....</i>	42
43. Anamaria IVAN, Mariela PAVALACHE-ILIE (România) <i>Relația dintre angajamentul organizațional, comportamentul civic, localizarea controlului și satisfacția la locul de muncă în rândul medicilor veterinari și al personalului non-veterinar.....</i>	43
44. Anamaria IVAN, Mariela PAVALACHE-ILIE (România) <i>Relația dintre angajamentul organizațional, comportamentul civic organizațional, localizarea controlului și satisfacția la locul de muncă în rândul medicilor veterinari și al personalului non-veterinar.....</i>	43

45. Mihaela JITARU, Ștefania Ionela COTOMAN (România)	
<i>Implicațiile fanteziilor sexuale și ale religiozității asupra satisfacției în cuplu.....</i>	<i>44</i>
46. Alin LES, Dragoș ILIESCU (România)	
<i>Profilarea fantasmatică a agresorilor sexuali. Aplicații clinice, judiciare și psihoterapeutice ale Chestionarului de evaluare a fantasmelor sexuale (CEFS).....</i>	<i>44</i>
47. Vlad-Andrei LUPU, Ioana PODINA, Ovidiu-Iulian, BOBEI (România)	
<i>Conflictul muncă-familie și sănătatea mintală: o meta-analiză.....</i>	<i>44</i>
48. Cornelia MAIREAN Ticu CONSTANTIN, Gabriela NICUȚĂ, Ana TIPERCIUC, Mirabela-Olivia PUNEI, Diana IOSEP, Ecaterina FLOREA (România)	
<i>Thematic abilities cognitive test (TACT): conceptualization and preliminary outcomes.....</i>	<i>45</i>
49. Ștefan MARIAN, Florin Alin SAVA (România)	
<i>Folosirea rețelelor ideografice în intervenții de restructurare cognitivă.....</i>	<i>45</i>
50. Bianca Mihaela MELINTE, Maria Nicoleta TURLIUC (România)	
<i>Stres traumatic secundar și dezvoltare posttraumatică vicariantă. Rolul ruminării.....</i>	<i>46</i>
51. Gabriela-Florentina MELINTE, Florinda GOLU (România)	
<i>„Mâncăm toți la fel?” Un studiu despre efectele categoriei de vârstă, țării și prezenței unei tulburări de alimentație asupra relației dintre mental time travel și deciziile alimentare.....</i>	<i>46</i>
52. Ina MORARU (Republica Moldova)	
<i>Parentalitatea ca obiect de studiu în societatea contemporană.....</i>	<i>47</i>
53. Iraida MUSTEAȚĂ, Andrei Corneliu HOLMAN (România)	
<i>Clasificarea factorilor care influențează procrastinarea în mediul organizațional. Sintează sistematică.....</i>	<i>47</i>
54. Elena-Cristina NAE, Camelia TRUȚA, Ana-Maria CAZAN (România)	
<i>Percepția invulnerabilității în traficul rutier: iluzia controlului, dorința de a fi în controlul situațiilor, perceperea riscurilor și localizarea controlului.....</i>	<i>48</i>
55. Sorina NAIDIN¹, Dragoș ILIESCU¹, Dan ISPAS², Andrei ION¹, Alexandra ILIE²	
<i>(¹România, ²SUA)</i>	
<i>Motivația de realizare și workaholismul: o meta-analiză</i>	<i>49</i>
56. Diana NECHITA, Stefania CRISAN, Silviu MATU, Simona STEFAN, Miruna CANACHE, Gabriela BUD, Daria CRISTIAN (România)	
<i>Procese transdiagnostice în tulburările de comportament alimentare și comportamentele de auto-vătămare: o meta-analiză.....</i>	<i>49</i>
57. Catalin NEDELCEA, Ana-Maria COSMOIU, Iulia CIORBEA (România)	
<i>Clinical outcomes of therapy trainees in group-based emotion focused therapy: a longitudinal study.....</i>	<i>49</i>
58. Mădălin NICULAE (România)	
<i>Cooperarea în grupul mic – experiment în dinamica grupurilor.....</i>	<i>50</i>
59. Norberth OKROS, Delia VÎRGĂ (România)	
<i>Impactul evenimentelor traumatice asupra polițiștilor de penitenciare: rolul mediator al procesului de găsim a sensului asupra relației dintre creșterea posttraumatică, stresul posttraumatic și starea de bine.....</i>	<i>50</i>
60. Raluca Emanuela ONEȚ-FURDUI, Alin GAVRELIUC, Andrei RUSU (România)	
<i>Calea spre suveranitate: modul în care credințele epistemice și ideile conspiraționiste influențează autoritarismul de dreapta (RWA) și opțiunea politică suveranistă.....</i>	<i>51</i>
61. Gheorghe ONUȚ-LEONARDO (România)	
<i>Deficitul de atenție și hiperactivitate (ADHD): prezentare și intervenții.....</i>	<i>51</i>
62. Bogdan OPREA (România)	
<i>Conducerea transformațională și intraprenoriatul subalternilor: rolul moderator al personalității subalternilor.....</i>	<i>52</i>
63. Claudiu Cristian PAPASTERI, Ioana M. NEAGOE (România)	
<i>Investigații privind comorbiditatea între simptomatologia de internalizare și cea de externalizare în rândul tinerilor defavorizați.....</i>	<i>52</i>

64. Daniela PASCU, Alina-Elena GRECU (România) <i>Tehnologia Eye Tracking în cercetarea educațională la matematică: o revizuire a literaturii.....</i>	53
65. Mariela PAVALACHE-ILIE¹, Maria TRACHE² (¹România; ²SUA) <i>Parcursul academic și de carieră al studenților în psihologie.....</i>	53
66. Gheorghe PERȚEA (România) <i>Validitatea de construct a două chestionare comprehensive de personalitate adaptate și utilizate în România: Chestionarul american BF-NEO PI R și Chestionarul rusesc CP-14F.....</i>	53
67. Gheorghe PERȚEA (România) <i>Complementaritatea și validitatea de construct a două inventare de personalitate (NEO PI-R și CSMP-ANP), aplicate studenților facultății de psihologie.....</i>	54
68. Daniela Andrei PETRE (România) <i>Decor și vestimentație în consiliere și psihoterapie: sistematizarea studiilor empirice naturaliste și cvasinaturaliste (near-empty systematic review).....</i>	55
69. Matei-Ioan PETRE, Beth Helen RICHARDSON, Simon LIVERSEDGE, John EVERETT-MARSH, Linden BALL (Marea Britanie) <i>Utilizarea echipamentului de urmărire oculară pentru a investiga schimbări cognitive induse de presiunea timpului într-o sarcină de judecare a e-mailurilor.....</i>	55
70. Ana-Daniela PETREUȘ, Delia VÎRGĂ (România) <i>Capitalul psihologic și implicarea în muncă: rolul mediator al modelării vieții la polițiști din România.....</i>	56
71. Petronela PITICARI (România) <i>Designul universal pentru învățare. O alternativă de îmbunătățire a funcțiilor executive, a motivației și a performanței elevilor din clasele primare.....</i>	56
72. Victoria PLĂMĂDEALĂ (Republica Moldova) <i>Manifestarea singurătății la tinerii NEET.....</i>	57
73. Angela POTÂNG (Republica Moldova) <i>Studiu privind integrarea competențelor socio-emoționale în curriculumul național.....</i>	57
74. Petronela PREDATU¹, Daniel DAVID¹, Irving KIRSCH², Antonio MAFFEI³, Răzvan PREDATU¹ (¹România, ²SUA, ³Italia) <i>Rolul mediator al expectanțelor de răspuns în relația dintre optimism și răspunsurile non-voliționale în urma unei inducții pozitive în VR.....</i>	58
75. Petronela PREDATU¹, Daniel DAVID¹, Irving KIRSCH², Antonio MAFFEI³, Răzvan PREDATU¹ (¹România, ²SUA, ³Italia) <i>Impactul expectanțelor de răspuns asupra eficienței tehnicii de imagerie a Locului Sigur: un studiu experimental.....</i>	58
76. Ana Maria RADU, Daniel Mihai MATEI (România) <i>Reducerea stresului psihologic printr-o intervenție neuropsihologică pentru angajații cu normă întreagă.....</i>	59
77. Sergiu SANDULEAC (Republica Moldova) <i>Dimensiunea socială a gândirii științifice în educația europeană.....</i>	59
78. Alin SEMENESCU, Feher-Gavra BALAZS, Patricia ALBULESCU, Alin GAVRELIUC (România) <i>Environmental Cynicism Scale – development and validation.....</i>	60
79. Roxana STOICA, Ana-Maria CAZAN (România) <i>Predictori ai deciziei de carieră și ai adaptării academice. O analiză multidimensională în contextul educațional actual.....</i>	60
80. Gabriela Alexandra STUPARU, Andrei ION (România) <i>Factorii de stres, evaluările, afectul și reglarea emoțiilor în viața profesională de zi cu zi: o investigație bazată pe daily diary și experience sampling.....</i>	61

81. Viorica ȘAITAN, Elena COVALI (Republica Moldova)	
<i>Particularități ale rezilienței, percepției evenimentului traumatic și a fricii față de moarte la militarii ucraineni implicați în război.....</i>	<i>61</i>
82. Ruxandra ȘTERBEȚ (Republica Moldova)	
<i>Particularități ale frustrării și reglării emoționale la copiii de vârstă școlară mică.....</i>	<i>62</i>
83. Ina TELIUCOV, Svetlana TOLSTAIA (Republica Moldova)	
<i>Metoda cardurilor asociative ca metodă actuală de lucru cu copiii moderni.....</i>	<i>62</i>
84. Alexandra Camelia TODOR, Răzvan PREDATU (România)	
<i>Training autoghidat de reglare emoțională pentru reducerea furiei dezadaptative. Un studiu clinic controlat.....</i>	<i>62</i>
85. Svetlana TOLSTAIA (Republica Moldova)	
<i>Identitatea profesională a psihologilor: dificultăți de formare și rolul terapiei personale...63</i>	
86. Diana-Maria TRIFOI, Oara PRUNDEANU (România)	
<i>Comportamentul de automedicație în rândul tinerilor: o analiză a diferențelor individuale în funcție de atitudinea față de automedicație, autoeficiență percepută și încrederea medicală.....</i>	<i>63</i>
87. Diana-Maria TRIFOI, Ticu CONSTANTIN, Andra TUDORIE (România)	
<i>Profiluri psihologice ale adolescenților: corelații între vulnerabilitățile identificate prin Chestionarul VRA și comportamentele adictive.....</i>	<i>64</i>
88. Camelia TRUȚA¹, Ana-Maria CAZAN¹, Roxana STOICA¹, Ecaterina Maria UNIANU¹, Maria TRACHE² (¹România; ²SUA)	
<i>Aspirațiile educaționale ale adolescenților români: o analiză a factorilor de ordin personal, școlar și socio-emoțional bazată pe datele PISA 2022.....</i>	<i>64</i>
89. Alexandra TULCAN, Florin Alin SAVA, Andrei RUSU, Norman ANDERSSEN, Mona VINTILĂ (România)	
<i>Mirror, mirror on the wall, who has accepted me at all? O meta-analiză revizuită și extinsă privind relația dintre homonegativitatea internalizată și sănătatea mintală.....</i>	<i>65</i>
90. Tatiana TURCHINĂ (Republica Moldova)	
<i>Factorii moderatori în prevenirea tulburărilor de anxietate la copii și adolescenți din perspectiva terapiei cognitiv-comportamentale</i>	<i>65</i>
91. Lavinia ȚÂNCULESCU-ROȘAN, Mihai Laurențiu TUDOR, Cristina Maria TOFAN (România)	
<i>Contează de unde lucrăm? O analiză generațională a motivației și relației lider-membru în medii de lucru diverse.....</i>	<i>66</i>
92. Dorina VASILACHE (Republica Moldova)	
<i>Cuplul cu relații disfuncționale: perspective teoretice asupra dinamicii relaționale.....</i>	<i>66</i>
93. Laura VISU-PETRA, Ana ȘÎRGHII (România)	
<i>Cercetare calitativă și cantitativă asupra vinovăției, metodelor de coping și procesului de adaptare culturală la refugiații ucraineni în România.....</i>	<i>67</i>
94. Ioana Luminița VOINEA, Teodora Andreea GHINEA, Dorina Maria NIJLOVEANU (România)	
<i>Rolul mediator al wellbeing-ului școlar în relația dintre atașamentul parental și metacogniție.....</i>	<i>67</i>
95. Alexandra VORNICU, Mălina-Ionela CORLĂȚIAN, Daniela MUNTELE-HENDREȘ (România)	
<i>Rolul capitalului psihologic și al dependenței de muncă în epuizarea profesională.....</i>	<i>67</i>
96. Iulian ZONENSTAIN (Republica Moldova)	
<i>Eliberarea emoțională conștientă – instrument eficient de intervenție în tulburările emoționale.....</i>	<i>68</i>

COMUNICĂRI PREZENTATE ÎN SIMPOZIOANE

SIMPOZION 1 TEHNOLOGII INOVATOARE ÎN EDUCAȚIE ȘI TERAPIE: INTEGRAREA PLATFORMEI EMPOWER PENTRU SPRIJINIREA COPIILOR CU TULBURĂRI DE NEURODEZVOLTARE

Moderator: **Adrian Marian ROȘAN** (România)

1. **Cristina COSTESCU, Felicia DINCĂ, Oana TUFAR** (România)
Integrarea tehnologiei în educația elevilor cu CES: provocări și oportunități.....69
2. **Oana Luiza REBEGA** (România)
Utilizarea jocurilor EMPOWER pentru dezvoltarea reglării emoționale la copiii cu tulburări de neurodezvoltare.....70
3. **Lia COZMA** (România)
Evaluarea eficienței platformei EMPOWER în dezvoltarea funcțiilor executive și reglării emoționale la copiii cu tulburări de neurodezvoltare – protocol de intervenție.....70
4. **David CARMEN, Adrian Marian ROȘAN** (România)
Un studiu preliminar de validare a platformei de jocuri digitale EMPOWER pentru evaluarea funcțiilor executive și a reglării emoționale la copiii cu tulburări de neurodezvoltare.....71
5. **Veronica NEGUȚU** (România)
Evaluarea efectelor terapiei ludice asupra abilităților socio-emoționale și cognitive la copiii cu tulburare din spectrul autismului.....71

SIMPOZION 2 ABORDĂRI MULTIMODALE ÎN IDENTIFICAREA ȘI MANAGEMENTUL BURNOUT-ULUI

Moderator: **Veronica CALANCEA** (Republica Moldova)

1. **Veronica CALANCEA** (Republica Moldova)
Mecanismele cerebrale implicate în simptomele asociate sindromului burnout72
2. **Svetlana ARNĂUT** (Republica Moldova)
Neuroplasticitatea în tratamentul holistic al sindromului burnout.....73
3. **Olga COLODIN** (Republica Moldova)
Precursori și convergențe între burnout și ADHD.....73
4. **Natalia POPA** (Republica Moldova)
Reconstrucția echilibrului emoțional prin dezvoltarea strategiilor de coping sanogene.....73
5. **Veronica NEGRUȚĂ** (Republica Moldova)
Ozonoterapia în tratamentul sindromului burnout.....74
6. **Rodica GUTIU** (Republica Moldova)
Epuizarea profesională a specialiștilor în oncologie.....74

SIMPOZION 3

ABORDAREA TULBURĂRILOR EMOTIONALE ASOCIATE BOLILOR CRONICE DIN PERSPECTIVA INTERVENȚIILOR COGNITIV-COMPORTAMENTALE

Moderator: **Florin Alin SAVA** (România)

1. **Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU** (România)
*Rolul mediator al inflexibilității psihologice în relația dintre personalitate și simptomatologia auto-raportată asociată durerii cronice.....*75
2. **Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU** (România)
*Intervenția cognitiv-comportamentală bazată pe procese constând într-o singură ședință aplicată pacienților cu durere cronică.....*75
3. **Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU** (România)
*Relația dintre mecanismele psihologice disfuncționale, personalitate și psihopatologia asociată sclerozei multiple.....*76
4. **Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU** (România)
*Eficiența unei intervenții cognitiv-comportamentale de tip „single session” în reducerea simptomelor depresive și anxioase la pacienții cu scleroză multiplă.....*76

SIMPOZION 4

ADAPTAREA PSIHIOSOCIALĂ – DIMENSIUNE A CALITĂȚII VIEȚII

Moderator: **Oxana PALADI** (Republica Moldova)

1. **Oxana PALADI** (Republica Moldova)
*Adaptarea psihosocială – proces activ de transformare și autodezvoltare a personalității..*77
2. **Bogdan-Cristian VOICU** (România)
*Calitatea vieții – de la teorie la practică.....*78
3. **Diana-Elena DRAGOMIR** (România)
*Paricularități ale calității vieții și adaptării psihosociale la studenți.....*78
4. **Viorica COJOCARU** (Republica Moldova)
*Adaptarea psihosocială a tinerilor profesori: între obstacole și soluții.....*78
5. **Tatiana LUNGU** (Republica Moldova)
*Ponderea voinței în adaptarea psihosocială a personalității.....*79
6. **Miruna-Elena MOANȚĂ** (România)
*Adaptarea psihosocială a persoanelor cu adicții*79

SIMPOZION 5

TULBURĂRILE DE COMPORTAMENT ALIMENTAR LA TINERI: FACTORI PSIHOLGICI ȘI SOCIO-CULTURALI

Moderator: **Ana TARNOVSCHI** (Republica Moldova)

1. **Bianca MANOLII, Ana TARNOVSCHI** (Republica Moldova)
*Factori de risc și vulnerabilități psihologice în dezvoltarea tulburărilor de comportament alimentar la tineri.....*80

2. **Leila ILDIR, Raisa CERLAT** (Republica Moldova)
Influența rețelelor sociale asupra imaginii corporale și comportamentului alimentar.....81
3. **Larisa DIMIAN** (România)
Rolul alimentației în gestionarea stresului și a performanței cognitive la militari – perspectivă psihologică.....81
4. **Paul Adrian GULIN** (România)
Analiza influenței platformelor sociale asupra percepției corporale și riscului de tulburări alimentare.....82
5. **Valeria BUTUC** (Republica Moldova)
Particularitățile perfecționismului și ale comportamentului alimentar la adolescenți.....82
6. **Aura IACOBIN** (Republica Moldova)
Dimensiunea experimentală privind evaluarea aspectelor psihoemoționale ale tulburărilor de comportament alimentar la tineri.....83

SIMPOZION 6

PSIHANALIZA ÎN CONTEMPORANEITATE: TRADIȚIE ȘI NOI PROVOCĂRI

Moderator: **Zinaida BOLEA** (Republica Moldova)

1. **Natalia DOȚEN** (Republica Moldova)
Neuropsihanaliza – convergența dintre psihanaliză și neuroștiințe în studiul minții umane.84
2. **Ion CAȘCAVAL** (Republica Moldova)
Conflictele parentalității din perspectivă psihanalitică.....85
3. **Constanța PODUBNÎ** (Republica Moldova)
Contribuțiile psihanalitice în abordarea etiologiei tulburărilor de comportament alimentar.....85
4. **Gabriela Loredana GAVRILAȘ** (Republica Moldova)
Psihanaliza în penitenciar: provocări și perspective.....85
5. **Lucia ȚURCAN** (Republica Moldova)
Conceptele psihanalitice de narcisism hipervigilent și narcisism grandios în elaborările teoretico-metodologice referitoare la parcursul doctoral.....86

SIMPOZION 7

MECANISME COGNITIVE ȘI DIFERENȚE INDIVIDUALE IMPLICATE ÎN CONDIȚIONAREA EMOȚIILOR ȘI A PREFERINȚELOR

Moderator: **Florin Alin SAVA** (România)

1. **Andrei RUSU, Andreea ORHA, Cătălina BUNGHEZ** (România)
Aprofundarea relației dintre neuroticism și condiționarea afectivă. Dovezi privind rolul stărilor emoționale negative și al asocierilor inconsistente de stimuli.....87
2. **Anca LAZĂR¹, Marine ROUGIER², Jan DE HOUWER², Marco PERUGINI³, Andrei RUSU¹, Florin Alin SAVA¹** (¹România; ²Belgia; ³Italia)
Anxietate, distorsiuni cognitive și condiționare afectivă: un studiu experimental bazat pe eye-tracking și stimuli ambivalenți.....88

3. **Darian FAUR, Florin Alin SAVA** (România)
Dincolo de rolul moderator al neuroticismului în condiționarea afectivă: evaluarea amenințării.....88
4. **Cătălina BUNGHEZ¹, Jan DE HOUWER², Andrei RUSU¹, Florin Alin SAVA¹**
 (¹România; ²Belgia)
Este neuroticismul asociat cu bias-ul negativ în procesul de contracondiționare?.....88
5. **Florin Alin SAVA¹, Raluca RĂDUCAN¹, Cătălina BUNGHEZ¹, Bunmi OLATUNJI²**
 (¹România; ²SUA)
Experimentarea dezgustului într-un context ecologic: rolul condiționării dezgustului.....89
6. **Florina HUZOAICA¹, Marine ROUGIER², Jan De HOUWER², Marco PERUGINI³, Andrei RUSU¹, Florin Alin SAVA¹** (¹România; ²Belgia; ³Italia)
Cum ne construim lumea socială? Rolul inferării spontane de trăsături și al condiționării afective în formarea impresiilor.....89

SIMPOZION 8

BULLYING-UL ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL – O REALITATE A ZILELOR NOASTRE

Moderator: **Alina CHIRACU** (România)

1. **Smaranda GUȚU** (România)
Înțelegerea bullyingului: de la modele explicative la strategii de prevenție și intervenție în școli.....90
2. **Dorna NIJLOVEANU** (România)
Rolul mediator al acceptării de sine în relația dintre stilurile parentale și bullying în rândul preadolescenților90
3. **Petronela PITICARI, Alina CHIRACU** (România)
Rolul mediator al reglării emoționale în relația dintre acceptarea de sine și bullying la adolescenți.....91
4. **Cristian BUICĂ-BELCIU, Alina CHIRACU** (România)
Acceptare socială și bullying. Un studiu despre incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale.....91
5. **Alina CHIRACU** (România)
Evenimentele adverse din copilărie și comportamentul agresiv în rândul studenților. Rolul stimei de sine.....92

SIMPOZION 9

PERSPECTIVE CONTEMPORANE ȘI APLICAȚII ÎN PSIHOLOGIA SĂNĂTĂȚII

Moderator: **Galina PRAVIȚCHI** (Republica Moldova)

1. **Corina LUNG** (Republica Moldova)
Sănătatea mintală și serviciile psihologice – o prioritate dar și o provocare pentru societatea modernă românească în context european.....93
2. **Antonela DARII** (Republica Moldova)
Particularități psihosociale la persoanele cu artrită reumatoidă.....93

3. **Marina MOGÎLDAN, Galina PRAVIȚCHI** (Republica Moldova)
*Modalități de reducere a stresului și a fricii față de moarte la pacienții oncologici.....*94
4. **Carolina ȚURCANU** (Republica Moldova)
*Sistemul de valori și adaptarea socială a persoanelor cu boală ulceroasă.....*94
5. **Anna COROBCO, Galina PRAVIȚCHI** (Republica Moldova)
*Componentele voinței și maturitatea emoțională la persoanele cu boli respiratorii cronice.....*95
6. **Mariana SUCIAGHI, Denis SUCIAGHI** (Republica Moldova)
*Factorii psihologici implicați în decizia familiilor privind donarea de organe în terapie intensivă.....*95

SIMPOZION 10 SĂNĂTATEA MINTALĂ – ÎNTRE VULNERABILITATE ȘI ADAPTARE

Moderator: **Maria-Doina SCHIPOR** (România)

1. **Petruța Paraschiva RUSU, Octav-Sorin CANDEL, Ionela BOGDAN, Cornelia ILCIUC, Andreea URSU, Ioana R. PODINA** (România)
*Stresul parental și starea de bine a părinților. O meta-analiză.....*96
2. **Andreea URSU¹, Alina IONESCU-CORBU¹, Maria PRIEGO OJEDA²**
(¹România; ²Spania)
*O Europă, două țări: diferențe la nivelul reglării emoționale comportamentale, stării de bine, rezilienței și auto-compasiunii între România și Spania.....*97
3. **Alina IONESCU-CORBU, Andreea URSU** (România)
*Alfabetizarea privind sănătatea mintală în rândul adolescenților din România.....*97
4. **Ana Maria ANDREI** (România)
*Împreună, dar singuri: explorarea legăturii dintre infidelitate, singurătate și satisfacția în cuplu.....*98
5. **Liliana BUJOR, Maria IRIMCIUC** (România)
*Valorile în ecuația devenirii personale a studenților.....*98
6. **Diana Sînziana DUCA, Otilia CLIPA, Maria-Doina SCHIPOR** (România)
*Rolul vocației, al emoțiilor și al atitudinii jucăușe în menținerea satisfacției profesionale în contextul solicitărilor educaționale.....*99

SIMPOZION 11 DINCOLO DE SUPRAVIEȚUIRE: SĂNĂTATEA MINTALĂ, FRICA DE RECIDIVĂ, REZILIENȚA ȘI RECONFIGURAREA IDENTITĂȚII ÎN EXPERIENȚA ONCOLOGICĂ

Moderator: **Diana TODEA** (România)

1. **Ioana R. PODINA, Diana TODEA, Liviu-Andrei FODOR** (România)
*Frica de recidivă a cancerului și sănătatea mintală: o meta-analiză comprehensivă.....*100
2. **Teodora VLAD, Ioana R. PODINA** (România)
*O meta-analiză a relației dintre sănătatea mintală și frica de recidivă a cancerului în diadele supraviețuitori de cancer-apartinători.....*101

3. **Alexander TUDOSE, Ioana R. PODINA** (România)
O meta-analiză a relației dintre reziliență și sănătatea mintală la supraviețuitorii de cancer..... 101
4. **Diana TODEA, Andreea LUCA, Ioana R. PODINA** (România)
Cancerul. Este pentru totdeauna? O examinare a relației dintre centralitatea traumei și frica de recidivă a cancerului dintr-o perspectivă cognitiv-comportamentală..... 102

SIMPOZION 12
PERSPECTIVE ÎN GERONTOPSIHOLOGIE: IMPLICAȚII TEORETICE ȘI PRACTICE
Moderatori: **Rozeta DRĂGHICI¹, Ștefan AGRIGOROEI²** (¹România; ²Belgia)

1. **Rozeta DRĂGHICI, Alexandra RUSU** (România)
Perspectiva psihologică asupra rezilienței la persoanele vârstnice..... 103
2. **Andreea Georgiana MARIN, Ileana CIOBANU, Matei TEODORESCU, Rozeta DRĂGHICI, Mihai BERTEANU** (România)
Abordare integrativă în echipa multidisciplinară a tulburării de limbaj din afecțiunile neurologice centrale..... 103
3. **Polixenia STAN** (România)
Stereotipuri și prejudecăți – influența asupra persoanei vârstnice..... 104
4. **Dorina Claudia BĂLAN** (România)
Campanie de informare, educare și comunicare strategică – model de intervenție gerontopsihologic..... 104
5. **Ștefan AGRIGOROEI¹, Rozeta DRĂGHICI²** (¹Belgia; ²România)
Perspective teoretice și practice în Gerontopsihologie..... 105

SIMPOZION 13
CONSTRUIREA ȘI CONSOLIDAREA ALIANȚEI TERAPEUTICE – STRATEGII ȘI BUNE PRACTICI ÎN EVALUAREA ȘI INTERVENȚIA PSIHOLICĂ
Moderatori: **Monica LICU, Claudiu-Gabriel IONESCU** (România)

1. **Adriana COTEL** (România)
Fundamentele teoretice ale alianței terapeutice..... 106
2. **Smaranda GUȚU** (România)
Factorii care influențează alianța terapeutică..... 107
3. **Raluca Andreea ADAM** (România)
Construirea și consolidarea alianței terapeutice..... 107
4. **Smaranda Maria GUȚU** (România)
Repararea rupturilor în alianța terapeutică..... 108
5. **Raluca Andreea ADAM** (România)
Abilități practice esențiale pentru menținerea alianței..... 108

WORKSHOPURI

1. Maria Magdalena STAN, Ana-Maria CAZAN, Camelia TRUȚA (România)	
<i>Cum susținem adaptarea academică? Bune practici pentru succesul academic.....</i>	109
2. Vasile MARINEANU (România)	
<i>Integrarea abordărilor psihologice standardizate în intervenția în situații de criză.....</i>	109
3. Victor BOHUȘ, Emilia GRIGOREAN (România)	
<i>Dincolo de cabinet: rolul psihologului ca scientist-practitioner-advocate în promovarea sănătății mintale.....</i>	110
4. Adrian OPRE (România)	
<i>Programe de dezvoltare socio-emotională (SEL): sfaturi practice pentru consilierea psihoeducațională în era digitală.....</i>	110
5. Florina Magdalena ANICHITOAE (România)	
<i>Scheme cognitive dezadaptative timpurii – mecanisme de profunzime în înțelegerea psiho-emoțională.....</i>	110
6. Nicu Ionel SAVA (România)	
<i>Consilierea și psihoterapia sistemică de întreținere.....</i>	111
7. Mara PRICEPUTU, Andreea HIRIZA, Cosmina CUCU, Irina CREȚU (România)	
<i>Intimitate și atașament în cuplurile românești: între moștenirea tradițională și provocările secolului XXI.....</i>	111
8. Armand VELEANOVICI, Erna CONSTANTIN (România)	
<i>Expertiză și intervenție psihologică în situații de abuz sexual asupra copilului.....</i>	112
9. Florin Alin SAVA, Cosmin POPA (România)	
<i>Psihoterapia cognitiv-comportamentală bazată pe procese în tulburările de personalitate. Evaluare și intervenție</i>	112
10. Mihaela RUS, Carmen Mihaela BĂICEANU, Mihai ȘTEFĂNOAIA (România)	
<i>Hărțuirea la locul de muncă: perspectivă psiho-juridică.....</i>	112
11. Raisa CERLAT (Republica Moldova)	
<i>Dinamica sistemelor familiale în procesul de vindecare și integrare.....</i>	113
12. Viorica MOCANU (Republica Moldova)	
<i>Studierea figurii tatălui din perspectivă psihodramatică.....</i>	113
13. Odette DIMITRIU (România)	
<i>Combaterea tiparelor depresiei prin intermediul hipnozei – o intervenție psihoterapeutică multimodală.....</i>	114
14. Cătălin LUCA, Mălina Ioana CIOBANU (România)	
<i>Ascultarea copilului în contextul abuzului și neglijării: repere pentru expertiza psihologică în cauzele judiciare.....</i>	114
15. Gabriela DUMITRIU, Alexandra DUDU (România)	
<i>De la evaluare la intervenție: utilizarea instrumentelor validate științific în optimizarea relației copil-familie.....</i>	114
16. Cătălin NEDELCEA, Iulia CIORBEA (România)	
<i>Mecanisme și procese ale schimbării în psihoterapia focalizată pe emoții.....</i>	115
17. Constantin TICU (România)	
<i>Diagnoza organizațională și managementul sănătății psihologice la locul de muncă.....</i>	115
18. Sergiu TOMA, Natalia TOMA (Republica Moldova)	
<i>Ritualuri de încheiere în divorț: intervenții terapeutice pentru tranziții relaționale.....</i>	116

KEYNOTE SPEAKERS

CZU: 316.473:316.6

„CONGLOMERATE FĂRĂ UN FIR COMUN” VERSUS „CONSTRUCȚII OMOGENE ȘI UNITARE”. O INCURSIUNE NECESARĂ ÎN BIOGRAFIA CONCEPTULUI DE REPREZENTĂRI SOCIALE

Mihai SLEAHTIȚCHI

Republica Moldova

În literatura de specialitate întâlnim, pe alocuri, luări de poziție din care rezultă că *reprezentările sociale sunt identice cu reprezentările colective*, ambelor concepte revenindu-le, în egală măsură, sarcina de a oferi indivizilor o viziune coerentă și funcțională asupra lumii înconjurătoare. Pornind de la acest fapt, este firesc să ne întrebăm dacă reprezentările sociale și reprezentările colective sunt, într-adevăr, *interschimbabile*, redând unul și același fenomen psihosociologic, una și aceeași modalitate de interpretare a realității sau, în sfârșit, una și aceeași viziune asupra modului în care oamenii își aleg valorile, credințele și stilurile de raportare la viața din jur.

Analizând cu atenție conceptul de reprezentare colectivă al lui É. Durkheim și conceptul de reprezentare socială al lui S. Moscovici, putem observa că acestea trebuie abordate în mod diferit. Conceptul elaborat de S. Moscovici și cel propus, mai devreme, de É. Durkheim nu redau în niciun fel construcții ideatice echivalente. În timp ce, într-un caz, contează o sociologie a cunoașterii care, fiind „*profund înrădăcinată în teoriile newtoniene și cele filosofice de origine kantiană*”, vede în știință și religie principala sursă de alimentare a indivizilor cu „*aproximări din ce în ce mai adecvate ale realității*”, în celălalt caz accentul se pune pe o abordare psihosociologică riguroasă care, reducând semnificativ din importanța cunoștințelor deja existente cu referire la „*lumea din afară*” și punând la îndoială veridicitatea imaginilor cu „*un existențial continuu și ponderat*”, vede evoluția lucrurilor prin prisma *discontinuității, a dezechilibrului și relativității*.

CZU: 159.964.2

„FENOMENUL-RĂZBOI”: PERSPECTIVE PSIHANALITICE

Zinaida BOLEA

Republica Moldova

Deși psihanaliza a început cu materialul empiric din cabinet, trecerea la interesul pentru materialul empiric social-politic a fost determinată inclusiv de realitățile Primului Război Mondial. Ulterior, cel de-al Doilea Război Mondial, care a presupus dominarea mentalului colectiv de ideologii totalitare, a făcut ca psihanaliza să se preocupe tot mai insistent de mecanismele psihice prin care patternurile totalitare devin seductive pentru mase de oameni, de felul în care mintea umană intră în „război”, precum și de modul în care războiul ca realitate istorică concretă influențează funcționarea psihică a individului. Începând cu reflecțiile freudiene asupra dualității „*pulsiiune de viață – pulsiiune de moarte*”, psihanaliza a dezvoltat o bază conceptuală vastă asupra „fenomenului-război”, astfel că în ultimele decenii avem posibilitatea de a analiza fenomenele social-politice inclusiv printr-o grilă psihanalitică, grație conceptelor elaborate de Melanie Klein, Hanna Segal, Paolo Fonda, Vamik D. Volkan, Andre Green ș.a. Ceea ce știe psihanaliza astăzi despre război este că imaginea dușmanului subzistă latent în psihicul individului și poate fi actualizată în momente critice ale istoriei personale și colective, că războiul face apel la trăirile arhaice ale individului și ale comunității și că pacea solicită efortul conjugat al gândirii și al emoției, alături de o autorefecție onestă și continuă.

CZU: 316.323.6:331.105.24

**STAREA DE BINE ÎN ORGANIZAȚII – DE LA ȘTIINȚĂ LA PRACTICĂ:
CE INTERVENȚII SUNT EFICIENTE ÎN ORGANIZAȚII?**

Delia VÎRGĂ

România

Faptul că oamenii se simt bine (sau nu) la locul de muncă a devenit în ultimii ani un criteriu determinant în decizia lor de a rămâne pe termen mediu și lung într-o organizație. Acest criteriu este important, alături de satisfacția generată de activitatea în sine și de compania pentru care lucrează, de măsura în care sunt apreciați, respectați și recompensați, precum și percepția acestora că sunt valorizați suficient, astfel încât organizația să investească în dezvoltarea lor. Totodată, studii recente relevă că starea de bine a angajaților – ca efect al unei culturi organizaționale sănătoase ancorate în valori autentice – nu mai poate fi neglijată ori minimalizată de către organizații.

De aceea, ca firești apar întrebările: ce tip de intervenții sunt eficiente în îmbunătățirea stării de bine a angajaților, intervențiile la nivel individual sau cele realizate la nivel organizațional? Cine este responsabil pentru creșterea stării de bine a angajaților: individul sau organizația? Vom analiza dovezile empirice și vom înțelege pe deplin ce intervenții funcționează, pentru cine, în ce context și de ce – în beneficiul stării de bine a angajaților, dar și al eficienței organizațiilor.

CZU: 159.9.072

**PSYCHOMETRIC NETWORK ANALYSIS AND ITS RELEVANCE FOR PERSONALITY
PSYCHOLOGY**

Giulio COSTANTINI

Italy

Psychometric Network Analysis is emerging as a complement to latent variable models for modeling the complexity of psychological processes. Network models allow for representing processes as systems of interacting elements and investigating the dynamics of stability and change over time. Network Psychometrics has become central to several subfields of Psychology (as well as to other social sciences), offering a novel theoretical perspective on phenomena such as personality traits and psychopathological dynamics. Conceptualizing such phenomena as networks allowed researchers to go beyond the assumption that psychological phenomena reflect the effects of unobservable latent variables, to focus instead on the possibility that they can emerge from the interactions among their basic constituents. I will introduce the core theoretical principles of Psychometric Network Analysis, explore its key methodological implementations – particularly in the context of longitudinal data – and illustrate its application to psychological research, with an emphasis on personality.

CZU: 001.95:343.78

**FABRICATED DATA, GHOSTWRITTEN PAPERS, ZOMBIE TRIALS, PREDATORY JOURNALS:
IS SCIENCE UNDER EXISTENTIAL THREAT?**

Ioana Alina CRISTEA

Italy

In this keynote, I will outline some outstanding challenges to the integrity of the scientific endeavor, such as data fabrication, papers written for sale, sometimes assumed as originating from paper mills, clinical trials that are so flawed that they should be considered unreliable or even fraudulent (“zombie trials”) and predatory journals, which publish work with perfunctory or absent peer-review. I will critically discuss evidence for these problems, underscoring methodological challenges in assessing both their prevalence and impact on the truthfulness and usefulness of the scientific ecosystem. I will review some proposed solutions and their potential benefits and downsides and underscore that attempts to police the scientific galaxy (forensic metascience, forensic scientometrics) should be evaluated by the same standards as the rest of science.

CZU: 316.473:316.454.5:616.98-036.21

**DESPRE PROCESUL DE CONSTRUCȚIE A UNEI REPREZENTĂRI SOCIALE POLEMICE.
STUDIU DE CAZ: PANDEMIA COVID-19**

Natalia COJOCARU

Republica Moldova

În acest context, propunem pentru discuție un studiu de caz, în care vom examina cum se prezintă *pandemia COVID-19* ca un obiect sensibil și cum acest obiect social de reprezentare generează reprezentări polemice, date fiind controversele medicale, religioase și sociale care au existat în societate, inclusiv implicațiile pe care le-au avut aceste controverse la nivel intergrupuri. Vom prezenta o serie de argumente, prin care vrem să explicăm de ce, în viziunea noastră, *pandemia* este un obiect sensibil și cum s-a răsfrânt acest fapt asupra unei reprezentări în germene, aflată în fază embrionară. Pandemia ne-a oferit o posibilitate rară de a examina cum o reprezentare socială se articulează în imaginarul social, cum se produce dinamica unei reprezentări în construcție, în plin proces de elaborare. Deoarece ne referim la o reprezentare în proces de formare, vor fi analizate aspecte relevante în procesul de *ancorare* și *obiectivare* (conținuturi preexistente, semnificații atribuite noilor practici sociale și implicații ale acestor practici la nivel intergrupuri), referindu-ne, cu precădere, la două etape distincte în formarea acestei reprezentări sociale. Rezultatele studiului examinează procesul de elaborare a reprezentării în funcție de specificul obiectului sensibil, caracteristicile contextului, relațiile intergrupuri și de practicile sociale aferente, în vederea identificării unor traiectorii tipice în dinamica reprezentărilor polemice.

CZU: 159.9.072:[37:33]

INFLUENȚA PSIHOLOGIEI POZITIVE ÎN FORMAREA ANTREPRENORIALĂ: TESTAREA UNEI MICRO-INTERVENȚII BAZATE PE MENTALITATEA DE CREȘTERE ȘI UTILIZAREA DE PUNCTE FORTE ÎNTR-UN STUDIU PILOT CVASI-EXPERIMENTAL

Daria ARDELEAN, Luca TISU, Delia VÎRGĂ

România

În cadrul programelor de formare antreprenorială, pregătirea psihologică rămâne un factor esențial, dar adesea neglijat, în asigurarea integrării eficiente a instruirii. Acest studiu pilot cvasi-experimental a investigat efectul unei micro-intervenții bazate pe elemente de psihologie pozitivă, cum ar fi mentalitatea de creștere și utilizarea punctelor forte, în rândul a 46 de tineri adulți implicați într-un program de formare antreprenorială. Datele au fost colectate în trei momente: la înscrierea în program (T1; pre-test), a doua zi după intervenție (T2; post-test) și la finalul programului de educație antreprenorială, la două săptămâni după intervenție (T3; follow-up). Au fost efectuate analize comparative inter-grup (grup de control vs. grup experimental) pentru a testa efectul intervenției la o zi după aplicare (T2), ținând sub control rezultatele de la pre-test (T1) și analize intra-grup (grup experimental) pentru a evalua impactul intervenției la finalul celor două săptămâni de formare (T3). De asemenea, au fost efectuate analize de regresie pentru a testa dacă utilizarea punctelor forte prezice o mai mare aderență la programul educațional antreprenorial și intenții antreprenoriale mai crescute.

Rezultatele arată că, deși intervenția nu a avut un efect semnificativ asupra mentalității de creștere, aceasta a condus la o creștere susținută a utilizării punctelor forte, observată atât imediat după intervenție, cât și la evaluarea de după două săptămâni. În plus, utilizarea punctelor forte la finalul programului de formare a prezis atât aderența participanților la program, cât și intențiile lor antreprenoriale. Aceste rezultate subliniază valoarea potențială a integrării formării psihologice în educația antreprenorială, oferind participanților instrumentele necesare pentru a face față provocărilor inerente unor programe de formare antreprenorială.

CZU: 159.923:623.746-519

DE LA „FUN” LA PTSD: IMPLICATII PSIHOLOGICE PENTRU OPERATORII MILITARI DE DRONE

Răzvan-Lucian ANDRONIC

România

În ultimele două decenii, utilizarea vehiculelor aeriene fără pilot (*eng.* UAV – Unmanned Aerial Vehicles), denumite și „drone de luptă”, a cunoscut o creștere semnificativă, intrând în atenția publicului mai ales în contextul războiului din Irak din 2021, prin prisma impactului acestora asupra populației civile.

Conflictul militar actual din Ucraina a accentuat importanța strategică a acestor tehnologii, evidențiind o utilizare pe scară largă a UAV, inclusiv a celor inițial proiectate pentru scopuri non-militare, adaptate ulterior în contexte de luptă. În prezent, dronele au devenit un element central al operațiunilor militare, determinând caracterizarea conflictului în plină desfășurare ca un veritabil „război al dronelor”. În lucrarea de față este examinat impactul psihologic al operării dronelor asupra personalului militar implicat, ca bază servind literatura de specialitate relevantă atât pentru conflictele anterioare, cât și pentru cele aflate în desfășurare. Analiza pune un accent deosebit pe aspectele legate de formarea operatorilor UAV, precum și pe strategiile de prevenție a efectelor psihotraumatice, cu scopul de a oferi o înțelegere mai aprofundată asupra riscurilor psihologice asociate acestui tip de activitate militară.

CZU: 159.922.8:316.485:004

**ASOCIERI LONGITUDINALE ÎNTRE COGNIȚIILE IRAȚIONALE ȘI
VICTIMIZAREA PRIN CYBERBULLYING LA ADOLESCENȚI**

Florina Magdalena ANICHITOAE, Ionut Stelian FLOREAN, Anca DOBREAN

România

Cyberbullying este o problemă majoră la nivel global care afectează în mod particular copiii și adolescenții, în special pe cei care sunt victime. Acest studiu longitudinal realizat în trei momente de timp își propune să exploreze dinamica temporală dintre cognițiile iraționale și cybervictimizare. Un număr de 890 de adolescenți (vârsta medie 13,15 ani; 56% fete) au participat la studiu. Pentru a analiza datele am utilizat *Modelul Random-Intercepts Cross-Lagged Panel Model (RI-CLPM)*. Rezultatele au evidențiat că adolescenții care prezintă nivele mai ridicate de cybervictimizare tind să aibă mai multe cogniții iraționale (la nivel *between-subjects*). În plus, atunci când adolescenții au nivele mai ridicate de cybervictimizare decât cele așteptate, pe baza nivelului lor mediu și al nivelului anterior, ei tind să raporteze mai multe cogniții iraționale decât cele așteptate la același punct de timp (la nivel *within-subjects*). Nivelele de cybervictimizare și cognițiile iraționale tind să persiste de la un punct de timp la altul. Singurul efect cross-lagged observat între variabile a fost de la cybervictimizare la auto-deprecieri. În acest context, sunt discutate rezultatele, limitările și implicațiile practice.

CZU: 159.942

**ROLUL SATISFACȚIEI ÎN RELAȚIE ȘI AL DIFICULTĂȚILOR ÎN REGLAREA EMOȚIONALĂ
ASUPRA RELAȚIEI DINTRE ALEXITIMIE
ȘI DEPENDENȚA DE IUBIRE: UN MODEL DE MEDIERE MODERATĂ**

Luisa-Diana ANTONIAC, Adina Karner-HUȚULEAC

România

Scopul prezentei cercetări a fost de a investiga efectul indirect potențial al dificultăților în reglarea emoțională asupra relației dintre alexitimie și dependența de iubire, precum și potențialul rol moderator al satisfacției în relație. Studiul a inclus un lot de 397 de participanți din România, cu vârste cuprinse între 18 și 74 de ani ($M = 24.43$, $SD = 8.30$), în momentul colectării datelor toți fiind implicați într-o relație romantică. Participanții au completat instrumente standardizate care au evaluat alexitimia, dependența de iubire, dificultățile în reglarea emoțională, satisfacția în relație și date socio-demografice. Rezultatele au indicat că alexitimia este un predictor semnificativ al dependenței de iubire. De asemenea, s-a constatat un efect indirect al dificultăților în reglarea emoțională asupra acestei relații, iar satisfacția în relație a moderat aceste asocieri. Aceste rezultate evidențiază rolul esențial al alexitimiei și al dificultăților în reglarea emoțională în dezvoltarea dependenței de iubire, identificându-le drept vulnerabilități psihologice cheie care contribuie la comportamente relaționale compulsive. Mai mult, efectul moderator al satisfacției în relație oferă o perspectivă valoroasă asupra factorilor contextuali care pot amplifica sau atenua aceste dinamici dezadaptative. Sunt discutate implicațiile teoretice și practice .

CZU: 159.9.072:159.944

**DEVELOPING NLP MODELS TO DETECT AND DIFFERENTIATE
BURNOUT FROM OTHER PSYCHOLOGICAL CONDITIONS**

Adi-Marian APOSTU, Dragoș ILIESCU

România

Burnout is often conflated with depression and anxiety due to overlapping symptoms, underscoring the need for refined detection methods. Building on the conceptual framework of Maslach and Leiter (2016), this study integrates a custom-developed questionnaire with transformer-based Natural Language Processing (NLP) models to identify unique linguistic markers of burnout. Data collection has begun, focusing on professionals in high-stress settings who complete open-ended items that probe emotional exhaustion, cynicism, and perceived efficacy. Preliminary analyses, conducted on an initial subset of responses, suggest that participants endorsing burnout-related experiences more frequently employ language reflecting

detachment and diminished fulfillment. However, overlaps with depressive expressions indicate that refining feature engineering remains essential. In the first phase, questionnaire validity was assessed through expert review and pilot testing. Currently in the second phase, partial NLP model training has demonstrated promising early accuracy, but further data acquisition is in progress to bolster representativeness. Preliminary scoring of open-ended responses indicates consistent patterns of cynicism and frustration among high-burnout respondents, hinting at distinct lexical cues that may effectively separate burnout from anxiety or depression. Nevertheless, more extensive data gathering is required to conclusively validate these patterns across diverse occupational contexts. This integration of self-reported responses with advanced text analytics addresses the growing need for reliable, context-specific burnout measures and clarifies distinctions between closely related psychological conditions. Findings from this study are expected to contribute to the development of simpler and more practical assessment methods, while also providing mental health professionals and organizational decision-makers with actionable insights for more targeted and effective strategies to mitigate burnout.

CZU: 159.923:316.62

PROFILUL DE PERSONALITATE AL CONDUCĂTORULUI AUTO PREDISUS LA COMPORTAMENTE RISCANTE LA VOLAN

Olga AXENTII

Republica Moldova

Activitatea de conducere auto reprezintă un proces complex în care sunt implicați atât factori individuali, cât și factori ce țin de context și de mediu. Elementul central al acestui sistem este conducătorul auto care manifestă o serie de comportamente, de la sigure la periculoase. Actualmente asistăm la o pondere mare a accidentelor rutiere și a diverselor forme de agresivitate care sunt provocate iminent de către factorul uman, ceea ce ridică o întrebare principală în ideea de prevenție a situațiilor tragice din trafic: este oare posibil să anticipăm un comportament riscant al conducătorului auto și, dacă da, care aspecte pot reprezenta un semnal de alarmă și ar putea contura un profil de personalitate al conducătorului auto predisus spre comportamente riscante la volan?

Trăsăturile de personalitate din modelul Big Five care pot explica agresivitatea în trafic sunt instabilitatea emoțională, agreabilitatea și conștiinciozitatea. Totodată, cei mai puternici determinanți ai agresivității în trafic sunt situația, contextul și conjunctura de moment care provoacă de cele mai multe ori emoții cu efecte agresive. În paralel, dispoziția agresivă este întreținută de factori individuali care țin de personalitate sau de caracteristici demografice.

CZU: 159.9.072:[355.33:613.87]

ANGAJAMENTUL ÎN MUNCĂ ȘI PERCEPȚIA EFICACITĂȚII – RESURSE INTERNE NECESARE ÎN MANAGEMENTUL STRESULUI OPERAȚIONAL

Ana-Diana BALCAN

România

Reacțiile personalului militar ca răspuns la evenimente critice au un impact asupra ordinii și securității publice. Scopul acestui studiu este de a analiza rolul de mediere al resurselor interne și externe în relația dintre stresul operațional și reziliența jandarmilor militari implicați în misiunile actuale cu risc ridicat pe timp de pace. La studiu au participat 214 jandarmi militari, care au completat cinci scale de auto-raportare privind stresul operațional, rezistența, auto-eficacitatea, angajamentul în muncă și stilurile de conducere și au evaluat eficiența percepută a pregătirii psihologice. Rezultatele arată că, atunci când sunt analizate separat, resursele interne (angajamentul în muncă și auto-eficacitatea percepută) acționează ca mediatori parțiali în relația dintre stresul operațional și reziliență. Când rolul de mediere al resurselor externe este analizat separat, acestea mediază parțial aceeași relație. În urma introducerii simultane ca mediatori ai ambelor categorii de resurse, doar angajamentul în muncă și auto-eficacitatea percepută rămân mediatori parțiali în relația dintre stresul operațional și reziliență. Având în vedere importanța acestei profesii în societate, rezultatele pot contribui la prevenirea evenimentelor negative prin promovarea unor strategii adecvate de intervenție psihologică bazate pe resursele individuale.

CZU: 159.953.5:612.86

**ESTE FENOMENUL PROUST REALITATE SAU FICȚIUNE?
O META-ANALIZĂ A STIMULĂRII OLFACTIVE ÎN RECUPERAREA
MEMORIEI AUTOBIOGRAFICE**

Ovidiu-Iulian BOBEI, Ioana PODINĂ

România

Aceasta este prima meta-analiză care investighează eficacitatea relativă a stimulării olfactive asupra calității amintirilor evocate comparativ cu alte modalități de stimulare senzorială pentru a testa veridicitatea fenomenului Proust. În această meta-analiză au fost incluse 19 studii experimentale/cvasi-experimentale. O varietate de modalități de stimulare senzorială au fost comparate cu expunerea la mirosuri; au fost evaluate patru caracteristici cheie ale amintirilor evocate (specificitate, vividitate, emoționalitate și sentimentul de a fi adus înapoi).

Comparativ cu alte metode de stimulare folosite, expunerea la mirosuri a avut un efect mai mare asupra emoționalității amintirilor evocate $g = 0,18$ și sentimentul de a fi adus înapoi (retrăirea amintirii) $g = 0,18$. Aceste diferențe tind să scadă odată cu anul publicării studiilor; în plus, analizele de subgrup au arătat că eficacitatea expunerii la miros a fost diferită în funcție de tipul de stimul cu care a fost comparat; efectele fiind mai mari atunci când expunerea la miros a fost comparată cu stimularea verbală sau bazată pe etichetă. Cu toate acestea, nu există un efect favorabil al expunerii la mirosuri în comparație cu expunerea la alte modalități de stimulare senzorială în ceea ce privește specificitatea și vividitatea amintirilor evocate. Deși expunerea la mirosuri are un efect semnificativ mai mare asupra a două caracteristici ale amintirii autobiografice analizate. Aceste rezultate nu au confirmat pe deplin fenomenul Proust. În acest context, sunt discutate direcțiile viitoare de analiză și potențialele implicații.

CZU: 159.964:615.851.1

**CLASIFICAREA ȘI EVALUAREA EFECTELOR SECUNDARE ÎN PSIHOTERAPIE:
DE LA EVENIMENTE ADVERSE LA MALPRAXIS**

Tudor-Alexandru BOBEI, Ioana PODINĂ

România

Efectele adverse (AE) ale psihoterapiei sunt rareori monitorizate în studiile clinice controlate, deși un număr semnificativ de clienți raportează efecte negative sau alte reacții nedorite în cadrul procesului terapeutic. Domeniul cercetării privind AE este marcat de teorii eterogene, cu multiple clasificări și instrumente care limitează comparabilitatea și împiedică sintetizarea cantitativă.

În această lucrare se propune o sinteză critică a literaturii de specialitate, fiind analizate 16 articole relevante care abordează problematica efectelor adverse în psihoterapie. Sunt analizate modelele teoretice și instrumentele utilizate pentru evaluarea AE, precum și datele privind frecvența și severitatea acestora. Evaluarea publicațiilor existente evidențiază o fragmentare teoretică și metodologică ce limitează progresul în înțelegerea și gestionarea efectelor adverse, semnalând necesitatea unui cadru conceptual clar și a implementării consecvente a monitorizării și raportării AE.

Evaluarea riscurilor reprezintă un complement necesar al măsurării beneficiilor și constituie o componentă esențială ce trebuie integrată atât în cercetare, cât și în practica psihoterapeutică, iar prin conștientizarea și monitorizarea efectelor adverse se poate contribui la îmbunătățirea calității intervențiilor psihologice.

CZU: 159.923.2:37.048.4

INTENȚII LEGATE DE ALEGEREA TRASEULUI EDUCAȚIONAL-PROFESIONAL VIITOR ȘI ASOCIEREA LOR CU PROFILUL VocaȚIONAL INDIVIDUAL OBTINUT CU AJUTORUL CHESTIONARULUI ARC-ASII

Maria BOGHIAN-NISTOR, CONSTANTIN Ticu, FILIMON Andreea-Gabriela,
DUMITRAȘCU Maria Catrinel, COCÂRLĂ Andreea

România

Chestionarele de evaluare a personalității vocaționale construite în acord cu modelul Holland (1997) sunt folosite în consilierea și orientarea profesională pentru a ajuta elevii să aleagă filiera de formare (liceu) sau specializarea profesională (facultate) în acord cu profesia sau domeniul profesional vizat pe termen lung. Utilizând unul dintre chestionarele construite în acord cu modelul Holland (Chestionarul ARC-ASII de pe PsihoProfile), ne-am pus întrebarea: Care este corespondența dintre profilul vocațional evaluat cu ajutorul chestionarelor vocaționale construite după modelul Holland și intențiile legate de alegerea filierei educaționale (la elevii de gimnaziu) sau profesionale (la elevii de liceu)?

Analizele realizate pe un eșantion de 1002 elevi de gimnaziu și de liceu confirmă faptul că profilul vocațional auto-raportat este asociat cu alegerea făcută în categoriile definite de modelul Holland și că aceste concordante sunt mai puternice atunci când elevii sunt convinși că anume ei au fost cei care au făcut aceste alegeri comparativ cu situația în care părinții au influențat (parțial sau total) deciziile legate de viitorul profesional. Încrederea în decizia luată este asociată pozitiv cu indicele de concordanță dintre interesele vocaționale, preferințele ocupaționale și personalitatea vocațională. Deși nu este indicatorul care discriminează cel mai fin între opțiunile elevilor, este puternic asociat cu încrederea în decizia luată, indiferent că este vorba de alegerea filierei profesionale (elevi de gimnaziu) sau alegerea profesiei viitoare / facultății (elevi de liceu).

CZU: 159.954.4:004.8

CREATIVITATEA, AUTENTICITATEA ȘI ATITUDINEA FAȚĂ DE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

Maria BOGHIAN-NISTOR, Octavian ONICI

România

Bazându-ne pe modelele teoretice din psihologia umanistă și cognitivă, acest proiect de cercetare are ca intenție să exploreze rolul expresiei de sine și al motivației intrinseci în conturarea unei identități autentice și creativ-active. Pornind de la premisele Teoriei autodeterminării (Deci & Ryan, 1985) și ale conceptualizărilor multidimensionale ale autenticității (Kernis & Goldman, 2006; Wood *et al.*, 2008), vom analiza relația dintre trăirea autentică și tiparele creative dominante exprimate de indivizi, alături de modul în care aceștia percep prezența tot mai amplă a inteligenței artificiale în sfera profesională și personală. Implicațiile vizează înțelegerea mai profundă a modului în care exprimarea autentică a sinelui poate fi păstrată sau chiar amplificată în contextul digitalizării aflate în expansiune.

CZU: 159.942.5:616.89-008.441.44:001.8

RELAȚIA DINTRE SIMPTOMELE TULBURĂRII DE PERSONALITATE BORDERLINE ȘI MINDFULNESS: O METANALIZĂ

Georgiana BOGOS, Cornelia MĂIREAN, Ana TIPERCIUC,
Daniela MUNTELE, Andrei-Marian MARIȘ

România

Această meta-analiză a urmărit să evalueze relația dintre simptomele tulburării de personalitate borderline și mindfulness. Am identificat 20 de studii eligibile pe care le-am inclus în această meta-analiză. Pe baza literaturii anterioare, am dedus ipoteza că: (1) simptomele tulburării de personalitate borderline sunt asociate negativ cu mindfulness; (2) caracteristicile participanților (de exemplu, vârsta, genul, naționalitatea, tipul eșantionului, tipul de afecțiune medicală) și caracteristicile studiilor (de exemplu, tipul de scală pentru măsurarea simptomelor tulburării de personalitate borderline și mindfulness, tipul de intervenție) vor modera relația dintre tulburarea de personalitate borderline și mindfulness. A fost realizată o analiză cantitativă

utilizând tehnici meta-analitice. Rezultatele evidențiază faptul că există o relație negativă între simptomele tulburării de personalitate borderline și mindfulness. Relația dintre simptomele tulburării de personalitate borderline și mindfulness a fost moderată de simptomele specifice tulburării de personalitate borderline, dimensiunile mindfulness, tipul eșantionului, starea medicală, naționalitatea participanților, tipul de scală pentru măsurarea simptomelor tulburării de personalitate borderline, tipul de scală pentru măsurarea mindfulness și de tipul de intervenție. Cu toate acestea, vârsta și genul nu au moderat această relație. În această ordine de idei, sunt discutate inclusiv implicațiile teoretice și practice ale acestor rezultate.

CZU: 159.947.5:159.923.2

CUM E SĂ FII MOTIVAT? CUM E SĂ-I MOTIVEZI PE ALȚII?

Aurelia BULGAC

România

Scopul acestei comunicări este de a răspunde la întrebarea: Cum e să fii motivat și cum poți să-i motivezi pe alții? Vom prezenta pe scurt aspecte legate de conținutul motivației și de structura acesteia și vom analiza natura complexă și dinamică a motivației subliniind influența contextului asupra formelor sale. În acest context, abordăm motivația ca proces, descriem stadiile de dezvoltare a acesteia și factorii care modelează comportamentul motivant punând în discuție impactul moderatorilor intrapersonali și interpersonal. De asemenea, considerăm importantă prezentarea diferitor perspective de abordare și cercetare a motivației: perspectiva neuroștiinței cognitive și a sistemelor neuronale, perspectiva psihologiei sociale, afective și a personalității și perspectiva studiilor privind îmbătrânirea, dezvoltarea și longevitatea. În concluzie, vom sublinia semnificația psihologică a comportamentului motivant, evidențiind importanța conlucrării celor două direcții de acțiune – cum e să fii motivat și cum îi poți motiva pe ceilalți. Un profesor motivat înseamnă un elev sau student motivat, iar un părinte motivat înseamnă un copil motivat.

CZU: 159.944:613.81-058.6

SUPRESIA EMOȚIONALĂ ȘI DRUNKOREXIA. ROLUL MEDIATOR AL SIMPTOMELOR SPECIFICE TULBURĂRILOR ALIMENTARE

Octav-Sorin CANDEL, Alexandra COBZEANU,

Simona Alexandra ZANCU, Violeta ENEA

România

Drunkorexia reprezintă un set de comportamente asociate dietei alimentare concepute pentru a minimiza aportul caloric în timp ce maximizează intoxicația cu alcool. Studii anterioare au asociat drunkorexia atât cu utilizarea metodelor non-adaptative de reglare a emoțiilor, cât și cu simptomele specifice tulburărilor alimentare. Acest studiu propune investigarea relației dintre supresia emoțională și drunkorexie, inclusiv potențialul rol mediator jucat de simptomele specifice tulburărilor alimentare. La studiul transversal au participat 1092 de persoane din România (72.3% femei, Mvârstă = 23.05, SDvârstă = 5.22). Variabilele au fost măsurate utilizând următoarele scale: *Drunkorexia Motives and Behaviors Scale* (DBMS), *Emotion Regulation Questionnaire* (ERQ) și *Eating Disorder Diagnostic Scale* (EDDS-5). Analiza corelațională indică asocieri semnificative și pozitive între supresia emoțională și toate celelalte variabile, deși acestea au fost de nivel scăzut. Corelații pozitive, dar de nivel mediu, s-au înregistrat între simptomele specifice tulburărilor alimentare și motivele, respectiv comportamentele specifice drunkorexiei. Analizele de mediere arată că supresia emoțională se asociază atât direct ($\beta = .06$, $p = .02$), cât și indirect ($\beta = .08$, 95 % CI [.04; .10]), prin intermediul simptomelor specifice tulburărilor alimentare, cu nivelul comportamentelor specifice drunkorexiei. De asemenea, aceasta se asociază doar indirect cu motivele specifice drunkorexiei ($\beta = .06$, 95 % CI [.04; .09]). În modelele de mediere au fost controlate genul, vârsta și indicele de masă corporală ale participanților. Studiul de față confirmă că supresia emoțională și simptomele specifice tulburărilor alimentare reprezintă factori asociați drunkorexiei (atât motivelor, cât și comportamentelor efective), care ar putea determina și un nivel mai ridicat al acesteia.

CZU: 316.77:005.32:004.738.5

**MANIFESTĂRI ALE COMPORTAMENTULUI INCIVIL
ÎN CONTEXT DIGITAL**

Cătălina CEBAN-MUZÎCANTU

Republica Moldova

Comportamentul incivil digital la locul de muncă (CIDM) poate fi definit ca un comportament de intensitate redusă, cu intenție ambiguă, care încalcă normele de respect profesional și este transmis prin intermediul tehnologiilor de comunicare digitală. Având în vedere tendințele actuale de tranziție către forme hibride de muncă, înțelegerea mecanismelor care stau la baza CIDM devine esențială pentru promovarea unui mediu de lucru sănătos și echilibrat. În acest sens, propunem un model teoretic al CIDM fundamentat pe teorii din domeniul psihologiei organizaționale și al comunicării, care integrează patru categorii de factori antecedenti: individuali, relaționali, organizaționali și tehnologici. Modelul evidențiază factorii care catalizează apariția CIDM (de ex., ambiguitatea intenției și lipsa normelor clare), formele de manifestare (de ex., ignorarea mesajelor, utilizarea unui ton agresiv în scris, includerea managerului în copie pentru a semnaliza greșeli), precum și posibilele consecințe asupra relațiilor interpersonale și a climatului organizațional. Acest cadru teoretic oferă o bază solidă pentru cercetări viitoare, accentuând importanța leadershipului proactiv, a construirii unei culturi organizaționale bazate pe respect și a promovării siguranței psihologice în spațiul digital de lucru.

CZU: 159.937.52:612.821.2:004.942

**EXPRESIILE NEUTRE ÎMBUNĂTĂȚESC RECUNOAȘTEREA FACIALĂ ÎNTR-UN MOD MAI
EFICIENT DECÂT EXPRESIILE EMOTIIONALE**

Constantin-Iulian CHIȚĂ, Simon Paul LIVERSEDGE, Philipp RUHNAU

Marea Britanie

Procesarea emoțiilor faciale este realizată cu ajutorul unor structuri neuroanatomice care integrează la nivel cortical informațiile primite de la stimulii vizuali. În prezent, literatura din acest domeniu recunoaște existența unor căi neuronale distincte implicate în procesarea predominant independentă a unor elemente faciale diferite – calea dorsală, care se ocupă cu procesarea expresiilor emoționale, și calea ventrală, care este responsabilă cu procesarea elementelor legate de identitatea facială (Duchaine & Yovel, 2015).

Pentru a testa nivelurile de independență ale acestor căi, am realizat un experiment electrofiziologic, în care am testat efectele unor expresii faciale antitetice (fericire, tristețe, neutralitate) asupra efectelor de recunoaștere ale unor fețe cu trăsături faciale modificate (nivel scăzut, nivel mediu și nivel ridicat). Rezultatele preliminare sugerează că expresiile neutre facilitează recunoașterea mai eficientă a trăsăturilor faciale, comparativ cu expresiile emoționale. Analizele electroencefalografice asupra componentelor P100, N170 și N250 sunt în curs de desfășurare și vor fi prezentate în conformitate cu teoriile de procesare facială preexistente (de exemplu, Duchaine & Yovel, 2015; Grill-Spector *et al.*, 2017), pentru a obține o interpretare mai exactă a modului în care expresiile neutre sunt procesate la nivel cerebral, comparativ cu cele emoționale.

CZU: 159.9:316.647.8:331.4-055.2/1:613.86

**DIFERENȚE INTERGEN ÎN IMPACTUL HĂRȚUIRII SEXUALE
ASUPRA SĂNĂTĂȚII MINTALE**

Alina-Maria CLOPOȚEL-ALDEA, Elena-Teodora GEORGESCU, Cătălin NEDELCEA

România

Hărțuirea sexuală a devenit o problemă semnificativă în mediile de muncă și academice, afectând sănătatea mintală a indivizilor de toate genurile. În ciuda cercetărilor ample, persistă inconsecvențe în înțelegerea impactului diferențiat pe gen al acesteia asupra sănătății mintale. Acest studiu reprezintă prima meta-analiză multinivelară care analizează distinct impactul hărțuirii sexuale asupra sănătății mintale a femeilor și bărbaților, urmată de o comparație între aceste două genuri, aspecte neabordate anterior în literatura de specialitate.

Vor fi incluse studiile cantitative cu participanți adulți heterosexuali, care raportează experiențe directe de hărțuire sexuală (cu date diferențiate pe gen, într-un cadru fizic și publicate în limba engleză). Datele vor fi extrase din baze de date academice, surse cu acces deschis, *peer-reviewed* și *gray literature*, iar studiile incluse vor fi evaluate în funcție de calitatea metodologică și relevanță, printr-o evaluare dublă, pentru a garanta consistența și validitatea rezultatelor. Un model de efecte aleatorii va fi utilizat pentru a ține cont de variabilitatea între studii, iar diferențele medii standardizate vor cuantifica impactul asupra sănătății mintale. Datele insuficiente pentru analiza statistică vor fi incluse în revizuirea sistematică și analizate cantitativ.

Contribuțiile așteptate includ clarificarea modului în care hărțuirea sexuală influențează sănătatea mintală a femeilor și bărbaților, luând în considerare factori individuali și contextuali. Examinând consecințele psihologice și influențele contextuale, precum normele de gen și suportul social, cercetarea vizează rafinarea cadrelor teoretice și oferirea de direcții pentru dezvoltarea de intervenții și politici nuanțate. În ciuda heterogenității anticipate a rezultatelor, acest studiu va contribui la dezvoltarea unui cadru conceptual util pentru ghidarea cercetărilor și intervențiilor viitoare.

CZU: 17.02:004.8:378.147(498)

JUDECATA MORALĂ ȘI PLAGIATUL ASISTAT DE IA: ROLUL MODERATOR AL STRESULUI ACADEMIC ȘI AL IDENTITĂȚII MORALE

Alexandra-Ioana CONSTANTINESCU, Iuliana-Patricia DRAGOMIR

România

Utilizarea inteligenței artificiale (IA) în realizarea sarcinilor academice ridică probleme etice semnificative în sfera mediului academic. Identificarea unor predictorii ai tendinței de a plagia cu ajutorul IA poate ajuta la înțelegerea și prevenirea acestui comportament. Cu toate că există o literatură bogată pe tema discrepanței dintre judecata morală și acțiunea morală, aceasta nu a fost explorată și în contextul plagiatului asistat de IA. Astfel, obiectivele studiului rezidă în stabilirea relației dintre judecata morală (utilitarism/deontologie), măsurată prin *Ethical Standards of Judgement Questionnaire*, și tendința de a plagia cu IA, măsurată prin *Attitudes Toward Aigiarism Questionnaire*. De asemenea, a fost investigat rolul moderator al identității morale (Moral Identity Questionnaire) și al stresului academic (Perception of Academic Stress Scale) asupra acestei relații. Datele au fost culese printr-un formular online de la 298 de studenți din România, provenind din diverse domenii și niveluri de studiu. Instrumentele au avut o consistență internă bună; astfel, rezultatele au arătat că nu există o relație semnificativă între judecata morală și tendința de a plagia cu IA. În plus, judecata utilitaristă se asociază pozitiv cu identitatea morală, iar aceasta din urmă corelează negativ cu tendința de a plagia cu IA și cu stresul academic perceput. De asemenea, au fost identificate diferențe semnificative în funcție de gen și de domeniul de studiu la nivelul variabilelor. Aceste rezultate subliniază discrepanța dintre judecata morală și acțiune, ilustrând importanța identității morale în problematica plagiatului asistat de IA.

CZU: 159.942.072:364.65-053.6:316.6(498)

RELAȚIA DINTRE EXPERIENȚELE TRAUMATICE TIMPURII ȘI SIMPTOMELE DE INTERNALIZARE ȘI EXTERNALIZARE. ROLUL MEDIATOR AL ABILITĂȚILOR SOCIALE

Mălina-Ionela CORLĂȚIANU Cornelia MĂIREAN, Daniela Muntele HENDREȘ

România

Prezentul studiu analizează relația dintre experiențele traumatice timpurii (de exemplu, abuz, neglijare) și simptomele de internalizare și externalizare în cadrul unui grup de copii și adolescenți instituționalizați. De asemenea, este analizat rolul mediator al abilităților sociale (adică, asertivitate inadecvată, comportament impulsiv/ recalcitrant, gelozie/ retragere, abilități sociale inadecvate) asupra relației dintre experiențele traumatice și simptomele de internalizare și externalizare. Eșantionul a inclus 164 de participanți (88 de fete, Mvârstă = 14.80) din centrele de plasament din România, care au completat instrumente de măsurare a experiențelor traumatice timpurii, a abilităților sociale și a simptomelor de internalizare și externalizare. Rezultatele au arătat că abuzul și neglijarea nu au prezis simptomele de internalizare și externalizare, însă abilitățile sociale (adică, abilitățile sociale inadecvate, comportamentul impulsiv/

recalcitrant și gelozia/ retragerea) au mediat relația dintre abuz și externalizare, precum și cea dintre neglijare și externalizare. Recunoscând importanța abilităților sociale, intervențiile pot aborda aceste reacții de la o vârstă fragedă.

CZU: 159.9.072:616.89-07:303.71(=498)

**NOI DIRECȚII ÎN EVALUAREA VALIDITĂȚII PERFORMANȚEI LA POPULAȚII ROMÂNEȘTI:
EFICIENȚA INDICATORILOR DERIVAȚI DIN TESTE COGNITIVE STANDARD
ÎNTR-UN LOT ETEROGEN DIN ROMÂNIA**

Iulia CRISAN

România

În SUA și în Europa de Vest se utilizează de câteva decenii teste de validitate a performanței (PVT) pentru determinarea autenticității profilelor cognitive în evaluări clinice și judiciare. Alături de PVT independente, create specific pentru decelarea validității, care pot fi costisitoare ca timp și resurse, noile direcții în cercetare și activitate practică vizează utilizarea indicatorilor derivați din teste cognitive standard ca PVT, pentru eficientizarea evaluării. Prezentul studiu cvasi-experimental se înscrie în linia de cercetare a PVT pe populații din România, având în vedere nevoia în țară noastră de teste eficiente pentru determinarea validității performanței.

Lotul a fost compus din 141 de participanți români: 106 studenți (78 femei, M Vârstă=23.31, AS Vârstă=5.38; M Educație=14.54, AS Educație=1.56) și 35 de pacienți cu diagnostice psihiatrice și neurologice (21 femei, M Vârstă=43.51, AS Vârstă=14.23; M Educație=13.91, AS Educație=2.19). Lotul de studenți a fost împărțit într-un grup de control (n=76) și un grup de simulanți experimentali (n=30), instruiți să simuleze un traumatism cranio-cerebral pentru a obține beneficii externe. Pacienții au fost testați în cadrul evaluărilor psihologice, la recomandarea medicului (n=19) sau pentru obținerea pensiei de invaliditate/boală (n=16). Toți participanții au fost evaluați în limba română, cu o baterie de probe neuropsihologice, incluzând PVT independente și probe cognitive standard.

Astfel, am investigat eficiența indicatorilor de validitate derivați din trei probe cognitive: Digit Span (DS) și Digit Symbol Coding (CD) din WAIS-III (Wechsler, 1997) și Fluența animalelor (AF; Gladsjo, 1999), în funcție de două criterii: (1) simulare experimentală în lotul de studenți și (2) eșecul la 2 PVT independente în lotul de pacienți.

Am obținut diferențe semnificative între cele trei grupuri (control, experimental, clinic) pentru toți indicatorii probelor DS (ANOVA $F_s=29.09-32.82$, $p_s<.001$), CD ($F_s=22.32-26.92$, $p_s<.001$), și AF ($F=5.38$, $p=.006$), decelabile post-hoc între grupul de control și cel experimental de studenți. Simulanții experimentali au demonstrat performanță semnificativ mai scăzută decât pacienții clinici doar pe indicatorii Digit Span.

Analize ROC au evidențiat scoruri-prag diferențiale în funcție de cele două criterii (simulare experimentală vs. eșecul la 2 PVT independente), cu valori de sensibilitate (S_n) variabile la specificitate (S_p) $>.90$. În cadrul lotului de studenți, cei mai eficienți indicatori s-au dovedit a fi DS ACSS = 7 ($S_n=.73$, $S_p=.95$), DS RDS = 8 ($S_n=.70$, $S_p=.95$), CD ACSS = 8 ($S_n=.60$, $S_p=.92$); CD Recognition=7 ($S_n=.23$, $S_p=.97$) și AF SS=5 ($S_n=.30$, $S_p=.95$). În cadrul lotului de pacienți, scorurile-prag au fost ajustate pentru a atinge specificitatea minimă de .90, rezultând în valori mai scăzute ale acurateții în clasificare pentru DS ACSS=6 ($S_n=.29$, $S_p=.93$) și DS RDS=7 ($S_n=.43$, $S_p=.90$), dar mai crescute pentru CD ACSS=4 ($S_n=.71$, $S_p=.93$), CD Recognition=5 ($S_n=.43$, $S_p=.96$) și AF SS=4 ($S_n=.71$, $S_p=.93$).

Rezultatele prezentului studiu sunt în acord cu cele din literatura internațională și care relevă eficiența PVT derivată din teste cognitive în detecția performanței non-credibile, cu condiția ajustării scorurilor-prag în funcție de populația de referință. Utilizarea diferitelor criterii pentru clasificarea performanței non-valide în populații clinice vs. non-clinice poate influența acuratețea în clasificarea PVT. Sunt necesare studii viitoare pentru stabilirea scorurilor-prag optime pentru aceste PVT în populații clinice diverse.

CZU: 159.9.072:159.94:616-056.36

**STORIES OF NEURODIVERSITY: THE SATISFACTION OF FUNDAMENTAL
PSYCHOLOGICAL NEEDS AND WELL-BEING**

Petru CURSEU, Jan van RIJSWIJK

Romania

This study examines the impact of neurodivergent conditions (autism, AD(H)D, dyslexia/dyscalculia, and giftedness) on the fulfillment of three basic psychological needs (autonomy, competence, and relatedness) and their subsequent effects on well-being. Two open-source large language models were used to analyze 2,214 life stories from individuals worldwide in order to make a comparative overview of the differential effects of neurodivergent conditions on needs satisfaction, life satisfaction, and stress. Our results indicate that giftedness and dyslexia are positively related to psychological needs satisfaction, whereas other neurodivergent conditions are predominantly negatively associated with needs fulfillment. Furthermore, except for ADD, our mediation analysis reveals that the overall fulfillment of autonomy, competence, and relatedness needs mediate the association between neurodivergence on the one hand and life satisfaction and stress on the other hand. This study provides initial empirical evidence concerning the role of need satisfaction across different neurodivergent conditions and opens venues for further research.

CZU: 159.0.07:373.043.2-056

**CONSILIEREA ȘCOLARĂ ȘI VOCAȚIONALĂ A ELEVILOR
CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE**

Iris Ionelia DIȚĂ

România

„Un cuvânt bine gândit poate reeduca lumea”

(Constantin Noica)

Experiența anilor de carieră didactică, acumulată atât în învățământul de masă, ca profesor itinerant și de sprijin, cât și în învățământul special, ne-a oferit posibilitatea să asimilăm informații legate de evoluția școlară a copiilor cu cerințe educative speciale (CES). Încă de la început, ne-a surprins multitudinea cazurilor și a cauzelor care generează CES. Am înțeles că fiecare elev este unic și are nevoie de sprijin și modalități de integrare pe tot parcursul său școlar.

Scopul acestui program este de a prezenta forme de promovare a educației pozitive și modalități de integrare a copiilor cu CES, prin implementarea parteneriatelor și programelor educaționale. Realitatea și dinamica vieții sociale, economice, culturale, precum și noile provocări ale lumii contemporane au impus ample schimbări în proiectarea și implementarea politicilor și a strategiilor educaționale din majoritatea statelor lumii. Pe fondul acestor schimbări, problematica educației copiilor cu CES sau provenind din medii socioculturale precare a devenit un domeniu prioritar de acțiune pentru specialiștii din sistemele de învățământ europene, în contextul promovării principiilor educației pozitive pentru toți și al normalizării vieții persoanelor cu CES.

Educația elevilor cu CES nu putea să ignore sau să nu abordeze de pe poziții moderne studiul particularităților de dezvoltare a elevilor și identificarea de noi strategii educaționale mai bine adaptate trebuințelor lor, indiferent de categoriile de elevi cărora ne adresăm. Printre provocările școlilor incluzive s-a numărat și necesitatea schimbării mentalităților și atitudinilor referitoare la elevii diferiți de cei „normali”, schimbarea reprezentărilor sociale asupra acestui segment de populație școlară și renunțarea la etichetări, oferirea de șanse egale în vederea integrării lor în societate.

Schimbările în concepțiile contemporane cu privire la rolul familiei în asigurarea stării de bine a copilului sunt congruente cu principiile psihologiei pozitive și sunt sprijinite de intervențiile specifice acestei orientări. Consilierea oferă suportul parental specific familiilor pozitive privit ca factor important al dezvoltării unor constructe ale personalității copilului, precum: imaginea de sine, stima de sine, sistemul de valori, încrederea în sine, sentimentele de bunăstare și confort psihic, de satisfacție și optimism cu privire la evoluția sa ca ființă umană, ca membru al unei comunități sănătoase.

Pentru promovarea stării de bine a elevilor, programele educaționale de consiliere trebuie să se focalizeze pe interesele lor, pe talentele și punctele lor forte, ceea ce presupune o abordare holistică a educației, educație care ar trebui să realizeze un echilibru între obiectivele care au în vedere competiția, pregătirea elevilor pentru piața muncii și educarea acestora pentru o „viață bună”. Evident, pentru acești copii important este felul în care noi, adulții, încercăm să le oferim ajutor, să le găsim un loc potrivit în societate unde să fie tratați normal. Copiii cu deficiențe au acces în școlile publice și pot beneficia de servicii de sprijin care să le faciliteze acest tip de integrare. Educația specială va fi cu atât mai amplă, cu cât mai mult va include atât principiile abordate de școlile obișnuite, cât și principiile dezvoltate de educația specială.

Școli pozitive (eng. *Positive Schools*) sunt școlile „în care copii primesc o pregătire excelentă în ceea ce privește atât conținutul academic, cât și deprinderile de viață” (Snyder și Lopez, 2005, p.761), care facilitează dezvoltarea a tot ce au mai bun toți copiii (atât cei cu dezvoltare normală, cât și cei cu nevoi speciale), care oferă elevilor experiențe pozitive, folosesc sistematic abordările psihologiei pozitive, au scopuri și obiective explicite pentru toți actorii câmpului școlar, pun accent pe elev în sine, pe satisfacția sa cu viața în școală, pe sentimentul lui de siguranță și apartenență și pe recompensarea eforturilor sale de îndeplinire a sarcinilor școlare (Peterson, 2006, Hefferon și Boniwell, 2011).

Educația pozitivă implică „atât abilitățile vizate de educația tradițională, cât și abilitățile personale care conduc la emoții pozitive, stare de bine și funcționare optimală la nivelul copiilor și adolescenților, precum și la nivelul părinților și al instituțiilor de învățământ (Hefferon și Boniwell, 2011, p.210; Seligman et al., 2009, p.293). În prezent, asistăm la o amplă reformă a învățământului special și special integrat, caracterizată prin continue căutări de noi formule/ modalități organizatorice și schimbări legislative, în acord cu progresele societății contemporane și cu schimbarea atitudinii acesteia față de copiii cu cerințe educative speciale.

CZU: 340.13:159.9:005.32

PARTICULARITĂȚI ALE PSIHOLOGIEI ORGANIZAȚIONALE ÎN CONTEXT JUDICIAR

Aurica DOINA

Republica Moldova

Preocupările cercetării științifice au o sarcină importantă de a explica în detalii profilul psihologic al judecătorului și modelul culturii organizaționale în autoritatea judecătorească. Procesul judiciar reproduce situații de fapt și implică un raționament judiciar independent la luarea deciziilor, care este cu totul diferit față de alte domenii de activitate.

Judecătorul este obligat să respecte drepturile omului și libertățile fundamentale sau drepturile ce derivă din lege, în diferite domenii ale vieții publice. Prin întreaga sa activitate, judecătorul este obligat să asigure egalitatea tuturor persoanelor în fața legii, indiferent de calitatea lor, la toate etapele de desfășurare a procesului judiciar. Procesul judiciar reprezintă o acțiune de cercetare a circumstanțelor și probelor, după o anumită procedură, care poate reda cu exactitate evenimente și lucruri, ce pot afecta comportamentul părților. Fiecare parte în procesul judiciar își poate reflecta reacția și atitudinea la realitatea cauzei, cu emoții atât pozitive, cât și negative.

Procesul judiciar combină contextele juridice cu principalele fenomene psihologice ale procesului judiciar, care, de regulă, se referă la sarcina judiciară ce trebuie soluționată, situațiile de conflict dintre părți, drepturile încălcate din domeniul politic, economic, social sau orice domeniu din viața și activitatea persoanei. În multe cazuri, comportamentul de apărare al persoanelor participante la procesul judiciar redă probleme emoționale, ură și cazuri de agresiune.

În acest context, cercetarea comportamentului care ghidează acțiunile și interacțiunile judecătorului în activitatea profesională și în cadrul organizației este semnificativă pentru a influența eficiența și calitatea procesului judiciar. Caracteristicile psihologice ale judecătorului, care se deosebesc de alte activități publice, se referă la independența și imparțialitatea stabilită de lege. Responsabilitatea ridicată impune judecătorului capacitatea de stabilitate și reținere emoțională, obiectivitate, în cadrul ședinței de judecată.

Profilul psihologic al candidatului la funcția de judecător sau al judecătorului în exercițiu, trebuie să includă criterii clare cu privire la integritate, stabilitate psihologică, abilități de comunicare și calități morale. În concluzie, profilul psihologic al judecătorului reprezintă rezultatul evaluării psihocomportamentale și a informațiilor cu semnificație psihologică, care în ansamblu sunt necesare pentru a consolida încrederea publică în sistemul judiciar.

**MANIFESTĂRI ALE SINDROMULUI IMPOSTORULUI ȘI
DEZIRABILITĂȚII SOCIALE LA STUDENȚI**

Cristina DOLINSCHI

Republica Moldova

Tranziția spre mediul universitar reprezintă un proces adaptativ complex, care presupune multiple provocări de ordin psihologic pentru studenți, reflectate adesea în dificultăți de integrare și restructurare a identității personale. În acest context, pot apărea manifestări specifice precum sindromul impostorului – caracterizat prin îndoieli persistente legate de propriile competențe – și o orientare crescută spre dezirabilitate socială, manifestată prin nevoia de a proiecta o imagine de sine favorabilă și conformă cu valorile sociale acceptate.

Studiul de față evidențiază o prevalență semnificativă a sindromului impostorului în rândul studenților, 54,37% dintre participanți înregistrând niveluri ridicate și foarte accentuate ale acestuia. În contrast, doar 23,75% dintre studenți au manifestat niveluri ridicate ale dezirabilității sociale, sugerând că sentimentul de inadecvare și îndoiala privind competențele personale sunt mai frecvent întâlnite decât tendința de a răspunde în acord cu așteptările sociale. Analiza corelației Pearson a evidențiat o asociere negativă semnificativă între sindromul impostorului și dezirabilitatea socială ($r=-0,336$, $p=0,000$), indicând că intensificarea sentimentelor de impostor este asociată cu o scădere a tendinței de a răspunde într-un mod socialmente dorit. Aceste rezultate subliniază importanța abordării aspectelor legate de auto-percepție și adaptare psihologică în rândul studenților, fiind necesare intervenții care să vizeze reducerea sentimentului de impostură și consolidarea unei imagini de sine realiste și echilibrate.

**TESTAREA EFICIENȚEI UNEI INTERVENȚII DE REGLARE EMOȚIONALĂ ASUPRA
DISTRESULUI, RUMINAȚIEI, CREDINȚELOR IRAȚIONALE ȘI A INTIMITĂȚII
EMOȚIONALE LA PERSOANELE AFLATE ÎNTR-O RELAȚIE ROMANTICĂ**

Anda-Gabriela FELEA Răzvan-Marius PREDATU, Liviu-Andrei FODOR

România

Relațiile romantice sunt conexiuni esențiale pentru experiența umană, implicând consecințe psihologice complexe și de lungă durată (Bühler *et al.*, 2021). Cu toate acestea, indivizii aflați într-o relație se confruntă deseori cu un nivel semnificativ de stres în cadrul cuplului (Doss *et al.*, 2022). În contextul actual, studiul de față analizează eficiența unei intervenții online de reglare emoțională (Menin și Fresco, 2014) asupra stresului, ruminației, credințelor dezadaptative și intimității emoționale (Sinclair și Dowdy, 2005). Ne așteptăm să observăm îmbunătățiri semnificative ale acestor variabile de la pre- la post-intervenție, menținute și la *follow-up*, în grupul care va beneficia de o intervenție comparativ cu grupul de control. Eșantionul include persoane aflate într-o relație de minim 6 luni, care prezintă stres relațional. Intervenția constă în două sesiuni desfășurate pe parcursul a trei săptămâni și va include psihoeducație, exersarea abilității de distanțare și reevaluare. În prezent, studiul se află în etapa de colectare a datelor. În analiza și prelucrarea datelor va fi utilizată MANOVA cu măsurători repetate. Credem că rezultatele vor oferi o înțelegere mai profundă asupra eficienței reglării emoționale în relațiile de cuplu și vor aduce anumite contribuții în explicarea lacunelor prezente în literatura de specialitate.

CZU: 159.947.5:159.923.2

FACTORI PSIHOLOGICI ASOCIAȚI DEFINIRII, URMĂRIRII ȘI REUȘITEI ÎN ATINGEREA OBIECTIVELOR PERSONALE PE TERMEN LUNG

Andreea-Gabriela FILIMON, Ticu CONSTANTIN, Diana-Elena IOSEP,

Andrei-Marian CICEU, Nina CARP

România

Tranziția către viața adultă este o etapă critică în dezvoltarea identitară și profesională a individului, fiind marcată de cristalizarea unor scopuri personale semnificative care reflectă atât nevoile interne, cât și presiunile sociale. În acest context, este utilă analiza și înțelegerea modului de definire a obiectivelor pe termen lung și a rolului variabilelor psihologice care sunt asociate cu definirea, urmărirea și reușita în atingerea obiectivelor personale pe termen lung.

În primul studiu au fost analizate și comparate obiectivele personale pe termen lung formulate liber de participanți cu vârste între 18 și 55 de ani. Realizată pe un eșantion de conveniență de peste 1700 de participanți, analiza calitativă tematic-categorială a scos în evidență principalele preocupări ale tinerilor și adulților reflectate în obiectivele lor pe termen lung și modul în care aceste obiective evoluează odată cu vârsta.

Cel de-al doilea studiu a inclus mai întâi o codificare tematică a obiectivelor personale declarate ca fiind cele mai importante pentru următoarele 12 luni, urmată de explorarea relațiilor dintre categoriile obținute și un set de variabile psihologice. Rezultatele evidențiază faptul că gradul de interiorizare (autonomă) a celui mai important obiectiv personal pentru următoarele 12 luni se asociază pozitiv și semnificativ cu efortul anticipat, percepția competenței în atingerea aceluși obiectiv și cu factorii persistenței motivaționale. De asemenea, satisfacerea nevoii de autonomie și auto-eficacitatea apar ca predicatori puternici ai persistenței motivaționale asociate urmării obiectivelor pe termen lung.

În cel de al treilea studiu este prezentat designul de cercetare și rezultatele unui studiu longitudinal de tip *follow-up*, realizat la peste un an de la o cercetare inițială. Dintre cei 1700 de participanți contactați, 456 au completat un set de scale ce au permis evaluarea succesului în atingerea obiectivului personal stabilit anterior, persistența motivațională (evaluată prin același instrument multidimensional), auto-eficacitatea percepută, satisfacția față de progresul realizat, precum și efortul depus și obstacolele întâmpinate în procesul de urmărire a scopului. Analizele statistice au arătat că gradul de interiorizare a obiectivelor, împreună cu satisfacerea nevoii de competență, prezic în mod semnificativ probabilitatea de realizare a obiectivului după un an de zile, iar participanții care și-au atins obiectivul planificat au raportat scoruri mai ridicate de persistență motivațională și auto-eficacitate, comparativ cu cei care l-au abandonat. Studiile realizate au permis evidențierea factorilor psihologici care susțin urmărirea consecventă a obiectivelor personale, validarea unor ipoteze formulate în cadrul *Self Concordance Theory* (Sheldon & Elliot, 1999; Sheldon, 2008), oferind o perspectivă integrativă asupra relației dintre resursele psihologice individuale și comportamentele direcționate spre atingerea unor obiective personale pe termen lung.

CZU: 005.96:159.944.4:616-057.16

EFFECTUL FACTORILOR CLIMATULUI ORGANIZAȚIONAL ASUPRA SIMPTOMELOR PSIHOSOMATICE ȘI BURNOUT-ULUI ANGAJAȚILOR

Andreea-Gabriela FILIMON, Ticu CONSTANTIN

România

Stresul organizațional și burnout-ul sunt factori centrali în cercetările privind bunăstarea angajaților, fiind asociați atât cu climatul organizațional, cât și cu indicatorii de sănătate psihologică și performanță profesională (Schmidt *et al.*, 2014; Mittermeier *et al.*, 2023). Pe un lot de 240 de angajați români au fost examinate relațiile dintre 14 factori ai climatului organizațional (Sistem ECO) și patru dimensiuni ale stresului ocupațional: surse de stres, burnout, simptome psihosomatice și reziliență la stres (Chestionar 4S).

Rezultatele indică diferențe semnificative între angajații din sectorul public și privat, cei din sectorul bugetar raportând niveluri mai scăzute de motivație și suport organizațional. În plus, nesiguranța locului de muncă, supraîncărcarea și relațiile interpersonale tensionate sunt principalii predicatori ai simptomelor

psihosomatice. Cu toate acestea, contrar ipotezelor tradiționale, reziliența amplifică relația dintre burnout și simptomele psihosomatice, sugerând o supraestimare a capacităților de coping din partea angajaților. Aceste rezultate evidențiază importanța unei abordări nuanțate asupra rolului rezilienței în stresul ocupațional și în implementarea unor strategii preventive sau protective adaptate acesteia.

CZU: 159.942.5-053.2:616.89-008.4-06:364.69

TĂCERE ÎN VREMURI NESIGURE

Beatrix Andreea Kristina FRIEDL

România

Mutismul selectiv (MS) este o tulburare de anxietate cu debut precoce, caracterizată prin incapacitatea constantă a copilului de a vorbi în anumite contexte sociale, în ciuda prezenței limbajului verbal adecvat în medii familiare (American Psychiatric Association, 2013). Această dificultate afectează profund integrarea școlară, relaționarea socială și dezvoltarea emoțională, iar în lipsa unui tratament adecvat simptomele pot persista pe termen lung și pot favoriza apariția altor tulburări psihice (Remschmidt *et al.*, 2001; Steinhausen *et al.*, 2006).

Literatura de specialitate susține faptul că atât factorii individuali – cum ar fi temperamentul inhibat, nivelul ridicat de anxietate și problemele de vorbire (Muris *et al.*, 2016; Gensthaler *et al.*, 2016) – cât și factorii contextualii, cum ar fi stilul parental, structura familială și dinamica relațională, joacă un rol esențial în apariția și menținerea mutismului selectiv (Melfsen *et al.*, 2022; Shorer *et al.*, 2023).

Cercetările recente evidențiază că experiențele de atașament nesigur și relațiile tensionate sau distante cu părinții pot influența severitatea simptomelor de MS. De exemplu, copiii cu mutism selectiv au raportat adesea relații afective fragile cu figura paternă, caracterizate prin lipsa coeziunii și a identificării emoționale, în contrast cu relația cu mama, care de multe ori rămâne activă și apropiată (Melfsen *et al.*, 2022). De asemenea, stilul parental influențează direct simptomatologia: părinții autoritari sau excesiv de protectivi, mai ales atunci când sunt anxioși, tind să mențină comportamente de evitare ale copilului prin acomodare parentală, ceea ce duce la întărirea simptomelor (Shorer *et al.*, 2023).

Prezentul studiu de caz explorează impactul acestor factori asupra unui copil de 9 ani, diagnosticat cu mutism selectiv, aflat într-un context familial marcat de divorțul părinților și de stiluri parentale profund diferite. După separare, tatăl a adoptat un comportament distant, evitant, întrerupând aproape complet interacțiunea cu copilul, în timp ce mama a devenit hiperprotectivă, accentuând astfel dezechilibrul emoțional al copilului.

În cadrul intervenției a fost utilizată psihodrama pentru copii, o metodă terapeutică creativă care permite accesarea și exprimarea indirectă a emoțiilor, lucrând în mod specific pe patru nevoi psihologice fundamentale (Tschacher și Haken, 2007): 1) nevoia de atașament („Vreau să fiu aproape de alți oameni și să am pe cineva pe care mă pot baza.”); 2) nevoia de orientare și control („Nu vreau să fiu neajutorat, vreau să îmi ordonez viața.”); 3) nevoia de stimă de sine („Vreau să fiu mândru de mine și să mă consider valoros.”) și 4) nevoia de maximizare a plăcerii și minimizare a durerii („Vreau să caut bucuria și să evit lucrurile dureroase.”).

Prin intermediul tehnicilor specifice psihodramei pentru copii, prin care s-au putut explora nevoile de bază, copilul a avut oportunitatea să exploreze în siguranță conflictele interne legate de figura paternă și anxietatea indusă de relațiile sociale. Studiile subliniază eficiența intervențiilor focalizate pe familie, care reduc comportamentele de acomodare parentală și facilitează exprimarea emoțiilor și reconstruirea sentimentului de control asupra propriei vieți (Ng, 2023; Shorer *et al.*, 2023).

CZU: 316.334.3:316.64:329.71

AMENINȚAREA IDENTITARĂ, DISTRESUL ECONOMIC ȘI REACȚIA CULTURALĂ ADVERSĂ CA FACTORI POTENȚATORI AI POPULISMULUI

Alin GAVRELIUC

România

Populismul este un fenomen în creștere în democrațiile liberale, iar o provocare științifică majoră este legată de înțelegerea factorilor psihosociali care susțin această tendință. Studiile empirice anterioare au evidențiat pertinenta unui model al stresului economic (eng. *economic distress*) care favorizează populismul

prin intermediul deprinderii relative, amenințării identitare și/sau exclușunii sociale. Studiul de față își propune să reproducă acest model pe un eșantion românesc (N = 1645) și să testeze un model alternativ bazat pe teoria reacției culturale adverse (eng. *cultural backlash pattern*), incluzând anomia și narcisismul colectiv ca predictorii ai populismului.

În cadrul cercetării am utilizat modele alternative de ecuații structurale (SEM). Rezultatele susțin validitatea ambelor modele: atât stresul economic, cât și reacția culturală adversă conduc la susținerea ideologiei populiste. În ambele cazuri, amenințarea identitară legată de apartenență joacă un rol semnificativ ca mediator parțial. În plus, un model integrativ a arătat că cele două mecanisme nu sunt mutual exclusive, ci contribuie simultan la explicarea populismului. Totuși, comparațiile bazate pe criterii de parcimonie sugerează că modelul stresului economic este mai adecvat din punct de vedere explicativ decât modelul reacției culturale adverse și modelul integrativ. Totodată, lucrarea analizează în actualul context geopolitic și identitar global implicațiile acestor tendințe evidențiate de studiul nostru asupra literaturii existente privind rolul stresului economic, reacției culturale adverse și amenințării identitare ca variabile explicative ale populismului.

CZU: 159.952.4:378.091.3-057.87

MINDFULNESS, METACOGNIȚIE ȘI REZILIENȚĂ LA STUDENȚII DIN PRIMUL AN DE STUDII

Ramona HENTER, Beatrix Andreea Kristina FRIEDL

România

Studii anterioare au arătat existența unor relații pozitive între mindfulness, metacogniție și reziliență, precum și performanța academică (Vorontsova-Wenger *et al.*, 2020; Miralles-Armenteros *et al.*, 2019; Farooq & Grewal, 2024). Mai mult, între acestea există corelații puternice. Mindfulnessul este văzut ca o strategie de autoreglare a gândurilor, sentimentelor și comportamentelor, precum și un factor care contribuie la reducerea anxietății, ceea ce poate explica efectul său asupra performanței academice (Bóo *et al.*, 2019). Totodată, reziliența, ca acel mecanism de adaptare cu succes la schimbările majore și continue ale vieții, joacă un rol important în capacitatea studenților de a se recupera după situații adverse și de a-și atinge obiectivele (Alvord și Grados, 2005).

O asociere pozitivă semnificativă între mindfulness și reziliență și o anxietate mai scăzută au fost identificate de unele studii, acestea concluzionând că mindfulness-ul contribuie la reducerea stresului (Atkins și Muscat-Inglott, 2023; Sharma și Rawat, 2020). Totodată, mindfulness-ul poate media parțial legătura dintre stres și învățarea autoreglată – un indicator al activității metacognitive, influențând strategiile de învățare (Trevisani, 2015).

Pentru a investiga relația dintre aceste constructe, au fost analizate relațiile dintre nivelurile de mindfulness, metacogniție, anxietate și reziliență la studenții din primul an de studii, având ca obiectiv principal identificarea măsurii în care acestea contribuie la obținerea de performanțe academice. Am considerat importantă această analiză pentru a putea face recomandări în ceea ce privește consilierea acestei categorii de studenți. Rezultatele au indicat asocieri puternice între conceptele investigate, dar nu au fost predictorii suficient de buni pentru performanțele academice, ceea ce ne obligă la o continuarea investigației cu acest obiectiv.

CZU: 159.964.21:179

NARCISISMUL SUBCLINIC ȘI EMPATIA: FACTORI PSIHOLOGICI ÎN PROCESUL DE POZIȚIONARE MORALĂ

Andrei HOLMAN, Andra-Beatrice TUDORIE

România

Studiul de față investighează relația dintre narcisismului subclinic, empatie și poziționarea morală, în cadrul teoriei poziționării morale propuse de Forsyth. Obiectivul principal constă în identificarea diferențelor de poziționare morală (idealism și relativism) între indivizi cu niveluri ridicate și scăzute de narcisism subclinic. Cercetarea vizează, de asemenea, și modul în care nivelul de empatie poate influența orientarea morală a persoanelor narcisice, analizând dacă empatia poate modera relația dintre narcisism și preferințele pentru idealism sau relativism. Studiul utilizează un design transversal și se bazează pe date auto-raportate

colectate prin chestionare validate psihometric, aplicate unui eșantion format din persoane cu vârsta de peste 18 ani. Rezultatele așteptate pot contribui la înțelegerea mecanismelor psihologice implicate în raportarea la dileme morale în rândul persoanelor cu trăsături narcisice și oferă o perspectivă utilă pentru cercetările viitoare privind relația dintre personalitate, empatie și moralitate.

CZU: 159.9.072:159.953

**IMPLICIT AND EXPLICIT FALSE MEMORIES, CONDITIONED
BY LAPSE OF TIME**

Andreea HOROIȚĂ (POP-HOROIȚĂ), Adrian OPRE

România

Memoriile false reprezintă amintiri distorsionate, amintite incorect sau care nu s-au întâmplat în realitate. În acest studiu, perioada de retenție dintre faza de encodare și testare a fost manipulată, cu scopul de a explora efectele perioadei de retenție asupra memoriilor false implicite și explicite. Am testat două grupuri de participanți, folosind paradigma DRM, pentru memoriile false implicite și explicite. Un grup a fost testat imediat după faza de encodare, iar celălalt la o perioadă de retenție de o săptămână. Rezultatele au arătat diferențe nesemnificative între memoriile false implicite și explicite, testate la o săptămână. Perioada de retenție a avut un efect semnificativ doar asupra memoriilor adevărate, care erau semnificativ reduse după o săptămână de retenție.

CZU: 159.9.072:616.89-008:794.9:004.8

**SUNT JUCĂTORII DE AZI SIMILARI CU CEI DE MÂINE?
COMPORTAMENTE PROBLEMATICE ÎN JOCURILE DE NOROC,
JOCURILE VIDEO ȘI ACHIZIȚIA RISCANTĂ A *LOOT BOX*-URILOR**

Andreea HUȚUL, Ionut Stelian FLOREAN, Anca DOBREAN

România

Studiul de față își propune să acopere golul existent în ceea ce privește influența potențială a jocurilor video problematice asupra jocurilor de noroc problematice, prin examinarea efectului indirect posibil al utilizării riscante a *loot box*-urilor în această relație. De asemenea, ne propunem să analizăm aceste relații într-un context cultural puțin studiat, și anume – cel est-european, extinzând astfel aria geografică actuală a cercetării privind jocurile video și jocurile de noroc problematice. Cercetarea a fost realizată pe un eșantion de 703 români (56,5% bărbați, 43,5% femei), cu vârste cuprinse între 18 și 46 de ani ($M = 23,07$; $SD = 5,24$), care joacă frecvent jocuri video. Participanții au completat instrumente de măsurare a implicării problematice în jocurile video, a implicării problematice în jocurile de noroc online și a riscului de achiziție a *loot box*-urilor. Rezultatele noastre indică faptul că implicarea riscantă în mecanismul *loot box*-urilor are un efect indirect semnificativ asupra asocierii dintre cele două tipuri de comportamente problematice (adică, jocurile video și jocurile de noroc). Acest lucru sugerează că implicarea excesivă în jocurile video online este legată de o predispoziție crescută spre utilizarea problematică a *loot box*-urilor, ceea ce, la rândul său, duce la un risc mai mare de dezvoltare a jocurilor de noroc problematice. Rezultatele sugerează că o implicare mai mare în jocurile video poate fi asociată cu niveluri mai ridicate de comportamente riscante, care pot duce la o probabilitate mai mare de a achiziționa *loot box*-uri, iar această relație problematică sporită crește și mai mult riscul apariției comportamentului de joc de noroc problematic. Studiul nostru contribuie la avansarea cunoașterii acestor constructe, evidențiind totodată impactul negativ al *loot box*-urilor, întrucât achiziționarea acestora este asociată cu un grad mai ridicat de implicare în jocurile de noroc online.

CZU: 159.942.5:172:316.6

**DEZVOLTAREA MODELULUI TEORETIC
"PORNOGRAPHY PROBLEMS DUE TO MORAL INCONGRUENCE (PPMI)"**

Tudor-Daniel HUȚUL, Adina KARNER-HUȚULEAC

România

The Pornography Problems due to Moral Incongruence (PPMI) reprezintă unul dintre cele mai importante cadre teoretice ce evidențiază efectele negative asupra sănătății mintale pe care le poate avea utilizarea pornografiei. Modelul analizează suferința psihologică prin două căi distincte: (1) calea dereglărilor și (2) calea incongruenței morale. PPMI a fost extrem de bine primit de specialiștii din domeniu, însă, în același timp, a fost și criticat pentru mai multe lacune, în special în ceea ce privește calea incongruenței morale. Cercetarea de față reprezintă o sistematizare a mai multor studii ce au avut ca obiectiv dezvoltarea PPMI.

CZU: 316.6:159.942.5:305-055.1/.2:613.88

**REPREZENTAREA SOCIALĂ A UTILIZATORILOR DE PORNOGRAFIE
AFLAȚI ÎNTR-O RELAȚIE ROMANTICĂ: ROLUL SEXULUI,
SATISFACȚIEI RELAȚIEI ȘI SATISFACȚIEI SEXUALE**

Tudor-Daniel HUȚUL, Andreea HUȚUL, Andrei Corneliu HOLMAN

România

Înțelegerea conflictelor psihologice asociate cu consumul de pornografie poate ajuta profesioniștii să își adapteze intervențiile pentru a aborda riscurile asupra sănătății mintale a persoanelor care se confruntă cu probleme legate de utilizarea pornografiei. Obiectivul principal al acestei cercetări rezidă în investigarea modului în care consumatorii de pornografie sunt percepuți din perspectiva teoriei reprezentărilor sociale și în examinarea variațiilor acestor percepții – sau reprezentări sociale – în funcție de gen, satisfacția în relație și satisfacția sexuală. Toți participanții (N = 875 de români) erau implicați într-o relație romantică la momentul participării. Rezultatele noastre denotă că reprezentarea socială a consumatorilor de pornografie variază semnificativ în funcție de gen, satisfacția sexuală și satisfacția în relație. De asemenea, constatările noastre au evidențiat un potențial conflict psihologic pe termen lung, care poate expune indivizii la riscul de auto-stigmatizare, vinovăție și consecințe negative asupra sănătății mintale. În acest context, propunem pentru discuție concluziile atât dintr-o perspectivă teoretică, cât și practică, cu accent pe utilitatea acestora în practica clinică a psihologilor, psihoterapeuților și specialiștilor în sănătate mintală care se confruntă cu probleme legate de utilizarea pornografiei.

CZU: 159.922.1:159.944.4:613.88

**ROLUL METACOGNIȚIILOR POZITIVE ȘI NEGATIVE DESPRE SEX
ÎN RELAȚIA DINTRE SUFERINȚA PSIHOLICĂ ȘI CONSUMUL PROBLEMATIC DE
PORNOGRAFIE: UN MODEL DE MEDIERE**

Tudor-Daniel HUȚUL, Adina KARNER-HUȚULEAC, Andrei-Marian MARIȘ, Iulia-Mariana FILOTE,
Florentina-Brigita CHIRICHEȘ, Mădălina Ioana Florentina MAVRICHI

România

Acest studiu își propune să examineze modul în care metacognițiile pozitive și negative despre sex mediază relația dintre stresul psihologic și consumul problematic de pornografie. Lotul de subiecți a fost constituit de 821 de persoane din România, cu vârste cuprinse între 18 și 70 de ani ($M = 27.21$; $SD = 8.74$), dintre care 64,4% au fost femei. Rezultatele arată că metacognițiile pozitive și negative mediază legătura dintre stresul psihologic și consumul problematic de pornografie. Metacognițiile despre sex joacă un rol esențial în înțelegerea dinamicii dintre suferința psihologică și consumul problematic de pornografie. Studiul contribuie la o înțelegere mai bună a problematicii studiate, fiind discutate implicațiile teoretice și practice ale acesteia.

**CALITATEA VIEȚII ÎN CARTIERUL FABRIC – TIMIȘOARA, ROMÂNIA:
STUDIU DE PSIHLOGIE ENVIRONMENTALĂ**

Corina ILIN, Alexandra STANCU, Alin SEMENESCU,
Patricia ALBULESCU, Nastasia SĂLĂGEAN

România

Evaluarea calității vieții urbane a fost și este un subiect-cheie în domeniul psihologiei ambientale. Calitatea ambientală urbană este studiată utilizând diverse modele teoretice și de cercetare pentru a putea oferi informații bazate pe dovezi în legătură cu rolul (separat sau combinat) al factorilor și condițiilor ce influențează pozitiv sau negativ percepția acesteia. Cercetarea a fost derulată în cadrul Proiectului intitulat Servicii de urbanism necesare pentru elaborarea *Planului Urbanistic pentru Zone Construite Protejate „Zona Fabric”*, încheiat între Municipiul Timișoara, SUBCONTROL SRL și UVT (Director proiect UVT: conf. univ. dr. Corina Ilin).

Cercetarea derulată are la bază modelul teoretic PREQIs (Bonaiuto *et al.*, 2015), o versiune prescurtată a Indicatorilor de calitate percepută a mediului rezidențial. PREQIs este un instrument validat științific, utilizat la nivel internațional, ce include un set de indicatori, care măsoară modul în care oamenii percep calitatea mediului lor rezidențial urban, în special a cartierului. Chestionarele au fost aplicate în teren și online, în perioada decembrie 2024-martie 2025, eșantionul fiind alcătuit din 153 de respondenți, locuitori ai cartierului Fabric în 2024. Rezultatele prezentate reflectă modul în care locuitorii cartierului percep calitatea spațiului urban măsurat prin 21 de aspecte relevante. Într-o abordare de tip *bottom-up*, politicile și intervențiile realizate cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor trebuie să plece de la aspectele disfuncționale identificate de aceștia. În acest scop, două aspecte sunt deosebit de relevante, și anume: gradul de satisfacție rezidențială al locuitorilor și atașamentul emoțional față de cartier.

Analizele au relevat faptul că satisfacția rezidențială a corelat cel mai puternic cu relaxarea ($r = 0.53$), sociabilitatea ($r = 0.44$), estetica clădirilor ($r = 0.41$), serviciile școlare ($r = 0.39$) și mentenanța ($r = 0.37$), indicând faptul că o creștere a mulțumirii față de aceste aspecte va duce la o creștere proporțională în satisfacția rezidențială. Pentru a îmbunătăți satisfacția rezidențială, ar fi recomandat ca intervențiile și politicile publice să se axeze pe aspecte, precum: mentenanța cartierului, estetica clădirilor și nivelul de sociabilitate perceput.

Cercetarea cantitativă a fost completată de o cercetare calitativă de tip focus grup. Conform rezultatelor cercetării cantitative, respondenții se concentrează în principal pe măsuri administrative, cum ar fi investițiile în infrastructură, elaborarea unui plan urbanistic coerent și îmbunătățirea serviciilor publice. Pentru a îmbunătăți satisfacția rezidențială, ar fi recomandat ca intervențiile și politicile publice să se axeze pe aspecte precum: mentenanța cartierului, estetica clădirilor și nivelul de sociabilitate perceput. În schimb, focus-grupurile sugerează și soluții comunitare, punând accent pe organizarea de evenimente locale și pe inițiative de educare a locuitorilor cu privire la importanța implicării active în viața cartierului.

În concluzie, analiza comparativă a celor două seturi de date indică o aliniere generală în ceea ce privește principalele probleme percepute de locuitorii cartierului Fabric, dar evidențiază și avantajele fiecărei metode de cercetare. Chestionarele oferă o imagine de ansamblu clară, structurată în jurul principalelor dificultăți, în timp ce focus-grupurile adaugă detalii calitative valoroase, care nu doar explică mai în profunzime problemele identificate, ci și propun soluții mai nuanțate, incluzând atât măsuri instituționale, cât și inițiative comunitare. Această complementaritate metodologică subliniază importanța percepțiilor privind calitatea mediului urban și rezidențial ce influențează bunăstarea în general, asigurarea ei depinzând de guvernanta participativă.

CLIMBING ANXIETY SCALE (CAS-20): PRELIMINARY DEVELOPMENT AND VALIDATION

Maria Stefania IONEL, Andrei ION,
Dragos ILIESCU, Laura VISU-PETRA

România

Anxiety has been the primary focus of emotion research in sport psychology. Most of the existing anxiety measures focus on the competition related anxiety. Little is known about the way in which anxiety affects athletic outcomes in extreme sports. We contribute to the literature on anxiety in extreme sports by: (1) developing and providing a preliminary validation for a novel, theoretically anchored sport climbing inventory, Climbing Anxiety Scale (CAS-20), among an international sample of rock-climbers (N = 153); and (2) providing preliminary evidence on its factorial and criterion-related validity. Our investigation includes two phases. The first phase (6 clinical and sport psychology experts) included the development and expert review of a climbing specific anxiety scale. The second phase (N = 153) offers preliminary evidence pertaining to the measure's reliability, factorial, convergent and criterion related validity. Factorial validity was investigated by deploying a series of confirmatory factorial analyses. Convergent and discriminatory validity were examined by comparing the scale's associations with a general anxiety measure, a sport anxiety measure, as well as climbing self-efficacy. Criterion-related validity was estimated by examining its relationship with rock-climbing performance. We contribute to the general domain of sport and athletic research by developing a sport-specific anxiety measure, investigating whether and how anxiety comes into play in rock-climbing, a high-risk sport. This scale can be used for assessing anxiety in climbing and monitoring the impact of an interventions designed to reduce these symptoms.

TEORIA JOCURILOR APLICATĂ ÎN DINAMICI PATOLOGICE DE CUPLU

Irina Valeria IONIȚĂ

România

Studiul de față este axat pe aplicarea strategiilor din Teoria Jocurilor în contexte clinice de evaluare pentru intervenție în dinamica de cuplu. Relaționarea patologică ar putea să fie descrisă prin lipsa cooperării dintre parteneri. Strategia cea mai eficientă din punct de vedere evolutiv este strategia *tit-for-tat*. Designul cercetării a fost unul calitativ, prin evaluarea psihologică a trei cupluri formate din parteneri heterosexuali. Comportamentele de cooperare sau trădare (noncooperare) au fost descrise prin tulburarea de personalitate dependentă (TPD) și tulburarea de personalitate narcisistă (TPN). Pentru evaluarea clinică au fost utilizate *Scala emoționalitate*, fațeta Dependență (E:Depe), *Triada întunecată* în 12 itemi, fațeta A4: Cooperare din *Chestionarul NEO-PI-R*, *Chestionarul tipurilor de atașament pentru adulți*, *Scala comportamentului de rezolvare a conflictelor în relațiile de cuplu* și un interviu structurat în cinci întrebări deschise. Participanții s-au oferit voluntar în cadrul studiului, în urma distribuirii unui anunț pe rețelele de socializare. Datele au fost colectate cu ajutorul Google Forms, a interviului și a observației.

Rezultatele privind evaluarea clinică au arătat scoruri mai mari ale dependenței emoționale în cazul partenerelor și scoruri mari ale partenerilor la modul integrativ de rezolvare a conflictelor. Lipsa nivelului de cooperare în cuplu a corelat negativ cu incidența simptomatologiei clinice specifică tulburărilor doar parțial. A fost identificat un nivel clinic al TPD și al TPN ale partenerilor celui de-al treilea studiu de caz. Au fost evaluate și stilurile de atașament; astfel, s-au găsit rezultate semnificative asociate simptomatologiei clinice. Interviul structurat arată relevanța conceptelor investigate prin preocupările și strategiile descrise de parteneri. Cercetarea aduce un aport teoretic semnificativ pentru intervenția psihoterapeutică clinică bazată pe Teoria Jocurilor. Studiul răspunde la nevoia de o mai bună înțelegere a modelelor teoretice de intervenție terapeutică în dinamica de cuplu. Alte tulburări de personalitate ar putea fi clasificate și explicate prin strategiile de joc descrise de Teoria Jocurilor, prin cercetări viitoare cantitative și experimentale.

ÎNTOARCEREA LA LOCUL DE MUNCĂ DUPĂ PERIOADA POSTNATALĂ

Irina Valeria IONIȚĂ

România

Studiul de față a urmărit investigarea modului în care angajatele se adaptează la locul de muncă după concediul de maternitate, evaluarea eficienței programului de readaptare al organizației din care acestea fac parte și implicațiile teoretice și practice. Conflictul dintre familie și muncă poate să afecteze performanța în muncă, în special în cazul angajatelor care se întorc din concediul de îngrijire a copilului. Suportul organizațional perceput a fost legat de eficiența programului de *re-onboarding* al organizației bancare. Conflictul dintre familie și muncă a fost evaluat prin *Scala conflictului dintre muncă și familie* (WFCS) pentru părinții care lucrează și care se ocupă de creșterea copiilor. Pentru variabila moderatoare care vizează suportul organizațional a fost folosită *Scala srijinului organizațional perceput* (POS).

Performanța în muncă a fost evaluată cu ajutorul *Scalei performanței la locul de muncă* (JP) a lui Griffin (2007). Designul cercetării a fost unul cvasi-experimental, grupul de control fiind alcătuit din angajații aceleiași organizații bancare care nu au trecut prin concediul de maternitate ($n = 23$). Scalele au fost incluse în două chestionare Google Forms. În cazul chestionarului pentru grupul experimental ($n = 12$), instructajul a vizat experiența întoarcerii la locul de muncă după concediul de îngrijire a copilului și a inclus și cinci întrebări adiționale cu răspuns deschis, referitoare la experiența menționată.

Participarea a fost una voluntară și anonimă, iar chestionarele au fost trimise în urma diseminării anunțului în rețeaua internă de comunicare a organizației bancare, la nivelul orașului București. A fost aplicat Testul T pentru Grupuri Independente. Nu s-au identificat diferențe semnificative între grupuri, ceea ce ar indica eficiența programului de readaptare pus la dispoziție de organizație. Au fost aplicate analize statistice adiționale la nivelul întregului eșantion de angajați pentru a verifica dacă există o relație de moderare a suportului organizațional perceput asupra relației dintre conflictul dintre muncă și familie și performanța în muncă. În urma acestei analize s-a identificat o relație de moderare slabă. În urma întrebărilor cu răspuns deschis a fost descris un model de strategii ale angajatelor atunci când se întorc la locul de muncă. Studiul răspunde la nevoia generală de a înțelege cum ajută organizațiile femeile care au născut recent și se întorc la locul de muncă.

**TRĂSĂTURILE ÎNTUNECATE ALE PERSONALITĂȚII ȘI STAREA DE BINE:
ROLUL MEDIATOR AL CREDINȚELOR PRIMARE**

Diana-Elena IOSEP, Ticu CONSTANTIN

România

Lucrarea de față explorează relația dintre trăsăturile întunecate ale personalității (narcisism, machiavelism și psihopatie) și starea de bine (hedonică și eudaimonică), din perspectiva rolului mediator al credințelor primare. Studiul a fost desfășurat pe un eșantion de 338 de participanți (170 de participanți (50,3%) de gen masculin, 168 de participanți (49,7%) de gen feminin - $M = 0,500$; $SD = 0,501$). Rezultatele indică o corelație pozitivă între manipulare și starea de bine hedonică, în timp ce starea de bine eudaimonică este invers corelată cu aceste trăsături. De asemenea, s-a confirmat existența unui efect mediator al credințelor primare în relația dintre trăsăturile întunecate ale personalității și starea de bine hedonică. Cercetarea are implicații practice relevante pentru psihologia aplicată, oferind perspective asupra modului în care trăsăturile întunecate ale personalității influențează starea de bine a unei persoane. În concluzie, studiul contribuie la înțelegerea dinamicii complexe dintre trăsăturile de personalitate și wellbeing, sugerând direcții pentru viitoare intervenții și studii longitudinale.

CZU: 159.9.072:331.101.32:619-051

**RELAȚIA DINTRE ANGAJAMENTUL ORGANIZAȚIONAL, COMPORTAMENTUL CIVIC,
LOCALIZAREA CONTROLULUI ȘI SATISFACȚIA LA LOCUL DE MUNCĂ ÎN RÂNDUL
MEDICILOR VETERINARI ȘI AL PERSONALULUI NON-VETERINAR**

Anamaria IVAN, Mariela PAVALACHE-ILIE

România

Obiectivul acestui studiu este de a stabili relația dintre „angajamentul organizațional”, „comportamentul civic organizațional”, „localizarea controlului” și „satisfacția la locul de muncă”. Chestionarul a fost administrat pe un eșantion constituit din medici veterinari, asistenți veterinari și personal non-veterinar (biologi, chimiști, ingineri în chimie alimentară, ecologi și tehnicieni veterinari), cu vârste cuprinse între 33 și 65 de ani ($M = 50.38$, $SD = 8.03$) și având o vechime medie în actuala organizație de 18.28 ani ($SD = 9.38$).

Analiza de mediere a evidențiat că localizarea controlului în contextul muncii a mediat parțial relația dintre angajamentul afectiv față de organizație și satisfacția la locul de muncă, ceea ce semnifică faptul că angajații care manifestă un angajament afectiv ridicat și atribuie controlul intern asupra activității profesionale tind să raporteze un nivel ridicat de satisfacție profesională. De asemenea, s-a constatat că există diferențe de gen în ce privește intenția angajatului de a rămâne în organizație. Subiecții de gen feminin au înregistrat un scor ridicat comparativ cu cei de gen masculin, ceea ce relevă faptul că locul de muncă le oferă siguranță și stabilitate. Mai mult decât atât, s-a constatat că femeile înregistrează scoruri ridicate în ce privește relația profesională cu superiorul ierarhic și că sunt satisfăcute de conținutul muncii, comparativ cu bărbații.

În urma analizei ANOVA s-a constatat că există diferențe semnificative statistic între medicii veterinari, asistenții veterinari și personalul non-veterinar. Astfel, personalul non-veterinar este mai satisfăcut la nivel profesional, comparativ cu medicii și asistenții veterinari. Intenționăm să continuăm această cercetare prin colectarea de date noi. De asemenea, literatura de specialitate încă nu a realizat studii suficiente pe eșantioane reprezentate de medici veterinari și personal care lucrează alături de aceștia.

CZU: 159.9.072:331.101.32:619-051

**RELAȚIA DINTRE ANGAJAMENTUL ORGANIZAȚIONAL, COMPORTAMENTUL CIVIC
ORGANIZAȚIONAL, LOCALIZAREA CONTROLULUI ȘI SATISFACȚIA LA LOCUL DE
MUNCĂ ÎN RÂNDUL MEDICILOR VETERINARI ȘI AL PERSONALULUI NON-VETERINAR**

Anamaria IVAN, Mariela PAVALACHE-ILIE

România

Angajament organizaționalul, comportamentul civic organizațional, localizarea controlului și satisfacția la locul de muncă sunt variabile asociate performanței profesionale. Literatura de specialitate nu a înregistrat studii care să abordeze aceste variabile în organizațiile cu profil veterinar. Obiectivul studiului este stabilirea relației dintre variabilele; angajament organizațional, comportament civic organizațional, localizarea controlului și satisfacția la locul de muncă. Chestionarul a fost administrat pe un eșantion constituit din medici veterinari, asistenți veterinari și personal non-veterinar (biologi, chimiști, ingineri în chimie alimentară, ecologi și tehnicieni veterinari), cu vârste cuprinse între 33 și 65 de ani ($M = 50.38$, $SD = 8.03$) și având o vechime medie în actuala organizație de 18.28 ani ($SD = 9.38$).

Analiza de mediere a evidențiat că localizarea controlului în contextul muncii a mediat parțial relația dintre angajamentul afectiv față de organizație și satisfacția la locul de muncă, ceea ce arată că angajații care manifestă un angajament afectiv ridicat și atribuie controlul intern asupra activității profesionale, tind să fie mai satisfăcuți profesional. De asemenea, s-a constatat că există diferențe de gen în ceea ce privește intenția angajatului de a rămâne în organizație, femeile declarându-se mai puțin dornice să părăsească organizația. Totodată, și în ceea ce privește satisfacția la locul de muncă, femeile se declară mai satisfăcute decât bărbații, cu precădere în relația cu superiorul direct și în raport cu conținutul muncii. În urma analizei ANOVA, au fost identificate diferențe semnificative statistic ale satisfacției în muncă: cei mai satisfăcuți s-a declarat personalul non-veterinar, urmat de asistenții veterinari și de medicii veterinari.

CZU: 159.922.1:613.880.42:173

**IMPLICAȚIILE FANTEZIILOR SEXUALE ȘI ALE RELIGIOZITĂȚII
ASUPRA SATISFACȚIEI ÎN CUPLU**

Mihaela JITARU, Ștefania Ionela COTOMAN

România

Satisfacția este o evaluare realizată de către un individ în legătură cu un aspect din viața sa. În această cercetare, evaluarea este realizată atât pentru relația romantică în totalitatea sa, cât și pentru aspectul sexual al relației. De asemenea, în relația cu satisfacția globală în cuplu și cu cea sexuală sunt integrate și fanteziile sexuale și religiozitatea intrinsecă. Pentru a testa relațiile dintre acestea au fost colectate date de la 250 de persoane heterosexuale (134 femei, 116 bărbați), cu o medie de vârstă de 21,65 ani, aflate de minim 3 luni într-o relație romantică, majoritatea locuind împreună cu partenerul/partenera (67%). Rezultatele au arătat că există legături semnificative atât între fanteziile sexuale și satisfacția globală în cuplu, cât și între satisfacția sexuală și satisfacția globală în cuplu, ambele fiind similare atât pentru bărbați, cât și pentru femei. De asemenea, într-un model predictiv pentru satisfacția globală în cuplu, fanteziile sexuale sunt responsabile de o varianță a acesteia de 5.1%. Religiozitatea intrinsecă nu pare să joace un rol important în legătură cu niciuna dintre celelalte variabile ale acestei cercetări. În activitatea practică legată de relațiile de cuplu, elementele evidențiate în cadrul acestei cercetări pot constitui puncte de plecare pentru îmbunătățirea diverselor aspecte nemulțumitoare pentru parteneri. În mod special, dacă acele aspecte sunt legate de satisfacția globală în cuplu, observând anterior cum aceasta are legături semnificative atât cu satisfacția sexuală, cât și cu fanteziile sexuale.

CZU: 159.964:343.541.5:613.880.42

**PROFILAREA FANTASMATICĂ A AGRESORILOR SEXUALI.
APLICAȚII CLINICE, JUDICIARE ȘI PSIHOTERAPEUTICE ALE CHESTIONARULUI DE
EVALUARE A FANTASMELOR SEXUALE (CEFS)**

Alin LES, Dragoș ILIESCU

România

Lucrarea abordează relevanța psihologică, clinică și judiciară a evaluării fantasmelor sexuale în contextul comportamentului agresiv sexual, utilizând instrumentul psihometric „Chestionarul de evaluare a fantasmelor sexuale” (CEFS), elaborat pentru a fi validat pe populația agresorilor sexuali din România. CEFS este un instrument comprehensiv ce măsoară prezența, frecvența și intensitatea fantasmelor sexuale, surprinzând inclusiv fantasmele deviante/parafilice sau agresive, și permite astfel realizarea unor profiluri sexuale clinice și judiciare mai precise ale agresorilor. În cadrul studiului, s-a aplicat CEFS unui eșantion reprezentativ de agresori sexuali din mediul penitenciar și în context terapeutic-judiciar ($n = 82$), evaluând dimensiuni exploratorii, precum fantasmele violente, coercitive (de viol) și sadice, corelate ulterior cu riscul recidivei și cu particularitățile comportamentale manifestate în context infracțional. Rezultatele preliminare confirmă validitatea discriminativă și predictivă a instrumentului CEFS, sugerând o corelație semnificativă între intensitatea fantasmelor sexuale deviant-agresive și coercitive și pericolul recidivei. Implicațiile practice ale studiului sunt vaste, CEFS devenind astfel un instrument esențial atât pentru evaluarea clinică și judiciară, cât și pentru dezvoltarea unor intervenții psihoterapeutice specifice, adaptate nevoilor psihologice/psihodinamice ale agresorilor sexuali. Utilizarea CEFS într-un viitor apropiat poate contribui semnificativ la prevenirea și gestionarea comportamentului sexual coercitiv, oferind specialiștilor o perspectivă clară asupra riscurilor și oportunităților terapeutice bazate pe profilul fantasmatic sexual individual.

CZU: 159.9.072:331.1:616.89

CONFLICTUL MUNCĂ-FAMILIE ȘI SĂNĂTATEA MINTALĂ: O META-ANALIZĂ

Vlad-Andrei LUPU, Ioana PODINA, Ovidiu-Iulian, BOBEI

România

Conflictele dintre viața profesională și cea personală – atât în direcția muncă-familie (WFC), cât și familie-muncă (FWC) – reprezintă factori importanți de stres psihologic, fiind corelați cu apariția simptomelor de anxietate și depresie. Această meta-analiză urmărește să exploreze: (1) relația dintre WFC și sănătatea

mentală (cu accent pe simptomele de anxietate și depresie) și (2) variabilele moderatoare care pot influența această asociere, aducând o contribuție relevantă în domeniul sănătății ocupaționale.

Am realizat o analiză sistematică și o meta-analiză a literaturii științifice publicate în perioada 1996–2024, utilizând baze de date, precum: Web of Science, Scopus, PubMed, ProQuest și PsychInfo. Au fost incluse doar studiile cantitative care măsoară WFC și FWC în raport cu simptomele de anxietate și/sau depresie. În total, au fost analizate 88 de studii, însumând 96 de asocieri și un eșantion total de 110.263 de participanți. Coeficienții de corelație Pearson au fost folosiți ca măsură a efectului împreună cu un model de tip „random effect”.

Rezultatul principal a fost o asociere pozitivă de intensitate moderată între WFC/FWC și problemele de sănătate mentală ($r = 0.313$, $p < 0.001$). Nivelul ridicat de eterogenitate ($I^2 = 96\%$) a determinat testarea a 14 factori moderatori. Analizele moderatoare au evidențiat importanța lungimii scalei de măsurare a WFC/FWC, a vechimii în muncă și a statutului marital. Mai exact, instrumentele detaliate au avut ca rezultat corelații mai puternice; experiența profesională crescută a fost asociată cu o sensibilitate mai mare la efectele WFC asupra sănătății mintale, iar căsătoria a avut un rol protector. Totodată, rezultatele subliniază efectul negativ al conflictelor muncă-familie asupra sănătății psihice. Ele indică necesitatea unor instrumente de evaluare mai precise, precum și a studiilor longitudinale. La nivel practic, este esențial ca organizațiile să adopte politici care reduc WFC și promovează echilibrul între viața profesională și cea personală, sprijinind astfel sănătatea mentală a angajaților.

CZU: 159.928.072:159.953.5

**THEMATIC ABILITIES COGNITIVE TEST (TACT):
CONCEPTUALIZATION AND PRELIMINARY OUTCOMES**

Cornelia MAIREAN Ticu CONSTANTIN, Gabriela NICUȚĂ, Ana TIPERCIUC,
Mirabela-Olivia PUNEI, Diana IOSEP, Ecaterina FLOREA

România

The present research aimed to develop and validate a cognitive ability assessment test based on the theoretical models of cognitive abilities validated in previous literature. Thus, using the conceptual framework provided by the Cattell-Horn-Carroll model, we proposed items for assessing the following cognitive abilities: fluid reasoning (i.e., inductive reasoning, general sequential reasoning, quantitative reasoning), comprehension-knowledge (i.e., general verbal information, lexical knowledge), working memory (i.e., working memory capacity), visual processing (i.e., visualization, closure speed), processing speed (i.e., perceptual speed). For assessing these abilities, we developed items for the following subtests: Verbal Analogies, Arithmetic, Information, Verbal Comprehension, Text Comprehension, Quantitative Reasoning, Similarities, Vocabulary, Cube Folding, Block Design, Matrix Reasoning, Spatial, and Symbols. In addition, we proposed a test to evaluate syllogisms. After the subtests were developed, items were administered to conduct item analysis, including analysis of the reliability, difficulty, discrimination indices, and distractor efficiency. Based on the results of this preliminary study, we decided to remove some items or replace some response options. In order to identify response options and adequate distractors for verbal items, open-ended questions were applied and, as a result, some of the initial items were modified. A second study involved a sample of 352 participants. The data supported the reliability of the modified subtests. A third study will be conducted to analyse the reliability, construct validity, and standardization guidelines for the final test. The utility of the test for psychodiagnosis and research will be discussed.

CZU: 159.964:159.942.5:004.9

**FOLOSIREA REȚELELOR IDEOGRAFICE ÎN INTERVENȚII DE RESTRUCTURARE
COGNITIVĂ**

Ștefan MARIAN, Florin Alin SAVA

România

Modelarea rețelelor idiografice reprezintă o direcție promițătoare pentru ghidarea intervențiilor psihoterapeutice datorită capacității sale de a analiza dinamica individuală a experiențelor zilnice. În acest

studiu am explorat o metodă prin care analiza rețelilor idiografice poate fi utilizată pentru a selecta ținte ale restructurării cognitive. Am recrutat 60 de participanți și le-am monitorizat zilnic nivelurile a două simptome de anxietate, a două simptome de depresie și opt gânduri negative preselectate. Apoi, pentru fiecare participant, am estimat o rețea individuală de serii temporale și am analizat indicii de centralitate pentru a determina care gânduri negative sunt cele mai influente în rețea. În a doua fază a studiului am aplicat o intervenție online scurtă, randomizând participanții în două grupuri. Primul grup a practicat restructurarea cognitivă pentru gândurile cele mai influente (centrale) din rețeaua lor, în timp ce al doilea grup a practicat restructurarea cognitivă pentru gândurile mai puțin influente (periferice). Am emis ipoteza că reducerea credibilității gândurilor negative centrale va duce la o îmbunătățire mai mare a stărilor emoționale ale participanților.

Analiza ANOVA mixtă a indicat o reducere semnificativă a emoțiilor și gândurilor negative ale participanților; totuși, restructurarea gândurilor negative centrale nu s-a dovedit a fi mai influentă decât restructurarea gândurilor periferice. Efectele restructurării cognitive au dus la o scădere a credibilității și a altor gânduri care nu au fost incluse în intervenție. Deși restructurarea cognitivă a fost eficientă, nu s-au observat diferențe între restructurarea gândurilor centrale și a celor periferice. Rezultatele oferă o perspectivă asupra modului în care analiza de rețea poate fi aplicată în terapie și evidențiază cum efectele restructurării cognitive se pot propaga prin rețeaua de gânduri negative.

CZU: 159.944.4:616-051

STRES TRAUMATIC SECUNDAR ȘI DEZVOLTARE POSTTRAUMATICĂ VICARIANTĂ. ROLUL RUMINĂRII

Bianca-Mihaela MELINTE, Maria Nicoleta TURLIUC

România

Prin natura muncii lor, cadrele medicale au un risc mai mare de a experimenta stres traumatic secundar (STS). Cu toate acestea, există dovezi care arată că încă pot să apară schimbări pozitive, sub forma dezvoltării posttraumatice vicariante (VPTG). Scopul acestui studiu a fost de a investiga relația dintre STS și VPTG la cadrele medicale, atât pentru scorurile globale, cât și pentru dimensiuni. Am testat de asemenea și dacă ruminarea intruzivă și cea deliberată joacă rolul unor mediatori în această relație. Lotul a fost format din 146 de cadre medicale. Rezultatele arată faptul că între STS și VPTG este o relație semnificativă pozitivă, ceea ce confirmă ideea că este necesar să ai un anumit nivel de distres pentru ca dezvoltarea să reprezinte o posibilă consecință. Mai mult, atât ruminarea intruzivă, cât și cea deliberată au mediat total această relație. Aceste rezultate ar putea să ne ofere anumite informații în ceea ce privește procesul prin care anumite persoane reușesc să se dezvolte în diverse domenii din viața lor după expunerea la un eveniment traumatic. Prin urmare, este important pentru organizații să ia atât măsuri preventive, cât și protective, să ofere educație și grupuri de suport pentru a încuraja autodezvăluirile și procesarea cognitivă a evenimentului.

CZU: 613.2:159.923.2

„MÂNCĂM TOȚI LA FEL?": UN STUDIU DESPRE EFECTELE CATEGORIEI DE VÂRSTĂ, A ȚĂRII ȘI A LE PREZENȚEI UNOR TULBURĂRI DE ALIMENTAȚIE ASUPRA RELAȚIEI DINTRE MENTAL TIME TRAVEL ȘI DECIZIILE ALIMENTARE

Gabriela-Florentina MELINTE, Florinda GOLU

România

Prevalența tulburărilor de alimentație este în creștere la nivel mondial, fiind influențată de mai mulți factori, precum: normele socioculturale, presiunea grupului sau alte tulburări psihologice, cum ar fi depresia și anxietatea. În acest context, s-a observat că reamintirea evenimentelor trecute legate de alimentație influențează deciziile alimentare, existând posibilitatea ca diferențele de vârstă, cultură sau prezența unei tulburări de alimentație să afecteze intensitatea acestei relații. Astfel, studiul de față a urmărit să analizeze efectul moderator al vârstei, țării și tulburărilor de alimentație asupra relației dintre mental time travel și deciziile alimentare.

Studiul a inclus 1270 de participanți din România și din Marea Britanie, cu vârste cuprinse între 18 și 80 de ani. Rezultatele au arătat că atât deciziile alimentare intuitive, cât și cele deliberate sunt prezise de *mental*

time travel involuntar, în timp ce *mental time travel voluntar* prezice doar deciziile alimentare intuitive, deși procentul de variație explicat este redus. Mai mult, în ceea ce privește influența categoriei de vârstă, a țării și a tulburărilor de alimentație asupra relației dintre MTT involuntar și deciziile alimentare intuitive, rezultatele arată că acești moderatori nu sunt semnificativi. Alte rezultate au indicat că relația dintre MTT involuntar și deciziile alimentare deliberate poate fi moderată de categoria de vârstă 30-39 de ani, iar tulburările de alimentație pot, de asemenea, să prezică deciziile alimentare deliberate. În final, moderatorii nu influențează relația dintre MTT voluntar și deciziile alimentare intuitive, sugerând că procesele cognitive implicate în MTT involuntar și voluntar, cum ar fi reamintirea deliberată și planificarea viitorului, au un impact similar asupra deciziilor alimentare intuitive, indiferent de diferențele individuale legate de vârstă, fundal cultural sau prezența tulburărilor de alimentație.

CZU: 316.356.2-055.52

PARENTALITATEA CA OBIECT DE STUDIU ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

Ina MORARU

Republica Moldova

Parentalitatea este un concept în continuă evoluție, influențat de schimbările sociale, culturale și economice ale lumii contemporane. Parentalitatea modernă reprezintă un domeniu esențial de studiu în cadrul cercetărilor asupra societății contemporane, având un impact semnificativ asupra structurilor familiale și asupra dezvoltării copiilor. În contextul schimbărilor rapide ale valorilor sociale, economice și culturale, parentalitatea a evoluat, reflectând noile realități ale lumii moderne. Parentalitatea modernă nu este definită doar prin rolurile tradiționale de îngrijire și educație a copiilor, ci și prin dinamica relațiilor familiale, influențele externe și prin diversificarea modurilor de viață.

Provocările cu care se confruntă părinții moderni includ gestionarea echilibrului între viața profesională și cea de familie, accesul la informații contradictorii privind educația copiilor și presiunea de a răspunde la așteptările societății. Astfel, parentalitatea devine un obiect de studiu crucial pentru înțelegerea dinamicii sociale contemporane și pentru dezvoltarea unor strategii care să sprijine familiile în adaptarea la schimbările societale. Studiile contemporane analizează aceste schimbări și impactul lor asupra dezvoltării copilului, dar și asupra relațiilor de familie, în încercarea de a înțelege particularitățile de adaptare a părinților la noile provocări.

CZU: 005.32:331.101.3

CLASIFICAREA FACTORILOR CARE INFLUENȚEAZĂ PROCRASTINAREA ÎN MEDIUL ORGANIZAȚIONAL. SINTEZĂ SISTEMATICĂ

Iraida MUSTEAȚĂ, Andrei Corneliu HOLMAN

România

În organizațiile moderne, timpul este o resursă limitată. Drept urmare, angajații care își organizează timpul într-un mod eficient vor fi percepuți ca având o valoare mai mare pentru angajatori, datorită faptului că contribuie mai mult la eficiența organizațională. În schimb, procrastinatorii cresc costurile pentru angajatori, deoarece iau mai mult timp decât este necesar pentru a finaliza sarcinile.

Procrastinarea la locul de muncă este adesea considerată un comportament sub nivelul optim, care crește costurile angajatorilor ca urmare a scăderii productivității individuale și organizaționale (Gupta *et al.*, 2012). Nguyen, Steel și Ferrari (2013) raportează o asociere negativă între procrastinare și valorile locului de muncă. Procrastinarea continuă să consume mai mult de un sfert din majoritatea zilelor de lucru, ceea ce costă angajatorii sume mari pe an pentru fiecare angajat. Procrastinarea este adesea definită ca întârzierea sau amânarea îndeplinirii sarcinilor sau a acțiunilor care ar trebui ideal să fie făcute în prezent (Steel, 2007). Cuvântul „procrastinare” provine din latină, unde „pro” înseamnă înainte și „cras” sugerează mâine (Bauman, 1999). Procrastinarea are în mod obișnuit o conotație negativă. Oamenii care procrastinează sunt adesea percepuți ca răi, dăunători sau proști (Van Eerde, 2003).

Persoanele care consideră că procrastinează au adesea dorința de a reduce acest comportament prin stabilirea de obiective realiste și termene pentru finalizarea sarcinilor într-un interval de timp rezonabil (Ariely

și Wertenbroch, 2002). Procrastinarea este în general considerată ca fiind de natură volitivă, adică implică alegerea voluntară a unui comportament sau a unei sarcini în defavoarea altor opțiuni concurente (Steel, 2007). Procrastinarea poate fi văzută ca un comportament de evitare, în care întârzierea irațională servește la reglarea stării de spirit negative asociate cu finalizarea sarcinilor.

Comportamentul evitant folosit pentru a regla starea de spirit a fost corelat cu procrastinarea (Sirois, 2014). Procrastinarea la locul de muncă a fost denumită retragere sau comportament contraproductiv (van Eerde, 2016). În ansamblu, literatura arată că comportamentul evitant la locul de muncă este legat de diminuarea bunăstării și a performanței reduse (Lanaj *et al.*, 2012; Marcus *et al.*, 2016).

Procrastinarea la locul de muncă este asociată și cu comportamentul contraproductiv la locul de muncă, precum și cu plictiseala și angajamentul scăzut (Metin *et al.*, 2016). La locul de muncă, procrastinatorii pot concentra în mod diferit energia lor asupra obiectivelor pe termen scurt, adesea în detrimentul îndeplinirii sarcinilor-cheie pe termen lung. Ideal, angajații ar trebui să echilibreze energia personală pentru a maximiza productivitatea și pentru a reduce ineficiența, astfel încât să maximizeze resursele corporative (Pollay, 1970). Din păcate, procrastinatorii își lasă adesea prea puțin timp pentru o analiză atentă, ceea ce duce la o performanță de muncă sub nivelul optimal. De fapt, relația dintre procrastinare și performanța individuală sugerează că cei care au o mare tendință de a amâna sarcinile au o performanță slabă în general (Ariely și Wertenbroch, 2002; Eerde, 2003). Din aceste motive, este important să identificăm factorii care determină și influențează procrastinarea.

Scopul acestui studiu este de a identifica și sintetiza rezultatele studiilor anterioare pentru a clasifica factorii care influențează și determină procrastinarea la locul de muncă. Acest studiu are două obiective specifice: (a) să identifice predictorii și factorii asociați cu procrastinarea la locul de muncă, să grupeze factorii și să propună o clasificare a lor; (b) să prezinte instrumentele utilizate pentru a măsura procrastinarea în organizații. Sinteza a fost creată având la bază modelul PRISMA 2020: un ghid actualizat pentru raportarea sintezelor sistematice (Page, M.J., *et al.*, 2021).

CZU: 159.947.3:656.1.052.8

**PERCEPȚIA INVULNERABILITĂȚII ÎN TRAFICUL RUTIER: ILUZIA CONTROLULUI,
DORINȚA DE A FI ÎN CONTROLUL SITUAȚIILOR, PERCEPEREA RISCURILOR ȘI
LOCALIZAREA CONTROLULUI**

Elena-Cristina NAE, Camelia TRUȚA, Ana-Maria CAZAN

România

Acest studiu a examinat predictorii psihologici ai comportamentului riscant la volan, concentrându-se asupra rolurilor jucate de localizarea controlului, iluzia controlului, dorința de a fi în controlul situațiilor și perceperea riscului – ca elemente-cheie ale invulnerabilității percepute. Un eșantion de 115 șoferi (vârsta medie = 29,83 ani, SD = 13,05), majoritatea femei (63,5%), a completat chestionare standardizate de autoevaluare.

Rezultatele au indicat că invulnerabilitatea percepută, operaționalizată prin iluzia controlului, dorința de control și percepția riscului, a explicat 37% din variația comportamentului riscant la volan. Mai precis, iluzia controlului și perceperea scăzută a riscului au fost predictorii semnificativi ai comportamentului riscant în trafic, în timp ce dorința de a fi în controlul situațiilor nu a avut un efect semnificativ. O analiză de mediere a arătat că perceperea riscului a mediat parțial relația dintre localizarea controlului și comportamentul riscant la volan. Persoanele cu localizarea externă a controlului – care tind să atribuie cauzele accidentelor rutiere altor forțe din exterior (de exemplu, destinului - norocului sau altor șoferi) – sunt mai predispuse să subestimeze riscul, ceea ce duce la manifestarea comportamentelor riscante.

Contrar așteptărilor, experiența la volan nu a moderat niciuna dintre relațiile-cheie, sugerând că aceste modele psihologice rămân constante indiferent de nivelul de experiență. Aceste constatări evidențiază interacțiunea complexă dintre convingerile legate de control și riscul perceput în contexte de conducere, oferind perspective utile pentru intervenții care vizează distorsiunile cognitive și încrederea excesivă ce contribuie la practicile periculoase la volan.

CZU: 159.947.5:331.101.3

MOTIVAȚIA DE REALIZARE ȘI WORKAHOLISMUL: O META-ANALIZĂ

Sorina NAIDIN¹, Dragoș ILIESCU¹, Dan ISPAS², Andrei ION¹, Alexandra ILIE²

¹România, ²SUA

Lucrarea analizează legătura dintre dorința de realizare și workaholism printr-o abordare meta-analitică. În urma unei analize sistematice, au fost selectate 19 studii pe baza următoarelor criterii de includere: (a) studiul specifică asocierea dintre dorința de realizare și workaholism, chiar dacă aceasta nu reprezintă obiectivul principal al cercetării; (b) studiul include măsurători de tip self-report; (c) studiul vizează domeniul organizațional, eșantionul fiind format din angajați, indiferent de nivelul sau poziția lor în organizație. A fost ales un model cu efecte aleatorii. Coeficientul de corelație Pearson a fost utilizat ca indicator pentru mărimea efectului. Atunci când mărimea efectului nu era prezentată direct, sub formă de corelații, s-a realizat convertirea în corelații, utilizând indicatorii disponibili. Rezultatele arată o asociere pozitivă moderată între dorința de realizare și workaholism, cu o mărime a efectului de 0,27. Această asociere este semnificativ mai puternică decât asocierea dintre conștiinciozitate și workaholism, care a prezentat o mărime a efectului mai mică, de 0,14. Aceste rezultate subliniază rolul distinct al dorinței de realizare ca predictor al workaholismului, evidențiind caracteristicile sale motivaționale unice care conduc la comportamente de muncă excesivă.

CZU: 159.9.072:616.89-008.5:

**PROCESE TRANSDIAGNOSTICE ÎN TULBURĂRILE DE COMPORTAMENT ALIMENTARE ȘI
ÎN COMPORTAMENTELE DE AUTO-VĂTĂMARE:
O META-ANALIZĂ**

Diana NECHITA, Stefania CRISAN, Silviu MATU, Simona STEFAN,
Miruna CANACHE, Gabriela BUD, Daria CRISTIAN

România

Tulburările de comportament alimentar și auto-vătămarea sunt comportamente severe, adesea co-ocurente, asociate cu un nivel ridicat de suferință psihologică și cu afectare pe termen lung. Datele empirice indică existența unor procese transdiagnostice comune, precum: auto-critica, insatisfacția față de propriul corp și afectul negativ ca factori de risc potențiali comuni. Aceste mecanisme transcend categoriile diagnostice și pot sta la baza dezvoltării și menținerii atât a comportamentelor alimentare problematice, cât și a celor de auto-vătămare. Deși studii individuale au investigat aceste asocieri, rezultatele sunt inconsistente, iar eterogenitatea metodologică limitează comparabilitatea. În această lucrare vom prezenta rezultatele unei meta-analize ce a cuantificat magnitudinea asocierilor dintre principalii factori de risc transdiagnostici și cele două tipuri de comportamente.

CZU: 159.964.22:616.89

**CLINICAL OUTCOMES OF THERAPY TRAINEES IN GROUP-BASED EMOTION
FOCUSED THERAPY: A LONGITUDINAL STUDY**

Catalin NEDELCEA, Ana-Maria COSMOIU, Iulia CIORBEA

România

This study addresses a gap in the literature concerning the delivery of Emotion Focused Therapy (EFT) in a group format, particularly in the context of therapy trainees' professional development. While EFT is a well-established individual therapy, its group-based application remains less explored. The present research aims to examine changes in clinical symptomatology among trainees undergoing EFT training, alongside their participation in group-based EFT psychotherapy. Five groups, each consisting of 10 to 16 first- and second-year trainees, were led by five distinct dyads of therapists. The therapy groups convened three times annually, with intervals of approximately three months in between sessions. In addition to measuring clinical symptomatology using general tools for assessing treatment progress, spontaneity and therapeutic relationship were also evaluated. Measurements were taken at the beginning and end of each therapy weekend.

To date, six waves of data have been collected from the second-year groups and three waves from the first-year groups. The results reveal a notable tendency for clinical symptomatology to worsen during the

second year of training, which may be interpreted as increased sensitivity to emotional fluctuations as trainees advance in their EFT training. Importantly, no significant differences were observed between the groups in terms of this pattern, suggesting that the results cannot be attributed to specific characteristics of the therapists or the group composition. These findings hold important implications for the design and implementation of EFT training programs, as they suggest that the intensification of emotional awareness during training is a consistent experience across different groups. Further research is warranted to explore how these changes in symptomatology impact long-term professional development and therapeutic competence.

CZU: 159.944.4:316.454.7

COOPERAREA ÎN GRUPUL MIC – EXPERIMENT ÎN DINAMICA GRUPURILOR

Mădălin NICULAE

România

Cooperarea în grup reprezintă coordonarea tuturor actorilor sociali către atingerea unui scop comun, o coacțiune îndreptată spre un obiectiv care nu poate fi atins doar de un individ (Baron, Bryne, 2004). Experimentul are ca obiectiv evidențierea cooperării la nivel intragrupal într-o condiție de stres. Se prezumă că, într-o condiție de stres, subiecții vor renunța la componentele alergiei sociale – animozități, divergențe etc. – și vor coopera în vederea atingerii obiectivului.

Experimentul s-a desfășurat în două grupuri: grupul A (N=10; grup control=5; grup exp.=5) și grupul B (N=15; grup control=5; grup exp. 1=5; grup exp.2 =5). Subiecții experimentului au avut de rezolvat o sarcină în timpul cursului de Psihologie Generală (timp alocat: 20 min); subiecților din grupurile experimentale li s-a spus: „Dacă un singur element este greșit, toți primiți nota doi!” – variabila Independentă. S-a constatat că subiecții din grupurile experimentale au rezolvat corect sarcina, au cooperat, au rezolvat sarcina în limita timpului alocat; respectiv, subiecții din grupurile de control au rezolvat sarcina mult mai repede, însă aceasta prezenta greșeli; mai mult decât atât, s-a instalat chiulul social.

CZU: 159.944.072:351.741

IMPACTUL EVENIMENTELOR TRAUMATICE ASUPRA POLIȚIȘTILOR DE PENITENCIARE: ROLUL MEDIATOR AL PROCESULUI DE GĂSIRE A SENSULUI ASUPRA RELAȚIEI DINTRE CREȘTEREA POST-TRAUMATICĂ, STRESUL POSTTRAUMATIC ȘI STAREA DE BINE

Norberth OKROS, Delia VÎRGĂ

România

Utilizând cadrul teoretic al Solicităților și Resurselor postului (JD-R), prezentul studiu explorează modul în care construirea sensului acționează ca mediator asupra relației dintre creșterea post-traumatică (PTG) și implicarea profesională, precum și asupra relației dintre simptomele stresului post-traumatic (PTSS) și burnout. Ambele relații sunt considerate consecințe posibile ale trăirii unor evenimente traumatice.

Pentru testarea modelului de mediere propus a fost aplicată modelarea ecuațiilor structurale pe un eșantion format din 434 de polițiști de penitenciare.

Analizele au confirmat ipotezele formulate. Expunerea la evenimente traumatice a fost asociată simultan cu manifestări ale PTG și PTSS. În mod specific, PTG a corelat pozitiv cu construirea sensului, în timp ce PTSS a avut o relație inversă cu această resursă personală. Ulterior, construirea sensului a facilitat creșterea implicării în muncă și diminuarea simptomelor de burnout. Mai mult, construirea sensului a jucat un rol semnificativ de mediere asupra relației dintre PTG și implicarea profesională, respectiv dintre PTSS și burnout.

Studiul aduce contribuții relevante la teoria JD-R prin investigarea simultană a două trasee distincte prin care evenimentele traumatice pot influența angajații. Rezultatele evidențiază importanța construirii sensului ca mecanism protector, susceptibil să susțină implicarea în muncă și să prevină burnout-ul în rândul angajaților. Mai mult, cercetarea oferă informații valoroase despre polițiștii de penitenciare, o categorie profesională adesea confruntată cu evenimente traumatice, dar insuficient studiată în context organizațional.

CZU: 165:32

**CALEA SPRE SUVERANITATE: MODUL ÎN CARE CREDINȚELE EPISTEMICE ȘI IDEILE
CONSPIRAȚIONISTE INFLUENȚEAZĂ AUTORITARISMUL DE DREAPTA (RWA) ȘI
OPȚIUNEA POLITICĂ SUVERANISTĂ**

Raluca Emanuela ONEȚ-FURDUI, Alin GAVRELIUC, Andrei RUSU

România

Obiectivul principal al studiului nostru este investigarea rolului explicativ al credințelor epistemice în era post-adevărului și al ideății conspiraționiste în relația dintre autoritarismul de dreapta (RWA) și percepția partidelor politice suveraniste. Utilizând scale, datele autoraportate au fost colectate printr-un chestionar Google Forms distribuit pe platforme de socializare (de exemplu, Facebook, Instagram, TikTok). Eșantionul actual include 183 de participanți (66,7% femei). Analizele preliminare relevă corelații semnificative între variabilele-cheie: autoritarismul de dreapta corelează pozitiv cu credințele epistemice în era post-adevărului (caracterizate de o încredere sporită în intuiție în detrimentul faptelor, o nevoie scăzută de dovezi pentru justificarea cunoașterii și percepția adevărului ca fiind influențat politic), ideăția conspiraționistă și orientarea politică suveranistă. Mai mult, credințele epistemice în era post-adevărului sunt asociate pozitiv atât cu ideăția conspiraționistă, cât și cu orientarea politică suveranistă. Aceste rezultate subliniază interconectarea dintre credințele epistemice, ideăția conspiraționistă și atitudinile politice în formarea percepțiilor asupra mișcărilor suveraniste.

CZU: 159.9.072:616-008.4

**DEFICITUL DE ATENȚIE ȘI HIPERACTIVITATE (ADHD):
PREZENTARE ȘI INTERVENȚII**

Gheorghe ONUȚ-LEONARDO

România

Literatura științifică de specialitate tratează ADHD, acordând o atenție deosebită atât cauzelor și factorilor ce îi determină apariția, cât și metodelor prin care manifestările acestei tulburări de comportament pot fi reduse și ținute sub control. Tulburarea hiperchinetică cu deficit de atenție este o tulburare de neurodezvoltare diagnosticată des la copii. Cu toate acestea, cauzele și factorii care determină apariția, transformările ce apar la vârstă adultă și diferențierea de alte tulburări comportamentale fac în continuare obiectul unor controverse în viziunea diferiților specialiști. Manualele de specialitate relevă faptul că ADHD prezintă diverse cauze, cercetările indicând că acest tip de comportament cu impulsivitate ridicată, cu hiperactivitate, ce produce o capacitate de concentrare foarte scăzută, reprezintă rezultatul acțiunii cumulate a factorilor genetici, a celor ce țin de neurobiologie și de influența mediului.

Simptomele ADHD sunt împărțite în trei categorii distincte: inatenție, hiperactivitate și impulsivitate, existând uneori și în formă combinată. La mulți dintre copiii diagnosticați cu ADHD apar comorbidități asociate, astfel că se complică și diagnosticul, și tratamentul. Studiile demonstrează că tulburarea hiperchinetică cu deficit de atenție (ADHD) nu provoacă tulburarea de tip opoziție sfidare, cum apare descrisă în DSM, sau alte tulburări precum dislexia sau ticurile, dar apare posibilitatea coexistenței acestora. Rezultatul existenței acestor manifestări în care apar mai multe sindroame asociate ridică problema tratarea diferențiată a acestora.

Conform cercetărilor efectuate, un procent ridicat dintre copiii cu tulburare de deficit de atenție/hiperactivitate întâmpină dificultăți în mediul școlar, având probleme de învățare. Intervenții comportamentale cu obiective specifice copilului cu ADHD: dezvoltarea abilităților de organizare și planificare; dezvoltarea abilităților de minimizare a distractorilor; restructurarea cognitivă; managementul furiei; dezvoltarea abilităților sociale și emoționale. Tulburarea hiperchinetică cu deficit de atenție astăzi este considerată ca fiind una dintre tulburările frecvente ale neurodezvoltării ce apar încă din copilărie.

**CONDUCEREA TRANSFORMAȚIONALĂ ȘI INTRAPRENORIATUL SUBALTERNILOR:
ROLUL MODERATOR AL PERSONALITĂȚII SUBALTERNILOR**

Bogdan OPREA

România

Intraprenoriatul este un avantaj competitiv major pentru organizațiile moderne, care trebuie să se adapteze atât la schimbările externe (globalizarea, evoluția tehnologică rapidă, piețe instabile, competitori noi), cât și la schimbările interne (modernizarea birocrăției și proceselor, adoptarea de noi tehnologii, mobilitatea resurselor umane). Este asociat pozitiv cu implicarea în muncă, expansiunea internațională, inovarea și, în cele din urmă, cu performanța organizațională. Cele mai multe studii s-au concentrat pe factorii organizaționali care prezic intraprenoriatul (politicile organizaționale). Analizele anterioare ale literaturii au sugerat că studiile viitoare ar trebui să exploreze interacțiunea dintre factorii de nivel individual și factorii de nivel organizațional în prezicerea comportamentelor intraprenoriale. În conformitate cu această recomandare, scopul studiului a fost investigarea rolului moderator al personalității în relația dintre conducerea transformațională și intraprenoriatul subordonaților.

Un eșantion format din 492 de angajați au completat chestionarul. Angajații au evaluat conducerea transformațională a supervisorilor lor direcți și și-au evaluat propriile trăsături de personalitate din modelul Big Five și comportamentele intraprenoriale. Relațiile propuse au fost testate folosind macro-ul PROCESS pentru SPSS.

În conformitate cu studiile anterioare, conducerea transformațională a fost asociată pozitiv cu intraprenoriatul subalternilor. Personalitatea subalternilor (stabilitatea emoțională și deschiderea către experiențe) a moderat relația dintre conducerea transformațională și intraprenoriatul subalternilor. Conducerea transformațională a fost asociată pozitiv cu intraprenoriatul subalternilor numai atunci când subalternii aveau o stabilitate emoțională ridicată (reziliență emoțională, calm și adaptabilitate în fața factorilor de stres). Pe de altă parte, relația dintre conducerea transformațională și intraprenoriatul subalternilor a fost semnificativă doar pentru subalternii cu deschidere scăzută către experiențe (receptivitate redusă la idei noi, curiozitate intelectuală scăzută și o orientare scăzută spre gândire neconvențională sau creativă).

Din punct de vedere teoretic, rezultatele sugerează că intraprenoriatul este influențat de o interacțiune de factori, precum: stilul de conducere al șefilor direcți și diferențele individuale ale angajaților (în acest caz, stabilitatea emoțională și deschiderea către experiențe). Din punct de vedere practic, managerii pot adopta un stil de conducere transformațional pentru a stimula comportamentele intraprenoriale ale subalternilor, în special cu angajații cu stabilitate emoțională ridicată și cu deschidere scăzută către experiențe.

**INVESTIGAȚII PRIVIND COMORBIDITATEA ÎNTRE SIMPTOMATOLOGIA DE
INTERNALIZARE ȘI CEA DE EXTERNALIZARE ÎN RÂNDUL TINERILOR DEFAVORIZAȚI**

Claudiu Cristian PAPASTERI, Ioana NEAGOE

România

Tulburările mintale la copii și tineri se grupează în două categorii majore: internalizare și externalizare. Sunt observate rate crescute de comorbiditate între cele două, în special la populații defavorizate, însă dinamica de dezvoltare a simptomelor comorbide nu este bine înțeleasă.

Termenul „comorbiditate” nu face distincția între co-apariția a două tulburări necorelate, în cazul unui individ, și corelația empirică a două tulburări, în cazul unui grup. Totuși, comorbiditatea prezice traiectorii diferite de evoluție, iar studiul de față își propune să aducă clarificări utile în practică.

Eșantionul utilizat a fost format din 971 de adolescenți din centre rezidențiale din România (513 fete, 458 băieți). Analizele au investigat comorbiditatea din două perspective: 1) tipare de corelație și rate de suprapunere a simptomatologiei pentru a elucida diferențe între conceptualizările dimensionale și categoriale; 2) comparații de modele SEM de tip MIMIC cu factori latenți ce reflectă simptomatologie pură sau comorbiditate (bifactor) pentru a testa o serie de ipoteze conceptuale specifice: ipoteza vulnerabilității comune (categorii distincte împărtășesc rute cauzale comune), acumulării (o categorie predispoze la cealaltă),

diferențierii (simptomele se coagulează într-o categorie odată cu dezvoltarea).

Rezultatele au fost consistente cu ipoteza acumulării și diferențierii, iar cea a vulnerabilității comune poate fi susținută doar dacă nu necesită persistență temporală. Datele sugerează că la vârstă mică, mai ales băieții, aceștia pleacă cu bagaj mai mare de externalizare, care scade odată cu vârsta, însă reprezintă un fond peste care se acumulează progresiv simptome de internalizare, mai rapid pentru fete, dar în creștere graduală pentru ambele genuri până la vârsta adultă.

CZU: 159.953:37.012:51

TEHNOLOGIA *EYE TRACKING* ÎN CERCETAREA EDUCAȚIONALĂ LA MATEMATICĂ: O REVIZUIRE A LITERATURII

Daniela PASCU, Alina-Elena GRECU

România

Utilizarea tehnologiei *Eye Tracking* (ET) în cercetarea educațională, inclusiv în domeniul matematicii, a cunoscut o dezvoltare semnificativă în ultimii ani, întrucât permite monitorizarea precisă și non-invazivă a mișcărilor oculare, oferind informații valoroase despre procesele cognitive și comportamentul vizual.

Această revizuire a literaturii analizează 64 de articole axate pe utilizarea tehnologiei ET în educația matematică, publicate între 2020 și februarie 2025. Principalul obiectiv este identificarea și clasificarea domeniilor și temelor în care a fost utilizată această tehnologie. Majoritatea studiilor se concentrează pe aritmetică, algebră, geometrie și statistică. Printre conceptele psihologice frecvent abordate se regăsesc atenția, memoria de lucru, precum și procesele de percepție și decizie.

Al doilea obiectiv vizează analiza provocărilor întâmpinate de cercetători în utilizarea ET în educația matematică. Având în vedere că un număr semnificativ de studii se bazează pe ipoteza ochi-minte (eye-mind hypothesis EMH), se impune o investigație aprofundată a relației dintre mișcărilor oculare și procesele cognitive. Totodată, variația măsurătorilor utilizate pentru interpretarea datelor (de la durata și numărul fixărilor și tranzițiilor, numărul de sacade, dilatarea pupilelor până la lungimea sacadelor și timpul de menținere a privirii) relevă necesitatea unor cercetări metodologice viitoare.

CZU: 159.9.072.43:378.126:159.9

PARCURSUL ACADEMIC ȘI DE CARIERĂ AL STUDENȚILOR ÎN PSIHOLOGIE

Mariela PAVALACHE-ILIE¹, Maria TRACHE²

¹*România*; ²*SUA*

Prezentul studiu cu caracter explorator abordează proiectul parcursului de carieră al studenților (180) de la programele de studii de licență și masterat în Psihologie. Întrebările de cercetare formulate sunt: 1) ce planuri au studenții după finalizarea studiilor de licență? 2) sunt aceste planuri congruente cu ocupațiile așteptate până la vârsta de 30 ani? 3) care sunt factorii intrinseci (factori de personalitate, persistența) și extrinseci (suport, încurajare, modele) care susțin aceste planuri și așteptări?

Rezultatele preliminare indică o creștere a statutului ocupațional așteptat de-a lungul anilor de studii în paralel cu niveluri mai ridicate de stabilitate emoțională și deschidere spre nou.

CZU: 159.98.072:159.923.3

VALIDITATEA DE CONSTRUCT A DOUĂ CHESTIONARE COMPREHENSIVE DE PERSONALITATE ADAPTATE ȘI UTILIZATE ÎN ROMÂNIA: CHESTIONARUL AMERICAN BF-NEO PI R ȘI CHESTIONARUL RUSESC CP-14F

Gheorghe PERȚEA

România

Lucrarea se bazează pe două modele de evaluare a personalității: modelul „Big Five” (evaluat prin NEO PI-R), recunoscut internațional ca standard în cercetarea trăsăturilor de personalitate (Costa și McCrae, 1992) și modelul cu 14 factori, dezvoltat în contextul cercetărilor rusești (Melnikov și Iampolski, 1985). Este un studiu de validare convergentă și divergentă dintre cele două inventare comprehensive de personalitate, aplicate pe un eșantion reprezentativ de studenți ai Facultății de Psihologie din cadrul UEB (N=147). Ambele chestionare au

fost adaptate și aplicate în România: NEO PI-R a fost publicat în anul 2001 (Iliescu, Minulescu, Nedelcea), iar celălalt al autorilor ruși, inventarul CP-14F, a fost adaptat și aplicat în mediul militar românesc începând cu anul 1993 (Perțea, 2003).

S-au înregistrat corelații semnificative de nivel ridicat și foarte ridicat, într-un registru de r maxim=0,76, între superfactorii BF NEO PI R și factorii de ordinul al II-lea – CP-14F, *îndeosebi în zona factorilor clinici, prin validare convergentă sau divergentă, înregistrându-se majoritatea coeficienților de intercorelație la un prag statistic ridicat de semnificație (la un $p < 0,01$). Cele două chestionare se validează reciproc, până la echivalare în psihodiagnosticul clinic, prin existența intercorelațiilor foarte înalte, înalte și moderate (r maxim=0,74, r minim=0,45) dintre subscalele (fațetele) superfactorului N-Nevrotism al Chestionarului BF NEO PI R și factorul de ordinul 2–Ip11–Instabilitatea psihică generală, explorată cu ajutorul Chestionarului CP-14F.*

Aceste rezultate semnificative ale analizei de corelație dintre scalele clinice și nonclinice de personalitate ale celor două inventare – CP-14F și NEO PI R – fac posibilă o psihodiagnoză și o prognoză complexă a profilurilor și a comportamentelor studenților la toate nivelurile, ceea ce sugerează că ambele instrumente captează aspecte fundamentale ale personalității.

Anumite diferențe pot fi atribuite caracteristicilor metodologice și culturale: în timp ce NEO PI-R se bazează pe modelul Big Five (un standard din literatura occidentală), chestionarul cu 14 factori, publicat în anul 1985, se dovedește un precursor al conceptului BF (prin constructe similare, cum sunt conștiinciozitatea, nevrotismul, introversia etc.), fapt ce poate include trăsături sau nuanțe de personalitate mai relevante într-un context rusesc sau mai specific al unei anumite teorii.

Se recomandă aprofundarea studiilor privind validitatea cross-culturală, explorarea complementarității între cele două modele și posibilitatea de integrare a rezultatelor pentru a obține o imagine mai completă a personalității. În general, există o convergență între cele două instrumente, ceea ce întărește ipoteza că elementele fundamentale ale personalității sunt universal recunoscute, deși pot exista diferențe în accentuarea anumitor trăsături. Cercetarea oferă informații utile specialiștilor care utilizează chestionarele de personalitate, subliniind avantajele și limitările fiecărui instrument în contexte clinice, organizaționale și de cercetare.

CZU: 159.923.3:159.9-057.875

**COMPLEMENTARITATEA ȘI VALIDITATEA DE CONSTRUCT A
DOUĂ INVENTARE DE PERSONALITATE (NEO PI-R ȘI CSMP-ANP),
APPLICATE STUDENȚILOR FACULTĂȚII DE PSIHOLOGIE**

Gheorghe PERȚEA

România

Lucrarea de cercetare prezintă concluziile unei analize corelaționale, interscalare, între constructele (scalele) a două inventare renumite de personalitate bazate pe autoevaluare, și anume: celebrul inventar de personalitate american de tip BF - NEO PI R (Costa și McCrae, 1985) și Inventarul de personalitate rusesc – MLO-ADAPTIVNOSTI (autori Maklacov și Cermianin, 1993), pe care noi l-am denumit în traducerea și varianta românească prin sigla CSMP-ANP – Chestionarul Structural Multifactorial de Personalitate-Adaptarea Neuropsihică. Am plecat de la un studiu de validare convergentă și divergentă dintre scalele și subscalele celor două inventare comprehensive de personalitate, bazate pe autoevaluare, aplicate pe două eșantioane mari, reprezentative de studenți ai Facultății de Psihologie din cadrul UEB (N=147, N=226 Perțea, 2019, 2020). În limba română, NEO PI-R a apărut în anul 2001 (Iliescu, Minulescu, Nedelcea), iar inventarul de personalitate CSMP-ANP a fost publicat la Sankt Petersburg și preluat de noi din cartea și manualul metodic cu titlul în limba rusă: „Diagnostika nervnopsihicheskoi neustoičivosti v klinicheskoi psihologii” (2011). Lucrarea pe care o prezentăm cu ocazia acestei conferințe reprezintă doar unul din studiile efectuate în faza finală a procesului de licențiere și adaptare în România, pe care l-am început în anul 2019, pentru alcătuirea și înaintarea dosarului documentar cu acest test de personalitate la Comisia Metodologică a CPR.

Inventarul NEO PI R adaptat de Test Central (Iliescu și colab., 2001) după T. Costa și R. McCrae (240 itemi) conține 5 superfactori de ordinul 2 (conștiinciozitate-C, deschidere-O, agreabilitate-A, nevrotism-N și extraversie-E), plus 30 de factori primari, fațete de personalitate de ordinul I, care descriu în detaliu pe cei 5

superfactori.

Chestionarul CSPM-ANP (MLO) constă din 166 de itemi (Caietul Chestionarului CSMP-ANP) și are 4 niveluri structurale ce permit obținerea unui volum diferit de informații, la toate nivelurile structurii de personalitate: clinic, subclinic și nonclinic.

S-au înregistrat coeficienți de corelații semnificativi statistic, la un $p \leq 0,01$, într-un registru de $r=0,89$ maxim și $r=0,30$ minim) între scalele clinice și nonclinice de personalitate ale celor două inventare – CSMP-ANP și NEO PI R, ceea ce fac posibilă o psihodiagnoză și o prognoză complexă a profilurilor și a comportamentelor studenților la toate nivelurile neuro-psihice ale personalității, clinice și nonclinice.

În același timp, psihodiagnoza cu ajutorul celor două inventare a profilurilor de personalitate și a mecanismelor lor de autoreglare psihică a conduitei atestă că cele două instrumente sunt în mare măsură complementare, punând în evidență o configurație de legături stabile între variabilele de personalitate măsurate, și fac posibilă predicția performanței academice, fiind utile și pentru fundamentarea intervențiilor psihologice personalizate la acei studenți la care se înregistrează un potențial ridicat spre tulburări de adaptare.

CZU: 159.922.8:159.9.07:615.851

**DECOR ȘI VESTIMENTAȚIE ÎN CONSILIERE ȘI PSIHOTERAPIE:
SISTEMATIZAREA STUDIILOR EMPIRICE NATURALISTE ȘI CVASINATURALISTE
(NEAR-EMPTY SYSTEMATIC REVIEW)**

Daniela Andrei PETRE

România

Scopul cercetării constă în identificarea și sintetizarea studiilor empirice naturaliste și cvasinaturaliste despre decor și vestimentație în consiliere sau psihoterapie, scrise în limba engleză. Întrebările puse în cadrul acestei cercetări sunt următoarele: (1) Ce fel de ținute ale consilierilor sau ale psihoterapeuților și ce fel de decor al cabinetului de consiliere sau de psihoterapie determină sau sunt asociate cu atribuirile, dezvăluirea de sine sau cu stările emoționale ale clienților? și (2) Ce necesități au consilierii sau psihoterapeuții legate de cabinetul de consiliere sau de psihoterapie?

În acest sens, a fost efectuată o sinteză a literaturii de specialitate (systematic review), pe baza articolelor și disertațiilor prezente în bazele de date PsychINFO, ERIC, Pubmed, Proquest, PILOTS, JCR, SCOPUS and ScholarBank@NUS. Am identificat 449 de titluri, 123 de abstracte, am evaluat 34 de articole întregi, dintre care 32 nu au trecut de criteriul de includere, fiind selectate 4 articole ($n = 89$ clienți, aleși aleator din 167 de clienți; $n = 106$ consilieri sau psihoterapeuți), pe care le-am codat complet.

Studiile incluse în această „sistematizare aproape goală” (eng. *near-empty systematic review*) sunt utile ca repere în amenajarea unui cabinet sau pentru a înțelege cum funcționează un decor dat în raport cu nevoile profesionale ale psihologilor, dar și pentru a verifica intensitatea anxietății și a autodezvăluirii emoționale a clienților în funcție de controlul distanței dintre scaunul clientului și cel al terapeutului. Patru studii naturaliste sunt, însă, mult prea puține. Este nevoie de crearea unei infrastructuri de cercetare care să permită întemeierea unor decizii estetice în consiliere și psihoterapie bazate pe studii.

CZU: 159.95:004.056.5

**UTILIZAREA ECHIPAMENTULUI DE URMĂRIRE OCULARĂ PENTRU A INVESTIGA
SCHIMBĂRI COGNITIVE INDUSE DE PRESIUNEA TIMPULUI ÎNTR-O SARCINĂ DE
JUDECARE A E-MAILURILOR**

Matei-Ioan PETRE, Beth Helen RICHARDSON,

Simon LIVERSEDGE, John EVERETT-MARSH, Linden BALL

Marea Britanie

În contextul digitalizării la scară largă din secolul XXI, securitatea cibernetică a devenit un aspect esențial al vieții de zi cu zi, fie ea personală sau profesională, făcând parte din lupta constantă pentru a ne apăra datele prețioase, resursele financiare și reputația în fața infractorilor cibernetici moderni. Proiectul nostru se concentrează pe ‘phishing’ prin e-mail, nu doar din cauza creșterii unor astfel de atacuri, ci și a naturii sale bazate pe text, care permite utilizarea tehnologiei de urmărire oculară pentru a obține o perspectivă nouă asupra

proceselor mentale din mintea victimelor. Ne propunem să folosim urmărirea oculară pentru a investiga aspectele secvențiale ale atenției și luarea deciziilor strategice atunci când participanții (N=60) judecă dacă e-mailurile sunt phishing sau legitime. Folosim o sarcină de judecată a e-mailurilor și o „paradigmă cu răspuns dublu”, în care participanții vizualizează 20 de e-mailuri (10 phishing/10 legitime), în care fiecare stimul este afișat de două ori – mai întâi sub presiune mare de timp (5 s) și apoi fără presiune de timp. Stimulii includ e-mailuri de phishing autentice din baza de date a Universității din Central Lancashire și e-mailuri legitime din căsuțele de e-mail ale experimentatorilor. Pentru fiecare prezentare prin e-mail, participanții vor aprecia dacă e-mailul este phishing sau legitim, urmată de o evaluare a încrederii cu privire la judecata lor și de o evaluare a suspiciunii e-mailului. Această metodologie ne permite să explorăm mișcările ochilor atunci când oamenii văd e-mailuri care ar putea fi rău – intenționate pentru a dezvălui strategii specifice contextului, precum și diferențele de procesare între condițiile de presiune de timp și cele de răspuns liber. Descoperirile noastre nu doar că vor facilita o înțelegere teoretică a luării deciziilor atunci când oamenii se confruntă cu e-mailuri care pot fi phishing, dar vor avea și implicații pentru atenuarea susceptibilității oamenilor la escrocherii de tip phishing.

CZU: 159.9:331:351.74(498)

**CAPITALUL PSIHOLOGIC ȘI IMPLICAREA ÎN MUNCĂ:
ROLUL MEDIATOR AL MODELĂRII VIEȚII LA POLIȚIȘTII DIN ROMÂNIA**

Ana-Daniela PETREUȘ, Delia VÎRGĂ

România

Să menții un echilibru între muncă și viața de după muncă este o provocare pentru toți angajații, cu atât mai mult pentru polițiști. Pe baza Teoriei Solicitări-Resurse ale postului, studiul de față și-a propus să investigheze impactul capitalului psihologic ca resursă personală asupra implicării în muncă. De asemenea, am testat rolul mediator al modelării vieții pentru polițiștii din România. Acesta a fost un studiu cu două măsurători. Pentru început, am măsurat capitalul psihologic și, după o lună, strategiile de modelare a vieții și implicarea în muncă. Eșantionul pentru acest studiu a fost format din 275 de polițiști operativi din România (T1) și 220 de polițiști la T2. Rezultatele obținute au susținut ipotezele noastre inițiale, indicând că capitalul psihologic prezice pozitiv implicarea în muncă, iar relația este parțial mediată de modelarea vieții (engl. *life crafting*).

CZU: 159.953.5:373.3

**DESIGNUL UNIVERSAL PENTRU ÎNVĂȚARE. O ALTERNATIVĂ DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A
FUNCȚIILOR EXECUTIVE, A MOTIVAȚIEI ȘI A PERFORMANȚEI ELEVILOR DIN
CLASELE PRIMARE**

Petronela PITICARI

România

Studiul de față are ca scop investigarea diferențelor ce apar la nivelul funcțiilor executive, al motivației și al performanței școlare a elevilor din clasele primare, după participarea acestora la programul de predare pe baza principiilor Designul Universal pentru Învățare (Universal Design for Learning, UDL). Este analizat efectul programului UDL implementat de cadrele didactice, după participarea acestora la un curs de formare în sfera UDL. La studiu au participat 201 elevi înscriși în clasele primare la școli din județul Brașov, cu vârste cuprinse între 6 și 10 ani, $M = 7.66$, $AS = 1.11$. Funcțiile executive au fost măsurate cu Chestionarul Funcțiilor Executive (Executive Skills Questionnaire for Children); motivația a fost măsurată cu Scala Motivației pentru Copii (Motivation Scale for Children); performanța școlară a fost măsurată pe baza calificativelor obținute de elevi. Studiul are un design cvasiexperimental, cu două măsurători, fără grup de control. Profesorii au fost invitați să participe la un curs de instruire în sfera UDL în cadrul unui proiect mai amplu de formare profesională continuă a cadrelor didactice din județul Brașov, organizat de autoarea prezentului studiu în colaborare cu CJRAE Brașov. Elevii au fost testați pretest cu o săptămână înainte de participarea profesorilor la curs (noiembrie 2023) și posttest, la finalul anului școlar (iunie 2024), după participarea la programul de predare bazat pe principiile UDL – program care a avut o durată de șase luni. Rezultatele au arătat o

îmbunătățire semnificativă a funcțiilor executive, a motivației și a performanței școlare a elevilor. Discuțiile și concluziile studiului evidențiază necesitatea instruirii cadrelor didactice, astfel încât acestea să adopte strategii moderne de predare care au potențialul de a îmbunătăți performanțele elevilor, precum și alte variabile corelate cu aceasta.

CZU: 159.942.52-053.6

MANIFESTAREA SINGURĂTĂȚII LA TINERII NEET

Victoria PLĂMĂDEALĂ

Republica Moldova

Studiul își propune să investigheze dimensiunile singurătății în rândul tinerilor NEET (Not in Education, Employment, or Training) în comparație cu tinerii implicați în educație sau muncă, identificând principalele forme de singurătate experimentate de aceste două loturi de subiecți.

Eșantionul cercetării a fost alcătuit din 128 de participanți (bărbați și femei) cu vârsta cuprinsă între 19 și 27 de ani, din Chișinău, dintre care 45 (35,2%) sunt tineri NEET și 83 (64,8%) sunt studenți sau angajați. Instrumentul utilizat a fost Scala Diferențială a Singurătății (Schmidt N. și Sermat V.), care a permis evaluarea diferitelor dimensiuni ale singurătății. Analiza statistică a evidențiat diferențe semnificative între tinerii NEET și cei implicați în educație sau muncă în ceea ce privește relațiile de prietenie, relațiile de familie, relațiile romantice și integrarea în grupuri sociale mai largi. De asemenea, scorul general al singurătății a fost semnificativ mai scăzut în rândul tinerilor implicați în educație/muncă comparativ cu tinerii NEET, indicând o legătură puternică între absența activităților educaționale sau profesionale și intensificarea sentimentului de singurătate. Studiul evidențiază necesitatea unor intervenții psihosociale personalizate care să sprijine adaptarea și incluziunea socială a tinerilor NEET.

CZU: 159.942:37.016

STUDIU PRIVIND INTEGRAREA COMPETENȚELOR SOCIO-EMOȚIONALE ÎN CURRICULUMUL NAȚIONAL

Angela POTÂNG

Republica Moldova

Acest studiu investighează modul în care profesorii percep importanța dezvoltării socio-emoționale a elevilor și felul în care competențele socio-emoționale sunt (sau nu sunt) reflectate și implementate în curriculumul actual. Studiul a investigat modul în care dimensiunea psihologică a curriculumului influențează proiectarea, implementarea și evaluarea procesului educațional, evidențiind necesitatea unui cadru flexibil, adaptat particularităților cognitive, afective și motivaționale ale elevilor. Rezultatele au arătat că un curriculum orientat spre dezvoltarea socio-emoțională susține autoreglarea emoțională, empatia, abilitățile sociale și conștiința etică, contribuind astfel la relații interpersonale armonioase și la formarea unei societăți incluzive. De asemenea, s-a evidențiat rolul esențial al curriculumului în promovarea unei mentalități de creștere, a responsabilității sociale și a implicării active în comunitate, cu impact pozitiv asupra dezvoltării personale și profesionale a elevilor.

Studiul a fost realizat printr-o cercetare de tip non-experimental, având ca obiectiv analiza percepțiilor cadrelor didactice privind influența curriculumului școlar asupra dezvoltării socio-emoționale și bunăstării elevilor. Cercetarea a implicat un eșantion de 270 de profesori din regiunile nord, centru și sud ale țării, care predau diferite discipline la clasele V–IX. Datele analizate arată că majoritatea profesorilor (68,5%) observă frecvent sau ocazional semne de stres și anxietate la elevi, asociate cu cerințele impuse de curriculum, ceea ce indică o problemă reală și constantă în mediul școlar. Aceste manifestări pot fi atribuite unui volum ridicat de sarcini, evaluărilor complexe și presiunii timpului, motiv pentru care se impune adaptarea cerințelor educaționale și implementarea unor măsuri de sprijin pentru gestionarea sănătoasă a stresului în rândul elevilor.

Notă: Cercetarea a fost elaborată în cadrul Proiectului „Teoria și metodologia monitorizării și dezvoltării continue și ciclice a curriculumului școlar”, cifrul 01.14.01.

CZU: 159.942:37.016

ROLUL MEDIATOR AL EXPECTANTELOR DE RĂSPUNS ÎN RELAȚIA DINTRE OPTIMISM ȘI RĂSPUNSURILE NON-VOLIȚIONALE ÎN URMA UNEI INDUCȚII POZITIVE ÎN VR

Petronela PREDATU, Daniel DAVID, Irving KIRSCH, Antonio MAFFEI,

Răzvan PREDATU

România, SUA, Italia

Acest studiu abordează un aspect important încă insuficient înțeles în ceea ce privește așteptările de răspuns (response expectancy), concentrându-se pe dimensiunile acestora (magnitudine și intensitate) și asupra rolului lor de mediere între optimism și răspunsurile non-voliționale în urma unei inducții a dispoziției pozitive. Cercetările anterioare au sugerat că așteptările de răspuns pot acționa ca mediatori, influențând stările emoționale și fiziologice. Ne-am propus să investigăm modul în care optimismul prezice așteptările de răspuns pentru emoții pozitive și relaxare, care, la rândul, lor explică experiența emoțiilor pozitive și a relaxării în timpul și după o inducere a dispoziției pozitive realizată prin Realitate Virtuală (VR).

Au fost analizate datele de la 137 de participanți (vârsta medie = 21,99 ani, 70,8% femei) care au participat la o sesiune de inducție emoțională pozitivă folosind Realitate Virtuală (VR). Au fost testate opt modele de mediere paralelă pentru a explora relațiile dintre optimism (predictor), dimensiunile așteptărilor de răspuns (magnitudine și intensitate ca mediatori) și răspunsurile non-voliționale (variabile criteriu), incluzând markeri emoționali (relaxare și emoții pozitive) și fiziologici (frecvența cardiacă [HR], abaterea pătratică medie a diferențelor succesive [RMSSD] și nivelul de conductanță a pielii [SCL]).

Sesiunea VR a modulat eficient starea de relaxare și răspunsurile fiziologice. Dintre cele opt modele de mediere testate, două au generat rezultate semnificative. Mai exact, magnitudinea așteptărilor de răspuns pentru relaxare a mediat complet relația dintre optimism și starea de relaxare, precum și nivelul conductanței pielii (SCL). Totuși, niciuna dintre dimensiunile așteptărilor de răspuns nu a mediat semnificativ asocierile dintre optimism și emoțiile pozitive, frecvența cardiacă (HR) sau RMSSD.

Nivelurile mai ridicate de optimism au fost asociate cu stări mai pronunțate de relaxare, în principal mediate de magnitudinea așteptărilor de răspuns pentru relaxare. Aceste rezultate evidențiază importanța magnitudinii așteptărilor de răspuns în conturarea experienței de relaxare, sugerând implicații teoretice și clinice relevante pentru îmbunătățirea stării de bine emoționale prin intervenții centrate pe așteptări.

CZU: 159.9.07:159.942

IMPACTUL EXPECTANTELOR DE RĂSPUNS ASUPRA EFICIENȚEI TEHNICII DE IMAGERIE A LOCULUI SIGUR: UN STUDIU EXPERIMENTAL

Petronela PREDATU¹, Daniel DAVID¹, Irving KIRSCH², Antonio MAFFEI³,

Răzvan PREDATU¹

¹România, ²SUA, ³Italia

În ciuda interesului tot mai mare față de impactul așteptărilor de răspuns (response expectancy) asupra răspunsurilor emoționale și fiziologice, influența acestora asupra răspunsurilor emoționale pozitive a rămas relativ puțin explorată. În studiul de față am investigat efectele așteptărilor variate (pozitive, negative și ambigue) asociate cu tehnica de imagerie a Locului Sigur asupra răspunsurilor emoționale pozitive (stări de relaxare și emoții pozitive) și a celor fiziologice (frecvența cardiacă – HR, media pătratică a diferențelor succesive – RMSSD și nivelul de conductanță a pielii – SCL).

Am analizat datele de la 164 de participanți (vârsta medie = 22,55 ani, 70,6% femei) care au participat la o sesiune de inducție emoțională pozitivă folosind tehnica de imagerie a Locului Sigur.

Controlând nivelurile preexistente de relaxare și emoții pozitive, participanții cu așteptări pozitive au raportat stări semnificativ mai mari de relaxare și emoții pozitive după inducție, comparativ cu cei care aveau așteptări negative. În ceea ce privește indicatorii fiziologici, persoanele cu așteptări pozitive au prezentat un nivel semnificativ mai ridicat al conductanței pielii (SCL) în timpul inducției, comparativ cu cei fără așteptări, atunci când s-a controlat nivelul de bază al SCL. Totuși, controlând valorile de bază pentru HR și RMSSD, nu au existat diferențe semnificative între condiții pentru acești indicatori fiziologici în timpul fazei de inducție.

Rezultatele evidențiază faptul că așteptările de răspuns influențează semnificativ rezultatele non-voliționale, precum emoțiile pozitive, stările de relaxare și nivelul de conductanță a pielii. Aceste constatări au implicații importante atât în plan teoretic, cât și practic.

CZU: 159.944.4:331.312.8

REDUCEREA STRESULUI PSIHOLAGIC PRINTR-O INTERVENȚIE NEUROPSIHOLOGICĂ PENTRU ANGAJAȚII CU NORMĂ ÎNTREAGĂ

Ana Maria RADU, Daniel Mihai MATEI

România

Supraîncărcarea cognitivă poate influența negativ diverse procese esențiale pentru productivitatea și satisfacția de la locul de muncă, precum: gândirea creativă, procesul decizional, angajarea în sarcină și motivația. Impactul acestei supraîncărcări poate fi observat și la nivel fiziologic. Stresul afectează activitatea cerebrală, care poate fi observată prin modificări ale oscilațiilor EEG în diferite benzi de frecvență.

Acest studiu își propune să investigheze dacă o intervenție neuropsihologică individualizată (Neurofeedback) poate îmbunătăți implicarea în muncă și poate ajuta persoanele să își regleze atenția la locul de muncă. Prin antrenamentul undelor cerebrale, Neurofeedback-ul urmărește armonizarea activității cerebrale, ceea ce poate contribui la diminuarea nivelului de stres și, implicit, la optimizarea performanței cognitive și emoționale în mediul profesional. Au fost utilizate 8 studii de caz, pentru a surprinde evoluția oscilațiilor EEG după 10 sesiuni de antrenament prin Neurofeedback. Pentru fiecare participant s-a stabilit un protocol de antrenament prin Neurofeedback ghidat qEEG. Pentru a identifica asocierile dintre indicatorii fiziologici și relația dintre supraîncărcarea cognitivă și activitatea de la locul de muncă s-au evaluat nivelul de stres, stările emoționale depresive și de anxietate, controlul atenției și starea de flux la locul de muncă. Pentru evaluarea eficienței intervenției, înregistrările EEG au fost agregate și comparate pre-post.

Analiza testului Wilcoxon a indicat o reducere a nivelului de stres psihologic, precum și a scorurilor de anxietate și depresie după intervenția prin Neurofeedback. De asemenea, s-au înregistrat creșteri în controlul atenției și frecvența stării de flux la locul de muncă. La nivel neurofiziologic, s-a observat o scădere a activității în banda high beta și o echilibrare a activității cerebrale.

Neurofeedback-ul, ca intervenție neuropsihologică individualizată, poate reprezenta o metodă eficientă de reglare a activității cerebrale și de reducere a stresului psihologic, contribuind astfel la optimizarea funcționării cognitive și emoționale în context profesional.

CZU: 159.955.5:316.64:37(4)

DIMENSIUNEA SOCIALĂ A GÂNDIRII ȘTIINȚIFICE ÎN EDUCAȚIA EUROPEANĂ

Sergiu SANDULEAC

Republica Moldova

Într-un context marcat de crize recurente, polarizare ideologică și instabilitate informațională, gândirea științifică capătă o valoare strategică pentru coeziunea socială și dezvoltarea durabilă în Europa. Studiul analizează reprezentarea socială a gândirii științifice în educația europeană, prin prisma teoriei reprezentărilor sociale (Moscovici, 1961) și a paradigmatelor alfabetizării științifice. Accentul este pus pe influențele culturale, educaționale și mediatice asupra percepției publicului privind știința.

Cercetarea urmărește clarificarea conceptului de reprezentare socială a gândirii științifice, identificarea temelor dominante în studiile europene, analiza factorilor determinanți ai percepțiilor și propunerea unui model cultural-simbolic pentru alfabetizarea științifică. Cadrul teoretic combină teoria lui S. Moscovici cu perspective contemporane (T. Shamos, OECD), utilizând concepte precum *thémata* (opoziiții simbolice) și *nexus-uri* afective (M. Șlehtițchi).

Metodologia se bazează pe analiza datelor PISA (OECD, 2019), Eurobarometru 516 (2021) și literatura de specialitate. Se constată o discrepanță între susținerea declarativă a științei și încrederea reală în experți, mai ales în Europa de Est, explicată prin moșteniri culturale, practici educaționale pasive și efectele algoritmice ale rețelelor sociale.

Principalele concluzii evidențiază: (1) rolul mecanismelor de reprezentare (obiectivare, ancorare, naturalizare); (2) influența mediului educațional și a contextului cultural (ex. Finlanda vs. România); (3) amplificarea digitală a reprezentărilor emoționale și antiștiințifice; (4) impactul emoțiilor în relația publicului cu știința.

Studiul propune un model cultural-simbolic al alfabetizării științifice, centrat pe implicare afectivă și experiențială, care să reducă distanța cognitivă și emoțională față de știință. Se recomandă politici educaționale și de comunicare incluzive, susceptibile să transforme gândirea științifică într-un exercițiu reflexiv, ancorat social.

CZU: 159.942:502.2

ENVIRONMENTAL CYNICISM SCALE – DEVELOPMENT AND VALIDATION

Alin SEMENESCU, Feher-Gavra BALAZS,
Patricia ALBULESCU, Alin GAVRELIUC

România

Scopul prezentei lucrări a fost de a acoperi o lacună în literatura de specialitate prin introducerea unui nou concept, cinismul environmental, și de a dezvolta o scală pentru a-l măsura. Pe baza a două studii realizate în Marea Britanie și Statele Unite (Studiul 1, N = 307) și în Marea Britanie (Studiul 2, N = 321), am dezvoltat și validat Scala Cinismului Environmental (ECS). Scala a generat o structură factorială stabilă și fiabilă în ambele studii și s-a dovedit a fi invariabilă în funcție de gen, nivelul de educație și mediul de rezidență (urban vs. rural). În plus, rezultatele noastre au arătat că cinismul environmental este distinct de scepticismul environmental și că tratarea lor ca două constructe separate îmbunătățește capacitatea de a prezice atitudinile și comportamentele cu impact asupra mediului. Implicațiile teoretice și practice includ o înțelegere mai profundă a barierelor în calea comportamentelor pro-mediu, ceea ce poate duce la strategii potențiale pentru a atenua efectele cinismului environmental.

CZU: 159.947.2:37.048

PREDICTORI AI DECIZIEI DE CARIERĂ ȘI AI ADAPTĂRII ACADEMICE. O ANALIZĂ MULTIDIMENSIONALĂ ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIONAL ACTUAL

Roxana STOICA, Ana-Maria CAZAN

România

Prezentul studiu investighează relațiile dintre variabilele psihologice relevante în procesul de orientare vocațională, cu accent pe indecizia în carieră și identitatea vocațională la elevii de liceu. Obiectivul principal este de a explora asocierile dintre nivelul de autocunoaștere, claritatea valorilor personale, interesele profesionale, trăsăturile de personalitate și abilitățile cognitive, pe de o parte, și gradul de indecizie vocațională, respectiv nivelul de dezvoltare al identității profesionale, pe de altă parte.

Eșantionul este format din 111 elevi de clasa a XII-a, provenind din două licee din județul Brașov, atât de profil real, cât și uman. Pentru colectarea datelor au fost utilizate o serie de instrumente, precum: Inventarul Factorilor de Carieră (CFI), Chestionare și probe din bateria CAS++ (precum Inventarul Big Five, Raționament matematic și Înțelegerea textelor), precum și Chestionarul de (in)adaptare școlară. În cadrul unei serii de ședințe desfășurate între noiembrie 2024 și februarie 2025, elevii au completat aceste instrumente și au participat la un workshop exploratoriu dedicat deciziei de carieră.

Analiza datelor se concentrează pe identificarea patternurilor relaționale între variabilele psihologice investigate și comportamentele de decizie vocațională. Rezultatele preliminare susțin ipoteza existenței unor corelații semnificative între nivelul de autocunoaștere și indecizia în carieră, precum și între claritatea valorilor și formarea unei identități vocaționale stabile.

Rezultatele evidențiază rolul predictiv pozitiv al trăsăturilor de personalitate (conștiinciozitatea și deschiderea către experiență) asupra identității vocaționale, în timp ce neuroticismul este asociat cu o indecizie vocațională mai accentuată. De asemenea, abilitățile cognitive (raționament matematic și înțelegerea textelor) prezic adaptarea școlară, care, la rândul ei, mediază relația dintre aceste abilități și indecizia în carieră. Adaptarea școlară poate funcționa ca un mediator între abilitățile cognitive și deciziile vocaționale informate.

Aceste rezultate oferă direcții valoroase pentru dezvoltarea unor intervenții viitoare în consilierea vocațională, care să integreze abordări multidimensionale și personalizate. Studiul contribuie la înțelegerea procesului decizional al tinerilor și fundamentează inițiative educaționale orientate spre o mai bună adaptare

academică și profesională. Direcțiile viitoare de cercetare vizează realizarea unui studiu cvasi-experimental care să evalueze eficiența unui program de intervenție, bazat pe autocunoaștere, dezvoltare personală, managementul informațiilor și planificarea carierei, în reducerea indeciziei de carieră și în consolidarea identității vocaționale.

CZU: 159.944.4:159.942:331

**FACTORII DE STRES, EVALUĂRILE, AFECTUL ȘI REGLAREA EMOȚIILOR ÎN
VIAȚA PROFESIONALĂ DE ZI CU ZI: O INVESTIGAȚIE BAZATĂ PE
DAILY DIARY ȘI EXPERIENCE SAMPLING**

Gabriela Alexandra STUPARU, Andrei ION

România

Stresul reprezintă o problemă critică în organizații, literatura de specialitate sugerând că atinge niveluri epidemice (Podsakoff *et al.*, 2023). Bazându-se pe Modelul Provocare-Obstacol al Stresului (Cavanaugh *et al.*, 2000) și pe Modelul Procesual al Reglării Emoțiilor (Gross, 2015), scopul studiului este de a cerceta factorii de stres de la locul de muncă, evaluările acestor stresori realizate de angajați (drept stresori de tip obstacol sau stresori de tip provocare), afectul (pozitiv sau negativ) și reglarea emoțională. Studiul va aborda câteva limite din literatură și, astfel, va investiga dacă și cum evaluările stresorilor declanșează strategii specifice de reglare emoțională; în același rând va identifica dacă procesele dintre evaluările stresorilor și reglarea emoțiilor au loc pe moment sau zilnic. Ipoteza principală a studiului este că relația dintre factorii de stres (cerințele emoționale, supraîncărcarea în rol, ambiguitatea rolului, conflictul rolului) și reglarea emoțiilor va fi mediată de evaluările de tip provocare/obstacole și afectul pozitiv/negativ. Pentru a cerceta aceste relații se vor folosi două metode: daily diary (completat timp de 5 zile lucrătoare, la sfârșitul zilei de muncă) și experience sampling (completat de 4-6 ori în timpul zilei de muncă). În loc să estimăm dimensiunea eșantionului a priori, ne vom ghida după recomandările din literatură privind dimensiunea eșantionului pentru studiile longitudinale bazate pe date intensive și, astfel, vom avea mai mult de 83 de participanți (Gabriel *et al.*, 2019). Colectarea datelor este în desfășurare la acest moment. Ne așteptăm ca acest studiu să ajute la avansarea teoriilor despre stres și să ofere niște perspective practice pentru dezvoltarea intervențiilor de gestionare a stresului și de reglare emoțională.

CZU: 159.942.5:355.11(477)

**PARTICULARITĂȚI ALE REZILIENȚEI, PERCEPȚIEI EVENIMENTULUI TRAUMATIC ȘI A
FRICII FAȚĂ DE MOARTE
LA MILITARII UCRAINENI IMPLICAȚI ÎN RĂZBOI**

Viorica ȘAITAN, Elena COVALI

Republica Moldova

Lucrarea își propune să investigheze unele particularități psihologice în rândul militarilor ucraineni implicați activ în conflictul armat. Scopul principal al cercetării rezidă în determinarea percepției evenimentului traumatic, a rezilienței și a fricii față de moarte la militarii implicați în război, precum și în analiza corelațiilor dintre aceste variabile. Studiul a fost realizat pe un eșantion de 89 de militari, utilizând metode cantitative de cercetare psihologică.

Rezultatele obținute arată că mai mult de jumătate dintre participanți manifestă un nivel mediu (27%) sau ridicat (25%) de percepție a evenimentului traumatic. În ceea ce privește reziliența, 56,18% dintre militari prezintă un nivel mediu, iar 9% un nivel scăzut. Analiza fricii față de moarte indică un procent majoritar de respondenți cu nivel mediu (59%) și ridicat (21%).

Studiul relevă existența unor corelații semnificative între percepția evenimentului traumatic și frica față de moarte, precum și între frica față de moarte și reziliență. Aceste constatări evidențiază importanța dezvoltării unor strategii de sprijin psihologic specifice mediului militar și contribuie la o înțelegere mai profundă a efectelor psihologice ale războiului asupra personalului implicat.

CZU: 159.942:373.3

**PARTICULARITĂȚI ALE FRUSTRĂRII ȘI REGLĂRII EMOȚIONALE
LA COPIII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ**

Ruxandra ȘTERBET

Republica Moldova

Studiul de față investighează relațiile dintre inteligența emoțională, strategiile de reglare emoțională și tipurile de reacții la frustrare în rândul elevilor cu vârste între 8 și 10 ani, precum și diferențele de gen în ceea ce privește aceste variabile psihologice. Eșantionul a fost alcătuit din 107 copii (52 fete, 55 băieți) din instituțiile de învățământ din mediul urban. Ca instrumentele de măsură s-au utilizat: Testul de Frustrare Rosenzweig, Scala de Inteligență Emoțională (Goleman) și Chestionarul de Evaluare a Reglării Emoționale ERQ-CA. Analiza statistică a evidențiat o corelație negativă între EQ și răspunsurile extrapunitive, indicând faptul că un nivel mai ridicat de inteligență emoțională este asociat cu o diminuare a tendinței de a atribui responsabilitatea pentru frustrare factorilor externi. În ceea ce privește diferențele de gen, băieții au manifestat o frecvență semnificativ mai mare a reacțiilor extrapunitive comparativ cu fetele, aceștia indicând o tendință mai pronunțată de a atribui vina factorilor externi. Pe de altă parte, fetele au prezentat scoruri semnificativ mai ridicate la reacțiile intrapunitive comparativ cu băieții, ceea ce sugerează o predispoziție mai mare spre auto-culpabilizare. Rezultatele acestui studiu subliniază importanța adaptării intervențiilor psihologice și educaționale în funcție de gen, prin promovarea strategiilor de reglare emoțională eficiente și reducerea tendințelor dezadaptative de gestionare a frustrării.

CZU: 159.9.07:159.922.7

**METODA CARDURILOR ASOCIATIVE CA METODĂ ACTUALĂ DE LUCRU
CU COPIII MODERNI**

Ina TELIUCOV, Svetlana TOLSTAI

Republica Moldova

Articolul este dedicat metodelor moderne de lucru cu copiii. Una dintre acestea este Metoda cardurilor asociative, în special această metodă este relevantă în lumea modernă, având în vedere interesele copiilor moderni, cardurile sunt o modalitate neobișnuită de interacțiune. De asemenea, lumea imaginilor și orientarea copiilor dobândesc o percepție diferită a realității. Cu ajutorul cardurilor este posibilă dezvoltarea sferei cognitive (memorie, atenție, gândire), cunoașterea și dezvoltarea de către copii a sferei emoționale. De asemenea, această metodă poate fi utilizată și cu scop diagnostic. Metoda este atât de rațională, încât poate fi folosită nu doar de specialiști (psihologi, logopezi, profesori), ci și de părinți, iar copiii înșiși o pot juca între ei.

CZU: 159.9.072.43:159.942

**TRAINING AUTOGHIDAT DE REGLARE EMOȚIONALĂ PENTRU REDUCEREA
FURIEI DEZADAPTATIVE. UN STUDIU CLINIC CONTROLAT**

Alexandra Camelia TODOR, Răzvan PREDATU

România

Acest studiu evaluează eficiența unui training scurt, auto-ghidat, de reglare emoțională (ERT) pentru furia dezadaptativă, integrând componente de psihoeducație și abilități de distanțare și reevaluare. De asemenea, se investighează rolul moderator al impulsivității asupra efectelor tratamentului.

Folosind un design de studiu clinic controlat, 90 de participanți (18-65 de ani) cu scoruri crescute la scala de exprimare a furiei (STAXI-2) vor fi randomizați în grupul de intervenție ERT (n = 45) sau în grupul de control activ (n = 45) bazat pe managementul stresului. Intervenția constă în 3 module online, livrate săptămânal. Se va realiza un screening pentru risc suicidar, violență și psihopatologie severă.

Variabilele investigate – STAXI-2 (exprimarea internă și externă a furiei), ruminația legată de furie (ARS), impulsivitatea (BIS-11), distanțarea (EQD) și reevaluarea (ERQR) – vor fi măsurate la baseline, în timpul celor 3 săptămâni de intervenție, post intervenție și la un follow-up de 2 săptămâni.

Ne așteptăm ca intervenția ERT să reducă semnificativ exprimarea furiei și ruminația comparativ cu grupul de control activ, investigând dacă distanțarea și reevaluarea sunt mecanisme ale schimbării. În plus, ne așteptăm ca persoanele cu impulsivitate ridicată la baseline să beneficieze mai mult de pe urma intervenției.

Acest studiu extinde cercetările din domeniul reglării emoționale, construind pe cadrul teoretic al Terapiei bazate pe Reglare Emoțională (ERT; Mennin și Fresco, 2015) și susține utilizarea intervențiilor digitale pentru gestionarea furiei, avansând înțelegerea mecanismelor de schimbare în reglarea furiei.

CZU: 159.9-051:378.126:615.851.1

IDENTITATEA PROFESIONALĂ A PSIHOLOGILOR: DIFICULTĂȚI DE FORMARE ȘI ROLUL TERAPIEI PERSONALE

Svetlana TOLSTAI

Republica Moldova

Formarea identității profesionale este o parte extrem de importantă a formării profesionale a psihologilor. Fiind o extensie a conceptului de sine, identitatea profesională formată servește ca un sistem de coordonate fiabil pentru a înțelege atât experiența profesională, cât și pe cea personală.

Spre deosebire de procedurile medicale tradiționale de tratament, schimbările în procesul de consiliere și psihoterapie nu sunt atât de evidente, deci, este mai dificil pentru un consilier/psihoterapeut începător să vadă atât procesul de expunere, cât și rezultatele acestuia. Prin urmare, el capătă încredere în capacitățile sale terapeutice treptat, pas cu pas, trecând prin perioade de îndoieli grave și anxietate. În plus, situația terapeutică în sine este o provocare serioasă nu doar pentru calitățile profesionale, ci și pentru cele personale ale specialistului începător. Una dintre cele mai importante motive pentru a-și dezvolta identitatea profesională este crearea unei baze stabile pentru muncă. Încrederea în valorile și convingerile proprii ajută la luarea deciziilor mai conștient și mai încrezător, chiar și în cele mai dificile situații.

În această situație, terapia personală a specialiștilor capătă o importanță semnificativă. Terapia personală încurajează reflecția regulată asupra valorilor proprii și asupra modului în care acestea se reflectă în practică, ajută la dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a propriilor procese mentale, ajută la recunoașterea propriilor zone problematice, la abordarea barierelor psihologice, mai degrabă decât la proiectarea propriilor probleme asupra clienților, pacienților. Terapia personală se bazează pe imersiune și experiență, iar deschiderea către noi experiențe este esențială în dezvoltarea profesională.

În acest articol sunt discutate unele aspecte ale procesului de obținere a identității profesionale, dificultățile formării profesionale și modul în care acest proces se corelează cu terapia personală.

CZU: 159.942-053.6:615.03

COMPORTAMENTUL DE AUTOMEDICAȚIE ÎN RÂNDUL TINERILOR: O ANALIZĂ A DIFERENȚELOR INDIVIDUALE ÎN FUNCȚIE DE ATITUDINEA FAȚĂ DE AUTOMEDICAȚIE, AUTOEFICIENȚĂ PERCEPUTĂ ȘI ÎNCREDEREA MEDICALĂ

Diana-Maria TRIFOI, Oara PRUNDEANU

România

Automedicația este o problemă de sănătate publică în creștere la nivel mondial, aspect care poate reprezenta o amenințare gravă la adresa sănătății indivizilor și a societăților în general. În timp ce studiile anterioare au încercat să analizeze motivele automedicației în rândul diferitelor subgrupuri de populație, s-a constatat că predictorii acestei practici sunt inconsecvenți, iar gama de variabile explicative este în continuare limitată. În plus, lipsa unor cercetări realizate în țările în curs de dezvoltare (ex., România) a condus la dovezi insuficiente pentru a identifica factorii predictivi ai automedicației în rândul tinerilor. Astfel, motivele acestui obicei trebuie investigate atât din punct de vedere economic, cât și din punctul de vedere al motivațiilor sociale și psihologice. Scopul acestui studiu a fost de a analiza valoarea predictivă a atitudinilor și cunoștințelor legate de automedicație, autoeficiența stilului de coping (i.e., focalizare pe problemă, reglare emoțională, sprijin social) și încrederea medicală în ceea ce privește comportamentul de automedicație (i.e., ezitarea și prudența față de medicație, disponibilitatea impulsivă de a lua medicamente, respectiv convingerea că organismul se poate vindeca fără intervenții medicamentoase). Au fost investigați factori adiționali, precum aspecte socio-

demografice și statutul economic subiectiv. Utilizând un lot de conveniență (N = 221) rezultatele au indicat că reticența față de automedicație este semnificativ prezisă de nivelul ridicat de cunoștințe despre riscurile și consecințele acestei practici, precum și de dimensiunea autoeficienței care vizează orientarea spre rezolvarea problemelor. Frecvența practicilor anterioare de autoadministrare a medicamentelor a fost asociată pozitiv cu comportamentul de automedicație în prezent. Încrederea medicală nu a fost un predictor semnificativ în modelele analizate. Aceste rezultate contribuie la o înțelegere mai nuanțată a mecanismelor psihologice care stau la baza comportamentelor de automedicație în rândul tinerilor și evidențiază importanța cunoștințelor individului în ceea ce privește reticența față de automedicație. Campaniile de promovare a medicamentelor și cele care vizează protejarea sănătății publice ar trebui să ofere cât mai multe informații legate de riscurile asociate cu autoadministrarea de medicamente pentru a reduce din frecvența acestui comportament.

CZU: 159.922.8

**PROFILURI PSIHOLOGICE ALE ADOLESCENȚILOR:
CORELAȚII ÎNTRE VULNERABILITĂȚILE IDENTIFICATE
PRIN CHESTIONARUL VRA ȘI COMPORTAMENTELE ADICTIVE**

Diana-Maria TRIFOI, Ticu CONSTANTIN, Andra TUDORIE

România

Studiul empiric a avut ca obiectiv explorarea relațiilor dintre trăsăturile psihologice asociate cu vulnerabilitatea la adicții și comportamentele adictive manifestate de adolescenți. Studiul s-a bazat pe analiza datelor colectate de la un eșantion de 215 liceeni care au completat Chestionarul VrA (Vulnerabilitate și Reziliență la Adicții), un instrument validat științific ce evaluează zece dimensiuni relevante pentru înțelegerea riscului de dezvoltare a dependențelor.

Rezultatele au indicat că trăsături precum căutarea de senzații, autocontrolul scăzut și intoleranța la disconfort au fost semnificativ corelate cu o frecvență mai mare a comportamentelor adictive. De asemenea, factorii protectivi, cum ar fi reziliența emoțională, suportul social și auto-eficacitatea, au fost invers corelați cu tendințele adictive.

Aceste constatări au contribuit la o mai bună înțelegere a profilurilor psihologice care predispun adolescenții la comportamente adictive și au oferit informații valoroase pentru dezvoltarea de intervenții preventive și programe de consiliere adaptate nevoilor specifice ale tinerilor.

CZU: 159.947.5-053.6:37(498)

**ASPIRAȚIILE EDUCAȚIONALE ALE ADOLESCENȚILOR ROMÂNI:
O ANALIZĂ A FACTORILOR DE ORDIN PERSONAL, ȘCOLAR ȘI SOCIO-EMOȚIONAL
BAZATĂ PE DATELE PISA 2022**

Camelia TRUȚA¹, Ana-Maria CAZAN¹, Roxana STOICA¹, Ecaterina Maria UNIANU¹, Maria TRACHE²

¹România; ²SUA

Obiectivul acestui studiu este de a investiga relațiile dintre aspirațiile educaționale ale elevilor români de 15 ani și factori asociați, precum: caracteristici individuale și academice, caracteristici ale școlilor de proveniență și competențele socio-emoționale ale elevilor. Cercetarea este fundamentată teoretic în modelul lui Bourdieu privind capitalul și habitusurile, abordând competențele socio-emoționale ca dispoziții afective care pot stimula sau, dimpotrivă, limita așteptările educaționale ale elevilor.

Studiul se bazează pe datele publice din studiul PISA 2022, analizând răspunsurile a 5718 elevi români de 15 ani la întrebările referitoare la cel mai înalt nivel de educație anticipat, competențe socio-emoționale, convingeri și comportamente legate de implicarea școlară, performanța la matematică, precum și date despre statutul socio-educational al familiei de proveniență. Aceste date au fost coroborate cu datele a 262 de școli din care proveneau acești elevi, date referitoare la caracteristicile și resursele școlilor.

Așa cum era anticipat, performanța școlară, capitalul familial și resursele școlare sunt relevante pentru nivelul aspirațiilor educaționale. Rezultatele indică o asociere pozitivă între aspirațiile educaționale înalte (studii universitare) și anumite competențe socio-emoționale, precum: reziliența, curiozitatea, perseverența și asertivitatea. Rezultatele surprind nu doar diferențele între cei care aspiră la studii universitare și cei care au

aspirații educaționale mai scăzute, dar și între aceste două categorii și elevii care nu au oferit un răspuns la întrebările privind aspirațiile educaționale. Conform datelor, acești elevi sunt mai puțin curioși, mai puțin cooperanți, dar mai rezistenți la stres. Aceste rezultate oferă un cadru fertil pentru aprofundarea înțelegerii rolului factorilor de ordin socio-emoțional în predicția aspirațiilor educaționale ale elevilor dar și pentru dezvoltarea intervențiilor educaționale în vederea stimulării intențiilor de continuare a studiilor.

CZU: 159.9.072:316.647.82-055.34:613.86

**MIRROR, MIRROR ON THE WALL, WHO HAS ACCEPTED ME AT ALL? O META-ANALIZĂ
REVIZUITĂ ȘI EXTINSĂ PRIVIND RELAȚIA DINTRE HOMONEGATIVITATEA
INTERNALIZATĂ ȘI SĂNĂTATEA MINTALĂ**

Alexandra TULCAN, Florin Alin SAVA, Andrei RUSU,
Norman ANDERSEN, Mona VINTILĂ

România

Studiul de față este o meta-analiză actualizată și extinsă a lucrării anterioare a lui Newcomb & Mustanski (2010), care au investigat relațiile dintre homonegativitatea internalizată (IH) și sănătatea mintală în rândul orientării sexuale și minorităților de gen. În meta-analiza actuală care acoperă publicațiile relevante din perioada 1990-2023 sunt incluse în analiză atât psihopatologia internalizată (anxietate, depresie, suferință, sinucidere, imagine corporală, tulburare de alimentație), cât și psihopatologia externalizată (alcool, consum de droguri, comportamente riscante). O căutare online a generat 1227 de abstracte care au fost analizate ținând cont de criteriile de eligibilitate, iar 112 studii ($k = 112$, $N = 38593$) au fost incluse în meta-analiză. Toate studiile care au raportat date empirice de la persoanele LGBT și cel puțin un coeficient de corelație de ordin zero între IH și oricare dintre simptomele internalizate sau externalizate de mai sus au fost eligibile pentru includerea în meta-analiză. În general, rezultatele bazate pe o meta-analiză cu efecte aleatorii sugerează o mărime medie a efectului pentru relația dintre IH și simptomele internalizate ($r = .253$, 95% CI [.228; .277], $k = 102$) și o dimensiune mică a efectului pentru relația dintre IH și simptomele externalizate ($r = .108$, .065%; 10). În ciuda progreselor societății în acceptarea persoanelor LGBT în multe țări, există o legătură semnificativă între IH și simptomele de sănătate mintală mai precară. Direcția și gradul de generalizare al acestei relații necesită însă investigații suplimentare.

CZU: 159.942.5-053.4/.6:615.851.1

**FACTORII MODERATORI ÎN PREVENIREA TULBURĂRILOR DE ANXIETATE LA COPII ȘI
ADOLESCENȚI DIN PERSPECTIVA TERAPIEI COGNITIV-COMPORTAMENTALE**

Tatiana TURCHINĂ

Republica Moldova

Prezentarea de față este o analiză a studiilor privind eficacitatea terapiilor cognitiv-comportamentale în prevenirea și tratamentul tulburărilor de anxietate la copii și adolescenți. Majoritatea studiilor pun accent pe factorii moderatori care influențează rezultatele terapiei.

Studiile recente denotă cifre alarmante ale ratei tulburărilor de anxietate printre copii și adolescenți. Studiul realizat de Solmi *et al.* (2021) atestă faptul că 73,3% dintre toate tulburările de anxietate încep până la vârsta de 25 de ani. Acest spectru de tulburări declanșat în copilărie sau adolescență perturbă dezvoltarea socială, emoțională și academică ulterioară și crește riscul altor probleme de sănătate mintală (Bittner *et al.*, 2007).

În pofida faptului că mai multe cercetări susțin primordialitatea terapiilor cognitiv-comportamentale în prevenirea și tratamentul tulburărilor de anxietate la copii și adolescenți, totuși nu toate studiile randomizate raportează rezultate pozitive și, acolo unde sunt raportate efecte pozitive, mărimea efectului variază (Bodden și colab., 2008).

Rezultatele inconsecvente trasează nevoia de a extinde focalizarea cercetării rezultatelor de la efectul general al unei intervenții la înțelegerea factorilor moderatori asociați cu eficiența intervenției.

Analiza studiilor în această direcție a scos în evidență moderatori diferențiați care influențează eficacitatea terapiei cognitiv-comportamentale în prevenția universală, prevenția țargetată și în tratamentul tulburărilor de anxietate la copii și adolescenți.

CZU: 159.9:331

**CONTEAZĂ DE UNDE LUCRĂM? O ANALIZĂ GENERAȚIONALĂ
A MOTIVAȚIEI ȘI RELAȚIEI LIDER-MEMBRU ÎN
MEDII DE LUCRU DIVERSE**

Lavinia ȚÂNCULESCU-ROȘAN, Mihai Laurențiu TUDOR, Cristina Maria TOFAN

România

Studiul investighează relația dintre mediile de desfășurare a activității (la sediu, online sau hibrid), generația angajaților (Generația Z, Y, X) și dimensiunile motivației și ale relației lider-membru. Au fost aplicate Scala Multidimensională a Motivației la Locul de Muncă (MWMS) și Schimbul Lider-Membru – Evaluarea Multidimensională (LMX-MDM) pe un eșantion de 281 de angajați din România (Mvârstă = 35.49, 74,40% femei).

Analizele statistice indică diferențe semnificative între angajații care lucrează în medii de desfășurare a activității în ceea ce privește Respectul Profesional, Afectul și Loialitatea, dar nu și la nivelul dimensiunilor motivaționale. Diferențele generaționale sunt marcante, în special pentru Generația Y, care se distinge prin scoruri scăzute și corelații negative în raport cu contribuția și dimensiunile motivaționale, sugerând un posibil declin al implicării și motivației în această categorie de vârstă.

Rezultatele pot orienta strategiile de leadership, politicile și intervențiile organizaționale pentru adaptarea la așteptările motivaționale specifice fiecărei generații și fiecărui tip de mediu de desfășurare a activității, contribuind astfel la reducerea costurilor psihologice și la îmbunătățirea retenției angajaților.

CZU: 159.924.7:613.88:159.942

**CUPLUL CU RELAȚII DISFUNȚIONALE: PERSPECTIVE TEORETICE
ASUPRA DINAMICII RELAȚIONALE**

Dorina VASILACHE

Republica Moldova

În ultimii ani, interesul cercetătorilor și al practicienilor în domeniul psihologiei pentru înțelegerea relațiilor disfuncționale de cuplu a crescut semnificativ, în contextul creșterii instabilității relațiilor intime și al impactului negativ pe care acestea îl pot avea asupra sănătății mintale individuale. Lucrarea de față își propune să exploreze, dintr-o perspectivă teoretică, dinamica relațiilor de cuplu disfuncționale, oferind o analiză comparativă a principalelor modele explicative dezvoltate în literatura de specialitate.

Abordările psihodinamice, teoria atașamentului, modelul cognitiv-comportamental și teoria sistemică oferă fiecare un cadru distinct de înțelegere a dezechilibrelor relaționale, a vulnerabilităților individuale și a tiparelor disfuncționale de interacțiune. Fiecare perspectivă evidențiază factori diferiți, precum modelele disfuncționale, stilurile de atașament, distorsiunile cognitive sau modelele comunicaționale rigide, care pot contribui la formarea și menținerea disfuncționalităților în cuplu. De asemenea, sunt analizate conceptele de co-dependență, triangulare, conflict nesoluționat și diferențierea sinelui, elemente centrale în înțelegerea profunzimii relațiilor conflictuale și a modului în care partenerii contribuie, conștient sau inconștient, la menținerea unui echilibru negativ. Lucrarea propune o viziune integrativă, care susține necesitatea corelării mai multor perspective teoretice pentru o înțelegere complexă și nuanțată a relațiilor disfuncționale.

Concluziile subliniază importanța evaluării multifactoriale în intervenția psihoterapeutică și nevoia adaptării strategiilor de lucru la particularitățile fiecărui cuplu. O astfel de abordare poate susține nu doar înțelegerea teoretică a disfuncțiilor relaționale, ci și eficiența intervențiilor terapeutice orientate spre schimbare, reconectare emoțională și dezvoltarea unor tipare de relaționare sănătoase.

CZU: 159.942:316.732:314.745.22(=161.2)(498)

**CERCETARE CALITATIVĂ ȘI CANTITATIVĂ ASUPRA VINOVĂȚIEI, METODELOR DE
COPING ȘI PROCESULUI DE ADAPTARE CULTURALĂ
LA REFUGIAȚII UCRAINENI ÎN ROMÂNIA**

Laura VISU-PETRA, Ana SÎRGHII

România

Războiul din Ucraina, izbucnit în februarie 2022, a generat una dintre cele mai ample crize umanitare din Europa postbelică, forțând milioane de oameni să își părăsească locuințele. În acest context, România a devenit una dintre principalele destinații pentru refugiații ucraineni. Cercetarea de față își propune să exploreze o dimensiune adesea ignorată în literatura de specialitate: vinovăția trăită de refugiați, în corelație cu strategiile de coping adoptate și cu procesul de adaptare culturală în societatea gazdă.

Studiul adoptă o abordare mixtă, calitativă și cantitativă, care integrează interviuri semi-structurate și chestionare standardizate, aplicate unui eșantion de refugiați ucraineni stabiliți temporar în România. Obiectivele cercetării vizează (1) investigarea experienței subiective a vinovăției, (2) identificarea strategiilor de coping utilizate în fața traumei migrației forțate și (3) analiza modului în care aceste variabile influențează procesul de adaptare culturală.

Rezultatele preliminare indică faptul că vinovăția – în formele sale de vinovăție de supraviețuire, de abandon și de neputință – este un fenomen comun în rândul refugiaților și este asociată negativ cu integrarea socială și adaptarea culturală. Totodată, strategiile de coping active, cum ar fi căutarea de sprijin social și reinterpretarea pozitivă, se corelează cu un nivel mai scăzut de vinovăție și cu o adaptare mai reușită. În schimb, strategiile pasive, precum negarea sau retragerea socială, contribuie la accentuarea stresului psihologic.

CZU: 159.95:37.01

**ROLUL MEDIATOR AL WELLBEING-ULUI ȘCOLAR ÎN RELAȚIA
DINTRE ATAȘAMENTUL PARENTAL ȘI METACOGNIȚIE**

Ioana Luminița VOINEA, Teodora Andreea GHINEA, Dorina Maria NIJLOVEANU

România

Metacogniția a devenit una dintre cele mai importante competențe pe care sistemul de educație din întreaga lume o dorește formată la elevi de orice vârstă. Cercetarea de față este realizată pe un eșantion de adolescenți, elevi de liceu, aparținând populației non-clinice, care au răspuns la scala despre părinți a inventarului de atașament față de părinți și covârșnici (IPPA, Armsden și Greenberg, 1987), la scala de evaluare subiectivă a stării de bine a adolescenților în context școlar (ASSWBS, Opre, Pintea, Opre & Berteș, 2018) și la inventarul de evaluare metacognitivă (MAI, Schraw și Dennison, 1994). Analizele de statistică descriptivă au arătat consistență internă potrivită și date parametrice, ceea ce a permis testarea ipotezelor de mediere, constatându-se că identificarea cu școala, relațiile pozitive cu profesorii, preocuparea pentru învățare și dezvoltare personală mediază relația dintre strategiile metacognitive și atașamentul bazat atât pe încredere și comunicare, cât și atașamentul bazat pe furie și alienare. Cele mai multe dintre strategiile metacognitive măsurate în acest studiu, în direcția cunoașterii cogniției – pe de o parte (cunoaștere declarativă, procedurală, condițională) și în direcția reglării cogniției – pe de altă parte (planificare, monitorizare, evaluare, management al informației), sunt relevante în relațiile de mediere. Au fost discutate rezultatele obținute în acord cu literatura de specialitate.

CZU: 159.944:331

**ROLUL CAPITALULUI PSIHOLAGIC ȘI AL DEPENDENȚEI
DE MUNCĂ ÎN EPUIZAREA PROFESIONALĂ**

Alexandra VORNICU, Mălina-Ionela CORLĂȚIAN, Daniela MUNTELE-HENDREȘ

România

Dependența de muncă este adesea definită ca o nevoie puternică și persistentă de a munci excesiv, chiar și în absența unei satisfacții reale legate de activitățile profesionale. Acest comportament poate duce la efecte negative semnificative, printre care se numără epuizarea profesională (burnout) și deteriorarea stării de sănătate.

Studiul de față investighează relațiile dintre dependența de muncă, capitalul psihologic și epuizarea profesională. Sunt analizate dimensiunile multiple ale fiecărui construct: tipurile de dependență de muncă (compulsiv, cu nevoie de control și cu timp excesiv dedicat muncii), componentele burnout-ului (epuizare

emoțională, depersonalizare, sentiment de realizare personală redusă) și elementele capitalului psihologic (auto-eficacitate, speranță, optimism și reziliență).

Datele au fost obținute de la 212 angajați proveniți din diverse medii profesionale, având o vârstă medie de 28 de ani. Rezultatele evidențiază că dependența de muncă este un predictor semnificativ al epuizării profesionale ($B=0,63$; $p<0,001$), în timp ce capitalul psihologic are un rol protector important, acționând ca factor de reducere a impactului negativ al dependenței de muncă ($B=-0,53$; $p<0,001$).

Vor fi prezentate analize detaliate ale subcomponentelor implicate, punându-se accent pe rolul capitalului psihologic ca mediator în relația dintre dependența de muncă și epuizarea profesională. Concluziile pot contribui la dezvoltarea unor strategii de intervenție organizațională pentru prevenirea burnout-ului și susținerea sănătății mintale la locul de muncă.

CZU: 159.942

ELIBERAREA EMOȚIONALĂ CONȘTIENȚĂ – INSTRUMENT EFICIENT DE INTERVENȚIE ÎN TULBURĂRILE EMOȚIONALE

Iulian ZONENSTAIN

Republica Moldova

Cercetarea examinează eficiența tehnicii de eliberare emoțională conștientă ca metodă terapeutică pentru tratarea tulburărilor emoționale, având ca obiectiv principal evaluarea impactului acestei intervenții asupra stării mentale a pacienților. Studiul utilizează atât metode cantitative, cât și calitative, printr-o serie de studii de caz și chestionare aplicate unui eșantion reprezentativ de persoane afectate de diverse tulburări emoționale. Rezultatele obținute indică o îmbunătățire semnificativă a stării de bine emoționale și a funcționării psihosociale a participanților, cu o reducere notabilă a simptomelor asociate cu anxietatea și depresia. Aceste descoperiri subliniază importanța eliberării emoționale conștiente ca o intervenție accesibilă și eficientă în procesul terapeutic, contribuind la dezvoltarea altor metode de tratament complementare în domeniul sănătății mentale. Implicațiile acestui studiu sugerează nu doar integrarea acestei tehnici în programele terapeutice existente, ci și necesitatea de a promova o abordare holistică în abordarea tulburărilor emoționale, cu un accent sporit pe modalitățile de autoreglare emoțională. Prin elucidarea eficienței acestei tehnici, cercetarea deschide noi direcții în practica clinică și sugerează oportunități pentru viitoare studii de aprofundare în domeniu.

COMUNICĂRI PREZENTATE ÎN SIMPOZIOANE

SIMPOZION 1

TEHNOLOGII INOVATOARE ÎN EDUCAȚIE ȘI TERAPIE: INTEGRAREA PLATFORMEI EMPOWER PENTRU SPRIJINIREA COPIILOR CU TULBURĂRI DE NEURODEZVOLTARE

Moderator: **Adrian Marian ROȘAN** (România)

Acest simpozion reunește un număr de 5 studii organizate în jurul temei principale – integrarea tehnologiilor digitale în educația și terapia copiilor cu tulburări de neurodezvoltare (TND), cu accent pe funcțiile executive și reglarea emoțională. Studiile prezentate explorează diverse aspecte ale utilizării tehnologiilor inovatoare, precum platforma digitală EMPOWER, în evaluarea și intervenția asupra acestor dificultăți, oferind perspective practice și teoretice valoroase. Primul studiu este unul calitativ și abordează provocările și oportunitățile integrării tehnologiei în educația elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES). Al doilea studiu se concentrează asupra descrierii jocurilor care vizează strategiile de reglare emoțională din cadrul platformei EMPOWER. Al treilea studiu prezintă protocolul de intervenție utilizat pentru testarea eficienței platformei EMPOWER în dezvoltarea funcțiilor executive și a reglării emoționale la copiii cu TND. Al patrulea studiu este unul preliminar de validare a platformei EMPOWER în evaluarea funcțiilor executive și a reglării emoționale la copiii cu TND. Al cincilea studiu explorează efectele terapiei ludice asupra abilităților socio-emoționale și cognitive la copiii cu tulburare de spectru autist (TSA). În concluzie, acest simpozion evidențiază potențialul tehnologiilor digitale, în special al platformei EMPOWER, în sprijinirea copiilor cu tulburări de neurodezvoltare. Prin abordări inovatoare și studii riguroase, cercetătorii oferă instrumente și recomandări practice pentru integrarea acestor tehnologii în mediul educațional și terapeutic, contribuind la îmbunătățirea calității vieții acestor copii.

CZU: 376.2:004

INTEGRAREA TEHNOLOGIEI ÎN EDUCAȚIA ELEVILOR CU CES: PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

Cristina COSTESCU, Felicia DINCĂ, Oana TUFAR

România

Tehnologia avansată a oferit noi oportunități pentru aplicarea sa în domeniul psihopedagogiei speciale, creând medii de învățare adaptate la schimbările din mediul educațional și la nevoile elevilor cu CES. Numeroase studii s-au concentrat asupra eficienței platformelor digitale în antrenarea unor abilități ale elevilor, acordând însă mai puțină atenție identificării și soluționării provocărilor întâmpinate de profesori în timpul procesului de implementare. Pentru a explora aceste probleme și provocări apărute în timpul implementării tehnologiilor în sălile de clasă, opt psihopedagogici au fost intervievați cu privire la tipurile de tehnologii pe care le utilizează la clasă și principalele obstacole pe care le întâmpină în utilizarea acestora. Prin prisma acestor experți, acest studiu analizează experiențele împărtășite de ei în ceea ce privește implementarea și utilizarea noilor tehnologii inovatoare în sălile de clasă, incluzând teme, precum: beneficiile tehnologiei, tipuri de tehnologii digitale utilizate și bariere în utilizarea tehnologiilor digitale la clasă. De asemenea, acest studiu explorează potențialele provocări și probleme care pot apărea în integrarea noilor tehnologii inovatoare în sălile de clasă, din perspectiva diferitelor grupuri de utilizatori alături de o discuție privind potențialul și viitoare modalități de integrare a tehnologiilor în mediul școlar.

CZU: 159.942:616.8-009-053.2:004

UTILIZAREA JOCURILOR EMPOWER PENTRU DEZVOLTAREA REGLĂRII EMOȚIONALE LA COPIII CU TULBURĂRI DE NEURODEZVOLTARE

Oana Luiza REBEGA

România

Copiii cu tulburări de neurodezvoltare (TND) întâmpină adeseori dificultăți în reglarea emoțiilor, iar aceste dificultăți pot fi exprimate în crize de furie, în dificultatea de a se liniști, frustrare, dificultăți de a alege răspunsul emoțional potrivit. Tehnologiile, cum ar fi jocurile serioase, oferă o metodă automatizată și auto-ghidată de intervenție pentru copiii cu TND în ceea ce privește reglarea emoțională, în recunoașterea emoțiilor și reabilitarea acestora (Miyake *et al.*, 2000). În prezent, studii care evaluează domeniul jocurilor serioase concepute pentru evaluarea și antrenarea funcțiilor executive și a reglementării emoționale sunt puține (Ren *et al.*, 2023), iar cele care implică emoțiile sunt cel mai puțin studiate. Jocurile construite și oferite de platforma EMPOWER includ activități, precum identificarea emoțiilor, evaluarea intensității emoțiilor, înțelegerea emoțiilor și aplicarea strategiilor adaptative de reglare emoțională. Fiecare dintre cele trei jocuri dezvoltate („Emotion Wheel”, „Corhole”, „EggPiramid”), vizează identificarea unor emoții de bază (bucurie, tristețe, surpriză, furie), precum și a unor emoții complexe (mândrie, uimire, invidie, anxietate), înțelegerea acestor emoții și identificarea unor strategii de reglare adaptative. Obstacolele din cadrul celor trei jocuri au fost proiectate pentru a le permite copiilor să experimenteze emoții precum bucuria sau frustrarea chiar pe parcursul sarcinilor. Rezultatele preliminare indică utilitatea jocurilor serioase construite în vederea înțelegerii abilităților de reglare emoțională ale copiilor cu TND.

CZU: 159.94:159.942:616.8-009-053.2:004

EVALUAREA EFICIENȚEI PLATFORMEI EMPOWER ÎN DEZVOLTAREA FUNCȚIILOR EXECUTIVE ȘI REGLĂRII EMOȚIONALE LA COPIII CU TULBURĂRI DE NEURODEZVOLTARE – PROTOCOL DE INTERVENȚIE

Lia COZMA

România

Copiii cu tulburări de neurodezvoltare (TND) prezintă adesea deficite semnificative la nivelul funcțiilor executive și al reglării emoționale, aspecte care le afectează funcționalitatea și constituie o barieră majoră în dezvoltarea acestora. Jocurile digitale reprezintă o metodă eficientă prin care funcțiile executive și reglarea emoțională pot fi antrenate, facilitând astfel susținerea dezvoltării copiilor cu TND. Platforma digitală EMPOWER a fost concepută ca un instrument de evaluare și intervenție pentru funcțiile executive și reglarea emoțională la copiii cu TND, cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani, utilizând jocuri educative. Aceasta poate constitui un instrument valoros pentru profesioniștii care lucrează cu acești copii, precum profesori, psihologi și psihopedagogi, oferindu-le un suport eficient în procesul educativ și terapeutic. Studiul clinic controlat randomizat, care a fost conceput pentru a testa eficiența acestei platforme, va include 90 de copii cu TND, cu vârste între 7 și 14 ani, provenind din școli speciale sau integrați în școli de masă din România (N=45) și din Portugalia (N=45). Aceștia vor fi împărțiți aleatoriu între grupul experimental, care o să treacă prin procesul de intervenție cu platforma EMPOWER și grupul de control care va continua cu intervențiile standard practicate în școlile și centrele pe care le frecventează. Intervenția cu platforma EMPOWER va consta în 20 de sesiuni a câte 30 de minute, timp în care copiii vor juca în jocuri destinate antrenării funcțiilor executive și reglării emoționale. Pentru evaluările pre- și post-intervenție vor fi realizate instrumente standardizate care măsoară conceptele investigate. Principalele efecte pe care le urmărim sunt la nivelul funcțiilor executive, strategiilor de reglare emoțională, dificultăților comportamentale și performanțelor academice.

CZU: 159.942:616.8-009-053.2:004

**UN STUDIU PRELIMINAR DE VALIDARE A PLATFORMEI DE JOCURI DIGITALE EMPOWER
PENTRU EVALUAREA FUNCȚIILOR EXECUTIVE ȘI A REGLĂRII EMOȚIONALE LA COPIII
CU TULBURĂRI DE NEURODEZVOLTARE**

David CARMEN, Adrian Marian ROȘAN

România

Lucrarea de față prezintă rezultatele unui studiu preliminar de validare a platformei digitale EMPOWER, în evaluarea funcțiilor executive și a reglării emoțiilor la copiii cu tulburări de neurodezvoltare (NDD). Platforma integrează mai multe tehnologii: wearables, eye-tracking, tehnologii digitale și algoritmi. Studiul actual se concentrează pe validitatea jocurilor digitale ca sarcini de evaluare a funcțiilor executive și a reglării emoționale. Multe sarcini existente nu sunt adaptate nevoilor copiilor cu tulburări de neurodezvoltare. În timp ce jocurile incluse în platformă sunt dezvoltate pornind de la sarcini standardizate consacrate, acestea au fost adaptate pentru copiii cu NDD. În plus, jocurile au fost concepute pentru a facilita transferul de competențe în viața de zi cu zi, fiind construite în jurul unei teme unitare a unei ferme ecologice. La studiu au participat 44 de copii cu NDD, cu vârste cuprinse între 8 și 14 ani, au participat la studiu. Am investigat validitatea tuturor jocurilor incluse în platformă: atenția susținută, memoria de lucru, inhibiția, flexibilitatea cognitivă, amânarea recompensei, jocul emoțiilor (recunoașterea emoțiilor, evaluarea intensității emoțiilor, înțelegerea emoțiilor, strategii de reglare a emoțiilor). A fost investigată validitatea relativă la criteriu (validitatea concurentă), corelând rezultatele jocurilor cu scorurile obținute la măsurile indirecte ale constructelor pentru fiecare joc. Rezultatele sunt prezentate și discutate cu referire la modalitățile practice de evaluare a acestor constructe prin intermediul jocurilor digitale.

CZU: 159.9.072:616.896-053.2

**EVALUAREA EFECTELOR TERAPIEI LUDICE ASUPRA ABILITĂȚILOR SOCIO-
EMOȚIONALE ȘI COGNITIVE LA COPIII CU TULBURARE DIN SPECTRUL AUTISMULUI**

Veronica NEGUȚU

România

Tulburarea de spectru autist, TSA, este caracterizată de prezența dificultăților în comunicare și în susținerea interacțiunilor sociale, precum și prin comportamente și interese stereotipe, repetitive. Conform ultimului raport publicat de Centers for Disease Control and Prevention USA (CDC), 1 copil din 36 este diagnosticat cu tulburare de spectru autist. Intervenția timpurie joacă un rol esențial în reducerea dificultăților cognitive, emoționale și comportamentale ale copiilor cu tulburări de neurodezvoltare, oferindu-le șansa de a-și atinge potențialul maxim. Prin strategii adaptate și suport specializat, această intervenție contribuie la îmbunătățirea funcționalității lor zilnice și facilitează integrarea armonioasă în mediul educațional și social. Obiectivul principal al studiului constă în evaluarea efectelor unui program de intervenție bazat pe terapii ludice, implementat în colaborare cu unitățile de învățământ, asupra dezvoltării abilităților de adaptare, comunicare socială și relaționare la elevii diagnosticați cu tulburări din spectrul autist (TSA). Studiul a inclus 30 de copii cu TSA, cu vârste între 6 și 14 ani, provenind din centre educaționale incluzive. Prin implementarea acestui studiu ne dorim obținerea unor dovezi empirice care să sprijine utilizarea terapiei ludice ca metodă eficientă de intervenție în dezvoltarea abilităților socio-emoționale, cognitive și de limbaj la copiii cu TSA.

SIMPOZION 2

ABORDĂRI MULTIMODALE

ÎN IDENTIFICAREA ȘI MANAGEMENTUL BURNOUT-ULUI

Moderator: **Veronica CALANCEA** (Republica Moldova)

Abordările multimodale în identificarea și managementul burnout-ului sunt esențiale, având în vedere complexitatea și impactul profund al acestui sindrom asupra sănătății mentale și fizice. Burnout-ul afectează activitatea mai multor regiuni cerebrale. Studiile de neuroimagnostică arată că indivizii cu burnout pot prezenta o activitate mai scăzută în cortexul prefrontal și o activitate crescută în amigdala, ceea ce poate duce la reacții mai intense la stimuli stresori și la o gestionare mai dificilă a emoțiilor.

Neuroplasticitatea este capacitatea creierului de a se reorganiza prin formarea de noi conexiuni neuronale. În tratamentele pentru burnout, promovarea neuroplasticității poate fi crucială. Tratamentul holistic care include abordări de îmbunătățire a neuroplasticității poate reduce impactul burnout-ului și poate contribui la refacerea echilibrului emoțional și mental.

Atât burnout-ul, cât și ADHD (tulburarea de deficit de atenție cu hiperactivitate) se caracterizează prin simptome de oboseală extremă, dificultăți de concentrare, impulsivitate și iritabilitate. Există o convergență între cele două condiții în sensul în care simptomele de epuizare și incapacitatea de a face față solicitărilor cognitive pot duce la o stare similară de deficit de atenție și performanță scăzută. În ambele cazuri, este esențial să se identifice precoce semnele și să se aplice intervenții adecvate.

Strategiile de coping sanogene sunt esențiale pentru prevenirea și gestionarea burnout-ului. Aceste strategii se concentrează pe dezvoltarea unor abilități care promovează sănătatea și bunăstarea mentală. Prin dezvoltarea acestora, indivizii pot învăța să facă față mai eficient provocărilor și să restabilească un echilibru emoțional sănătos.

Ozonoterapia presupune administrarea de ozon (O_3) în scop terapeutic, având efecte potențial benefice asupra reducerii inflamației și îmbunătățirii oxigenării țesuturilor. Ozonul poate sprijini mecanismele de apărare ale organismului, ajutându-l să facă față mai bine stresului, stimulează sistemul imunitar, combate oboseala cronică și restabilește nivelul de energie.

CZU: 159.944:612.82

MECANISMELE CEREBRALE IMPLICATE ÎN SIMPTOMELE ASOCIATE SINDROMULUI BURNOUT

Veronica CALANCEA

Republica Moldova

Sindromul burnout este o condiție psihologică caracterizată prin epuizare emoțională, depersonalizare și scăderea performanței personale, de obicei asociată cu o expunere prelungită la stres, în special în contextul profesional. Impactul acestui stres cronic asupra creierului poate afecta mai multe mecanisme cerebrale, care sunt implicate în gestionarea emoțiilor, controlul stresului și performanța cognitivă. De la creșterea nivelurilor de cortizol și activarea amigdalei până la afectarea cortexului prefrontal și a hipocampului, aceste disfuncții cerebrale pot contribui semnificativ la simptomele burnout-ului, cum ar fi: epuizarea emoțională, scăderea motivației, dificultăți de concentrare și anxietate. Înțelegerea acestor mecanisme este esențială pentru dezvoltarea strategiilor de tratament și recuperare eficace.

CZU: 159.944:612.8.06

NEUROPLASTICITATEA ÎN TRATAMENTUL HOLISTIC AL SINDROMULUI BURNOUT

Svetlana ARNĂUT

Republica Moldova

Neuroplasticitatea se referă la capacitatea creierului de a se adapta și de a-și schimba structura și funcțiile ca răspuns la experiențele și stimulii externi. În contextul tratamentului holistic al sindromului burnout, neuroplasticitatea joacă un rol esențial, deoarece oferă baza pentru recuperarea și regenerarea resurselor mentale și emoționale, care sunt adesea afectate în cazul acestei condiții. Neuroplasticitatea, prin capacitatea sa de a sprijini formarea de noi conexiuni neuronale și de a reorganiza rețelele cerebrale existente, poate ajuta creierul să se vindece și să se adapteze după un episod de burnout. Tratamentul holistic al sindromului burnout se bazează pe integrarea mai multor abordări care sprijină nu doar recuperarea fizică, ci și regenerarea mentală și emoțională. Neuroplasticitatea joacă un rol central în acest proces, oferind un cadru științific pentru modurile prin care creierul poate fi refăcut și revitalizat după stresul cronic. Practicile care susțin neuroplasticitatea nu doar că ajută la ameliorarea simptomelor burnout-ului, dar și la creșterea rezilienței și la prevenirea recidivei în viitor.

CZU: 159.944:616.89-008.47/.481

PRECURSORI ȘI CONVERGENȚE ÎNTRE BURNOUT ȘI ADHD

Olga COLODIN

Republica Moldova

Tulburarea de hiperactivitate și deficit de atenție (ADHD) debutează în copilărie, iar aproximativ 50-60% dintre copiii diagnosticați continuă să aibă ADHD și la vârsta adultă. Totuși, mai puțin de 20% dintre adulți sunt diagnosticați sau primesc tratament. La adulți, ADHD se manifestă prin dificultăți de concentrare, impulsivitate, neliniște, probleme de organizare și gestionare a sarcinilor. Emoțiile intense și adesea distructive, frecvent întâlnite la cei cu ADHD, se pot manifesta prin frustrare, sensibilitate sau tendință către depresie. Conectivitatea rețelelor cerebrale care procesează informațiile emoționale este limitată la cei cu ADHD, care sunt mai predispuși la burnout din cauza unor diferențe neurobiologice care afectează modul în care creierul lor gestionează stresul, emoțiile și funcțiile executive. Aceste simptome pot influența negativ viața profesională și personală, putând contribui la stres, anxietate și burnout. De asemenea, persoanele cu ADHD sunt mai predispuse la emoții intense, perfecționism și stimă de sine scăzută, pot suferi de distimie – o formă mai blândă, dar persistentă, de depresie sau tristețe. Burnout-ul este un proces care se întâmplă treptat și care are simptome diverse, de la cele mai subtile la cele mai complexe.

CZU: 159.944:616-051

RECONSTRUCȚIA ECHILIBRULUI EMOȚIONAL PRIN DEZVOLTAREA STRATEGIILOR DE COPING SANOGENE

Natalia POPA

Republica Moldova

Caracteristicile vieții contemporane determină confruntarea lucrătorului medical cu factorii psihoprofesionali de stres, ceea ce explică de ce în mod preponderent cercetările sunt focalizate asupra acestei categorii de stresori. Stresul profesional este, deci, una dintre multiplele probleme ale societății moderne. Acesta are drept cauză viața profesională, condițiile și mediul de muncă și are consecințe directe asupra activității profesionale, dar și asupra sănătății lucrătorilor medicali. Ca urmare a acestor aspirații, lucrătorii medicali din sectorul privat adesea se confruntă cu oboseala, dezamăgirea și stresul. Prevenirea stresului este susceptibilă de a genera mai multe avantaje și de a asigura cele mai bune condiții în demersul de succes al prevenirii stresului profesional și de a proteja lucrătorii medicali expunerii la risc. Obiectivul acestei prevenirii este de a reduce consecințele stresului profesional, de a ameliora sănătatea lucrătorilor medicali din domeniul privat, dezvoltând mecanismele de coping.

CZU: 159.944:615.835

OZONOTERAPIA ÎN TRATAMENTUL SINDROMULUI BURNOUT

Veronica NEGRUȚĂ

Republica Moldova

Ozonoterapia este o formă de tratament alternativ care presupune administrarea de oxigen activ (ozon) în diferite moduri pentru a sprijini procesele de vindecare a organismului. Aceasta a fost utilizată în diverse afecțiuni medicale, având roluri de detoxifiere, antiinflamatorii și imunomodulatoare. Deși nu este un tratament standard pentru sindromul burnout, unele cercetări sugerează că ozonoterapia ar putea ajuta la gestionarea anumitor simptome asociate acestei condiții, prin intermediul mai multor mecanisme benefice pentru organism. Ozonoterapia poate fi administrată în diferite moduri, iar alegerea metodei depinde de recomandările specialistului, dar și de starea generală a pacientului. Deși ozonoterapia nu este o practică standard în tratamentul sindromului burnout, aceasta poate reprezenta un adjunct util în procesul de recuperare, având potențialul de a sprijini regenerarea fizică și mentală a organismului. Totuși, este important ca tratamentele cu ozon să fie efectuate sub supravegherea unui specialist, iar eficiența acestora poate varia în funcție de individ și de severitatea sindromului burnout.

CZU: 159.944:616-006-051

EPUIZAREA PROFESIONALĂ A SPECIALIȘTILOR ÎN ONCOLOGIE

Rodica GUTIU

Republica Moldova

Suprasolicitarea profesională este o problemă semnificativă în oncologie, având la bază stresul și epuizarea emoțională și psihologică a cadrelor medicale. Din totalitatea profilurilor medicale, medicii oncologi sunt pe prima poziție la capitolul manifestări clinice ale epuizării și ale sindromului de ardere profesională. Importanța studiului este evidențiată de faptul că cercetările privind suprasolicitarea profesională în oncologie rămân limitate și în mare măsură descriptive, fiind necesare mai multe studii pentru a clarifica cauzele burnout-ului, precum și relațiile dintre epuizare, suferință morală și compasiune la cadrele medicale. Este necesar un plan holistic care să includă strategii pentru reducerea stresului, sprijin psihologic continuu și condiții de muncă mai bune, pentru a proteja sănătatea profesională și personală a celor care se dedică acestei specialități extrem de provocatoare.

SIMPOZION 3

ABORDAREA TULBURĂRILOR EMOTIONALE ASOCIATE BOLILOR CRONICE DIN PERSPECTIVA INTERVENȚIILOR COGNITIV-COMPORTAMENTALE

Moderator: **Florin Alin SAVA** (România)

Simpozionul integrează patru prezentări care au la bază literatura de specialitate legată de eficiența intervențiilor cognitiv-comportamentale în reducerea simptomelor de anxietate și depresie corelate cu afecțiunile medicale cronice. Primele două lucrări sunt fundamentate pe studii originale observaționale investigând procesele psihologice implicate în dezvoltarea psihopatologiei în rândul acestor pacienți. În mod specific, a fost demonstrat efectul mediator al mecanismelor cognitive și al proceselor inflexibilității psihologice în relația dintre personalitate și intensitatea subiectivă a simptomelor prezente în afecțiunile neurologice și cele definite prin durere cronică. Alte două prezentări vizează efectele intervențiilor cognitiv-comportamentale bazate pe o singură ședință cu scopul de a ameliora simptomele de anxietate și depresie de intensitate ușoară-moderată în rândul acestor persoane. Protocoalele aplicate au inclus tehnici specifice psihoterapiei cognitiv-comportamentale (PCC) standard în cazul pacienților cu scleroză multiplă, respectiv strategii pentru reducerea proceselor psihologice disfuncționale, precum evitarea experiențială și fuziunea cognitivă în rândul pacienților cu durere cronică.

CZU: 159.923.3:616.7

ROLUL MEDIATOR AL INFLEXIBILITĂȚII PSIHOLOGICE ÎN RELAȚIA DINTRE PERSONALITATE ȘI SIMPTOMATOLOGIA AUTO-RAPORTATĂ ASOCIATĂ DURERII CRONICE

Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU

România

Trăsăturile de personalitate conceptualizate prin prisma Modelului Big Five și inflexibilitatea psihologică se numără printre variabilele individuale corelate cu riscul dezvoltării tulburărilor emoționale în asociere cu durerea cronică. Deși studiile existente au demonstrat o asociere puternică între trăsăturile de personalitate și simptomele asociate durerii cronice, procesele subiacente necesită în continuare o documentare empirică riguroasă. Acest studiu a avut drept obiectiv testarea rolului mediator al inflexibilității psihologice în relația dintre personalitate și intensitatea simptomelor, incluzând 108 persoane diagnosticate cu afecțiuni caracterizate prin durere musculo-scheletală cronică. Evaluările efectuate au inclus scale de auto-raportare pentru măsurarea trăsăturilor de personalitate, a inflexibilității psihologice și a intensității percepute a simptomelor. Rezultatele au evidențiat efectul mediator al inflexibilității psihologice în relația dintre trăsăturile de personalitate și simptomele asociate durerii. În mod specific, a fost indicat un efect indirect al extraversiunii, respectiv al stabilității emoționale asupra anxietății, prin intermediul inflexibilității psihologice. Aceste rezultate subliniază importanța integrării strategiilor bazate pe procesele flexibilității cognitive, emoționale și comportamentale în cadrul intervențiilor psihologice individualizate, având ca obiectiv îmbunătățirea calității vieții pacienților cu durere cronică.

CZU: 159.964.2:616.89-008.441

INTERVENȚIA COGNITIV-COMPORTAMENTALĂ BAZATĂ PE PROCESE CONSTÂND ÎNTR-O SINGURĂ ȘEDINȚĂ APLICATĂ PACIENȚILOR CU DURERE CRONICĂ

Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU

România

Intervențiile psihologice de orientare cognitiv-comportamentală au demonstrat o eficiență sporită în abordarea tulburărilor emoționale asociate durerii cronice. Particularitățile mediului clinic impun necesitatea ajustării și optimizării acestor intervenții pentru maximizarea beneficiilor obținute în contextul resurselor limitate de timp. Obiectivul principal al acestui studiu rezidă în investigarea impactului unei intervenții

cognitiv-comportamentale bazate pe procese constând într-o singură ședință, aplicate pacienților cu durere cronică. Eșantionul a fost alcătuit din 31 de participanți, evaluările fiind efectuate înainte, imediat după intervenție și la o lună de la finalizarea acesteia. Rezultatele au indicat o reducere semnificativă a proceselor psihologice disfuncționale și a intensității auto-raportate a simptomelor. Mai specific, a fost observată o ameliorare substanțială a inflexibilității psihologice la nivel cognitiv, emoțional și comportamental, imediat după intervenție, precum și o scădere semnificativă a intensității subiective a durerii, anxietății și depresiei, după o lună de la intervenție. Așadar, aceste rezultate preliminare pot constitui un punct de plecare pentru studiile clinice randomizate ulterioare, având drept scop testarea eficienței intervențiilor psihologice bazate pe procese constând într-o singură ședință, aplicate într-un cadru intraspitalicesc, pentru reducerea simptomelor de anxietate și depresie de intensitate ușoară-moderată la pacienții cu durere cronică.

CZU: 159.923.3:616.89-008.441:616.832-004-052

RELAȚIA DINTRE MECANISMELE PSIHOLOGICE DISFUNCȚIONALE, PERSONALITATE ȘI PSIHPATOLOGIA ASOCIATĂ SCLEROZEI MULTIPLE

Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU

România

Cercetările din ultimii ani au evidențiat o prevalență crescută a trăsăturilor disfuncționale de personalitate în rândul pacienților cu scleroză multiplă (SM). Studiarea acestora în relație cu tulburările afective și de anxietate, precum și cu simptomele specifice bolii pot contribui la îmbunătățirea managementului bolii. Astfel, acest studiu și-a propus să investigheze relația dintre personalitate, depresie, anxietate și simptomele clinice la pacienții cu SM, în comparație cu populația generală românească. De asemenea, a fost evaluat rolul mecanismelor psihologice disfuncționale în interacțiunea dintre personalitate și simptomele clinice. Studiul a inclus un eșantion clinic constituit din 43 de pacienți cu SM și unul de control, conținând 31 de participanți din populația generală. Evaluările au inclus măsurători ale trăsăturilor de personalitate, ale anxietății, depresiei, oboselii, stării generale de sănătate percepute, precum și ale mecanismelor psihologice disfuncționale. Rezultatele au demonstrat o prevalență crescută a simptomelor clinice la pacienții cu SM comparativ cu grupul de control. De asemenea, în rândul pacienților au fost identificate trăsături disfuncționale de personalitate. Gândurile automate negative au demonstrat un efect mediator în relația dintre trăsăturile de personalitate disfuncționale și simptomele depresive și anxioase la pacienți. Rezultatele semnalează importanța dezvoltării intervențiilor psihologice personalizate și integrative pentru optimizarea îngrijirii pacienților cu această afecțiune.

CZU: 159.964.2:616.89-008.441:616.832-004-052

EFICIENȚA UNEI INTERVENȚII COGNITIV-COMPORTAMENTALE DE TIP „SINGLE SESSION” ÎN REDUCEREA SIMPTOMELOR DEPRESIVE ȘI ANXIOASE LA PACIENȚII CU SCLEROZA MULTIPLĂ

Cosmin POPA, Alina SCHENK, Cristiana COJOCARU

România

Scleroza multiplă (SM) reprezintă una dintre cele mai complexe afecțiuni neurodegenerative ce afectează major calitatea vieții persoanelor diagnosticate cu această condiție medicală. Acest studiu, de tip intervențional cu un singur grup și design pretest–posttest, și-a propus să evalueze eficiența unei intervenții cognitiv-comportamentale bazate pe o singură ședință desfășurată în format digital, în rândul pacienților cu SM. Evaluarea eșantionului format din 31 de pacienți cu SM a avut loc înainte, la două săptămâni după intervenție și la două luni după finalizarea acesteia. Rezultatele studiului au evidențiat o ameliorare semnificativă a simptomelor de depresie și anxietate, precum și o scădere a scorurilor mecanismelor psihologice disfuncționale imediat după intervenție, unele dintre acestea menținându-se și la două luni de la finalizarea intervenției. De asemenea, s-a observat și o îmbunătățire a stării de sănătate percepută. Rezultatele obținute sugerează eficiența și fiabilitatea intervenției cognitiv-comportamentale, desfășurate într-o singură ședință, pentru reducerea simptomelor de intensitate ușoară-moderată de depresie și anxietate, precum și scăderea frecvenței utilizării mecanismelor psihologice disfuncționale la pacienții cu SM.

SIMPOZION 4

ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ – DIMENSIUNE A CALITĂȚII VIEȚII

Moderator: **Oxana PALADI** (Republica Moldova)

Simpozionul abordează o temă de actualitate în contextul societății contemporane cu referire la adaptarea psihosocială ca proces activ de transformare și autodezvoltare a personalității, cu impact direct asupra calității vieții. Participanții analizează conceptul de adaptare nu doar ca o reacție pasivă la mediu, ci și ca o capacitate activă de restructurare a propriei identități și de valorificare a resurselor personale în fața schimbărilor economice, educaționale și sociale. O componentă esențială a lucrărilor vizează investigarea conceptului de calitate a vieții, care a fost abordat dintr-o perspectivă holistică, cognitivă și afectivă. La fel, se evidențiază legătura dintre starea de bine subiectivă, împlinirea nevoilor personale și capacitatea de adaptare psihosocială. Sunt prezentate particularități ale adaptării psihosociale și ale calității vieții la studenți, fiind remarcată influența resurselor adaptative personale și a mediului socio-cultural asupra percepției propriei vieți. S-a subliniat că adaptarea eficientă presupune armonizarea între cerințele sociale și capacitățile individuale.

Un alt studiu conturează adaptarea tinerilor profesori, cu accent pe dificultăți de integrare în sistemul educațional. Rezultatele arată că sprijinul instituțional facilitează adaptarea și crește calitatea vieții profesionale. În cadrul simpozionului este reliefată și importanța voinței în adaptarea psihosocială. Voința este considerată un motor al perseverenței și succesului personal, influențând semnificativ gestionarea emoțiilor și capacitatea de a răspunde presiunilor sociale. Ultimul studiu vizează adaptarea psihosocială a persoanelor cu adicții, fiind evidențiate implicațiile negative ale diverselor forme de dependență asupra individului. De altfel, este accentuată necesitatea unor intervenții multidimensionale și a implicării rețelei de sprijin pentru reintegrarea și reechilibrarea persoanelor afectate.

Simpozionul a integrat studii care demonstrează că adaptarea psihosocială este un factor esențial în asigurarea calității vieții și dezvoltării personale, iar succesul acesteia depinde atât de resursele interne ale personalității, sprijinul social, cât și de alți factori.

CZU:316.6:159.923.2

ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ – PROCES ACTIV DE TRANSFORMARE ȘI AUTODEZVOLTARE A PERSONALITĂȚII

Oxana PALADI

Republica Moldova

Problema adaptării psihosociale în psihologia modernă atrage din ce în ce mai mult atenția cercetătorilor: conceptul de adaptare este plin de conținut nou, adaptarea psihosocială fiind prezentată nu ca un proces de adaptare pasivă la realitatea înconjurătoare, ci ca un proces activ de transformare și autodezvoltare. Atât provocările societale contemporane, cât și amploarea schimbărilor cu caracter diferit (politic, economic, educațional) ce au loc actualmente în societate necesită noi configurații pentru implicarea activă a personalității în viața socială, urmărind obținerea performanțelor înalte, realizarea scopurilor, orientarea și direcționarea sistemului propriu de valori. Adaptarea psihosocială eficientă a personalității favorizează dezvoltarea potențialului uman de a asigura calitatea vieții. Autorul Melemis subliniază că, pentru a ameliora calitatea vieții, subiectul trebuie să înceapă cu sine însuși. În contextul dat, evidențiem necesitatea valorificării unor programe de intervenție psihologică, a acțiunilor terapeutice orientate spre optimizarea adaptării psihosociale a personalității.

CZU: 159.9.072.59:330.59

CALITATEA VIEȚII – DE LA TEORIE LA PRACTICĂ

Bogdan-Cristian VOICU

România

Calitatea vieții este prezentată printr-o multitudine de abordări. O parte dintre acestea descriu calitatea vieții prin intermediul afectelor, al stărilor pozitive generale de sine stătătoare evaluând experiențele prin prisma predominării numărului de afecte pozitive, precum bucuria, plăcerea, față de afectele negative, precum furia, supărarea, anxietatea. Cealaltă parte a definițiilor calității vieții descriu conceptul într-o manieră cognitivă, prin îndeplinirea nevoilor. Astfel, evaluarea gradului de împlinire a obiectivelor, așteptărilor, nevoilor stabilește gradul de satisfacție în ceea ce privește starea subiectivă de bine. Pentru o definire comprehensivă a conceptului este necesară o abordare holistică. Astfel, într-o abordare cognitiv-afectivă privind evaluarea satisfacției de viață, este de dorit afectele negative și cele pozitive să fie indicate ca elemente ale conceptului mai larg de stare subiectivă de bine, sau fericire. Referindu-ne la dimensiunea practică, subliniem că în demersul experimental al cercetării realizate, prin administrarea instrumentelor psihometrice care fac referință la calitatea vieții, a fost evaluat nivelul de satisfacție de anumite aspecte ale vieții, cum ar fi munca, sănătatea, valorile, învățarea etc.

CZU: 330.59:316.61-057.875

PARICULARITĂȚI ALE CALITĂȚII VIEȚII ȘI ADAPTĂRII PSIHOSOCIALE LA STUDENȚI

Diana-Elena DRAGOMIR

România

Conceptul de calitate a vieții cuprinde o sferă mai largă decât cea a standardelor individuale de viață, făcând referire la toate aspectele condițiilor în care trăiesc oamenii, respectiv la toate nevoile și cerințele acestora. Organizația Mondială a Sănătății definește calitatea vieții ca fiind percepția indivizilor cu privire la poziția lor în viață, în contextul culturii și sistemelor de valori în care trăiesc și în raport cu obiectivele, așteptările, standardele și preocupările acestora. Această interpretare reflectă punctul de vedere conform căruia calitatea vieții se referă la o evaluare subiectivă care este încorporată într-un context cultural, social și de mediu. Din perspectiva abordărilor societale contemporane, calitatea vieții personalității este în relație directă cu adaptabilitatea psihosocială. Sunt importante, în contextul dat, asocierile de cuvinte prezentate de Colby cu referire la conceptul de calitate a vieții, fiind prezentat în calitate de potențial de adaptare.

Autorii subliniază că nivelul de adaptabilitate psihosocială este influențat de resursele adaptative ale individului și de caracteristicile mediului concret în care are loc satisfacerea nevoilor sale de bază, într-un context pozitiv. Acest lucru este posibil doar atunci când rezultatele acțiunilor individului sunt în concordanță cu cerințele societății. De altfel, resursele adaptative ale personalității reprezintă un set de trăsături psihosociale și individuale care determină capacitatea de adaptare a persoanei în situații sociale specifice.

CZU: 316.61:37-051

ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A TINERILOR PROFESORI: ÎNTRE OBSTACOLE ȘI SOLUȚII

Viorica COJOCARU

Republica Moldova

Adaptarea psihosocială a profesorilor debutanți este un proces esențial pentru integrarea acestora în sistemul educațional. Debutul în carieră este marcat de provocări, precum: gestionarea relațiilor cu elevii și părinții, aplicarea metodelor didactice eficiente și integrarea în colectivul școlar. Lacunele din formarea universitară și cerințele administrative pot amplifica stresul și sentimentul de nesiguranță al tinerilor specialiști.

În Republica Moldova, Programul de suport oferit de Institutul Național pentru Educație și Leadership (INEL) vine în ajutorul a aproximativ 440 de tineri specialiști care și-au început cariera în 2025. Programul include mentorat, aprofundarea cunoștințelor pedagogice și dezvoltarea personală, facilitând adaptarea psihosocială a tinerilor specialiști. Comunitățile de sprijin și rețelele profesionale sunt esențiale în schimbul de experiențe și soluții. O bună adaptare la locul de muncă influențează direct calitatea vieții profesorilor, sporindu-le motivația, creativitatea și deschiderea spre inovație. Implementarea unor astfel de măsuri nu doar îmbunătățește satisfacția profesională, ci și contribuie la dezvoltarea unui sistem educațional mai incluziv și performant.

PONDEREA VOINȚEI ÎN ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A PERSONALITĂȚII

Tatiana LUNGU

Republica Moldova

Odată cu schimbările ce au loc în societate, voința reprezintă un factor important în procesul de adaptare a elevului la noile condiții de viață. Deopotrivă, ritmul accelerat al schimbărilor sociale poate influența dezvoltarea și manifestarea voinței elevului, generând provocări în gestionarea eficientă a timpului, luarea deciziilor și stabilirea obiectivelor personale, educaționale și sociale, în pofida presiunilor externe. Mai mult decât atât, suntem constant preocupați de atingerea obiectivelor și de satisfacerea nevoilor fundamentale, ceea ce impune exercitarea unui control eficient asupra emoțiilor, gândurilor, comportamentului și factorilor externi din mediul înconjurător. În ultima perioadă de timp, remarcăm la generația actuală de copii și adolescenți un grad scăzut de inițiativă și efort pentru satisfacerea dorințelor și scopurilor pe termen lung. Acest fapt se răsfrânge direct asupra rezultatelor școlare, iar în perspectivă și asupra dezvoltării personale și sociale a elevilor, influențându-le capacitatea de a face față provocărilor, de a-și gestiona emoțiile și de a construi relații interpersonale sănătoase. Astfel, perseverența și voința se evidențiază ca factori determinanți în atingerea succesului.

Deși Organizația Mondială a Sănătății (OMS) susține că oamenii au capacitatea de a se adapta la dificultățile vieții și de a le confrunta într-un mod sănătos și eficient, considerăm că, în cazul unei persoane cu un nivel scăzut de voință, depășirea obstacolelor poate genera o criză care ar periclita capacitatea de adaptare. Indiscutabil, voința joacă un rol esențial în dezvoltarea personalității, fiind mecanismul prin care o persoană își poate urmări în mod consecvent obiectivele, depășind obstacolele care apar pe parcurs. Pe de altă parte, voința se exprimă cel mai evident prin deciziile asumate conștient, iar fiecare alegere are un rol esențial în formarea personalității elevului.

ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A PERSOANELOR CU ADICȚII

Miruna-Elena MOANȚĂ

România

Prevalența adicțiilor în cercetările existente este răspândită în diverse categorii de vârstă. Indiferent că vorbim de adulți tineri ori de adolescenți, personalitatea adictivă se construiește în timp, iar impactul asupra principalelor paliere ale vieții este resimțit semnificativ. Din punct de vedere istoric, dependențele de substanțe precum alcool, droguri ori tutun reprezintă unele dintre cele mai cunoscute. Însă, în ce privește asemănările în manifestare și impactul în viața individului, dependențele de comportamente încep să fie recunoscute și acceptate ca o problemă ce necesită atenție de specialitate.

În funcție de tipul dependenței (jocuri de noroc, pornografie, sex, cumpărături, internet etc.), sunt afectate și persoanele din proximitatea individului ce manifestă o personalitate adictivă. Familia, colegii, prietenii, vecinii sau partenerii de viață sunt implicați indirect și influențează felul de adaptare psihosocială a persoanei. Din punct de vedere emoțional, persoana cu adicții prezintă o serie de dificultăți care pot duce până la suicid, iar factorii de risc ori de menținere sunt importanți în acest tablou complex de natură psihosocială.

SIMPOZION 5

TULBURĂRILE DE COMPORTAMENT ALIMENTAR LA TINERI: FACTORI PSIHOLOGICI ȘI SOCIO-CULTURALI

Moderator: **Ana TARNOVSCHI** (Republica Moldova)

Tulburările de comportament alimentar (TCA) la tineri sunt afecțiuni complexe, influențate de factori psihologici, sociali și culturali. Dintre acestea, anorexia nervoasă, bulimia nervoasă și tulburarea de alimentație compulsivă sunt cele mai frecvente. Factorii psihologici joacă un rol esențial în apariția și menținerea acestor tulburări, fiind adesea corelați cu trăsături de personalitate, mecanisme de coping și experiențe emoționale negative. Tinerii cu TCA prezintă frecvent o stimă de sine scăzută, perfecționism și o nevoie accentuată de control, ceea ce îi face vulnerabili la dezvoltarea unor comportamente alimentare disfuncționale. De asemenea, dificultățile în reglarea emoțională contribuie semnificativ, acești tineri folosind alimentația ca un mecanism de gestionare a stresului, anxietății sau depresiei. Tulburările de dispoziție și tulburările anxioase sunt frecvent comorbide cu TCA, accentuând severitatea simptomelor.

Un alt aspect psihologic important este distorsiunea imaginii corporale, care determină o preocupare excesivă față de greutate și aspectul fizic. Aceasta este susținută de gândirea rigidă și de tendința de a se evalua în funcție de standarde corporale nerealiste. În plus, experiențele de traume sau abuz emoțional pot juca un rol semnificativ în declanșarea tulburărilor de alimentație.

Intervențiile psihologice vizează identificarea și modificarea acestor factori prin psihoterapie cognitiv-comportamentală, terapii de acceptare și angajament sau intervenții bazate pe mindfulness. Creșterea conștientizării asupra influențelor psihologice și dezvoltarea unor strategii sănătoase de reglare emoțională sunt esențiale pentru prevenirea și tratamentul TCA la tineri. Studiarea în profunzime a mecanismelor psihologice implicate în tulburările de comportament alimentar la tineri poate contribui la dezvoltarea unor intervenții personalizate și eficiente, deschizând noi direcții de cercetare asupra strategiilor de prevenție și recuperare.

Astfel, tulburările de comportament alimentar reprezintă o provocare majoră pentru sănătatea mintală a tinerilor, având implicații complexe atât la nivel individual, cât și social. Acest simpozion își propune să aducă în discuție perspective actuale asupra factorilor de risc, influențelor culturale și sociale, mecanismelor psihologice implicate, precum și asupra strategiilor de prevenție și intervenție bazate pe dovezi. În contextul european, în care idealurile de frumusețe și normele sociale evoluează rapid, înțelegerea și abordarea eficientă a TCA devin esențiale pentru profesioniștii din domeniul psihologiei.

CZU: 159.923:616.33-008.4-053.6

FACTORI DE RISC ȘI VULNERABILITĂȚI PSIHOLOGICE ÎN DEZVOLTAREA TULBURĂRILOR DE COMPORTAMENT ALIMENTAR LA TINERI

Bianca MANOLII, Ana TARNOVSCHI

Republica Moldova

Tulburările alimentare sunt afecțiuni complexe, influențate de factori biologici, psihologici și socioculturali, care interacționează și contribuie la dezvoltarea și menținerea comportamentelor alimentare dezadaptative. Printre cei mai frecvenți factori de risc se numără cultura bogată în alimente și idealurile corporale promovate de mass-media, care alimentează insatisfacția față de propriul corp și discrepanța dintre sinele real și cel ideal. Influența grupului de prieteni și mediul familial joacă, de asemenea, un rol esențial, fie prin impunerea unor standarde estetice nerealiste, fie prin lipsa unui suport emoțional adecvat.

La nivel individual, stima de sine scăzută, perfecționismul, incapacitatea de a-și recunoaște și gestiona emoțiile și tendințele obsesiv-compulsive constituie vulnerabilități psihologice semnificative. Persoanele predispuse la tulburări alimentare folosesc adesea alimentația ca mecanism de reglare emoțională, fie prin restricționare excesivă, fie prin episoade de alimentație compulsivă. Experiențele de abuz, tachinarea referitoare la greutate, stresul cronic și lauda pentru slăbit contribuie la întărirea acestor comportamente. Interacțiunea dintre acești factori favorizează instaurarea unor modele disfuncționale de alimentație și percepție corporală, evidențiind necesitatea unor strategii eficiente de prevenție și intervenție, bazate pe educație psiho-nutrițională și suport psihoterapeutic.

INFLUENȚA REȚELELOR SOCIALE ASUPRA IMAGINII CORPORALE ȘI COMPORTAMENTULUI ALIMENTAR

Leyla ILDIR, Raisa CERLAT

Republica Moldova

Rețelele sociale joacă un rol semnificativ în formarea imaginii corporale, influențând comportamentul alimentar, în special în rândul adolescenților și tinerilor adulți. Expunerea frecventă la imagini idealizate ale corpului – adesea editate și nerealiste – poate duce la comparații sociale negative, scăderea stimei de sine și nemulțumire față de propriul corp. Platformele sociale precum Instagram, TikTok sau Facebook promovează adesea standarde de frumusețe nerealiste, accentuând importanța aspectului fizic în definirea valorii personale.

Această presiune socială poate contribui la dezvoltarea unor comportamente alimentare nesănătoase, precum restricționarea severă a alimentației, dietele extreme sau episoade de mâncat compulsiv. Influencerii și conținutul legat de fitness sau dietă pot avea un impact ambivalent: pe de o parte, pot motiva un stil de viață sănătos, iar, pe de altă parte, pot accentua anxietatea legată de greutate și aspectul corporal.

Studiile arată o corelație clară între utilizarea intensivă a rețelelor sociale și creșterea riscului de tulburări alimentare. În acest context, este esențială promovarea unei educații media critice, a diversității corporale și a mesajelor care susțin acceptarea de sine și sănătatea mintală.

Pe lângă impactul direct asupra percepției corporale, rețelele sociale facilitează crearea și perpetuarea unor comunități online care normalizează comportamente alimentare disfuncționale, precum pro-anorexia sau pro-bulimia. Conținutul online care promovează idealuri de slăbire extremă sau corpuri perfect tonifiate poate intensifica presiunea socială și poate stimula comportamente alimentare nesănătoase, mai ales în rândul persoanelor vulnerabile. De asemenea, algoritmiile platformelor tind să promoveze conținut asemănător cu cel deja vizualizat, creând o bulă informațională ce poate accentua gândirea distorsionată despre corp și alimentație.

ROLUL ALIMENTAȚIEI ÎN GESTIONAREA STRESULUI ȘI A PERFORMANȚEI COGNITIVE LA MILITARI – PERSPECTIVĂ PSIHOLOGICĂ

Larisa DIMIAN

România

Alimentația influențează direct mecanismele psihologice implicate în gestionarea stresului și în menținerea performanței cognitive, aspecte esențiale pentru militarii care sunt expuși constant la factori de presiune extremă. Stresul operațional activează sistemele neuroendocrine, determinând modificări în percepția pericolului, reglarea emoțională și procesele decizionale. În acest context, nutriția poate funcționa ca un factor de protecție psihologică.

La nivel emoțional, alimentele bogate în triptofan (lactate, nuci, ouă) contribuie la sinteza serotoninei, neurotransmițător fundamental pentru reglarea anxietății și a impulsivității. Un nivel scăzut de serotonină este asociat cu iritabilitate crescută și cu dificultăți în autoreglarea emoțiilor, ceea ce poate compromite coeziunea de grup și luarea deciziilor în situații tensionate. De asemenea, acizii grași Omega-3 susțin plasticitatea neuronală și reduc reactivitatea amigdaliană, diminuând hiperactivarea sistemului de răspuns la stres.

Din perspectiva funcțiilor cognitive, memoria de lucru, atenția și viteza de procesare sunt profund influențate de disponibilitatea energetică a creierului. În condiții de deficit nutrițional, capacitatea de focusare și analiza situațională pot fi afectate, crescând riscul de erori decizionale. Carbohidrații complecși oferă o sursă constantă de energie, prevenind fluctuațiile cognitive asociate cu hipoglicemia, care pot duce la epuizare mentală și la scăderea rezilienței psihologice.

Totodată, nivelul de hidratare are un impact direct asupra autoreglării cognitive și a controlului inhibițional. Deshidratarea, chiar și în forme ușoare, reduce flexibilitatea cognitivă și capacitatea de adaptare la situații noi. În medii cu stimuli multipli și cerințe ridicate de reactivitate, acest aspect devine crucial. Astfel, dintr-o perspectivă psihologică, alimentația este mai mult decât un factor fiziologic – ea devine un element fundamental al optimizării performanței mentale și al echilibrului emoțional în contexte cu stres ridicat, susținând capacitatea militarilor de a face față cerințelor operaționale și de a lua decizii eficiente în situații critice.

CZU: 316.472.4:159.923-053.6

ANALIZA INFLUENȚEI PLATFORMELOR SOCIALE ASUPRA PERCEPȚIEI CORPORALE ȘI RISCULUI DE TULBURĂRI ALIMENTARE

Paul Adrian GULIN

România

În era digitală, platformele sociale precum Instagram, TikTok și Facebook joacă un rol semnificativ în modelarea percepției corporale, în special în rândul adolescenților și tinerilor. Aceste platforme promovează frecvent imagini idealizate ale corpului, care impun standarde nerealiste de frumusețe și contribuie la dezvoltarea unui climat de comparație socială constantă. Expunerea repetată la astfel de conținuturi accentuează nemulțumirea față de propriul corp, scăzând stima de sine și amplificând riscul apariției tulburărilor de alimentație. Utilizarea filtrelor digitale și a aplicațiilor de editare a imaginilor distorsionează percepția realității, consolidând ideea unui „corp perfect” greu sau imposibil de atins. Această distorsionare afectează procesul de autoevaluare, determinând internalizarea unor idealuri corporale rigide, care duc la comportamente alimentare dezordonate, precum: restricții calorice severe, episoade de mâncat compulsiv sau aderarea la diete extreme.

Cercetările de specialitate indică o corelație clară între timpul petrecut pe rețelele sociale și dezvoltarea unei imagini corporale negative, în special în cazul fetelor și al femeilor tinere. Pe lângă efectele cognitive, această presiune estetică are și un impact emoțional considerabil, favorizând apariția anxietății sociale, a simptomelor depresive și a unei scăderi generale a autoeficacității. Mai mult, algoritmiile rețelelor sociale amplifică fenomenul prin promovarea conținutului axat pe slăbire, fitness excesiv sau soluții rapide și nesănătoase de control al greutateii. Astfel, utilizatorii sunt expuși unui flux constant de mesaje ce validează doar anumite tipare corporale, contribuind la consolidarea unui mediu virtual nesănătos din punct de vedere psihologic.

Pentru a reduce acest impact, este necesară promovarea unui consum conștient și critic al rețelelor sociale. Educația privind sănătatea mentală, dezvoltarea gândirii critice față de conținutul digital și valorizarea diversității corporale sunt direcții esențiale pentru prevenirea tulburărilor de alimentație. Încurajarea acceptării de sine și promovarea unor modele corporale realiste pot contribui la cultivarea unei imagini corporale pozitive și la consolidarea rezilienței emoționale în fața presiunilor sociale mediatice.

CZU: 159.922.8

PARTICULARITĂȚILE PERFECTIONISMULUI ȘI ALE COMPORTAMENTULUI ALIMENTAR LA ADOLESCENȚI

Valeria BUTUC

Republica Moldova

Lucrarea explorează particularitățile perfecționismului și tulburările de comportament alimentar la adolescenți. Demersul științific a inclus analiza conceptelor de perfecționism, comportament alimentar și imagine corporală, precum și sinteza teoriilor ce descriu tipologiile și totalitatea manifestărilor acestora în perioada adolescenței. Studiul a vizat identificarea factorilor etiologici implicați în dezvoltarea perfecționismului și a tulburărilor de comportament alimentar, dar și în formarea imaginii corporale, având în vedere factorii de natură psihologică, socială și culturală. Prin aplicarea metodelor de diagnostic corespunzătoare, au fost investigate nivelurile de perfecționism, tipurile de comportament alimentar și percepția imaginii corporale în rândul adolescenților.

Un alt aspect important a fost determinarea relației dintre perfecționism și comportamentul alimentar, cu accent pe modul în care acestea se influențează reciproc. De asemenea, s-a realizat o analiză comparativă a acestora în funcție de implicarea adolescenților în activități sportive, pentru a stabili diferențele specifice. În final, a fost elaborat un program de intervenție psihologică orientat spre optimizarea perfecționismului și a comportamentului alimentar.

**DIMENSIUNEA EXPERIMENTALĂ PRIVIND EVALUAREA ASPECTELOR
PSIHOEMOȚIONALE ALE TULBURĂRILOR DE COMPORTAMENT ALIMENTAR LA TINERI**

Aura IACOBIN

Republica Moldova

Cercetările arată o corelație semnificativă între tulburările de comportament alimentar (TCA) și aspectele psihoemoționale, cum ar fi depresia, anxietatea și stima de sine. TCA sunt complexe, având cauze diverse, iar tratamentele eficiente includ intervenția timpurie, medicamente (antidepresive, antipsihotice) și psihoterapie, care implică adesea și familia, mai ales în cazul tinerilor.

Scopul cercetării constă în evaluarea dimensiunilor psihoemoționale în dezvoltarea TCA la tineri. Ipoteza sugerează că diminuarea TCA este posibilă prin identificarea relațiilor dintre aspectele psihoemoționale și tulburările alimentare, precum și prin intervenția psihologică. Au fost utilizate scalele DASS (pentru depresie, anxietate și stres), scala EDDS (pentru diagnosticarea TCA), chestionarul Rosenberg (pentru stima de sine) și testul EAT-26 (pentru atitudini față de alimentație). Aceste instrumente au ajutat la identificarea tinerilor cu risc și la facilitarea intervenției psihologice.

Cercetarea a implicat 30 de subiecți și a fost analizată cu SPSS. Rezultatele au arătat că 37% dintre subiecți manifestă TCA, iar 63% nu. Dintre cei cu TCA, 3 aveau bulimie nervoasă, 6 aveau anorexie nervoasă și 2 alte tulburări alimentare. Analiza comportamentelor de menținere a greutății a arătat că 50% dintre subiecți urmează diete, 17% utilizează control oral, iar 33% nu aplică comportamente specifice.

Rezultatele au arătat diferențe semnificative între subiecții cu și fără TCA în ceea ce privește stima de sine, anxietatea și depresia. Corelațiile au arătat relații pozitive între depresie și anxietate, depresie și stres și o relație negativă între stima de sine și stres. Aceste date sugerează că scăderea stimei de sine și creșterea depresiei și anxietății sunt factori semnificativi în menținerea TCA. Prevenția timpurie și implicarea familiei sunt esențiale în tratamentele TCA.

SIMPOZION 6

PSIHANALIZA ÎN CONTEMPORANEITATE: TRADIȚIE ȘI NOI PROVOCĂRI

Moderator: **Zinaida BOLEA** (Republica Moldova)

Psihanaliza reprezintă un fenomen important în cultura civilizației occidentale, care, odată intrată în spațiul social, a schimbat mentalități și a introdus precepte culturale paradigmatic. Astăzi psihanaliza este solicitată în sensul valorificării sale plenare, în contextul unei tendințe generale de căutare a inovațiilor metodologice în diverse spații culturale și academice, cu referire la multiple provocări ale contemporaneității. În domeniul psihanalitic pot fi identificați trei vectori ai conceptualizărilor și aplicabilității, care au avut fiecare obiectivele lor de cercetare: practica psihoterapeutică, teoria psihanalitică asupra psihicului și psihanaliza aplicată, acești vectori fiind anunțați în definiția freudiană tridimensională asupra psihanalizei – ca o metodă de tratament, ca o teorie asupra psihicului și ca o metodă de cercetare a fenomenelor psihice.

Fiecare dintre aceste dimensiuni ale psihanalizei își are potențialul său epistemic: practica psihoterapeutică și clinică a permis apariția celor mai importante descoperiri în psihanaliză, formularea și verificarea ipotezelor, formularea principiilor și a conceptelor psihanalitice de bază; la nivelul dimensiunii teoretice asupra psihicului, aceste principii și concepte au fost supuse unei gândiri continue, fiind elaborată o teorie complexă asupra aparatului psihic; la nivelul psihanalizei aplicate, ideile și metodele elaborate în dimensiunea clinică și conceptualizate în demersurile teoretice sunt aplicate asupra domeniilor clinice, sociale, culturale, politice.

CZU: [159.964.26 + 616.8]:159.922

NEUROPSIHANALIZA – CONVERGENȚA DINTRE PSIHANALIZĂ ȘI NEUROȘTIINȚE ÎN STUDIUL MINTII UMANE

Natalia DOȚEN

Republica Moldova

Neuropsihanaliza reprezintă un domeniu interdisciplinar care integrează teoria psihanalitică freudiană cu cercetările avansate din neuroștiințe pentru a explora relația complexă dintre minte și creier. Inspirată de lucrările lui Sigmund Freud, care a subliniat rolul inconștientului și al conflictelor interne în dinamica psihică, neuropsihanaliza adaugă o dimensiune biologică importantă, demonstrând că procesele descrise de psihanalisti au o bază neurologică concretă. Mark Solms, unul dintre pionierii acestui domeniu, a arătat că structuri cerebrale esențiale, precum trunchiul cerebral și cortexul prefrontal, sunt implicate activ în formarea dorințelor și conflictelor inconștiente, validând astfel conceptul freudian de inconștient dintr-o perspectivă neurobiologică. Astfel, neuropsihanaliza nu doar leagă concepte psihanalitice tradiționale cu dovezi științifice noi, ci oferă și o viziune integrată asupra modului în care psihicul uman influențează și este influențat de activitatea creierului, creând o punte între teoria psihanalitică asupra aparatului psihic și biologia funcționării mentale. În acest context, psihanaliza oferă un cadru teoretic pentru înțelegerea dinamicii psihice, în timp ce neuroștiințele aduc dovezi concrete privind mecanismele biologice ce susțin aceste procese. În această ordine de idei, ne propunem să analizăm fundamentele neuropsihanalizei, relevanța acestora în practica clinică modernă și impactul acestor descoperiri asupra înțelegerii tulburărilor psihice și a intervențiilor terapeutice.

CZU: 316.48:159.964.21

CONFLICTELE PARENTALITĂȚII DIN PERSPECTIVĂ PSIHANALITICĂ

Ion CAȘCAVAL
Republica Moldova

Interesul psihanalizei pentru înțelegerea parentalității a condus, în mod firesc, la formularea unor modele teoretice care evidențiază conflictele psihice inconștiente ale adultului și modul în care acestea sunt reactivate în contextul relației cu propriul copil. Din această perspectivă, parentalitatea nu este abordată exclusiv ca o funcție relațională sau socială, ci ca un proces intern de reorganizare psihică ce implică niveluri profunde ale aparatului mental. Lucrările lui T. Benedek, D. Houzel, S. Lebovici, F. P. Espasa, J. Mazano și N. Zilkha oferă un cadru teoretic solid pentru înțelegerea parentalității ca moment de relansare a conflictelor infantile ale adultului. Nașterea și creșterea unui copil devin factori declanșatori ai unor procese de actualizare psihică, în care conflictele din propria copilărie pot fi retrăite și proiectate asupra copilului. Pe plan empiric, prezentăm o vinietă clinică centrată pe explorarea scenariilor narcisice parentale, în care sunt vizibile conflictele interne ale părintelui proiectate asupra copilului. Este analizat modul în care aceste proiecții pot contribui la apariția și menținerea simptomelor nevrotice la copil, în cadrul unei relații parentale marcate de fragilitate narcisică.

CZU: 159.964.21:616.89-008.441.42

CONTRIBUȚIILE PSIHANALITICE ÎN ABORDAREA ETIOLOGIEI TULBURĂRIILOR DE COMPORTAMENT ALIMENTAR

Constanța PODUBNÎ
Republica Moldova

Tulburările alimentare sunt fenomene biopsihosociale multifactoriale, determinate de o interacțiune complexă între factori psihologici, biologici, sociali și culturali. Dintr-o perspectivă psihologică, dezvoltarea tulburărilor alimentare este condiționată de conflictele interne, de distorsiunile în percepția imaginii corporale și de activarea disfuncțională a mecanismelor de apărare. În același timp, aceste procese sunt intensificate de influențe sociale, incluzând normele culturale privind frumusețea, presiunea mediatică și dinamica familială – factori care joacă un rol semnificativ în debutul și menținerea comportamentelor alimentare disfuncționale. Pornind de la reflecțiile Annei Freud (1946), care a interpretat tulburările alimentare infantile ca o manifestare evidentă a ambivalenței față de figura maternă, mai mulți autori au sugerat că diverse trăiri psihice legate de alimentație – cum ar fi încorporarea și expulzarea, frustrarea și gratificarea, iubirea și ura – reprezintă manifestări ale ambivalenței orale, având un rol semnificativ în dinamica anorexiei nervoase. Obiectivul acestui studiu constă în explorarea factorilor etiologici ai anorexiei nervoase și bulimiei dintr-o perspectivă psihanalitică, fundamentându-ne pe contribuțiile teoretice ale unor autori relevanți din acest domeniu. Vom analiza detaliat interacțiunea complexă dintre aspectele psihologice și sociale, precum și conflictele inconștiente și dinamica relațiilor interpersonale, care joacă un rol important în dezvoltarea acestor tulburări alimentare.

CZU: 159.964.2:343.81

PSIHANALIZA ÎN PENITENCIAR: PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE

Gabriela Loredana GAVRILAȘ
Republica Moldova

Psihanaliza contemporană și-a extins instrumentarul conceptual și tehnic în domenii sensibile și provocatoare, inclusiv în mediul penitenciar, specialiștii din spațiul francez și anglo-saxon contribuind cu elaborări notabile în acest sens. Literatura de specialitate relevă posibilitatea utilizării instrumentelor psihanalitice cu deținuții, impunând în același timp o adaptare riguroasă a tehnicii. În acest sens, intervenția psihanalitică în penitenciar solicită mai degrabă formatul consilierii psihanalitice decât cel al terapiei sau curei psihanalitice. Analiza literaturii de specialitate relevă faptul că această formă de consiliere necesită modificări

pentru a răspunde nevoilor distincte ale deținuților, având în vedere influența mediului penitenciar asupra dinamicii terapeutice. Din perspectivă terapeutică, cercetările subliniază importanța empatiei și a unui mediu sigur de comunicare, facilitând explorarea emoțiilor profunde și a conflictelor psihice. În acest context, cadrul terapeutic, transferul și contratransferul rămân elemente fundamentale ale procesului de lucru. Psihanalistul francez Claude Balier menționează că deținuții manifestă o confuzie între realitatea internă și cea externă, fapt ce impune un angajament terapeutic complex și ferm. Problematika alianței terapeutice, pusă la încercare, găsește resurse în conceptul lui Donald Winnicott de „supraviețuire a obiectului”, care stipulează că terapeutul trebuie să reziste proiecțiilor agresive ale deținuților fără a reacționa punitiv, întotdeauna anunțând cadrul în calitatea acestuia de Terț și Lege.

CZU: 159.964.21:159.923

**CONCEPTELE PSIHANALITICE DE NARCISISM HIPERVIGILENT ȘI NARCISISM GRANDIOS
ÎN ELABORĂRILE TEORETICO-METODOLOGICE REFERITOARE LA PARCURSUL
DOCTORAL**

Lucia ȚURCAN

Republica Moldova

Preocupările psihanalizei pentru elaborarea unei teorii asupra psihicului și asupra procesului de dezvoltare a personalității au determinat firesc reflecții asupra narcisismului ca fundație psihică a personalității și ca manifestări care vor lua forme sanogene sau patogene pe parcursul vieții. Sigmund Freud a fost primul care a anunțat subiectul narcisismului, prin conceptele de narcisism primar și narcisism secundar. Psihanaliștii postfreudieni au nuanțat formele narcisismului și rolul acestora în funcționarea personalității. La acest moment, preocuparea noastră se referă la două concepte psihanalitice contemporane referitoare la narcisism – narcisismul hipervigilent, conceptualizat de Heinz Kohut, și narcisismul grandios, conceptualizat de Otto Kernberg – acestea oferind resurse teoretice și empirice semnificative pentru a înțelege mai multe realități psihosociale ale lumii moderne. Aceste constructe psihanalitice se referă inclusiv la acceptarea diferențelor dintre Sine și Alteritate, dintre dorință și realitate. Astfel, fiind preocupați de tema gestionării dualității „dorință/ambiție/aspirație - realitate obiectivă”, preluăm conceptele de narcisism hipervigilent și narcisism grandios pentru a analiza caracteristicile implicării doctorandului în procesul de studii doctorale. Pornind de la premisa că narcisismul ca ambiție firească, cu valențele sale hipervigilente și grandioase, se regăsește și în structura de personalitate a studentului-doctorand, vom fi interesați de cercetarea specificului manifestării acestor valențe în procesul de elaborare a tezei de doctorat.

SIMPOZION 7

MECANISME COGNITIVE ȘI DIFERENȚE INDIVIDUALE IMPLICATE ÎN CONDIȚIONAREA EMOȚIILOR ȘI A PREFERINȚELOR

Moderator: **Florin Alin SAVA** (România)

Acest simpozion reunește o serie de cercetări recente centrate pe înțelegerea mecanismelor cognitive și afective implicate în condiționarea afectivă, formarea impresiilor și influența trăsăturilor de personalitate asupra acestor procese. Lucrările prezentate explorează rolul trăsăturilor de vulnerabilitate emoțională, în special neuroticismul și anxietatea, în modelarea percepției sociale și a evaluărilor afective. Printr-o varietate de metodologii experimentale, incluzând eye-tracking, manipularea stărilor emoționale, proceduri de contracondiționare și evaluări ale trăsăturilor de personalitate, studiile evidențiază modul în care distorsiunile cognitive și dispoziționale influențează achiziția, transferul și modificarea valenței afective a stimulilor. Per ansamblu, simpozionul oferă o perspectivă integrativă asupra modului în care trăsăturile de personalitate interacționează cu procesele afective și cognitive implicate în învățarea afectivă și percepția socială, contribuind la înțelegerea mai profundă a vulnerabilităților psihologice și a formării atitudinilor în viața cotidiană.

CZU: 616.891:159.942

APROFUNDAREA RELĂȚIEI DINTRE NEUROTICISM ȘI CONDIȚIONAREA AFECTIVĂ. DOVEZI PRIVIND ROLUL STĂRILOR EMOȚIONALE NEGATIVE ȘI AL ASOCIERILOR INCONSISTENTE DE STIMULI

Andrei RUSU, Andreea ORHA, Cătălina BUNGHEZ

România

Studiile privind asocierea dintre neuroticism și condiționarea afectivă au oferit rezultate mixte în cadrul diferitelor paradigme. În timp ce manipulările convenționale sugerează că neuroticismul intensifică atât efectele condiționării pozitive, cât și pe cele ale condiționării negative, în context de ambiguitate, acesta pare să amplifice efectul negativ. Prin urmare, este nevoie de cercetări suplimentare privind modul în care neuroticismul este asociat cu achiziționarea preferințelor. Având acest obiectiv, am conceput un studiu în care am indus o stare emoțională negativă pentru a examina interacțiunea acesteia cu neuroticismul în procesul de dobândire a preferințelor într-o paradigmă bazată exclusiv pe asocieri inconsistente de stimuli.

Studiul a utilizat un design unifactorial cu grupuri independente. Grupul experimental a fost supus inducerii unei stări emoționale negative printr-o sarcină de performanță însoțită de feedback negativ, în timp ce grupul de control a realizat aceeași sarcină fără feedback. Înainte de manipulare, participanții au completat o scală de evaluare a neuroticismului. Imediat după aceea, aceștia au participat la o sarcină ce presupunea asocieri inconsistente – stimulii condiționați (SC) au fost asociați atât cu stimuli necondiționați (SN) pozitivi, cât și negativi (în proporții egale). Ulterior, participanții și-au evaluat preferințele pentru fiecare SC.

Rezultatele au relevat un efect principal semnificativ – participanții din condiția de stare negativă evaluând mai pozitiv SC comparativ cu cei din condiția neutră. Mai mult, neuroticismul a interacționat cu manipularea experimentală în precizarea evaluărilor SC. În condiția de stare negativă, participanții cu un nivel ridicat de neuroticism au raportat evaluări mai negative ale SC. Datele nu doar că au confirmat biasul de învățare negativă anterior documentată în cazul neuroticismului în CE ambiguă, dar au și relevat că atunci când această trăsătură nu este luată în calcul, tendința respectivă se inversează către una pozitivă în prezența unei stări negative. Rezultatele sunt discutate din perspectiva evitării ca răspuns de coping la stimuli negativi.

CZU: 159.942:159.9.072

**ANXIETATE, DISTORSIUNI COGNITIVE ȘI CONDIȚIONARE AFECTIVĂ: UN STUDIU
EXPERIMENTAL BAZAT PE EYE-TRACKING ȘI STIMULI AMBIVALENȚI**

Anca LAZĂR¹, Marine ROUGIER², Jan DE HOUWER², Marco PERUGINI,³ Andrei RUSU¹,
Florin Alin SAVA¹

¹România; ²Belgia; ³Italia

Această lucrare are ca obiectiv analizarea mecanismelor cognitive ce stau la baza procesului de condiționare afectivă, anume – atenția și memoria, precum și a modului în care acestea pot fi influențate de personalitate. Literatura de specialitate sugerează o distorsiune (bias) atențională negativă în cazul persoanelor cu trăsături anxioase; astfel, ne așteptăm ca procesarea distorsionată a stimulilor să afecteze și efectul de condiționare. Am testat ipoteze de mediere simplă și serială prin două experimente de condiționare afectivă folosind în principal stimuli ambivalenți, dar și pozitivi sau negativi. Am colectat date de la aproximativ 600 de participanți folosind tehnologie de eye-tracking pentru a analiza într-un mod cât mai obiectiv durata fixațiilor stimulilor și a strategiilor atenționale. Rezultatele primului experiment nu confirmă efectul de mediere, însă corelațiile indică o relație directă între nivelul de anxietate și atenția îndreptată spre elementele pozitive din cadrul stimulilor ambivalenți. Astfel, în al doilea experiment am inclus evitarea experiențială ca variabilă moderatoare.

CZU: 616.891:159.942

**DINCOLO DE ROLUL MODERATOR AL NEUROTICISMULUI ÎN CONDIȚIONAREA
AFECTIVĂ: EVALUAREA AMENINȚĂRII**

Darian FAUR, Florin Alin SAVA

România

Evaluarea realității este deseori alterată de factori dispoziționali generali care sunt asociați cu vulnerabilitatea emoțională (atât moșteniți, cât și dezvoltati), care apar în situații specifice de învățare. Prezentul studiu va examina dacă neuroticismul și stilul cognitiv de tip looming, factori care predispun la vulnerabilitate emoțională, interacționează într-o manieră care să influențeze efectul de condiționare afectivă (magnitudinea schimbării valenței unui stimul condiționat ca rezultat al asocierii cu un stimul necondiționat). Pentru a obține acest lucru, vom implementa o procedură de condiționare afectivă care asociază stimuli pozitivi, stimuli negativi non-amenințatori și stimuli negativi amenințatori cu stimuli neutri. Participanții vor evalua valența și amenințarea percepută pentru stimulii necondiționați, alături de evaluările neuroticismului și ale stilului cognitiv de tip looming. Ne așteptăm ca efectul de condiționare afectivă să fie mediat de evaluările referitoare la valența și amenințarea stimulilor necondiționați. În același timp, ne așteptăm ca neuroticismul și stilul cognitiv de tip looming să modereze magnitudinea transferului de valență de la stimulii necondiționați la cei condiționați. Neuroticismul explică reactivitatea la stimulii necondiționați (cu valență pozitivă sau negativă, respectiv cu caracter amenințator), în timp ce stilul cognitiv de tip looming contribuie la formarea distorsiunilor negative în evaluarea stimulilor condiționați.

CZU: 616.891:159.9.072

**ESTE NEUROTICISMUL ASOCIAT CU BIAS-UL NEGATIV ÎN PROCESUL DE
CONTRACONDIȚIONARE?**

Cătălina BUNGHEZ¹, Jan DE HOUWER², Andrei RUSU¹, Florin Alin SAVA¹

¹România; ²Belgia

Neuroticismul este asociat cu bias-ul negativ, ambele concepte având un rol esențial în dezvoltarea și menținerea psihopatologiei. În literatură există numeroase studii care arată că persoanele cu nivel ridicat de neuroticism exprimă bias-uri negative la nivel de atenție, memorie și interpretare. Recent, acest fenomen a fost evidențiat și în procesul de condiționare evaluativă, proces care stă la baza formării atitudinilor. În experimentele vizate în cadrul prezentării, bias-ul negativ a fost surprins în cadrul procesului de contracondiționare. Astfel, utilizând o procedură de contracondiționare bazată pe instrucțiuni, respectiv o procedură de contracondiționare bazată pe experimentare, am investigat tendința persoanelor cu nivel ridicat

de neuroticism de a evalua preponderent negativ stimulii condiționați anterior ca pozitivi. Rezultatele au arătat că persoanele cu scoruri mari la neuroticism, care au fost expuse la procedura de contracondiționare bazată pe instrucțiuni, au exprimat un bias negativ, evaluând negativ stimulii condiționați anterior ca pozitivi. Acest rezultat subliniază tendința acestor persoane de a schimba evaluările pozitive în evaluări negative ca urmare a contracondiționării.

CZU: 159.942:502

EXPERIMENTAREA DEZGUSTULUI ÎNTR-UN CONTEXT ECOLOGIC: ROLUL CONDIȚIONĂRII DEZGUSTULUI

Florin Alin SAVA¹, Raluca RĂDUCAN¹, Cătălina BUNGHEZ¹, Bunmi OLATUNJI²

¹România; ²SUA

Acest studiu își propune să exploreze relația dintre efectul de condiționare a dezgustului, alături de gradul de generalizare a acestuia și experiența dezgustului într-un context ecologic, luând în considerare diferențele individuale precum neuroticismul și predispoziția la dezgust (propensitate și sensibilitate) ca moderatori ai relației în cauză. Datele obținute indică faptul că predispoziția la dezgust este un moderator important al magnitudinii efectului de condiționare a dezgustului și că ambele variabile sunt indicative pentru nivelul de experimentare a dezgustului în viața de zi cu zi.

În plus, dorim să investigăm relația dintre magnitudinea efectului de condiționare a dezgustului și nivelurile intenției comportamentale de evitare. Datele obținute sugerează că efectul de condiționare a dezgustului este asociat pozitiv și cu nivelul de evitare comportamentală a stimulilor relevanți pentru experimentarea dezgustului.

CZU: 159.9.072:159.923.3

CUM NE CONSTRUIM LUMEA SOCIALĂ? ROLUL INFERĂRII SPONTANE DE TRĂSĂTURI ȘI AL CONDIȚIONĂRII AFECTIVE ÎN FORMAREA IMPRESIILOR

Florina HUZOAICA¹, Marine ROUGIER², Jan De HOUWER², Marco PERUGINI³, Andrei RUSU¹,

Florin Alin SAVA¹

¹România; ²Belgia; ³Italia

În acest experiment, ne-am propus să explorăm și să descriem asemănările și diferențele dintre inferarea spontană de trăsături și condiționarea afectivă în contextul percepției persoanelor și al formării impresiilor, luând în considerare personalitatea individului și utilizând un cadru conceptual propus de De Houwer *et al.* (2019). Un număr de 222 de participanți au parcurs o fază de învățare prin STI, în care li s-au prezentat doi indivizi-sursă: unul foarte competent, dar distant la locul de muncă, și altul mai puțin competent, dar cald și prietenos. În etapa următoare, acești stimuli-sursă au fost afișați pe ecran alături de stimuli-țintă într-o secvență clasică de EC. Ulterior, participanții au completat o evaluare post-experimentală și un chestionar de personalitate (HEXACO-60).

Rezultatele au indicat un efect de transfer al trăsăturilor manipulate – competență și căldură. Mai precis, participanții au evaluat stimulii-țintă pe baza trăsăturilor atribuite anterior stimulilor-sursă cu care fuseseră asociați. De asemenea, s-a observat un impact și asupra altor trăsături ale stimulilor-țintă ce nu au fost manipulate inițial.

În plus, am identificat dovezi semnificative privind rolul moderat a două dimensiuni ale personalității, emoționalitatea și deschiderea, în transferul impresiei de la stimulii-sursă către stimulii-țintă.

SIMPOZION 8

BULLYING-UL ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL – O REALITATE A ZILELOR NOASTRE

Moderator: **Alina CHIRACU** (România)

CZU: 316.624.3:373

ÎNȚELEGEREA BULLYINGULUI: DE LA MODELE EXPLICATIVE LA STRATEGII DE PREVENȚIE ȘI INTERVENȚIE ÎN ȘCOLI

Smaranda GUȚU

România

Fenomenul bullyingului continuă să reprezinte o provocare majoră pentru mediul educațional, cu implicații serioase asupra sănătății mintale, a relațiilor sociale și a dezvoltării emoționale a copiilor și adolescenților. Lucrarea propusă oferă o sinteză cuprinzătoare a fenomenului de bullying, integrând perspective actuale din literatura de specialitate. Analiza va acoperi dimensiuni esențiale, precum: prevalența și formele bullyingului (inclusiv bullying vs. cyberbullying), rolurile implicate (agresor, victimă, asistent, apărător, observator), cauzele și factorii determinanți, modelele explicative (precum teoria învățării sociale, teoria ecologică sau teoria atașamentului), consecințele asupra sănătății mintale și adaptării sociale, precum și factorii de risc și protecție. Mai specific, prezentarea va urmări să răspundă întrebărilor fundamentale legate de ce este bullyingul, cine sunt actorii implicați, cum se manifestă, de ce apare și ce intervenții pot fi formulate pentru prevenție și reducerea impactului. Prin acest demers se dorește nu doar cartografierea conceptuală a fenomenului, ci și conturarea unui cadru coerent de înțelegere care să ghideze practicienii în proiectarea unor intervenții relevante, durabile și eficiente.

CZU: 37.018.1:316.485-053.6

ROLUL MEDIATOR AL ACCEPTĂRII DE SINE ÎN RELAȚIA DINTRE STILURILE PARENTALE ȘI BULLYING ÎN RÂNDUL PREADOLESCENȚILOR

Dorna NIJLOVEANU

România

Scopul studiului de față este de a analiza relația dintre stilurile parentale și comportamentul de bullying în rândul copiilor, precum și rolul mediator al acceptării de sine în cadrul acestei relații. La studiu au participat 143 de copii cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani, $M = 14.15$, $AS = 1.09$, dintre care 88 de băieți (62%) și 55 de fete (38%). S-au măsurat stilurile parentale cu Testul Scurt al Stilurilor Parentale, adaptat după Buri (1991), comportamentul de bullying cu Chestionarul de Evaluare a Comportamentului Social al Copilului (Warden *et al.*, 2000) și acceptarea socială cu Testul de Măsurare a Acceptării Sociale (Asher *et al.*, 1984). Rezultatele au arătat că acceptarea socială nu mediază relația dintre stilurile parentale și comportamentul de bully-agresor, însă mediază relația dintre stilul de parenting democrat și comportamentul de victimizare. S-au observat totodată relații pozitive directe între stilul parental democrat și acceptarea socială, între stilul parental autoritar și comportamentul prosocial, dar și antisocial, între stilul parental democrat și comportamentul prosocial, între stilul parental permisiv și comportamentul prosocial și antisocial, dar și relații negative directe între acceptarea de sine și victimizare. S-au discutat aceste rezultate și au fost formulate recomandări cu privire la posibilele strategii de implementat în clasele de elevi pentru diminuarea comportamentului de bullying, dar și strategii de informare a părinților cu privire la rolul important al stilului parental în dezvoltarea comportamentelor pro- și antisociale ale copiilor.

CZU: 159.922.8

**ROLUL MEDIATOR AL REGLĂRII EMOȚIONALE ÎN RELAȚIA DINTRE
ACCEPTAREA DE SINE ȘI BULLYING LA ADOLESCENȚI**

Petronela PITICARI, Alina CHIRACU

România

Scopul studiului de față este de a analiza relațiile dintre acceptarea socială și comportamentul de bullying în rândul adolescenților, precum și rolul reglării emoționale în cadrul acestei relații. La studiu au participat 383 de adolescenți cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani, $M = 16.78$, $AS = 0.73$, dintre care 256 de băieți (67%) și 127 de fete (33%). S-au măsurat acceptarea socială cu – Testul de Măsurare a Acceptării Sociale (Asher *et al.*, 1984), comportamentul de bullying cu Chestionarul de Evaluare a Comportamentului Social al Copilului (Warden *et al.*, 2000) și reglarea emoțională – cu Inventarul Scurt pentru Reglarea Emoțională, adaptat după Shields și Cicchetti (1997). Rezultatele au arătat că reglarea emoțională pozitivă mediază relația dintre acceptarea de sine și comportamentele prosociale, iar reglarea emoțională negativă mediază relația dintre acceptarea de sine și comportamentele antisociale și victimizare. De asemenea, s-a constatat că acceptarea de sine se asociază pozitiv cu reglarea emoțională pozitivă și negativ cu reglarea emoțională negativă. Reglarea emoțională pozitivă se asociază pozitiv cu comportamentele prosociale, iar reglarea emoțională negativă se asociază pozitiv cu comportamentele antisociale și cu victimizarea. Toate aceste rezultate contribuie la înțelegerea comportamentelor adolescenților și pot pune bazele implementării unor programe de intervenție cu scopul diminuării comportamentelor antisociale în școli și licee, cu accent pe acceptarea socială și pe reglarea emoțiilor, fiind cunoscut faptul că adolescenții trec prin perioade sensibile la această vârstă.

CZU: 316.485:373

**ACCEPTARE SOCIALĂ ȘI BULLYING. UN STUDIU DESPRE INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ A
COPILOR CU CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE**

Cristian BUICĂ-BELCIU, Alina CHIRACU

România

Scopul studiului de față este de a analiza comportamentul de bullying în rândul elevilor din clasele incluzive, în relație cu anumite variabile sociodemografice și cu acceptarea socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES). La studiu au participat 565 de elvi cu vârste cuprinse între 11 și 18 ani, $M = 15.96$, $AS = 1.49$, dintre care 358 de băieți (63%) și 207 fete (37%). S-au colectat date cu privire la gen, vârstă, mediu de reședință, tipul familiei, numărul de frați/surori. S-au măsurat comportamentul de bullying – cu Chestionarul de Evaluare a Comportamentului Social al Copilului (Warden *et al.*, 2000) și acceptarea socială a copiilor cu CES – cu patru itemi din Scala Scurtă a Acceptării Sociale a Copiilor cu CES, adaptată după Asher și Dodge (1986). S-au efectuat o serie de analize de regresie ierarhică multiplă, din care a reieșit că genul se asociază pozitiv cu comportamentul prosocial practic, genul și vârsta se asociază pozitiv cu comportamentul prosocial relațional, tipul familiei se asociază negativ cu comportamentul antisocial deschis, vârsta și tipul familiei se asociază negativ cu victimizarea. Acceptarea socială a copiilor cu CES se asociază pozitiv cu comportamentele prosociale și negativ cu comportamentele antisociale, mai presus de variabilele sociodemografice. Aceste rezultate reflectă necesitatea acordării unei atenții mai crescute problematicei incluziunii copiilor cu CES, eventual prin implementarea de programe de conștientizare, adresate atât elevilor, cât și familiilor acestora, dar și cadrelor didactice, pentru o înțelegere mai clară a nevoilor copiilor cu CES, dar și pentru o sporire a nivelului de acceptare socială a tuturor colegilor.

EVENIMENTELE ADVERSE DIN COPILĂRIE ȘI COMPORTAMENTUL AGRESIV ÎN RÂNDUL STUDENȚILOR. ROLUL STIMEI DE SINE

Alina CHIRACU

România

Scopul studiului de față este de a analiza relațiile dintre expunerea la evenimente adverse în copilărie și comportamentul agresiv în rândul studenților, precum și rolul stimei de sine în cadrul acestei relații. De asemenea, s-au investigat diferențele de gen în ceea ce privește agresivitatea. La studiu au participat 285 de studenți cu vârste cuprinse între 18 și 30 de ani, $M = 21.81$, $AS = 2.65$, dintre care 96 de gen masculin (34%) și 189 de gen feminin (66%). Expunerea la evenimente adverse s-a măsurat cu Chestionarul Evenimentelor Adverse din Copilărie (Felitti *et al.*, 1998), stima de sine s-a măsurat cu Scala de Măsurare a Stimei de Sine (Rosenberg, 1965), iar comportamentul agresiv a fost măsurat cu Chestionarul Agresivității (Buss & Perry, 1992). Rezultatele obținute au arătat că agresivitatea fizică este mai ridicată în rândul bărbaților, iar furia și ostilitatea sunt mai ridicate în rândul femeilor. Cu privire la relațiile dintre variabilele analizate, s-a observat că expunerea la evenimente adverse în copilărie se asociază pozitiv cu stima de sine, cu agresivitatea fizică și verbală, cu furia și ostilitatea, iar stima de sine se asociază pozitiv numai cu furia și ostilitatea. S-au discutat posibile modalități de intervenție la nivel individual și de grup pentru diminuarea comportamentului agresiv în rândul studenților, intervenții ce ar putea fi organizate în cadrul universităților prin oferirea de servicii psihologice specializate.

SIMPOZION 9

PERSPECTIVE CONTEMPORANE ȘI APLICAȚII ÎN PSIHOLOGIA SĂNĂTĂȚII

Moderator: **Galina PRAVIȚCHI** (Republica Moldova)

În contextul schimbărilor accelerate din domeniul sănătății publice și al provocărilor generate de stilul de viață modern, psihologia sănătății capătă un rol tot mai important în promovarea bunăstării individuale și colective. Acest simpozion își propune să exploreze direcțiile actuale de cercetare și intervenție în psihologia sănătății, cu accent pe abordările interdisciplinare în sănătatea mintală și pe strategiile de prevenție centrate pe pacient.

Vor fi abordate subiecte, precum: relația minte-corp, intervențiile psihologice în bolile cronice, impactul stresului asupra sănătății, factorii psihosociali care influențează aderența la tratament, precum și noile metode de evaluare și consiliere psihologică. De asemenea, vor fi evidențiate strategii eficiente și exemple de bune practici în sprijinirea sănătății mintale, incluzând intervenții psihologice moderne și orientări terapeutice centrate pe echilibrul emoțional și dezvoltarea personală.

Simpozionul reprezintă un cadru favorabil de schimb de experiență științifică, facilitând colaborarea între cercetători și practicieni în vederea identificării unor soluții durabile în domeniul sănătății, orientate spre nevoile reale ale individului.

CZU: 364.628(498)

SĂNĂTATEA MINTALĂ ȘI SERVICIILE PSIHOLOGICE – O PRIORITATE DAR ȘI O PROVOCARE PENTRU SOCIETATEA MODERNĂ ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN

Corina LUNG

Republica Moldova

Într-o lume în permanentă transformare și digitalizare, sănătatea mintală devine un aspect esențial al bunăstării la nivel individual dar și societal. În contextul societății românești încă predomină stigmatizarea serviciilor psihologice. Deși psihologia în societatea românească a evoluat considerabil în ultimele decenii, încă se confruntă cu mari lacune în ce privește reglementările și recunoșterea profesiei de psiholog. Unele dintre cele mai mari provocări în societatea românească cu privire la serviciile psihologice sunt deficitele sau lipsa toatălă a posturilor de psihologi în instituțiile statului, în școli, în spitale, în special în mediul rural, lipsa programelor de cercetare, ceea ce limitează inovația etc. Una dintre cele mai mari nevoi în prevenție, dar și în intervenția timpurie privind sănătatea mintală, este integrarea psihologilor în echipe multidisciplinare în spitale, școli și instituțiile publice, dar și identificarea de soluții pentru îmbunătățirea accesului la servicii psihologice compensate pentru orice vârstă. Doar prin schimbarea de perspectivă asupra sănătății mentale, prin educație, prevenție și intervenție timpurie cu ajutorul specialiștilor putem contribui la dezvoltarea și menținerea unei societăți sănătoase.

CZU: 316.62:616.72.002.77-052

PARTICULARITĂȚI PSIHOSOCIALE LA PERSOANELE CU ARTRITĂ REUMATOIDĂ

Antonela DARII

Republica Moldova

Artrita reumatoidă (AR) reprezintă o patologie cronică și progresivă ce afectează în același timp țesutul conjunctiv și sistemul articular. În contextul actual al societăților, rolul de „bolnav” al persoanelor cu artrită reumatoidă nu se limitează doar la identificarea simptomelor fizice, ci devine un factor central în interacțiunile sociale, profesionale și familiale ale acestora. Bolile cronice nu afectează doar sănătatea fizică, ci și echilibrul emoțional, social al individului. Artrita reumatoidă este una dintre cele mai frecvente boli inflamatorii autoimune. Pentru multe persoane, un diagnostic de artrită reumatoidă înseamnă mult mai mult decât o afecțiune fizică – este începutul unui drum provocator atât pe plan emoțional, cât și social. Se știe că durerea determină anxietate, iar anxietatea mărește durerea, pe când depresia scade capacitatea bolnavului de a coopera

cu durerea. Pe măsură ce boala avansează, persoanele se confruntă cu limitări în activitățile zilnice, pierderea independenței și, adesea, cu sentimente de frustrare, anxietate sau depresie. Artrita este percepută ca o amenințare la bunăstarea emoțională și calitatea vieții. Convingerile negative pot persista chiar și atunci când manifestarea bolii și simptomele sunt controlate, având efecte adverse asupra stării de spirit și a calității vieții.

CZU: 159.942:616-006-052

**MODALITĂȚI DE REDUCERE A STRESULUI ȘI A FRICII FAȚĂ DE MOARTE
LA PACIENȚII ONCOLOGICI**

Marina MOGÎLDAN, Galina PRAVIȚCHI

Republica Moldova

Lucrarea își propune să investigheze modalitățile de reducere a stresului și a fricii față de moarte la pacienții oncologici, prin elaborarea și validarea unui program de intervenție psihologică care integrează credința religioasă ca resursă terapeutică. Studiul pornește de la premisa că frica de moarte și stresul sunt reacții firești în contextul unui diagnostic oncologic, însă acestea pot fi ameliorate prin susținerea spirituală și strategii psihologice adecvate. Cercetarea se bazează pe un design experimental mixt, cu aplicarea unor chestionare validate și implică un grup de 20 de pacienți oncologici (10 pacienți reprezintă grupul experimental și alte 10 pacienți – grupul de control). Programul de intervenție include șase ședințe tematice care abordează aspecte precum: speranța în viața veșnică, rugăciunea, încrederea în Dumnezeu și iertarea. Rezultatele obținute arată o reducere semnificativă a nivelului de stres și frică față de moarte la pacienții care au participat la intervenție. Lucrarea evidențiază atât valoarea teoretică a integrării spiritualității în psihologia sănătății, cât și valoarea practică a unui model de intervenție holistică adaptat nevoilor pacienților oncologici.

CZU: 316.62:616.3-052

**SISTEMUL DE VALORI ȘI ADAPTAREA SOCIALĂ A PERSOANELOR
CU BOALĂ ULCEROASĂ**

Carolina ȚURCANU

Republica Moldova

Ulcerul gastro-duodenal reprezintă o problemă majoră de sănătate, cu un impact semnificativ asupra individului și societății. În Republica Moldova, boala a fost subiectul unor schimbări importante în cercetarea cauzelor și evoluției sale, afectând aproximativ 10% din populație. Ulcerul provoacă dureri intense și tulburări digestive, având un caracter ereditar și evoluând pe o perioadă lungă de timp, cu episoade dureroase sezoniere. Factorii cauzatori ai bolii includ aspecte fiziologice, psihologice și socioculturale, însă, dintre aceștia, factorii psihologici joacă un rol esențial în patogeneza ulcerului. Stresul cronic, conflictele emoționale, eșecurile profesionale, oboseala și stilul de viață modern sunt factori psihogeni majori care contribuie la dezvoltarea bolii. Persoanele cu ulcer se află adesea într-un conflict intern de tipul „dependență/independență”, iar aceste conflicte emoționale prelungite pot agrava simptomele. Cercetarea își propune să studieze legătura dintre adaptarea socială și sistemul de valori la persoanele cu ulcer. Ipoteza presupune existența unei corelații între aceste două aspecte, evidențiind diferențele față de persoanele sănătoase. Cercetarea se bazează pe analiza studiilor științifice, pe interviu și teste ce măsoară sistemul de valori și adaptarea socială, fiind realizată pe un eșantion de 40 de subiecți, cu vârste între 19 și 24 de ani. Rezultatele obținute sunt analizate statistic pentru a identifica legătura dintre sistemul de valori și adaptarea socială la persoanele tinere afectate de ulcer.

CZU: [159.947:159.942]:616.2-052

**COMPONENTELE VOINȚEI ȘI MATURITATEA EMOȚIONALĂ LA PERSOANELE CU
BOLI RESPIRATORII CRONICE**

Anna COROBCO, Galina PRAVIȚCHI

Republica Moldova

Studiul explorează relația dintre componentele voinței și maturitatea emoțională la persoanele cu boli respiratorii cronice. Scopul cercetării rezidă în analiza aspectelor teoretice și empirice ale diferențelor de manifestare a componentelor voinței și maturității emoționale la persoanele cu și fără boli respiratorii cronice, precum și a relației dintre componentele voinței și maturitatea emoțională la persoanele cu boli respiratorii cronice.

Analiza datelor statistice evidențiază existența diferențelor semnificative în manifestarea componentelor voinței și a maturității emoționale la persoanele cu și fără boli respiratorii cronice. La persoanele cu boli respiratorii cronice s-au identificat valori ridicate pentru unele componente ale voinței în comparație cu persoanele fără boli respiratorii cronice.

Studiul vizează poziționarea conceptelor de voință și maturitatea emoțională în profilul psihologic al persoanelor cu boli respiratorii cronice, atât pentru importanța menținerii unui nivel corespunzător al maturității emoționale, alegerea unor stiluri de autoreglare funcționale, precum și pentru bunăstarea psihologică a persoanelor cu boli respiratorii cronice.

CZU: 159.9:616-089.843

**FACTORII PSIHOLOGICI IMPLICAȚI ÎN DECIZIA FAMILIILOR PRIVIND
DONAREA DE ORGANE ÎN TERAPIA INTENSIVĂ**

Mariana SUCIAGHI, Denis SUCIAGHI

Republica Moldova

Decizia familiilor privind donarea de organe în terapia intensivă este influențată de factori emoționali, cognitivi și culturali. Schemele cognitive, reprezentând structuri mentale formate pe baza experiențelor anterioare, pot modela percepția asupra morții cerebrale, încrederea în sistemul medical și etica donării. În situații de stres acut, aceste scheme pot determina reacții emoționale intense, cum ar fi negarea, vinovăția sau teama, afectând raționalitatea deciziei. În plus, influențele religioase și credințele despre continuitatea vieții după moarte pot avea un impact major asupra disponibilității de a accepta donarea de organe. Comunicarea eficientă din partea echipei medicale este esențială pentru a reduce impactul schemelor disfuncționale și pentru a facilita un proces decizional informat. Prin tehnici de consiliere psihologică adaptate, familiile pot fi ajutate să înțeleagă mai bine situația și să ia o decizie echilibrată. Astfel, integrarea psihologiei în managementul donării de organe poate optimiza procesul, având un impact pozitiv atât asupra familiilor, cât și asupra pacienților aflați pe listele de transplant.

SIMPOZION 10 SĂNĂTATEA MINTALĂ – ÎNTRE VULNERABILITATE ȘI ADAPTARE

Moderator: **Maria-Doina SCHIPOR** (România)

În cadrul simpozionului Sănătatea mintală – între vulnerabilitate și adaptare vor fi abordate teme din sfera sănătății mintale, implicând participanți din diverse contexte sociale și culturale. Rezultatele studiilor prezentate în cadrul acestei secțiuni explorează multiple dimensiuni ale sănătății mintale precum: impactul stresului parental asupra stării de bine a părinților, diferențele culturale între români și spanioli la nivelul strategiilor de reglare emoțională, al stării de bine, rezilienței și auto-compasiunii și evaluarea eficienței unui program de alfabetizare în domeniul sănătății mintale în rândul adolescenților români. În plus, vom aborda și tema sănătății mintale în rândul mamelor și posibilele efecte ale acesteia asupra nivelului conectării (bonding-ului) dintre mama și sugar și al stării de bine în cadrul societății moderne digitalizate. Ultimele două prezentări explorează tema sănătății mintale în medii specifice, precum contextul academic și profesional. În ce privește contextul academic, vor fi prezentate asocierile dintre dimensiunile personalității, starea de bine și performanță în rândul studenților din anul întâi. Nu în ultimul rând, va fi discutat posibilul rol al vocației, emoțiilor și al atitudinii jucăușe în menținerea satisfacției profesionale în rândul uneia dintre categoriile profesionale cu cel mai ridicat nivel al stresului, și anume – profesorii din învățământul preuniversitar.

Acest simpozion își propune să reunească specialiști din domeniul psihologiei, al educației și al sănătății mintale, promovând un dialog constructiv și facilitând discuții despre soluții eficiente pentru sprijinirea sănătății mintale la nivel individual, familial, profesional și comunitar.

CZU: 159.942-055.52

STRESUL PARENTAL ȘI STAREA DE BINE A PĂRINȚILOR. O META-ANALIZĂ

Petruța Paraschiva RUSU, Octav-Sorin CANDEL, Ionela BOGDAN,

Cornelia ILCIUC, Andreea URSU, Ioana R. PODINA

România

Meta-analiza actuală își propune să investigheze relația dintre stresul parental și starea de bine a părinților, concentrându-se pe dimensiunile pozitive ale stării de bine, cum ar fi fericirea și satisfacția vieții, care sunt adesea trecute cu vederea în favoarea rezultatelor negative, cum ar fi depresia. De asemenea, extinde domeniul de aplicare dincolo de populațiile specifice, cum ar fi părinții copiilor cu nevoi speciale, pentru a include părinții copiilor cu dezvoltare normală. Această meta-analiză a inclus rezultatele studiilor transversale, longitudinale, jurnale zilnice și intervenții. Prin examinarea diferiților moderatori legați de variabilele părinților și copiilor (precum genul, vârsta, statutul profesional) și caracteristicile studiului, această analiză își propune să informeze intervenții mai eficiente și mai bine orientate pentru a spori starea de bine a părinților. În urma căutărilor sistematice în bazele de date Web of Science, PubMed, APA PsychNet, Scopus, ProQuest și Google Scholar au fost identificate 86 de studii, implicând 22.108 părinți ai copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 18 ani. Numărul de înregistrare PROSPERO pentru acest studiu este CRD42023428750. Variabilele dependente au fost măsuri continue de auto-raportare pentru evaluarea stresului și a stării de bine a părinților. Rezultatele noastre au indicat o asociere negativă semnificativă de mărime medie între stresul parental și starea de bine ($r = -0.40$), adică un stres parental mai mare a fost puternic legat de o stare de bine redusă. Studiile cu un nivel ridicat al calității au raportat asocieri mai puternice între stres și stare de bine, subliniind rolul rigorii metodologice în producerea unor estimări de încredere. În plus, în studiile care utilizează indicii de stres parental (PSI) au fost identificate asocieri mai puternice, subliniind utilitatea acestuia ca măsură validată pentru captarea stresului parental. În general, aceste constatări subliniază necesitatea unor programe de prevenție și intervenție bazate pe dovezi pentru a aborda stresul parental și a îmbunătăți starea de bine.

CZU: 159.942(498 + 460)

**O EUROPĂ, DOUĂ ȚĂRI: DIFERENȚE LA NIVELUL REGLĂRII EMOȚIONALE
COMPORTAMENTALE, STĂRII DE BINE, REZILIENȚEI ȘI AUTO-COMPASIUNII ÎNTRE
ROMÂNIA ȘI SPANIA**

Andreea URSU¹, Alina IONESCU-CORBU¹, Maria PRIEGO OJEDA²

¹România; ²Spania

Obiectivul studiului a fost de a investiga dacă există diferențe în ceea ce privește strategiile comportamentale de reglare a emoțiilor, starea de bine, reziliența și auto-compasiunea între adulții români și spanioli. Eșantionul pentru acest studiu este format din 253 de adulți români (81% femei, cu o vârstă medie de 26.43, SD = 9.72) și 531 de adulți spanioli (79% femei, cu o vârstă medie de 32.08, SD = 12.72). Au fost folosite următoarele scale: Chestionarul de Reglare Comportamentală a Emoțiilor (BERQ, Kraaij & Garnefski, 2019) – pentru a evalua utilizarea strategiilor de reglare emoțională comportamentală, Scala Scurtă de Reziliență (BRS, Smith și colab., 2008) – pentru a măsura nivelul rezilienței participanților; starea de bine a fost măsurată cu ajutorul Inventarului Scurt de Prosperitate (BIT, Su și colab., 2014), în timp ce auto-compasiunea a fost măsurată cu o versiune scurtă a Scalei de Auto-compasiune (SCS, Raes și colab., 2011). Toate scalele au fost traduse în limba maternă a participanților (limba română și limba spaniolă) și completate online folosind platforma Qualtrics sau Google forms. În ceea ce privește strategiile comportamentale de reglare emoțională, rezultatele testului t pentru eșantioane independente au arătat că spaniolii au folosit mai mult decât românii strategii, precum: distragerea atenției, ignorarea și căutarea sprijinului social pentru a-și regla emoțiile. În plus, nu au fost găsite rezultate semnificative între români și spanioli în ceea ce privește utilizarea retragerii și a implicării active.

Pe de altă parte, românii au raportat un nivel mai ridicat de stare de bine, reziliență și auto-compasiune. În concluzie, rezultatele studiului de față au evidențiat diferențele în ceea ce privește strategiile de reglare comportamentală a emoțiilor și aspecte ale sănătății mintale, precum starea de bine, reziliența și auto-compasiunea între adulții români care locuiesc în România și adulții spanioli care locuiesc în Spania.

CZU: 159.922.8(498)

**ALFABETIZAREA PRIVIND SĂNĂTATEA MINTALĂ ÎN RÂNDUL ADOLESCENȚILOR
DIN ROMÂNIA**

Alina IONESCU-CORBU, Andreea URSU

România

Sănătatea mintală este parte integrantă a sănătății și are implicații semnificative la nivel individual, al comunității și global. Deși interesul specialiștilor față de promovarea sănătății mintale în rândul acestei populații este de importanță majoră, în România încă există un decalaj notabil între nevoile identificate în domeniul sănătății mintale și resursele disponibile.

Prezentul studiu face parte dintr-un proiect de cercetare mai larg care a avut ca scop identificarea programelor de alfabetizare privind sănătatea mintală bazate pe dovezi și verificarea eficienței unui astfel de program în îmbunătățirea cunoștințelor despre sănătatea mintală în rândul adolescenților din România. Obiectivul prezentului studiu a fost de a realiza o analiză critică a programelor de alfabetizare privind sănătatea mintală bazate pe dovezi existente în literatura de specialitate, luând în considerare conceptualizarea actualizată a acestei alfabetizări. De asemenea, studiul își propune să evalueze eficiența unui astfel de program în îmbunătățirea cunoștințelor despre sănătatea mintală în rândul adolescenților din România. În cadrul studiului au participat 490 de adolescenți din clasele a IX-a, cu o medie a vârstei de 15.56 ani (SD = 0.76). Rezultatele au arătat că, în ceea ce privește riscul de eroare al studiilor, calitatea este încă relativ scăzută. În ceea ce privește eficiența programului selectat, rezultatele au arătat că există o creștere semnificativă a cunoștințelor despre sănătatea mintală, o îmbunătățire a atitudinilor față de persoanele care suferă de boli mintale și o ușoară îmbunătățire a căutării ajutorului privind sănătatea mintală. În concluzie, programele de alfabetizare în ceea ce privește sănătatea mintală pot fi integrate în programa școlară, reprezentând o resursă eficientă și care implică costuri reduse pentru promovarea sănătății mintale în rândul adolescenților. Totuși, pentru a ne asigura de eficiența lor, e necesar ca aceste intervenții să fie bazate pe dovezi.

CZU: 159.942:159.924.7

**ÎMPREUNĂ, DAR SINGURI: EXPLORAREA LEGĂTURII DINTRE INFIDELITATE,
SINGURĂTATE ȘI SATISFAȚIA ÎN CUPLU**

Ana Maria ANDREI

România

În țesătura complexă a experienței umane, singurătatea se trage dintr-o nevoie universală de a aparține, nevoie tot mai dificil de îndeplinit în secolul al XXI-lea, când ne confruntăm chiar cu o epidemie a singurătății. Atunci când vine vorba de iubire, singurătatea pare să nu își găsească loc. Totuși, studii numeroase dovedesc contrariul. În contextul acestui aparent paradox, cercetarea de față și-a propus să exploreze relațiile dintre infidelitate, satisfacție relațională și singurătate. Prezentul studiu transversal, realizat online prin metode cantitative, a avut un eșantionul final de 748 participanți, criteriile de includere fiind vârsta peste 18 ani și a fi într-o relație la momentul participării la studiu. Analizele statistice arată corelații semnificative și negative între toate formele de singurătate măsurate (socială, romantică și familială) și satisfacția în cuplu, precum și între infidelitatea emoțională și cea sexuală și satisfacția în cuplu. Totodată, pe măsura înaintării în vârstă, participanții au fost mai puțin satisfăcuți în cuplu, simțindu-se tot mai singuri în relație, fiind, totodată, mai puțin infideli emoțional. Mai mult, singurătatea a fost identificată ca mediator al relației dintre infidelitate și satisfacția relațională.

Aceste rezultate subliniază importanța factorilor emoționali și relaționali în satisfacția romantică, evidențiind rolul central al singurătății ca punte între trădare și nemulțumire în cuplu. Înțelegerea acestui mecanism poate contribui la dezvoltarea de intervenții psihologice menite să sprijine conexiunea autentică și sănătatea relațională.

CZU: 159.9.072:378

VALORILE ÎN ECUAȚIA DEVENIRII PERSONALE A STUDENȚILOR

Liliana BUJOR, Maria IRIMCIUC

România

Performanța academică și starea de bine a studenților pe parcursul primului an de studiu reprezintă indicatori semnificativi pentru comunitatea academică (profesori, psihologi și consilieri de carieră), deoarece aceștia pot oferi o diagnoză în ceea ce privește riscul de abandon universitar, mai frecvent întâlnit în rândul studenților din anul I. Prezentul studiu și-a propus să investigheze resursele psihologice care ar putea contribui la creșterea performanței academice și a stării de bine. Analiza studiilor recente a arătat impactul structurii de personalitate asupra performanței academice și asupra stării de bine, dar mecanismele care stau la baza asocierii dintre aceste variabile necesită investigații suplimentare. Studiul de față investighează asocierea dintre cele cinci dimensiuni ale modelul Big Five și performanța academică a studenților (operaționalizată prin media obținută la sfârșitul primului semestru din anul I) și starea de bine. În studiu au fost implicați aproximativ 30% dintre studenții anului I (640 de studenți, 452 de studenți de gen feminin, 70.6%, M vârstei = 20.42, SD = 4.31). Au fost completate instrumente care măsoară personalitatea, starea de bine și valorile personale. Au fost testate două modele conceptuale privind rolul mediator al valorilor în relația dintre personalitate și performanță academică, respectiv starea de bine. Conform rezultatelor, au fost validate modelele care au ca factori mediatori valorile „bunăvoință/bunătate” și „acceptarea diversității” în relația dintre amabilitate și performanță academică, respectiv starea de bine. De asemenea, valoarea personală „siguranță” a mediat semnificativ relația dintre stabilitate emoțională, conștiinciozitate, extraversiune și starea de bine.

Aceste rezultate sunt utile comunității academice în vederea proiectării unor demersuri de intervenție focalizate pe variabile specifice cu rol de cauzalitate în devenirea personală și profesională. Pot fi configurate training-uri specifice, axate pe dimensiunea axiologică a personalității care reconfigurează constructul de personalitate, rezultatele academice (implicit reducerea abandonului universitar) și starea de bine.

CZU: 159.944.3:373-051

**ROLUL VOCAȚIEI, AL EMOȚIILOR ȘI AL ATITUDINII JUCĂUȘE ÎN MENȚINEREA
SATISFACTIEI PROFESIONALE ÎN CONTEXTUL SOLICITĂRILOR EDUCAȚIONALE**

Diana Sinziana DUCA, Otilia CLIPA, Maria-Doina SCHIPOR

România

Activitatea didactică implică gestionarea continuă a solicitărilor și resurselor, ceea ce poate influența profund satisfacția profesională și echilibrul emoțional al profesorilor. Studiul de față a investigat relațiile dintre solicitările percepute la clasă, auto-eficacitatea, satisfacția profesională, emoțiile trăite în mediul educațional, vocația și atitudinea jucăușă în rândul unui eșantion de 725 de cadre didactice din învățământul preuniversitar. Rezultatele arată că solicitările percepute corelează negativ cu satisfacția față de muncă și cu auto-eficacitatea și corelează pozitiv cu emoțiile negative, precum furia și anxietatea. Auto-eficacitatea este asociată cu mai multă bucurie și mai puțină anxietate. Vocația și atitudinea jucăușă corelează pozitiv cu satisfacția profesională și cu emoțiile pozitive, sugerând un rol protector în fața stresului educațional. Rezultatele susțin nevoia de intervenții axate pe dezvoltarea resurselor personale pozitive în rândul profesorilor.

SIMPOZION 11

DINCOLO DE SUPRAVIEȚUIRE: SĂNĂTATEA MINTALĂ, FRICA DE RECIDIVĂ, REZILIENȚA ȘI RECONFIGURAREA IDENTITĂȚII ÎN EXPERIENȚA ONCOLOGICĂ

Moderator: **Diana TODEA** (România)

Simpozionul prezintă patru cercetări fundamentate pe tematica sănătății mintale la supraviețuitorii de cancer. Cercetările abordează patru fațete diferite ale experienței diagnosticului oncologic, care trec dincolo de experiența de supraviețuire, prin problematici, precum: frica de recidivă a cancerului, atât pentru supraviețuitori, cât și pentru aparținătorii lor, reziliența, sau centralitatea traumei, din punct de vedere cognitiv-comportamental. Primul studiu este o meta-analiză, cu rolul de a oferi o perspectivă comprehensivă asupra relației dintre frica de recidivă și sănătatea mintală la supraviețuitorii de cancer, precum și a potențialilor moderatorii ai acestei relații. Cel de-al doilea studiu țintește să extindă concluziile primei prezentări, abordând un model de meta-analiză pentru relația dintre frica de recidivă și sănătatea mintală în diadele formate din supraviețuitorii de cancer și aparținătorii lor. Cel de-al treilea studiu abordat este, de asemenea, o meta-analiză, care investighează relația dintre sănătatea mintală și reziliența supraviețuitorilor de cancer. Cel de-al patrulea studiu propune un model de mediere moderată, prin care se explorează relația dintre centralitatea traumei și frica de recidivă a cancerului. Per total, prezentările evidențiază necesitatea de a include sănătatea mintală și factorii săi adiacenți în lista priorităților pentru gestionarea diagnosticului oncologic. Totodată, cele patru studii aduc o potențială contribuție pentru informarea intervențiilor destinate supraviețuitorilor de cancer și celor care îi îngrijesc.

CZU: 159.942:616-006

FRICA DE RECIDIVĂ A CANCERULUI ȘI SĂNĂTATEA MINTALĂ: O META-ANALIZĂ COMPREHENSIVĂ

Ioana R. PODINA, Diana TODEA, Liviu-Andrei FODOR

România

Studiul de față a avut ca scop investigarea relației dintre frica de recidivă a cancerului și simptomele de anxietate, depresie și distres emoțional în rândul supraviețuitorilor de cancer. De asemenea, au fost explorate potențiale variabile moderatoare ale acestei relații.

A fost realizată o căutare sistematică în bazele de date PsychInfo, PubMed/Medline, Web of Science și Cochrane Central Register of Controlled Trials, până în iunie 2022. Au fost incluse în analiză studiile care au raportat asocieri între frica de recidivă a cancerului și indicatorii sănătății mintale în rândul supraviețuitorilor adolescenți și tineri adulți (15–39 de ani), precum și al adulților (>18 ani). Calitatea studiilor a fost evaluată utilizând lista de verificare a Institutului Joanna Briggs pentru studii transversale.

Au fost identificate 72 de studii primare, însumând un total de 31.740 de participanți, majoritatea prezentând un risc scăzut de bias. Analizele au evidențiat o asociere semnificativă între frica de recidivă a cancerului și simptomele de depresie, anxietate și distres emoțional. Această asociere s-a menținut atât în analiza separată a fiecărui construct psihologic, cât și în analiza lor combinată. Mărimile efectului s-au situat în intervalul mediu. Este de remarcat faptul că intensitatea relației dintre frica de recidivă a cancerului și sănătatea mintală a crescut în studiile publicate în ultimii ani. În plus, instrumentele mai elaborate de evaluare a fricii de recidivă a cancerului au fost asociate cu mărimi ale efectului mai mari, comparativ cu cele scurte sau compuse dintr-un singur item, ceea ce evidențiază importanța selecției riguroase a instrumentului de măsurare.

Această meta-analiză oferă dovezi suplimentare privind asocierea dintre frica de recidivă a cancerului și multiple tulburări psihice frecvente. Mărimile efectului de intensitate medie subliniază necesitatea includerii fricii de recidivă a cancerului în evaluarea stării de sănătate mintală a supraviețuitorilor de cancer, și invers. Sunt necesare cercetări suplimentare pentru a clarifica mecanismele subiacente acestei relații.

CZU: 159.942:616-006-052

O META-ANALIZĂ A RELĂȚIEI DINTRE SĂNĂTATEA MINTALĂ ȘI FRICA DE RECIDIVĂ A CANCERULUI ÎN DIADELE SUPRAVIEȚUITORI DE CANCER-APARTINĂTORI

Teodora VLAD, Ioana R. PODINA

România

Meta-analiza în discuție investighează relația bidirecțională, diadică, dintre sănătatea mintală și frica de recidivă a cancerului, fiind ghidată de următoarele obiective: (1) investigarea legăturii dintre sănătatea mintală și frica de recidivă a cancerului în diadele formate din supraviețuitori de cancer și aparținătorii lor; (2) evaluarea interdependenței diadice la nivel de sănătate mintală, respectiv frică de recidivă a cancerului, prin aplicarea unui model al Interdependenței Actor-Partener la nivel meta-analitic; (3) identificarea potențialilor moderatorii care să explice varianța relațiilor teoretizate.

După realizarea căutărilor sistematice, în bazele de date: Scopus, PubMed, ProQuest, Web of Science, APA PsycInfo, Wiley and Google Scholar, efectuate în ianuarie 2025, au fost identificate 8 studii, care au inclus între una și trei comparații relevante și care au raportat o asociere între frica de recidivă a cancerului și diferiți indici ai sănătății mintale (anxietate, depresie, distres psihologic) la nivel diadic.

În acest punct, cercetarea este încă în desfășurare. Analizele principale, conduse printr-un model al efectelor aleatorii, au generat rezultate semnificative, de intensitate medie, care evidențiază prezența unor efecte actor, efecte partener, respectiv efecte actor-partener în relația dintre sănătatea mintală și frica de recidivă a cancerului. Rezultatele meta-regresiilor indică un potențial rol moderator al variabilelor continue, precum procentul de femei în rândul supraviețuitorilor de cancer, respectiv al aparținătorilor. Pentru evaluarea interdependenței la nivelul datelor, a fost implementat un model de scale, care are la bază Interdependența Actor-Partener, al cărui rezultate vor fi abordate în cadrul prezentării.

Această cercetare are potențialul de a evidenția natura interdependentă a sănătății mintale și a fricii de recidivă a cancerului la nivelul diadelor supraviețuitori-aparținători. Mărimile efectului de intensitate medie reprezintă potențiale indicii conform cărora relația dintre sănătatea mintală și frica de recidivă poate fi abordată, într-o manieră unitară, atât în cercetare, cât și în practica clinică. Potențiale limitări și direcții viitoare vor fi adresate în cadrul prezentării.

CZU: 159.942:616-006

O META-ANALIZĂ A RELĂȚIEI DINTRE REZILIENȚĂ ȘI SĂNĂTATEA MINTALĂ LA SUPRAVIEȚUITORII DE CANCER

Alexander TUDOSE, Ioana R. PODINA

România

Această meta-analiză investighează relațiile dintre reziliență și fațete ale sănătății mintale la supraviețuitorii de cancer, explorând inclusiv potențialii moderatorii ai acestora.

Meta-analiza include studii care au vizat ca participanți persoane diagnosticate cu cancer, indiferent de perioada de timp de la diagnostic sau de stadiul tratamentului. Pentru identificarea studiilor relevante, o căutare sistematică s-a desfășurat în lunile ianuarie și februarie 2025 în următoarele baze de date: Scopus, PubMed/MEDLINE, PsycINFO, PubPsych, Web of Science, Cochrane Central Register of Controlled Trials. Studiile-cheie au inclus complet sau parțial următoarele cuvintele-cheie: cancer, reziliență, sănătate mintală, depresie, anxietate, distres, emoție, stres post-traumatic. Un model cu efecte aleatorii a fost folosit pentru desfășurarea meta-analizei. Calitatea studiilor a fost evaluată folosind o adaptare de 6 itemi a Joanna Briggs (JBI) checklist pentru evaluarea studiilor transversale analitice.

La momentul de față, acest studiu este încă în lucru. Anticipăm ca, în urma desfășurării meta-analizei pentru studiile incluse, relațiile de asociere dintre reziliență și fațetele sănătății mintale să rezulte ca fiind semnificative statistic. Suplimentar, caracteristici ale studiilor, instrumentelor, eșantioanelor și variabile specifice cancerului sunt considerate ca posibili moderatorii în relațiile investigate.

Anticipăm ca rezultatele acestei meta-analize să contribuie la o mai bună înțelegere a adaptării pozitive a supraviețuitorilor de cancer la provocările specifice cu care aceștia se confruntă. Totodată, acest studiu va ilustra eventualele variații ale relațiilor dintre reziliență și fațetele sănătății mintale în funcție de subgrupurile incluse.

CZU: [159.942:616-006]:159.964.2

**CANCERUL. ESTE PENTRU TOTDEAUNA? O EXAMINARE A RELAȚIEI DINTRE
CENTRALITATEA TRAUMEI ȘI FRICA DE RECIDIVĂ A CANCERULUI DINTR-O
PERSPECTIVĂ COGNITIV-COMPORTAMENTALĂ**

Diana TODEA, Andreea LUCA, Ioana R. PODINA

România

Scopul acestui studiu a fost testarea unui model de mediere moderată. Într-o primă etapă, am investigat dacă frica de recidivă a cancerului mediază efectul timpului trecut de la diagnostic asupra centralității traumei, concept ce evidențiază impactul cancerului asupra identității individuale. În a doua etapă, am explorat dacă efectul indirect variază în funcție de stadiul bolii la momentul diagnosticării. Ne-am așteptat ca efectul indirect să fie mai pronunțat în cazul stadiilor incipiente (stadiile I și II) ale bolii, comparativ cu stadiile avansate (stadiile III și IV).

Am colectat date de la 234 de supraviețuitori de cancer (78,02% femei; vârsta medie = 35,58 ani), în diverse etape de tratament. Participanții au completat, alături de informațiile demografice și medicale de bază, versiunea scurtă a Inventarului Fricii de Recidivă a Cancerului (FCRI-SF) și versiunea scurtă a Scalei Centralității Evenimentului (CES-SF).

Conform ipotezelor formulate, rezultatele confirmă existența unui efect indirect al fricii de recidivă a cancerului, mai puternic în cazul supraviețuitorilor diagnosticați în stadii incipiente (stadiile I și II), comparativ cu cei aflați în stadii avansate (stadiile III și IV). Studiul subliniază importanța luării în considerare atât a stadiului bolii la diagnostic, cât și a timpului trecut de la diagnostic în elaborarea intervențiilor psihologice destinate sprijinirii supraviețuitorilor de cancer în gestionarea fricii de recidivă.

SIMPOZION 12

PERSPECTIVE ÎN GERONTOPSIHOLOGIE: IMPLICAȚII TEORETICE ȘI PRACTICE

Moderatori: **Rozeta DRĂGHICI¹, Ștefan AGRIGOROEI²** (¹România; ²Belgia)

Îmbătrânirea populației este asociată cu provocări societale și individuale evidente, iar eforturile de a menține și promova traiectorii de viață sănătoase, durabile și reziliente necesită abordări interdisciplinare și armonizarea metodelor și modelelor de cercetare și acțiune. Scopul acestui simpozion este de a prezenta cercetări și practici actuale, în acord cu specificul populației de seniori din România. Prezentările vor aborda teme, precum: reziliența, programele de intervenție pentru tulburările de limbaj, stereotipurile și discriminarea persoanelor în vârstă și campaniile de informare, educare și comunicare strategică elaborate în Gerontopsihologie. Aceste prezentări vor fi ulterior discutate și plasate într-un cadru integrativ ce are ca scop identificarea priorităților, tendințelor actuale și contribuțiilor pe care Gerontopsihologia trebuie să le dezvolte și să le aplice pe plan individual și societal.

CZU: 159.922.63

PERSPECTIVA PSIHOLOGICĂ ASUPRA REZILIENȚEI LA PERSOANELE VÂRSTNICE

Rozeta DRĂGHICI, Alexandra RUSU

România

Ne propunem o conceptualizare a rezilienței care să descrie capacitățile unor persoane în vârstă de a rămâne bine, de a recupera, sau chiar a îmbunătăți, în fața provocărilor cumulate. Pentru mulți îmbătrânirea înseamnă o perioadă a vieții când stresul se acumulează; ca atare, se oferă o perioadă convingătoare în parcursul vieții pentru studiul rezilienței. Distingem între reziliență ca un set de criterii și reziliență ca un proces dinamic. Vom examina factori de protecție care par a ține de reziliență în fața adversității. Adversitățile sunt delimitate de boală sau deteriorarea sănătății (limitare funcțională): a avea mai mult stres la schimbările circumstanțelor de viață, a fi mai rău financiar (sărăcie) și a se confrunta cu un eveniment negativ sau dificil, cum ar fi decesul (doliu sau separare maritală). Abordăm astfel de factori din punct de vedere multidisciplinar, incluzând o serie de resurse socio-demografice, psiho-sociale și biologice. Explorarea faptului a ceea ce ar putea constitui baza rezilienței dintr-o perspectivă psihologică permite o înțelegere mai profundă de ce unele persoane pot rămâne pozitive în circumstanțe dificile, în particular în fața provocărilor avansării în vârstă.

CZU: 159.946.3:616.8

ABORDARE INTEGRATIVĂ ÎN ECHIPA MULTIDISCIPLINARĂ A TULBURĂRII DE LIMBAJ DIN AFECȚIUNILE NEUROLOGICE CENTRALE

Andreea Georgiana MARIN, Ileana CIOBANU, Matei TEODORESCU,

Rozeta DRĂGHICI, Mihai BERTEANU

România

Tulburările de limbaj asociate afecțiunilor neurologice centrale sunt extrem de invalidante afectând semnificativ calitatea vieții. În funcție de tipul de afecțiune pot fi prezente profiluri diferite de limbaj, dar și tulburări cognitive asociate, având consecințe importante asupra autonomiei persoanei în termeni de capacitate și performanță. Tulburările de comportament asociate, precum impulsivitatea, dezinhibiția și manifestările compulsive, pot invalida în termeni de angajament social și stare de bine. Apatia, depresia, anxietatea și iritabilitatea apar cu o frecvență similară tulburării de limbaj și afectării cognitive. Deficitele la nivel de conștientizare de sine pe fondul atrofiei cerebrale poate îngreuna procesul de evaluare și intervenție terapeutică.

Evaluarea neuropsihologică, cu scopul de a identifica deficitele prezente, dar și abilitățile prezervate, reprezintă un prim pas în stabilirea planului de intervenție terapeutică. Abordarea terapeutică a acestor tulburări dobândite presupune o intervenție complexă și implicarea echipei multidisciplinare de reabilitare medicală: medic PRM, psiholog, logoped, terapeut ocupațional, kinetoterapeut, fizioterapeut, asistent medical, cercetător științific. Stabilirea unui consens între membrii echipei oferă o perspectivă holistică a demersului de recuperare, acoperind întregul palier de deficite generatoare de dizabilitate.

În prezent, intervențiile specifice pentru recuperarea limbajului pun accent pe autoconștientizare și autoantrenament. Dezvoltarea intervențiilor de recuperare neurocognitivă rămâne un proces iterativ și explorator. Ghidurile de bune practici bazate pe dovezi pentru intervențiile neuropsihologice ar putea avea un impact major asupra orientării și ghidării terapeutului în procesul de intervenție, scopul final fiind acela de a aduce persoana mai aproape de comunitate și, implicit, de a optimiza calitatea vieții acesteia.

CZU: 159.922.63

STEREOTIPURI ȘI PREJUDECĂȚI – INFLUENȚA ASUPRA PERSOANEI VÂRSTNICE

Polixenia STAN

România

Vârsta poate reprezenta „o cifră în buletin” sau o stare interioară. Raportarea la vârstă este influențată de propriile credințe internalizate de-a lungul timpului. Modul în care înțelegem realitatea în care trăim, gradul de autonomie, abilitățile funcționale, percepția sănătății sunt asociate cu atitudinea pe care o avem față de viață și față de trecerea timpului. În înțelegerea fenomenului îmbătrânirii, studiile științifice arată că există un decalaj între vârsta cronologică și percepția calității vieții.

Prejudecățile și stereotipurile sunt raționamente și idei dezvoltate în timp. Acestea acționează ca un filtru generalizat și rigid prin care se descriu sau se judecă evenimente, situații, oameni, la nivel superficial. De multe ori sunt folosite în mod automat fără a fi conștienți de influența sau efectul avut asupra persoanei vârstnice.

Vârsta cronologică este o informație folosită uneori ca bază unică pentru atitudini, credințe și comportamente care denigrează membrii unui grup social. Acest fenomen (ageism) este prevalent la nivel societal și se poate manifesta în modul de funcționare a unor instituții, inclusiv în cele din sistemul de sănătate. Acest studiu analizează relația dintre fenomenul de ageism și nivelul de sănătate al persoanelor vârstnice. Rezultatele obținute pe baza unui eșantion românesc confirmă tendințele observate în literatura de specialitate și vor fi discutate în contextul intervențiilor posibile pentru reducerea fenomenului de ageism.

CZU: 159.922.63:316.6

CAMPANIE DE INFORMARE, EDUCARE ȘI COMUNICARE STRATEGICĂ – MODEL DE INTERVENȚIE GERONTOPSIHOLOGIC

Dorina Claudia BĂLAN

România

O campanie este un proiect foarte concentrat cu un obiectiv clar, care are loc într-un interval de timp bine definit. Este planificată și coordonată strategic pentru a atinge obiective clare și realiste și poate fi derulată cu diverse scopuri. Campania poate implica o varietate de acțiuni: de la activități și evenimente publice la elaborarea de afișe, pliante, broșuri până la construirea unor mesaje de amorsare a audienței, difuzate pe rețelele social media ca mijloc de promovare a comportamentelor dorite în comunitate.

Atunci când aceste inițiative fac parte dintr-un plan de comunicare în cadrul unei strategii cuprinzătoare, sunt denumite, în general, activități de informare, educare și comunicare (IEC).

Această prezentare se focalizează pe realizarea unui plan de comunicare strategică în vederea educării și familiarizării publicului-țintă – persoanele în vârstă din România cu beneficiile rețelelor de comunicare moderne. Obiectivul este transmiterea de informații și cunoștințe privind know-how-ul derulării de campanii online adresate persoanelor în vârstă.

La nivel individual, activitățile IEC pot oferi grupului-țintă oportunitatea de a-și dezvolta cunoștințele personale, abilitățile și încrederea și de a-și reconsidera atitudinile, credințele și comportamentele. Pot crește conștientizarea, pot convinge, motiva și oferi consolidare pentru a confirma și susține schimbarea comportamentului.

La nivel comunitar, activitățile IEC pot încuraja organizațiile locale și factorii de decizie să promoveze schimbarea de atitudini și să adopte politici publice bazate pe date științifice.

PERSPECTIVE TEORETICE ȘI PRACTICE ÎN GERONTOPSIHOLOGIE

Ștefan AGRIGOROAIE¹, Rozeta DRĂGHICI²

¹*Belgia*; ²*România*

Scopul acestei prezentări este de a integra mesajele principale ale primelor patru lucrări și de a le situa într-o perspectivă globală ce corespunde preocupărilor recente din domeniul psihologiei aplicate în domeniul îmbătrânirii și dezvoltării adultului. Pe baza modelelor teoretice recente și utilizând exemple de date empirice colectate în România, se vor prezenta provocările actuale și se vor anticipa perspectivele și oportunitățile în termeni de cercetare, prevenție, intervenție, îngrijire și educație. Prezentarea pune în prim-plan modelul biopsihosocial al sănătății, cunoașterea factorilor ce promovează îmbătrânirea optimă și longevitatea activă, reducerea inegalităților sociale, precum și necesitatea inițiativelor interdisciplinare (de cercetare și acțiune/ dezvoltare/ inovare) pe plan național.

SIMPOZION 13

CONSTRUIREA ȘI CONSOLIDAREA ALIANȚEI TERAPEUTICE – STRATEGII ȘI BUNE PRACTICI ÎN EVALUAREA ȘI INTERVENȚIA PSIHOLOGICĂ

Moderatori: **Monica LICU, Claudiu-Gabriel IONESCU** (România)

Alianța terapeutică reprezintă fundamentul pe care se construiește orice proces psihologic autentic. Dincolo de cadrele teoretice și tehnicile utilizate, relația dintre terapeut și client rămâne nucleul transformării psihice, oferind un spațiu în care încrederea, siguranța și colaborarea potențează schimbarea. Calitatea acestei relații influențează nu doar angajamentul clientului față de proces, ci și profunzimea explorării de sine, capacitatea de a tolera disconfortul emoțional și disponibilitatea de a integra noi perspective asupra propriei vieți.

Alianța terapeutică nu este un dat, ci un proces viu, care se construiește pas cu pas, în cadrul fiecărei interacțiuni și care presupune prezență conștientă, empatie, autenticitate și un efort comun de a crea sens. Ea reflectă un echilibru fragil între susținere și provocare, între acceptare și schimbare, între ghidare și autonomie. Este o formă subtilă de co-creație în care atât terapeutul, cât și clientul contribuie la conturarea unui spațiu relațional sigur și transformator.

În contextul complexității psihologice a clientului contemporan, marcat de anxietăți, fragmentare identitară și nevoia acută de conectare, capacitatea terapeutului de a construi o alianță solidă devine mai importantă ca oricând. Relația devine astfel nu doar cadrul intervenției, ci intervenția însăși – un spațiu în care clientul învață să fie văzut, înțeles și valorizat într-un mod profund uman, deschizând calea către schimbare durabilă și reconectare cu sine.

În aceasta direcție, se urmărește dezvoltarea unei înțelegeri aplicate a alianței terapeutice, de la fundamente teoretice la strategii practice. Vom explora factorii care influențează relația terapeutică, metode de construire și consolidare a alianței, precum și tehnici de reparare a rupturilor, prin oferirea unui cadru experiențial pentru exersarea abilităților esențiale în menținerea unei relații terapeutice eficiente și autentice.

CZU: 159.98:615.851

FUNDAMENTELE TEORETICE ALE ALIANȚEI TERAPEUTICE

Adriana COTEL

România

Alianța terapeutică este recunoscută drept un element central al eficienței psihoterapiei, constituind una dintre cele mai studiate și validate componente comune ale intervenției psihologice. Acest studiu se va concentra pe explorarea fundamentelelor teoretice care susțin conceptul de alianță terapeutică, cu scopul de a oferi o înțelegere solidă, clară și integrativă a acestuia.

Vor fi analizate în profunzime cele trei dimensiuni esențiale ale alianței – legătura emoțională dintre client și terapeut, acordul asupra obiectivelor intervenției și colaborarea privind sarcinile terapeutice – în conformitate cu modelul clasic propus de Edward Bordin. Acest cadru va fi completat de alte modele teoretice relevante, inclusiv abordări relaționale, psihodinamice și perspective bazate pe teoria atașamentului, evidențiind caracterul dinamic și complex al alianței.

De asemenea, va fi discutat rolul esențial pe care alianța terapeutică îl joacă în procesul de schimbare, evidențiat în mod constant în literatura științifică de specialitate, indiferent de orientarea teoretică sau tehnicile specifice utilizate. Participanții vor avea oportunitatea de a reflecta asupra modului în care teoriile prezentate pot fi transpuse în practică și asupra implicațiilor acestora în relația terapeutică din viața reală.

Prin acest demers se urmărește construirea unei baze conceptuale solide, care să sprijine în mod coerent dezvoltarea ulterioară a competențelor necesare pentru construirea, menținerea și repararea alianței terapeutice.

CZU: 159.98:615.851

FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ ALIANȚA TERAPEUTICĂ

Smaranda GUȚU

România

Prezentul studiu își propune să investigheze în profunzime factorii determinanți care susțin sau fragilizează construcția unei alianțe terapeutice solide, recunoscută drept componentă esențială în eficiența psihoterapiei. Alianța nu se dezvoltă în mod automat, ci este rezultatul unei interacțiuni sensibile și calibrate între trăsături personale, atitudini, mecanisme de relaționare și adaptări continue din partea ambilor participanți la procesul terapeutic.

Vor fi analizate în detaliu caracteristicile terapeutului care facilitează o alianță funcțională: empatia ca proces activ de conectare emoțională, congruența ca autenticitate relațională și acceptarea necondiționată ca fundament al siguranței psihologice pentru client. Aceste calități nu sunt doar idealuri profesionale, ci factori activi care influențează profund climatul relațional și deschiderea clientului față de schimbare.

Pe de altă parte, factorii legați de client – precum stilurile de atașament, nivelul de motivație și manifestările de rezistență – sunt esențiali în înțelegerea modului în care alianța se dezvoltă sau întâmpină dificultăți. Stilul de atașament influențează capacitatea de a dezvolta încredere, în timp ce rezistența poate indica o protecție față de vulnerabilitate sau lipsa unei alianțe percepute ca sigură.

Un accent important va fi pus pe dinamica relațională terapeut-client, privită dintr-o perspectivă procesuală: modul în care se construiește schimbul afectiv, se negociază implicit autoritatea și colaborarea și se dezvoltă un limbaj comun al schimbării. Analiza acestor dimensiuni va evidenția importanța flexibilității, a reflectivității clinice și a prezenței autentice ca resurse centrale pentru menținerea unei alianțe robuste și eficiente în timp.

CZU: 159.98:615.851

CONSTRUIREA ȘI CONSOLIDAREA ALIANȚEI TERAPEUTICE

Raluca Andreea ADAM

România

Construirea și consolidarea alianței terapeutice reprezintă o etapă esențială în demersul psihoterapeutic, întrucât relația dintre terapeut și client influențează în mod direct profunzimea procesului de schimbare și eficiența intervențiilor aplicate. Această studiu explorează în detaliu modul în care terapeuții pot cultiva un climat psihologic sigur și de încredere, bazat pe autenticitate, empatie și prezență relațională susținută. Se vor analiza tehnici și microcompetențe utile în stabilirea unui contact real, încă de la primele interacțiuni, precum și modalități de a construi un spațiu terapeutic ce facilitează deschiderea emoțională și angajamentul clientului în proces.

Un accent deosebit este pus pe importanța definirii clare și mutuale a obiectivelor terapeutice, aspect ce consolidează colaborarea și responsabilizează clientul. Implicarea activă a acestuia nu doar că validează autonomia sa, dar funcționează și ca un predictor semnificativ al progresului terapeutic. Se vor discuta metode de negociere empatică a direcțiilor de lucru și de adaptare continuă a cadrului în funcție de nevoile emergente ale clientului.

În plus, se va evidenția importanța flexibilității terapeutului în modelarea relației în funcție de stilul individual al clientului – fie că este vorba despre nivelul de reziliență, stilul de atașament, ritmul emoțional sau gradul de introspecție. Construirea unei alianțe puternice presupune o atenție constantă la dinamica relațională, capacitatea de reglare a rupturilor și o orientare spre co-crearea unui proces bazat pe respect, siguranță și colaborare autentică.

CZU: 159.98:615.851

REPARAREA RUPTURILOR ÎN ALIANȚA TERAPEUTICĂ

Smaranda Maria GUȚU

România

Relația terapeutică este un proces dinamic, supus inevitabil fluctuațiilor și momentelor de tensiune. Rupturile în alianța terapeutică, indiferent cât de subtile sau evidente ar fi, pot slăbi cadrul de siguranță emoțională esențial pentru progresul clientului. Această temă aduce în prim-plan importanța recunoașterii și intervenției timpurii în fața acestor rupturi, transformând momentele de fragilitate în oportunități de consolidare relațională.

Pornind de la identificarea semnelor timpurii ale unei rupturi – cum ar fi scăderea implicării, evitarea subiectelor relevante sau tensiunea afectivă – este luată în atenție capacitatea de a observa și interpreta dinamicile subtile care pot indica o distanțare între terapeut și client. Vor fi discutate principalele tipuri de rupturi: cele de evitare, în care clientul se retrage sau se conformează aparent, și cele de confruntare, unde apare opoziția sau critica directă.

Sunt explorate tehnici de intervenție pentru fiecare tip de ruptură, punându-se accent pe capacitatea terapeutului de a reflecta asupra propriei poziționări, de a valida experiența clientului și de a reangaja dialogul într-un mod autentic și colaborativ. Repararea rupturilor nu înseamnă doar revenirea la o relație funcțională, ci și întărirea alianței printr-un proces de asumare, empatie și co-creare a încrederii.

CZU: 159.98:615.851

ABILITĂȚI PRACTICE ESENȚIALE PENTRU MENȚINEREA ALIANȚEI

Raluca Andreea ADAM

România

Un aspect central al alianței este ascultarea activă și validarea emoțională, tehnici fundamentale care permit terapeutului să creeze un cadru de siguranță și încredere. Prin ascultarea atentă și perceperea nu doar a cuvintelor, dar și a contextului emoțional al clientului, terapeutul facilitează o înțelegere profundă a experienței acestuia. Validarea emoțională nu doar că îmbunătățește relația dar sprijină și procesul de auto-explorare al clientului, consolidând încrederea reciprocă.

De asemenea, în momentele dificile ale terapiei, este crucial ca terapeutul să dețină tehnici de reglare emoțională. Gestionarea emoțiilor intense sau a momentelor de rezistență poate preveni disconfortul și poate menține eficiența intervenției terapeutice. Sunt prezentate metode de auto reglare a propriilor reacții emoționale și de sprijinire a clientului pentru a depăși momentele de dificultate, menținând astfel echilibrul terapeutic.

Un alt punct important este adaptarea stilului de comunicare și a tehnicilor terapeutice. Fiecare client este unic, iar abordările rigide nu sunt întotdeauna eficiente. Participanții vor explora strategii pentru a ajusta abordarea terapeutică în funcție de nevoile individuale ale clientului, asigurându-se astfel că procesul terapeutic rămâne flexibil și adaptabil. Tehnicile și limbajul terapeutic vor fi personalizate pentru a răspunde diferențelor stilistice și emoționale ale clientului, contribuind la o relație de colaborare autentică.

WORKSHOPURI

CZU: 378.015.3:159.953.5

CUM SUSTINEM ADAPTAREA ACADEMICĂ? BUNE PRACTICI PENTRU SUCCESUL ACADEMIC

Maria Magdalena STAN, Ana-Maria CAZAN, Camelia TRUȚA

România

Tranziția la învățământul superior și la un ciclu nou de școlaritate în general reprezintă o provocare pentru mulți elevi și studenți, care trebuie să se adapteze nu doar la cerințele academice, ci și la un nou mediu social. Adaptarea academică presupune gestionarea volumului mare de informații, dezvoltarea autonomiei în învățare și îndeplinirea cerințelor universitare, în timp ce adaptarea socială implică integrarea în comunitatea studențească, formarea unor rețele de suport și găsirea echilibrului între viața personală și cea academică.

Dificultățile în oricare dintre aceste domenii pot duce la stres, subperformanță și, în cazuri extreme, la abandon universitar. În acest context, workshopul își propune să reunească specialiști din domeniul educației pentru a analiza provocările studenților și a explora soluții eficiente pentru sprijinirea lor.

În cadrul workshopului, ne propunem să prezentăm un instrument eficient de evaluare a inadaptării academice (Chestionarul de Inadaptare academică) și, pornind de la acest instrument, să identificăm domeniile sensibile pentru adaptarea la mediul academic, precum motivația și implicarea în învățare, strategiile de învățare eficiente, relațiile sociale, managementul stresului academic și utilizarea eficientă a resurselor academice. Tematica abordată pornește de la analiza rezultatelor obținute într-un amplu studiu de cercetare privind adaptarea academică a studenților din anul I, activitățile propuse, fiind posibile soluții pentru contracararea factorilor de risc în ceea ce privește finalizarea studiilor la studenții din anul I: Cine reușește la universitate? Identificarea factorilor cognitivi și non-cognitivi predictor ai (in)adaptării și riscului de abandon la studenții din anul I.

Participanții la workshop vor avea acces la forma validată pe populația românească a Chestionarului de inadaptare academică și la resursele dezvoltate în cadrul proiectului, utile tuturor celor interesați de problematica adaptării academice, fie că sunt tutori, profesori, consilieri sau specialiști în educație și formare. Activitățile prezentate sunt exemple care pot fi adaptate la specificul grupului de studenți / elevi cu care fiecare dintre cei enumerați lucrează.

CZU: 159.9.072:614.8

INTEGRAREA ABORDĂRILOR PSIHOLOGICE STANDARDIZATE ÎN INTERVENȚIA ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

Vasile MARINEANU

România

Workshopul va explora complexitatea provocărilor cu care se confruntă persoanele care supraviețuiesc unui eveniment cu potențial traumatic și importanța instrumentelor psihologice în evaluarea impactului traumelor asupra funcționalității acestora, inclusiv a problemelor asociate (depresia, anxietatea, abuzul de substanțe etc.). Vom examina, de asemenea, alte probleme asociate manifestărilor subclinice ale stresului acut sau posttraumatic, în absența unui diagnostic (de ex., hipervigilență, iritabilitate), precum și situațiile de suprapunere a unor simptome, în cazul comorbidității cu traumatisme cranio-cerebrale minore sau în cazul rănilor morale (moral injury).

Prin integrarea cercetărilor recente și a practicilor clinice relevante, ne propunem să evidențiem importanța protocoalelor validate științific în conceperea unor planuri de intervenție în situații de criză, cu detalierea etapelor esențiale pe care le presupune acest tip de intervenție, oferind un cadru pentru analiza activităților specifice, cu accent pe obiectivele fiecărei etape, modalitățile de interacțiune, necesitatea de a identifica atât nivelul de distress, cât și nivelul de reziliență al persoanelor afectate, asistența practică, modalitățile de coping, nevoile de suport social etc.

În final, vom analiza cum instrumentele și protocoalele psihologice pot fi folosite atât în scopul prevenției prin reducerea vulnerabilităților pentru tulburările relaționate cu stresul și trauma, cât și al furnizării de informații utile pentru a dezvolta programe de intervenție adaptate etapelor și nevoilor celor care au supraviețuit unui eveniment cu potențial traumatic și pentru a evalua eficacitatea acestor programe.

CZU: 159.9-051:612.821

**DINCOLO DE CABINET: ROLUL PSIHOLOGULUI CA SCIENTIST-PRACTITIONER-
ADVOCATE ÎN PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII MINTALE**

Victor BOHUȘ, Emilia GRIGOREAN

România

Literatura arată că expertiza psihologilor le permite o înțelegere aprofundată a problemelor sociale, precum sărăcia, inegalitățile de sănătate și discriminarea – factori recunoscuți de OMS drept determinanți ai sănătății mintale. Cu toate acestea, doar o mică parte dintre specialiștii în domeniu se simt pregătiți să influențeze politicile publice, iar implicarea psihologilor în acest proces rămâne limitată. Acest workshop explorează rolul psihologilor dincolo de practica individuală, integrând perspectiva scientist-practitioner-advocate în sănătatea mintală. Vom discuta despre impactul determinanților socioculturali asupra sănătății mintale și despre cum profesioniștii din psihologie pot contribui la schimbări sistemice prin advocacy, politici publice și intervenții comunitare. Workshopul include studii de caz, exerciții practice și ghiduri aplicate pentru implicare activă.

CZU: 316.624.3:373:004

**PROGRAME DE DEZVOLTARE SOCIO-EMOTIONALĂ (SEL): SFATURI PRACTICE PENTRU
CONSILIEREA PSIHOEDUCAȚIONALĂ ÎN ERA DIGITALĂ**

Adrian OPRE

România

Emoțiile și comportamentele dezadaptative manifestate în diverse medii educaționale au cunoscut o creștere îngrijorătoare în ultimii ani. Elevii care prezintă acest tip de comportament constituie o adevărată provocare pentru profesori, părinți și consilieri școlari. În plus, există o extindere fără precedent a decalajului dintre generații, sporită de digitalizarea alertă a mediului educațional. Mulți dintre noi considerăm din ce în ce mai dificil să oferim adolescenților un sprijin real și eficient în timpul tranziției lor la ciclurile de învățământ superior sau la mediul profesional. Consecințele se regăsesc nu doar în erorile decizionale ale elevilor cu privire la parcursul lor vocațional, ci și în suferința emoțională pe care o trăiesc. Cu un accent evident pe formarea practică, acest atelier va oferi participanților:

- strategii eficiente de luare a deciziilor în selectarea și utilizarea programelor de dezvoltare socio-emoțională;
- aspectele din culise ale conceptualizării, proiectării și derulării programelor de consiliere psihologică, educațională și vocațională;
- o serie de sfaturi pentru a maximiza beneficiile programelor/ghidurilor de consiliere pentru copii și tineri, pe care le-am dezvoltat noi (Programe: Kit SELF, DASECA, Ghiduri de dezvoltare personală și coaching, Ghiduri de dezvoltare socio-emoțională etc.).

CZU: 159.964.26

**SCHEME COGNITIVE DEZADAPTATIVE TIMPURII – MECANISME DE PROFUNZIME
ÎN ÎNȚELEGEREA PSIHO-EMOȚIONALĂ**

Florina Magdalena ANICHITOAE

România

Ți se întâmplă adesea să repeți aceleași povești de viață cu mai multe ocazii? Pare că atragi același tip de persoane în relațiile romantice? Simți că mereu alții sunt mai importanți decât propriile nevoi și decât propria persoană, însă nu știi cum sau dacă ai putea schimba acest lucru? Este posibil să fii prins/ă într-o ciclicitate pe care în terapia propusă de J. Young o denumim tipar de scheme cognitive dezadaptative timpurii.

La acest workshop vei învăța care sunt aceste scheme sau filtre mentale, cum ne influențează ele modul în care percepem lumea și relațiile pe care le avem, dar și care a fost funcția lor, de ce au apărut și, mai ales, de ce au rămas cu noi până la maturitate?

Știm că avem cu toții nevoie de predictibilitate și de control, însă poate că nu ne-am gândit neapărat la profilul individual al fiecăruia dintre noi prin intermediul căruia obținem aceste aspecte. Identificarea acestor mecanisme poate ajuta tocmai la înțelegerea specificității răspunsului fiecăruia dintre noi, la dezvoltarea unor strategii mai adaptative și la îmbunătățirea relațiilor interpersonale.

CZU: 615.851

CONSILIEREA ȘI PSIHOTERAPIA SISTEMICĂ DE ÎNTREȚINERE

Nicu Ionel SAVA

România

Acest curs oferă o perspectivă aprofundată asupra consilierii și psihoterapiei de întreținere, punând accent pe abordarea sistemică și intervențiile personalizate pentru menținerea sănătății psiho-emoționale pe termen lung. Participanții vor explora originea și principiile psihoterapiei sistemice, înțelegând concepte esențiale, precum, homeostazia, dinamica familială și influențele sociale asupra sănătății emoționale. Un aspect central este analiza rolului relațiilor familiale și sociale în menținerea sau dezechilibrarea stării emoționale, prin studii de caz și exemple practice. Cursul oferă tehnici de evaluare sistemică pentru identificarea nevoilor clientului și stabilirea unor obiective terapeutice clare. Participanții vor învăța strategii avansate de intervenție pentru gestionarea crizelor emoționale și prevenirea recidivelor, consolidând astfel progresul terapeutic. Cursul include sesiuni de feedback și supervizare, analizând dilemele etice și provocările din practica terapeutică de întreținere. Acest curs este esențial pentru profesioniștii care doresc să sprijine clienții în menținerea unui echilibru psiho-emoțional stabil și să își îmbunătățească abordările terapeutice.

CZU: 316.356.2:615.851(478)

INTIMITATE ȘI ATAȘAMENT ÎN CUPLURILE ROMÂNEȘTI: ÎNTRE MOȘTENIREA TRADIȚIONALĂ ȘI PROVOCĂRILE SECOLULUI XXI

Mara PRICEPUTU, Andreea HIRIZA, Cosmina CUCU, Irina CREȚU

România

Workshopul „Intimitate și atașament în cuplurile românești: între moștenirea tradițională și provocările secolului XXI” oferă o explorare a dinamicii relațiilor de cuplu în contextul societății românești contemporane. Pe parcursul a două ore intensive, participanții vor analiza tranziția complexă de la modelele tradiționale la cele moderne în relațiile românești, examinând cum schimbările sociale, economice și culturale influențează intimitatea și atașamentul.

Coordonat de experți în psihoterapie integrativă, acest workshop abordează teme, precum, factorii determinanți ai relațiilor de lungă durată, impactul muncii de acasă asupra cuplurilor, gestionarea conflictelor și evitarea distanțării emoționale.

Participanții vor beneficia de o abordare integrativă și multidimensională, bazată pe cele mai recente cercetări în domeniul psihoterapiei de cuplu. Vor dobândi competențe avansate în adaptarea intervențiilor psihoterapeutice la diversitatea experiențelor de cuplu, în dezvoltarea rezilienței relaționale în fața provocărilor moderne și în evaluarea impactului tehnologiei asupra intimității și comunicării în cuplu, îmbunătățind astfel eficacitatea intervențiilor psihoterapeutice pentru cuplurile contemporane.

Workshopul oferă instrumente practice pentru îmbunătățirea comunicării, construirea empatiei și gestionarea provocărilor moderne în relații. Se vor explora concept-cheie, precum, teoria atașamentului, impactul tehnologiei asupra intimității și abordarea sexualității în era digitală.

Acest workshop este ideal pentru psihoterapeuți, psihologi, consilieri și pentru cei interesați de psihologia relațiilor, oferind o perspectivă unică asupra modului în care cuplurile românești pot naviga între tradiție și modernitate, adaptându-se la provocările secolului XXI.

CZU: 159.9.072:343.541-053.2

EXPERTIZĂ ȘI INTERVENȚIE PSIHOLOGICĂ ÎN SITUAȚII DE ABUZ SEXUAL ASUPRA COPILULUI

Armand VELEANOVICI, Erna CONSTANTIN

România

Psihotraumatologia cercetează leziunile psihice, cauzele și efectele acestora; prevenția și reabilitarea. În cadrul workshopului vom dezbate factorii de risc, de vulnerabilitate și factorii de protecție în cazul abuzului sexual asupra copiilor. Conform cercetărilor recente, abuzul asupra copiilor este deosebit de frecvent în țările aflate în proces de dezvoltare, inclusiv în România. Având în vedere că abuzul asupra copiilor este săvârșit de cele mai multe ori din partea persoanelor de îngrijire, semnele agresiunilor sunt, în anumite situații, dificil de identificat. Așadar, în cadrul workshopului vom lua în considerare aceste aspect, punând accent pe: minciuna în expertizele psihologice, utilizarea mijloacelor expresiv creative în evaluarea și asistarea psihologică a copiilor, utilizarea diagramelor anatomice în evaluarea abuzului sexual, utilizarea păpușilor anatomice, testele psihometrice precum Trauma Symptom Checklist for Children (TSCC) și utilizarea protocoalelor specifice: RATAAC, protocolul NICHHD de desfășurare a interviului cu copilul victimă a abuzului sexual.

Pentru fiecare situație cu impact psihotraumatizat există protocoale specifice de asistare. Asistarea psihologică în situații de criză ia în considerare detaliile peritraumatice (din timpul evenimentului) și posttraumatice (după eveniment) și mai puțin elementele psihologice pretraumatice (înainte de eveniment). Această strategie de lucru este însă diferită în cazul riscului de suicid, acesta fiind unul dintre primele aspecte de evaluat înainte de stabilirea intervenției psihoterapeutice, pe tot parcursul procesului de psihoterapie. În cele din urmă, workshopul vizează evaluarea persoanelor în criză, care, în fapt, este un proces dificil ce derivă din însăși dificultatea definirii crizei psihologice.

Datele prezentate în cadrul workshopului vor fi susținute de studii și cercetări recente în psihotraumatologie.

CZU: 159.964.2:616.89

PSIHOTERAPIA COGNITIV-COMPORTAMENTALĂ BAZATĂ PE PROCESE ÎN TULBURĂRILE DE PERSONALITATE. EVALUARE ȘI INTERVENȚIE

Florin Alin SAVA, Cosmin POPA

România

Tabloul clinic al clienților cu tulburări de personalitate este încărcat de comorbidități, astfel că sunt prezente în asociere tulburările de anxietate și/sau tulburarea depresivă majoră, lipsa de control al impulsurilor plus dificultăți în sfera relațiilor interpersonale. În acest context, este nevoie de o evaluare dimensională a personalității care să investigheze atât ariile afectate ale personalității, cât și procesele disfuncționale prezente în TP, cum ar fi: credințele centrale, schemele cognitive disfuncționale, dificultăți în sfera reglării emoționale, rigiditatea cognitivă etc. O intervenție CBT bazată pe procese (PB-CBT) ar contribui, în acest caz, la o modificare a proceselor principale disfuncționale, care mențin întreaga simptomatologie. Așadar, în cadrul acestui workshop participanții vor învăța cum să aplice la un nivel bazal o evaluare și o intervenție specifică PB-CBT.

CZU: 349.22:159.9.072

HĂRȚUIREA LA LOCUL DE MUNCĂ: PERSPECTIVĂ PSIHO-JURIDICĂ

Mihaela RUS, Carmen Mihaela BĂICEANU, Mihai ȘTEFĂNOAIA

România

Hărțuirea la locul de muncă constituie un fenomen complex, cu implicații semnificative asupra sănătății mintale a angajaților, climatului organizațional și echilibrului legal al relațiilor de muncă. Din perspectivă psihologică, hărțuirea este definită ca un comportament ostil, repetitiv și intenționat, care generează stres cronic, anxietate, depresie și diminuarea stimei de sine a victimelor (Einarsen, Hoel, Zapf & Cooper, 2020). Aceste manifestări includ intimidarea, umilirea publică, marginalizarea sau sabotajul profesional, care contribuie la dezvoltarea unor traume psihologice cu potențial de durată. Studiile indică faptul că percepția subiectivă a agresiunii, susținută de lipsa suportului organizațional, accentuează impactul psihologic al hărțuirii (Nielsen & Einarsen, 2012).

Pe plan psiho-juridic, hărțuirea la locul de muncă este abordată prin prisma drepturilor fundamentale ale angajaților, precum dreptul la demnitate, sănătate și integritate psihică, garantate de legislațiile naționale și europene (Directivile UE 2000/78/EC și 2002/73/EC). Cadrele legale definesc clar limitele comportamentului acceptabil în relațiile de muncă și impun obligații angajatorilor de a preveni și sancționa comportamentele abuzive (Popescu, 2021). De asemenea, perspectiva juridică integrează evaluarea psihologică a prejudiciului suferit de victimă în cadrul proceselor de justiție, relevând interdependența dintre probatoriul clinic și cadrul legal (Ștefănescu, 2019).

Intersecția dintre analiza psihologică și cea juridică evidențiază necesitatea unei abordări interdisciplinare pentru prevenirea și gestionarea hărțuirii ocupaționale. În acest sens, strategiile eficiente implică dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect reciproc, mecanisme clare de raportare și intervenție, precum și formarea continuă a personalului în privința recunoașterii și combaterii hărțuirii (Einarsen, S.V., Einarsen, K., 2021). Astfel, studiul integrează perspectiva psiho-juridică pentru a susține intervenții coerente și eficiente în fața acestui fenomen complex, cu implicații multidimensionale asupra individului și organizației.

CZU: 159.072:316.356.2

DINAMICA SISTEMELOR FAMILIALE ÎN PROCESUL DE VINDECARE ȘI INTEGRARE

Raisa CERLAT

Republica Moldova

Workshopul explorează rolul dinamicii sistemelor familiale în procesul de vindecare emoțională, prin prisma terapiei sistemice de familie și a terapiei sistemelor familiale interne. Vom examina rolul schemelor cognitive și al patternurilor comportamentale transmise intergenerațional, analizând cum interacțiunile din cadrul familiei influențează dezvoltarea psihologică a individului, precum și modul în care sistemul familial intern facilitează procesul de integrare a experiențelor traumatice.

Prin conectarea conștientă și observarea acestor interacțiuni, participanții vor dobândi o înțelegere mai detaliată a mecanismelor interne și a modului în care pot facilita integrarea.

Workshopul va include o scurtă prezentare teoretică, urmată de exerciții practice ce permit explorarea influenței sistemului familial asupra procesului de vindecare. De asemenea, vor fi analizate conceptele fundamentale ale terapiei sistemelor familiale interne, iar participanții vor fi ghidați într-un exercițiu de identificare a propriilor părți interne. Spre final, un studiu de caz va exemplifica aplicarea tehnicilor terapiei sistemelor familiale interne în context practic.

CZU: 159.964.2

STUDIAREA FIGURII TATĂLUI DIN PERSPECTIVĂ PSIHODRAMATICĂ

Viorica MOCANU

Republica Moldova

Workshopul este unul total axat pe client, centrat pe propriul interes pentru subiect și explorarea acestuia prin propria experiență, deși unele gânduri vor fi cu siguranță utile și pentru practica profesională.

Activitățile din cadrul workshopului vor facilita înțelegerea mai profundă a influenței pe care figura paternă o exercită asupra dezvoltării individului. Folosind tehnici specifice psihodramei, participanții vor putea să își exprime și să exploreze emoțiile, amintirile și percepțiile legate de figura tatălui, explorând atât aspectele pozitive, cât și cele mai puțin pozitive; vor avea ocazia să „reprezinte” figura paternă sau să își exprime propriile trăiri, facilitând astfel o mai bună înțelegere a dinamicii familiale. Prin inversiunea de rol, tehnică care permite re-integrarea și re-digerarea experienței, participanții vor trăi/simți pe viu creșterea spontaneității, precum și vor conștientiza unele biasuri și stereotipuri privind figura explorată; vor înțelege mai profund perspectiva, motivațiile lumii interioare a personajului pe care l-au portretizat.

Participanții vor dobândi competențe în gestionarea conflictelor legate de figura tatălui; folosirea tehnicilor psihodramatice pentru a explora emoțiile, amintirile și schemele cognitive legate de această figură; facilitarea integrării experiențelor legate de figura paternă într-un mod constructiv și transformator.

CZU: 615.85

COMBATEREA TIPARELOR DEPRESIEI PRIN INTERMEDIUL HIPNOZEI – O INTERVENȚIE PSIHOTERAPEUTICĂ MULTIMODALĂ

Odette DIMITRIU

România

În cadrul acestui workshop vor fi prezentate diverse modalități prin intermediul cărora hipnoza poate fi integrată în abordările psihoterapeutice actuale utilizate în tratamentul depresiei (psihoterapia cognitiv-comportamentală, psihoterapia interpersonală).

Vom identifica punctele de intrare eficiente în derularea psihoterapiei, plecând de la factorii de risc în structurarea tiparelor depresiei, respectiv stilul perceptual și cognitiv, precum și nivelul abilităților sociale și de rezolvare a problemelor. Ne vom familiariza cu vocabularul evocativ și cu gramatica hipnoterapiei, fiind prezentate diverse procedee hipnotice de tip ericksonian utilizate în vederea facilitării schimbării și consolidării rezultatelor pe termen lung în lucrul cu pacienții depresivi.

În partea a doua a workshopului, vor fi propuse mai multe exerciții practice și discuții interactive, în cadrul cărora participanții vor însuși și își vor antrena capacitatea de comunicare terapeutică de tip hipnotic.

CZU: 343.62:159.9.072

ASCULTAREA COPILULUI ÎN CONTEXTUL ABUZULUI ȘI NEGLIJĂRII: REPERE PENTRU EXPERTIZA PSIHOLÓGICĂ ÎN CAUZELE JUDICIARE

Cătălin LUCA, Mălina Ioana CIOBANU

România

Workshopul își propune să ofere participanților repere teoretice și practice privind ascultarea copilului în cazurile de abuz și neglijare, în cadrul expertizei psihologice judiciare. Se vor aborda principiile fundamentale, etapele procesului de audiere adaptată copilului, riscurile retraumatizării și tehnici validate științific de intervievare. Accentul va fi pus pe protejarea interesului superior al copilului și pe realizarea unei ascultări profesionale, etice și centrate pe nevoile emoționale ale minorului.

CZU: 159.9.072:316.356.2

DE LA EVALUARE LA INTERVENȚIE: UTILIZAREA INSTRUMENTELOR VALIDATE ȘTIINȚIFIC ÎN OPTIMIZAREA RELAȚIEI COPIL-FAMILIE

Gabriela DUMITRIU, Alexandra DUDU

România

1. Evaluarea relației părinte-copil și a dinamicii familiale cu instrumente validate în România:

Participanții vor învăța să utilizeze trei instrumente-cheie:

PCRI (Parent-Child Relationship Inventory) – evaluează percepția părintelui asupra relației cu copilul, inclusiv dimensiuni, precum: sprijinul perceput, comunicarea, implicarea, satisfacția parentală etc.

PSI-4 (Parenting Stress Index – ediția a IV-a) – identifică sursele de stres parental și impactul acestora asupra relației părinte-copil, oferind o perspectivă detaliată asupra factorilor care influențează funcționarea parentală.

CRS (Scala Relațiilor de Coparentalitate) – măsoară calitatea relației de coparentalitate (cooperare, sprijin, conflicte legate de parenting), oferind o imagine asupra modului în care părinții colaborează în creșterea copilului.

2. De la date la intervenție:

Workshopul oferă exemple concrete de elaborare a unor protocoale de intervenție bazate pe rezultatele obținute în evaluare. Accentul este pus pe coerența dintre datele psihometrice și planul de intervenție.

3. Intervenții adaptate contextului familial:

Se discută despre particularități culturale, psihologice și socioeconomice care pot influența relațiile de parenting și coparentalitate, precum și despre modul în care intervențiile pot fi adaptate în mod etic și eficient.

4. Aplicabilitate practică:

Prin exerciții și studii de caz, participanții vor exersa interpretarea chestionarelor și aplicarea protocoalelor în contexte variate. Se va lucra atât individual, cât și în grupuri mici, pentru a stimula reflecția practică.

5. Monitorizare periodică:

Vor fi prezentate modalități de urmărire a eficienței intervențiilor pe termen mediu și lung, folosind *re-evaluări periodice* cu aceleași instrumente (PCRI, PSI-4, CRS) pentru a susține intervenția bazată pe dovezi.

Workshopul îmbină o abordare teoretică solidă cu activități aplicative, oferind profesioniștilor din domeniul psihologiei resurse și metode validate științific pentru intervenția eficientă în relația părinte-copil și în coparentalitate.

CZU: 615.851:159.942

MECANISME ȘI PROCESE ALE SCHIMBĂRII ÎN PSIHOTERAPIA FOCALIZATĂ PE EMOȚII

Cătălin NEDELCEA, Iulia CIORBEA

România

Workshopul adresează principalele mecanisme și procese ale schimbării utilizate în psihoterapia focalizată pe emoții (EFT), o formă de psihoterapie neo-umanistă cu suport empiric. Vom prezenta concepția despre suferința psihică în EFT și pașii procesării emoționale eficiente. Pentru a ilustra modul tipic de însoțire a experienței emoționale tipică EFT, propunem participanților o experiență interactivă, în care vom îmbina elemente de prezentare, discuții interactive, exemplificări cu sesiuni video de psihoterapie EFT și experiențe personale directe. Ne propunem să familiarizăm participanții cu modalități specifice de accesare și procesare a emoțiilor dificile, dar și cu viziunea și modul de lucru tipic în psihoterapia focalizată pe emoții.

CZU: 005.53:159.9:331.103.1

DIAGNOZA ORGANIZAȚIONALĂ ȘI MANAGEMENTUL SĂNĂTĂȚII PSIHOLOGICE LA LOCUL DE MUNCĂ

Constantin TICU

România

Workshopul își propune să faciliteze înțelegerea și aplicarea conceptului de *management al sănătății psihologice la locul de muncă*, prin explorarea modurilor în care organizațiile pot identifica, evalua și gestiona factorii de „risc psihosocial” care afectează starea de bine și performanța angajaților.

Accentul va fi pus pe necesitatea integrării datelor diagnozei organizaționale în etapele premergătoare procesului decizional, cu scopul de a oferi unele date relevante pentru luarea deciziilor informate de către conducerea unei organizații. În acest demers, Sistemul ECO (Evaluarea Climatului Organizațional) este utilizat ca instrument central de analiză, oferind o imagine detaliată asupra modului cum funcționează principalele *politici, proceduri și practici organizaționale* (15 dimensiuni relevante). Complementar procedurii centrale de diagnostic, vor fi prezentate alte instrumente psihometrice relevante pentru analiza și diagnosticul la nivel organizațional/ colectiv: Chestionarul 4S – pentru evaluarea surselor de stres, simptomelor de burnout și a resurselor de reziliență; Chestionarul CODE – pentru evaluarea gradului de angajament organizațional *versus* dezangajare organizațională; Chestionarul TOP – pentru identificarea presiunilor organizaționale inadecvate sau exagerate care contribuie la apariția climatului organizațional toxic și la disfuncționalități organizaționale.

Utilizând astfel de instrumente de diagnostic analiștii organizaționali pot identifica și gestiona corect „factorii de risc psihosocial”, acele variabile organizaționale care pot afecta sănătatea psihologică a angajaților, satisfacția în muncă și nivelul lor de performanță profesională.

Acest workshop propune o abordare integrată, validată empiric și adaptată contextului românesc pentru managementul sănătății psihologice în organizații, participanții dobândind competențe în evaluarea climatului organizațional, identificarea factorilor de risc psihosocial și în formularea de recomandări către managementul organizației bazate pe date psihometrice valide.

CZU: 316.363:159.9.072

**RITUALURI DE ÎNCHEIERE ÎN DIVORȚ: INTERVENȚII TERAPEUTICE PENTRU TRANZIȚII
RELATIONALE**

Sergiu TOMA, Natalia TOMA

Republica Moldova

Divorțul nu este doar o ruptură juridică sau emoțională, ci o tranziție profundă care reconfigurează identități, loialități și apartenențe. În practica terapeutică, mulți clinicieni rămân fără instrumente clare atunci când vine vorba despre încheierea relațiilor, iar clienții adesea pleacă din relații fără un „sfârșit” care să-i ajute să integreze, să înțeleagă și să transforme experiența.

Acest workshop propune o abordare centrată pe sens și reconectare prin ritualuri terapeutice – simbolice, narative și experiențiale – care pot fi integrate în procesul divorțului. Vom explora intervenții sistemice, tehnici de facilitare a separării conștiente și moduri de onorare a poveștii relației chiar și atunci când ea se încheie. Vom lua în considerare și implicațiile familiale extinse, inclusiv rolul copiilor și al sistemului de sprijin.

Workshopul este atât practic, cât și reflexiv: vom analiza studii de caz, vom exersa ritualuri de încheiere a relației și vom discuta limitele și potențialul acestui tip de intervenție.

Acest workshop se adresează psihologilor care vor să însoțească procesul divorțului nu doar ca pe o situație de rezolvat, ci și ca pe o tranziție profundă ce merită acompaniere cu sens, respect și prezență terapeutică autentică.

Conferința Națională a Asociației Psihologilor din România

PSIHOLOGIA ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN:
TRADIȚII ȘI PERSPECTIVE

Volumul de rezumate

Format 70×100/12
Comanda: 19sp

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova
Str. A.Mateevici, 60, Chișinău, MD-2009